

Zij zullen als koningen heersen

Openbaring 22:5

Drs. Gordon van Veelen

Colofon

Eerste druk 2006
bij Gopher Publishers
Utrecht
© 2006 Drs. G.A. van Veelen

Tweede geheel gewijzigde druk januari 2012
© Stichting Delina, Zeewolde

Tekst: Gordon van Veelen
Omslagontwerp: Gordon van Veelen
Foto omslag: Aanbidding door dans in
New Life Ministries Cathedral,
Georgetown, Gyana

Grafische productie
en begeleiding: Quality Dots (www.qualitydots.nl)

Het is zaliger te geven...

“Kost dit boek dan geen geld?”

Natuurlijk kost de uitgave van dit boek veel geld. Ik stel het op prijs, wanneer u het werk van Stichting ‘Delina’ ondersteunt door middel van een gift. Deze stichting is ANBI goedgekeurd. Uw gift is dan aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Vanuit deze ministichting ondersteunen wij allerlei zendingsactiviteiten: In Suriname, Thailand, Oost-Europa en op de Balkan.

Tevens maakt u het ons dan mogelijk om toekomstige boekuitgaven te bekostigen.

NL73ABNA 0591 8834 49

t.n.v. Stichting ‘Delina’, Zeewolde

of via Paypal op de volgende website:

www.gordonvanveelen.org

info@gordonvanveelen.org

Voorwoord

In het jaar 2003 ontving ik aan het eind van een bijbelstudieavond in Meppel een profetisch woord, dat ik een boek zou schrijven. De dagen erna stelde ik mijzelf de vraag: "Waarover dan?" Ik vroeg het de Heer en ineens was daar het antwoord:

"Over het leven na dit leven".

In de daarop volgende zomermaanden schreef ik de tekst voor de eerste verzie van het boek 'Zij zullen als koningen heersen'. Het zou uiteindelijk tot het voorjaar van 2006 duren, voordat ik de mogelijkheid kreeg dit boek uit te geven.

Inmiddels is er in mijn leven veel veranderd. In 2007 stierf mij vrouw, Henny Delina, aan darmkanker. Haar overlijden was de grootste crisis in mijn leven. Toch haalde God mij er uit en veranderde mijn rouw in een vervuld en vreugdevol leven. Hij genas mijn pijn door mij zo diep Zijn liefde te laten ervaren, dat dit mijn hele leven als gelovige op de kop zette. Theoretisch wist ik wel, dat de Vader ons in Christus aanziet, maar nu voelde ik Zijn onvoorwaardelijke liefde. Nog steeds verbaast Hij mij, doordat Zijn liefde weer groter is, dan ik had gedacht.

Toen ik na die periode het boek weer eens doorlas, trof het mij, dat ik destijds (2003) meer gemotiveerd werd door onze verplichtingen naar God toe, en minder door de liefde van de Vader naar ons.

Ik wist toen, dat ik dit boek zou moeten herschrijven, niet omdat de eerste druk 'fout' was, maar omdat er veel meer nadruk zou moeten liggen op de intimiteit met de Vader en de ervaring van Zijn liefde.

Inhoudsopgave

blz

8 Inleiding

11 Hoofdstuk 1 Het eeuwige Leven

16 Hoofdstuk 2 De hemel

30 Hoofdstuk 3 Gelovigen na het sterven

36 Hoofdstuk 4 Naar de aarde

39 Hoofdstuk 5 Gods scheppingsplan

42 Hoofdstuk 6 Heersen op de aarde

45 Hoofdstuk 7 De hof van Eden

56 Hoofdstuk 8 Zondeval

64 Hoofdstuk 9 Gevolgen van de zondeval

71 Hoofdstuk 10 Kaïn en Abel; religie of relatie

77 Hoofdstuk 11 De verwording

83 Hoofdstuk 12 De zondvloed

87 Hoofdstuk 13 Plan van herstel

95 Hoofdstuk 14 Koninkrijk van priesters

98 Hoofdstuk 15 Overwinning door Jezus

102 Hoofdstuk 16 In afwachting van Zijn komst

112 Hoofdstuk 17 De antichrist

124 Hoofdstuk 18 Het opstandingslichaam

132 Hoofdstuk 19 Leven in Gods koninkrijk

134 Hoofdstuk 20 De bruiloft van het Lam

- 136 Hoofdstuk 21 Met Christus heersen
- 141 Hoofdstuk 22 Heersen in het duizendjarig rijk
- 151 Hoofdstuk 23 De laatste opstand
- 155 Hoofdstuk 24 Het grote oordeel
- 158 Hoofdstuk 25 Nieuwe hemel en nieuwe aarde
- 162 Hoofdstuk 26 Op een hoger plan
- 165 Hoofdstuk 27 De voorbereiding
- 168 Hoofdstuk 28 Loon en beloning
- 177 Hoofdstuk 29 Voorwaarden voor beloning
- 179 Hoofdstuk 30 Staan in de wil van God
- 182 Hoofdstuk 31 Wie groot wil zijn...lijden
- 185 Hoofdstuk 32 Dienstbaarheid
- 187 Hoofdstuk 33 Nederigheid en zachtmoedigheid
- 190 Hoofdstuk 34 Intimiteit met God
- 195 Hoofdstuk 35 De wet...?
- 198 Hoofdstuk 36 Liefde
- 199 Hoofdstuk 37 Heiliging
- 200 Hoofdstuk 38 Heiliging en persoonlijkheids
-problemen
- 204 Hoofdstuk 39 Gaven van de Geest
- 212 Hoofdstuk 40 Beheer van geld en goed
- 217 Hoofdstuk 41 Getuigenis
- 223 Hoofdstuk 42 De dierenwereld
- 230 Hoofdstuk 43 Slot

Inleiding

“Als opa sterft, gaat hij dan naar de hemel?” hoorde ik laatst een kind aan zijn ouders vragen. “En waar is de hemel dan?” was de volgende vraag. “Komt mijn poes ook in de hemel?” “Wat gaan we dan doen in de hemel?”

Eigenlijk vreemd, dat volwassenen er zo weinig over nadenken en geen raad weten met de vragen van hun kinderen.

De moderne mens probeert zo min mogelijk over de dood na te denken. De dood is onvermijdelijk; dat weten we wel. Maar met de huidige medische wetenschap proberen we de dood zo ver mogelijk voor ons uit te schuiven.

Vroeger was dat anders. Door gebrek aan hygiëne en door besmettelijke ziekten was de dood alomtegenwoordig. Daarom dacht men ook meer na over het sterven en het hiernamaals. Men moest op het sterven zijn voorbereid en er voorzorgsmaatregelen voor treffen. Heel kenmerkend zijn dan ook de ideeën, die men in de middeleeuwen over het leven na de dood had. Zo staat in oude populaire Roomse voorstellingen de apostel Petrus als sleutelbewaarder bij de hemelpoort en opent de deur voor degenen, die vroom hebben geleefd.

Sommigen, die in hun leven niet voldoende goede werken hebben verzameld, worden nog enige tijd naar het vagevuur gestuurd om het teveel aan zonden uit te boeten. Dit is een heel onprettige plaats, waar zonden als het ware worden uitgebrand.

Daarom zochten de Roomse gelovigen tijdens hun leven al naar mogelijkheden om het vagevuur te ontlopen. De Roomse kerk bood daarvoor de mogelijkheid om zogenaamde ‘aflaten’ te verwerven. Een aflaat is een kwijtschelding van zonden, die men kon verdienen door op bedevaart te gaan, bepaalde gebeden te verrichten of een geldbedrag te betalen ten behoeve van de armen of voor kerkbouw.

Ook was er nog de mogelijkheid om bij testament een geldbedrag te reserveren voor het lezen van 'missen'. Bij het opdragen van de mis brengt de priester het offer van Jezus opnieuw in gedachtenis bij God. De gedachte was, dat hierdoor extra genade beschikbaar kwam en de tijd, die de gestorvene in het vagevuur zou moeten doorbrengen, kon worden bekort.

De protestantse traditie kent het vagevuur niet, omdat er in de Bijbel niet over wordt gesproken. Wel sprak men graag over de hemel, maar men maakte zich daarvan uit eerbied geen concrete voorstelling. Men was tevreden met de gedachte: *Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen.*

Theologen, die serieus met dit thema bezig waren, beschreven de ervaring van de hemel vooral in ontkennende bewoordingen: onsterfelijkheid, onvergankelijkheid, zonder pijn, ziekte, verdriet of moeite; een plaats van rust.

Diegenen, die er diep over nadachten beschouwden 'de zalige aanschouwing van God' als het meest wezenlijke van de hemel. De mens, die behouden wordt, zal God zien en dat is zijn grootste zaligheid en geluk. Zij zaten er niet ver naast, want dit wordt meerdere keren in de Bijbel gezegd.

In dit boek zullen we het niet hebben over allerlei populaire en oppervlakkige voorstellingen over de hemel en het hierna maals. We zullen onderzoeken, wat de Bijbel zelf zegt over onze bestemming en over het eeuwige leven.

Hoofdstuk 1

Het Eeuwige leven

Hem te kennen en door Hem bemind te worden

De Bijbel geeft heel duidelijke antwoorden, wanneer het gaat om het eeuwige leven. Het beste uitgangspunt vormen de woorden van Jezus in het z.g. Hogepriesterlijke gebed (Joh.17:3) *Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt.* Het eeuwige leven heeft dus te maken met God 'kennen'.

Met 'kennen', wordt hier natuurlijk niet die vorm van kennis bedoeld, die je van anderen of uit een boek kunt leren. Het gaat om een kennen met het hart, een kennen binnen een relatie, een kennen vanuit ervaring.

De profeet Jeremia profeteerde daar al over in Jer. 31:33 vv. *Maar dit is het verbond, dat Ik met het huis van Israel sluiten zal na deze dagen, luidt het woord des Heren: Ik zal mijn wet in hun binnenste leggen en die in hun hart schrijven, Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn. Dan zullen zij niet meer een ieder zijn naaste en een ieder zijn broeder leren: Kent de Here: want zij allen zullen Mij kennen, van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het woord des Heren, want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonde niet meer gedenken.*

Hij sprak over een nieuw verbond, waarbij het niet meer nodig zou zijn om van anderen of uit boeken de eigenschappen van God te leren, maar waarbij de mensen een diepe intuïtieve kennis van God zouden hebben.

Het gaat om die kennis, die je ontvangt in de ontmoeting met God. Het meest wezenlijke aan het Eeuwige leven is dus de gemeenschap, de ontmoeting, de ervaring van het contact met God de Vader en met de Here Jezus Christus.

Hoe krijg je die ontmoeting? Door de Heilige Geest

Ook daarover is de Bijbel duidelijk. De ontmoeting en de

gemeenschap met God de Vader en de Here Jezus krijg je door de vervulling met de Heilige Geest. Jezus spreekt over dit thema in het Evangelie naar Johannes.

Joh.14:16vv. En Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven om tot in eeuwigheid bij u te zijn, de Geest der waarheid, die de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij u en zal in u zijn. Ik zal u niet als wezen achterlaten. Ik kom tot u. Nog een korte tijd en de wereld ziet Mij niet meer, maar gij ziet Mij, want Ik leef en gij zult leven.

Te dien dage zult gij weten, dat Ik in mijn Vader ben en gij in Mij en Ik in u. Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft; en wie Mij liefheeft, zal geliefd worden door mijn Vader en Ik zal hem liefhebben en Mijzelf aan hem openbaren.

Judas, niet Iskariot, zeide tot Hem: Here, en hoe komt het, dat Gij Uzelf aan ons zult openbaren en niet aan de wereld? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Indien iemand Mij liefheeft, zal hij mijn woord bewaren en mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen.

Hier legt Jezus uit, dat de Heilige Geest in de gelovigen komt wonen. Zij zullen met de Geest worden gedoopt. En door de Heilige Geest zullen de gelovigen als het ware Jezus zien en ze zullen ervaren, dat de Vader en de Zoon zo dichtbij komen, dat er sprake is van 'samenwonen'. Door de Heilige Geest openbaart Jezus zichzelf aan de gelovigen.

De wereld, de ongelovigen, maar ook veel naamchristenen, missen de inwoning van de Heilige Geest en daarom begrijpen zij van God ook zo weinig. Ze blijven steken in allerlei clichés over God. Ze noemen God misschien ook liefde, maar ze verwarren dat met tolerantie. Terwijl de werkelijke ervaring van Gods liefde ons leven helemaal op de kop zet en wij een groot verlangen krijgen te veranderen.

Geboren uit de Geest

De Heer Jezus legt deze kwestie ook uit aan Nicodemus, een bekend Joods theoloog, die Hem kwam bezoeken.

Een gesprek over het koninkrijk van God is heel moeilijk, als de ander dat koninkrijk niet kan 'zien'. Daarom vertelt Jezus hem allereerst, dat hij vervuld moet worden met de Heilige Geest.

Joh.3:3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, kan hij het Koninkrijk Gods niet zien. En verder in vs.5 Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk Gods niet binnengaan.

Kort daarvoor was Jezus zelf gedoopt in water en gedoopt met de Heilige Geest. Ook Nicodemus moest gedoopt worden tot vergeving van zijn zonden en vervuld worden met de Heilige Geest. Dan pas zou hij wederom geboren zijn uit water en Geest. Zulke mensen 'zien' het koninkrijk van God en gaan dat koninkrijk (nu al) binnen.

Geest als onderpand

Paulus noemt op verschillende plaatsen in zijn brieven de vervulling en inwoning van de Heilige Geest een 'onderpand', een 'aanbetaling', een 'garantie', een 'eerste gave' van het eeuwige leven. Door de vervulling met de Heilige Geest ontmoeten wij God als onze liefhebbende Vader en vervolgens weten wij zeker, dat wij het eeuwige leven zullen ontvangen. Bovendien weten we ook al (ten dele), hoe dat eeuwige leven aanvoelt.

Eerst maar een paar Bijbelverzen waarin de Heilige Geest 'onderpand' of 'eerste gave' wordt genoemd.

Rom.8:23 En niet alleen zij, maar ook wij zelf, wij, die de Geest als eerste gave ontvangen hebben, zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam.

2 Cor.5:4 Want wij, die nog in een tent wonen, zuchten bezwaard, omdat wij niet ontkleed, doch overkleed willen worden, opdat het sterfelijke door het leven worde verslonden. God is het, die ons juist daartoe bereid heeft en die ons de Geest tot onderpand gegeven heeft.

Ef.1: 13 In Hem zijt ook gij, nadat gij het woord der waarheid, het

evangelie uwer behoudenis, hebt gehoord; in Hem zijt gij, toen gij gelovig werdt, ook verzegeld met de Heilige Geest der belofte, die een onderpand is van onze erfenis, tot verlossing van het volk, dat Hij Zich verworven heeft, tot lof zijner heerlijkheid.

In de ontmoeting met de Zoon en de Vader, die wij door de Heilige Geest kunnen hebben, ervaren wij dus een voorproef van het Eeuwige leven, zoals dat straks in ongestoorde vorm ons deel zal worden. Deze ontmoeting met God is voor de gelovigen een diepe troost en een geweldige bemoediging voor de toekomst.

1 Cor.2:10 Want ons heeft God het geopenbaard door de Geest. Want de Geest doorzoekt alle dingen, zelfs de diepten Gods. Wie toch onder de mensen weet, wat in een mens is, dan des mensen eigen geest, die in hem is? Zo weet ook niemand, wat in God is, dan de Geest Gods. Wij nu hebben niet de geest der wereld ontvangen, maar de Geest uit God, opdat wij zouden weten, wat ons door God in genade geschonken is.

Door de Heilige Geest leren wij dus het hart van God kennen en ook dagene, wat Hij met ons voor heeft.

Het ervaren van de gemeenschap met God met de hulp van de Heilige Geest is nu nog onvolkomen, omdat er altijd iets van de zonde en van de gebrokenheid van ons huidige leven meespeelt, Dat werkt als een stoorzender.

Paulus spreekt daarover in 1 Cor.13:12: *Nu ken ik onvolkomen, maar dan zal ik ten volle kennen, zoals ik zelf gekend ben.*

Maar afgezien van deze onvolkomenheid is het eeuwige leven dus niet iets vreemds, voor wie vervuld is met de Heilige geest. Vanaf dat moment weet je, dat je een geliefd kind van God bent. Paulus zegt daarover in Rom. 8:15, dat iemand, die vervuld wordt met de Heilige Geest als vanzelf uitroept: *Abba* (pappa). Er ontstaat een relatie van liefde, veiligheid, en bevestiging.

Abba

Wie zich in die Vader/kind relatie overgeeft, ontdekt een onvoorwaardelijke liefde, die onbegrijpelijk groot is. Wanneer je zo wordt bemind, verander je helemaal. Vanaf dat moment

ben je ook niet meer bang of onzeker over het leven na de dood. Je hebt er immers nu reeds deel aan. En het kan alleen maar mooier worden; straks bij Jezus en bij de Vader te zijn, bij Hem je intrek te nemen. Nooit meer een moment van duisternis, van niet-begrijpend om je heen kijken.

Hoofdstuk 2

De Hemel

Maar nu terug naar de hemel. We gebruiken het woord 'hemel' ook als het om het weerbericht gaat in de uitspraak: 'een bewolkte hemel'. De astronomen gebruiken het woord in de zin van 'sterrenhemel'. De mensen uit de Bijbeltijd gebruikten dit woord ook op meerdere manieren. Maar wij willen het nu hebben over de 'hemel' als de woonplaats van God. Traditioneel stelde men zich de hemel voor als een ruimtelijke plaats boven de sterren.

De derde hemel? het Paradijs

Paulus vertelt ons van een gezicht, waarin hij werd opgetrokken naar de derde hemel.

2 Cor.12:2 Ik weet van een mens in Christus, veertien jaar is het geleden (of het in het lichaam was, weet ik niet, of dat het buiten het lichaam was, weet ik niet, God weet het) dat die persoon weggevoerd werd tot in de derde hemel. En ik weet van die persoon (of het in het lichaam of buiten het lichaam was, weet ik niet, God weet het) dat hij weggevoerd werd naar het paradijs en onuitsprekelijke woorden gehoord heeft, die het een mens niet geoorloofd is uit te spreken.

Alle menselijke woorden schieten te kort, voor wat Paulus daar heeft 'gezien' en ervaren van de heiligheid en heerlijkheid van God. Hij gebruikt het woord 'paradijs', omdat het een plaats is van heerlijkheid en van ongestoorde gemeenschap met God; vergelijkbaar met de gemeenschap, die Adam en Eva voor de zondeval met God konden hebben.

Met de uitdrukking de 'derde hemel' bedoelt hij niet, dat Gods woonplaats drie etages heeft. In het populaire taalgebruik kent men zelfs de uitdrukking 'in de zevende hemel', als het gaat om het toppunt van verrukking. Dit is echter totale onzin! Er is helemaal geen zevende hemel (de uitdrukking is ontleend aan de Islam!)

Naar de voorstelling van Paulus en zijn tijdgenoten bevindt

Gods woonplaats zich boven de sterren en dat is het derde niveau, van wat wij ook in ons spraakgebruik 'de hemel' noemen. Ik zal later terugkomen op de vraag, of we ons de woonplaats van God wel als een ruimtelijke plek moeten voorstellen. Daarover is het laatste woord nog niet gesproken.

De eerste hemel: de lucht

In deze voorstelling is de atmosfeer van de aarde de 'eerste hemel'. Het gaat om de lucht, waarin vogels vliegen en de wolken door winden worden voortgedreven. Wij spreken in ons Nederlandse taalgebruik ook over de wolkenhemel. Het weerbericht heeft het over een heldere hemel, wanneer het boven ons hoofd wolkeloos is.

Het machtsgebied van boze geesten

Naar de Bijbelse voorstelling maken in deze eerste hemel bepaalde boze geesten de dienst uit. In Ef.2:2 lezen we over *de overste van de macht der lucht, van de geest, die thans werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid*. Het gaat daar over een demonische hiërarchie, waarbij de duivel als 'overste' gezag heeft over een 'macht der lucht'.

Een boze geest beïnvloedt de cultuur

Deze macht der lucht bevindt zich ruimtelijk gezien boven de mensen. Hij heeft invloed op de 'loop dezer wereld' en bepaalt in hoge mate de tijdgeest en de cultuur, waarin wij leven. De tijdgeest is dus geen neutrale ontwikkeling van de cultuur, maar deels een demonisch geïnspireerd veranderingsproces, waarbij mensen, zonder dat ze het door hebben, langzaam tot een andere manier van denken worden gebracht.

Hierbij wordt in onze cultuur God steeds meer uit het denken van de mensen weggedrongen. Tegelijkertijd wordt men steeds materialistischer (of aan de andere kant steeds occulter). Mensen worden tot slaven gemaakt van de jacht naar rijkdom! Men krijgt het steeds drukker en heeft geen tijd of energie meer over voor het koninkrijk van God. In de economie bepalen de koersen van de aandelen en niet meer de inzet van mensen de waarde van een onderneming.

De mensen denken, dat hun cultuur, de wereld waarin zij leven en beleven, een normale historische ontwikkeling doormaakt en dat veranderingen te maken hebben met de vooruitgang van de wetenschap en een verbeterd inzicht in de menselijke psyche. Maar er zijn ook hogere machten aan het werk, die dit proces beïnvloeden, zonder dat we dat door hebben.

New Age denken

Voor zover het New Agers betreft: zij denken, dat zij steeds meer deel hebben aan een kosmisch bewustzijn en dat wij op weg zijn naar een meer harmonieuze en meer tolerante samenleving. In werkelijkheid is dit kosmisch bewustzijn niets anders als een demonische beïnvloeding, met een mooi jasje van tolerantie en zogenaamde harmonie. Die tolerantie houdt echter snel op, wanneer gelovigen gaan spreken over de unieke betekenis van Jezus Christus als Verlosser en Redder.

De tweede hemel: de sterrenhemel (gebied van demonische wereldbeheersers)

De tweede hemel is de 'ruimte', het heelal, waarin sterren en planeten hun banen beschrijven. De eerste en de tweede hemel samen worden in de bijbel ook wel de *ep-ouranioi* (de hemelse gewesten) genoemd. Het gaat dan om de atmosfeer van de aarde en daar boven de vele sferen (banen) van sterren en planeten. De sterrenhemel is in dit model de verblijfplaats van nog veel machtiger demonische heersers dan de 'macht der lucht'. Zij staan in de duivelse hiërarchie boven de machten van de eerste hemel (de lucht). Hier geldt: Hoe hoger, hoe machtiger.

Paulus beschrijft een aantal van deze machten in Ef.6:11 *Doet de wapenrusting Gods aan, om te kunnen standhouden tegen de verleidingen des duivels; want wij hebben niet te worstelen tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten.*

De machten, die in de tweede hemel zetelen, hebben gezag over alles wat zich onder hen bevindt. Hun werkwijze verschilt

niet wezenlijk van de onder hen geplaatste geesten, maar zijn hebben duidelijk meer macht. Zij inspireren dus ook de tijdgeest, maar bovendien bekrachtigen zij niet-christelijke religies en politieke ideologieën en -systemen, die mensen verblinden en beperken in hun geloofsvrijheid.

Dit is vooral zichtbaar, wanneer in deze politieke- of religieuze systemen christenen en/of Joden worden vervolgd, zoals dat gebeurt in vele totalitaire staten en in de Islamitische wereld. Daarnaast proberen al deze geestelijke overheden Gods engelen tegen te werken en de zegen van God voor de gelovigen te blokkeren.

Het is niet toevallig, dat de Grieken en Romeinen aan de planeten de namen gaven van hun (af)goden. Nog altijd heten deze planeten: Jupiter (de Romeinse oppergod), Uranus, Venus (godin van de erotiek), Mars (god van de oorlog) etc.

Paulus schrijft daarover in 1 Cor.8:5 *Want al zijn er zogenaamde goden, hetzij in de hemel, hetzij op de aarde (en werkelijk zijn er goden in menigte en heren in menigte) voor ons nochtans is er maar een God, de Vader, uit wie alle dingen zijn en tot wie wij zijn, en een Here, Jezus Christus, door wie alle dingen zijn, en wij door Hem.*

Iets verderop in 1Cor.10:19 zegt hij over de heidense offerdienst aan deze zogenaamde hemelgoden: *Wat wil ik hiermede dan zeggen? Dat een afgodenoffer iets is, of dat een afgod iets is? Integendeel, dat hun offeren een offeren is aan boze geesten en niet aan God.*

De conclusie is eenvoudig: In deze symbolische voorstelling is de tweede hemel, de 'ruimte', de kosmos, het gebied van hogere boze machten.

De derde hemel; de woonplaats van God en van Jezus

Daarboven (boven de sterren) ligt in de voorstelling van de NT-ische mens de 'derde hemel', de woonplaats van God. Deze beschrijving heeft vooral een grote symbolische waarde. Want, symbolisch gezien, heeft iemand, die hoogverheven is, macht en gezag over allen, die onder hem gesteld zijn. Die heten dan ook zijn 'ondergeschikten'. Zelfs in het Nederlandse

taalgebruik kennen we deze symboliek. Vorsten worden nog altijd met de titel 'hoogheid' (majesteit) aangesproken.

De positie van de duivel

In de hemel van God heeft de duivel geen toegang meer. In de periode van het Oude Testament kon de duivel de troon van God benaderen en was in staat daar de gelovigen aan te klagen. Hij wordt in het OT gerekend tot 'de zonen Gods', een aanduiding voor alle engelen, zowel goed als kwaad.

Job; de duivel als aanklager bij de troon van God

Het begin van het boek Job toont ons een scène uit deze tijd. Job 1:6 *Op zekere dag nu kwamen de zonen Gods om zich voor de Here te stellen, en onder hen kwam ook de satan. En de Here zeide tot de satan: Vanwaar komt gij? En de satan antwoordde de Here: Van een zwerftocht over de aarde, die ik doorkruist heb.* In het volgende gesprek tussen God en satan, beweert de duivel, dat Job alleen godsdienstig is, omdat het hem in alle opzichten goed gaat.

In de gezichten van de profeet Zacharia wordt ons het beeld van de duivel als aanklager nog helderder getekend. Zach.3:1vv. *Vervolgens deed Hij mij de hogepriester Jozua zien, staande voor de Engel des Heren, terwijl de satan aan zijn rechterhand stond om hem aan te klagen. De Here echter zeide tot de satan: De Here bestraffe u, satan, ja de Here, die Jeruzalem verkiest, bestraffe u; is deze niet een brandhout uit het vuur gerukt? Jozua nu was met vuile klederen bekleed, terwijl hij voor de Engel stond.*

De gedachte is, dat de hogepriester Jozua, na zijn sterven bij God verantwoording moet afleggen. De duivel probeert Jozua bij God (bij de engel des Heren) zwart te maken, maar de engel geeft opdracht, dat Jozua met witte klederen moet worden bekleed ten teken van zijn rechtvaardigheid.

De duivel uit de (derde) hemel geworpen

In de positie van satan kwam definitief een verandering met de hemelvaart van de Here Jezus. De (geslaagde) poging van de duivel om Jezus aan het kruis te doden, werd zijn eigen ondergang.

De duivel heeft de macht om mensen te doen sterven, omdat zij door hun zonde het recht op het eeuwige leven hebben verspeeld. Maar Jezus was zonder zonde. En de duivel had dus geen enkele bevoegdheid om Jezus het leven af te nemen. Zo overtrad hij de grenzen van zijn gezag. Deze overmoed werd hem fataal en hij verloor een groot deel van zijn gezag. Dit werd zichtbaar gemaakt door:

1 de opstanding van Jezus uit de dood

2 de hemelvaart

3 de uitwerping van satan uit de hemel

Over het eerste, de opstanding van Jezus en de overwinning over de duivel als doodsmacht, spreekt Petrus in Hand.2:24 *God evenwel heeft Hem opgewekt, want Hij verbrak de weëën van de dood, naardien het niet mogelijk was, dat Hij door hem werd vastgehouden.*

De satan, als heerser over de dood, moest toezien, hoe Jezus uit de dood werd opgewekt door de kracht van de Vader. Hij had geen kracht of gezag om de opstanding tegen te houden.

Over het tweede (de hemelvaart) zegt Paulus in Kol. 2:15 *Hij heeft de overheden en machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en zo over hen gezegevierd.* De hemelvaart van Jezus betekent, dat Jezus opsteeg dwars door de territoria, de machtsgebieden, van alle genoemde machten van de hemelse gewesten. Zijn overmacht bleek hieruit, dat geen van deze machten of overheden in staat was Hem tegen te houden.

Tegenover Hem hadden zij geen bruikbaar wapen. Zij moesten lijdelijk toezien, hoe uit de grote menigte van mensen, die onder hun terreurbewind stonden, zich één mens, Jezus, losmaakte en opsteeg. Deze Jezus brak door hun rangen en invloedssferen heen, naar boven, en zette zich aan Gods rechterhand op de troon, de allerhoogste plaats, boven iedere overheid en macht.

En deze Jezus ontving daar de naam boven alle naam. Vanaf nu draagt Hij de titel 'Kuriós' (Heer). Hij proclameert: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Alles is Hem onderworpen.*

Het derde, de uitwerping van de duivel uit de hemel, kan nu niet uitblijven. De vele hemelmachten kijken angstig omhoog en ja hoor, daar gebeurt het. De satan, die zich tot dusverre hoogmoedig kon verheffen en zelfs als aanklager de troon van God kon naderen, wordt uit de hemel geworpen en komt op de aarde terecht.

Jezus profeteert over deze gebeurtenis, wanneer zijn discipelen beginnen demonen uit te drijven. Luk.10:18 *Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen.* In werkelijkheid moest de uitwerping van de duivel uit de hemel toen nog plaats vinden. Maar door het uitdrijven van de demonen de bediening van Jezus en zijn discipelen werd de val van satan reeds aangekondigd.

Openbaring 12:7vv. beschrijft deze gebeurtenis in een visioen: *En er kwam oorlog in de hemel; Michael en zijn engelen hadden oorlog te voeren tegen de draak; ook de draak en zijn engelen voerden oorlog, maar hij kon geen standhouden, en hun plaats werd in de hemel niet meer gevonden.*

En de grote draak werd op de aarde geworpen, de oude slang, die genaamd wordt duivel en de satan, die de gehele wereld verleidt; hij werd op de aarde geworpen en zijn engelen met hem.

En ik hoorde een luide stem in de hemel zeggen: Nu is verschenen het heil en de kracht en het koningschap van onze God en de macht van zijn Gezalfde; want de aanklager van onze broeders, die hen dag en nacht aanklaagde voor onze God, is nedergeworpen.

En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad, tot in de dood. Daarom, verheugt u, gij hemelen en wie daarin wonen. Wee de aarde en de zee, want de duivel is tot u nedergedaald in grote grimmigheid, wetende, dat hij weinig tijd heeft.

Geen aanklager meer maar een pleitbezorger

Vanaf dat moment is er in de hemel geen aanklager meer. Daar is nu Jezus, die met groot invoelingsvermogen voor de gelovigen pleit. Als teken van zijn overwinning stort Hij vanuit de hemel de Heilige Geest uit op gelovigen.

Nu moet de geschiedenis nog zijn loop, zijn afwikkeling, krijgen. Het Goddelijke Evangelie moet de hele wereld bereiken, maar ook het duivelse onheilsplan moet tot een climax komen in de verschijning van de antichrist. Dit is de laatste poging van de satan om de gemeente Gods uit te roeien en definitief zijn macht op de aarde te vestigen. Maar op het moment, dat de duivel lijkt te winnen en de gemeente in grote nood is, komt Jezus terug en vestigt Zijn heerschappij op aarde. Dan zal de duivel zijn laatste steunpunt, zijn rijk op aarde, kwijtraken.

De hemelvaart (het opstijgen) van de Here Jezus van de aarde heeft een geweldige symbolische waarde, omdat daarin zijn verhevenheid boven alle machten zichtbaar wordt gemaakt. De plaatsing van Gods hemel verheven boven alle sterren heeft een geweldige symbolische waarde, omdat alleen van daaruit gezegd kan worden: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde*. Hoger betekent immers: machtiger.

Een andere vraag is, of er zich werkelijk een ruimtelijke hemel achter de sterren bevindt. God is Geest. Zijn engelen zijn geesten. Hij heeft geen ruimtelijke plaats nodig als woning. Hij bevindt zich in een geestelijke dimensie.

Hemelvaart: In wolken gehuld

We moeten hier een opmerking plaatsen over de hemelvaart van Jezus. In Hand.1:9 lezen we het volgende: *En nadat Hij dit gesproken had, werd Hij opgenomen, terwijl zij het zagen, en een wolk onttrok Hem aan hun ogen*.

De discipelen zien Jezus dus niet met een pijnloze snelheid in de eindeloze ruimte verdwijnen. Nee, een wolk verbergt het mysterie van de hemelvaart. Bij raketlanceringen kunnen wij minutenlang het spoor van de raket volgen, totdat hij zich als een steeds kleiner wordende stip aan ons gezichtsvermogen onttrekt.

Jezus vliegt niet met de snelheid van het licht naar een plaats achter de sterren, maar een wolk versluiert de overgang van de aardse naar de hemelse dimensie.

Iets dergelijks gebeurt bij de verheerlijking op de berg. Lucas beschrijft dit als volgt (Luc.9:32vv.): *En Petrus en die met hem waren, werden door slaap overmand en, toen zij ontwaakten, zagen zij zijn heerlijkheid, en de twee mannen, die bij Hem stonden. En het geschiedde, toen dezen van Hem scheidden, dat Petrus tot Jezus zeide Meester, het is goed, dat wij hier zijn, laten wij drie tenten opslaan, voor U een, en voor Mozes een, en voor Elia een; want hij wist niet, wat hij zeide. En terwijl hij dit zeide, kwam er een wolk, en overschaduwde hen. En zij werden bevreesd, toen die de wolk ingingen. En er klonk een stem uit de wolk, die zeide: Deze is mijn Zoon, de uitverkorene, hoort naar Hem. En terwijl die stem klonk, bevond Jezus Zich alleen.*

Ook de terugkeer van Mozes en Elia naar hun hemelse thuis wordt door een wolk aan de waarneming van de discipelen onttrokken. Waarom? Omdat de reis naar de hemel geen verre reis door de ruimte, door het heelal, is, maar een mysterie van een overgang naar een andere werkelijkheid.

Hemelse visioenen

De visioenen van de hemel, die sommige profeten hebben gezien, zijn visualisaties van een geestelijke werkelijkheid, die geen natuurlijk mens kan zien. De hemel wordt als het ware zichtbaar gemaakt met behulp van allerlei symbolen, die een geestelijke betekenis hebben. Zo ziet Johannes in zijn visioenen Jezus in diverse rollen; als een verheerlijkt mens, als een geslacht lam, als een krijgshaftig ruiter en ook als mensenzoon op de wolken. Iedere voorstelling heeft zijn eigen geestelijke betekenis.

Dat het bij de beschrijving van de hemel om symbolische voorstellingen gaat en niet om een zichtbare realiteit, blijkt uit het feit, dat in de visioenen van Johannes ook de aardse dingen in symbolen worden weergegeven. Zo beschrijft Johannes in Openb. 17, 18 de stad Babylon als een hoer, die zit op een scharlakenrood beest. Wie goed oplet, kan trouwens uit

Openb.17:9, 18 opmaken, dat de naam Babylon een pseudo-niem (schuilnaam) is. Het gaat om Rome, de hoofdstad van het toenmalige Romeinse rijk, dat gebouwd is op zeven heuvels.

Beeld van de kosmos: Aarde centraal

Het wereldbeeld van de mens in het NT was hetzelfde als in onze Middeleeuwen. Dit beeld had als uitgangspunt, dat de aarde het centrum van het heelal vormde. De verschillende hemellichamen, zon, maan, sterren en planeten, beschreven banen om de aarde. Deze visie op de structuur van het heelal bleef tot in de Middeleeuwen onveranderd. Daarna ontdekten de wetenschappers, dat de zon het centrum vormt van ons sterrenstelsel.

Zon centraal

Volgens dit moderne, nog steeds geldende, wetenschappelijke wereldbeeld draait de aarde met de planeten om de zon en maakt de zon op zijn beurt weer deel uit van een veel grotere melkweg met vele zonnen (sterren). Het idee van hoger of lager gaat in dit beeld helemaal niet meer op.

Vanuit de ervaring van de mens was de hemel boven de sterren. De huidige wetenschap bekijkt de sterren op zichzelf weer als zonnen, die net als onze zon hun eigen planetenstelsel hebben. Ze zijn niet hoger of lager dan ons zonnestelsel. Het moderne wetenschappelijke beeld van het heelal sluit dus niet direct aan bij de Bijbelse symboliek van de hoogverheven hemel. Dit doet trouwens niets af van het feit, dat Jezus verheven is boven iedere overheid en macht.

Maar helemaal los van de moderne beschrijvingen van het heelal en ook los van de Bijbelse opvatting over de plaats van de hemelse troonzaal van God, lijkt het mij beter de hemel te beschouwen als een geestelijke dimensie. Waar die zich bevindt, is helemaal niet van belang.

Wel is er binnen die geestelijke dimensie een groot verschil aan macht en gezag. De duivel heeft met zijn engelen voorlopig nog (een beperkt) gezag over de aarde. Ver daar boven uit gaat het gezag van God en van de Here Jezus Christus. Christus'

absolute heerschappij zal straks bij zijn wederkomst aan alles en iedereen zichtbaar worden.

De Tabernakel: Beschrijving van de hemel

Er is nog een beschrijving van de hemel in de Bijbel. Ook daar gaat het niet zo zeer om de beschrijving van een locatie, een plaats, waar de hemel zich zou bevinden, maar een beschrijving van geestelijke waarheden. Deze beschrijving heeft alles te maken met de verhouding tussen God en de (zondige) mens.

Wij doelen hier op de Tabernakel, het (tent)heiligdom, door Mozes opgericht in de woestijn, toen het volk Israël op weg was van Egypte naar het beloofde land Kanaän.

Ex.25:40 vertelt, dat Mozes de opdracht kreeg, om deze Tabernakel te bouwen en in te richten volgens een heel gedetailleerd bestek. We lezen dan, dat God tot Hem zegt: *Ziet toe, dat gij alles maakt, naar het model, dat u daarvan op de berg getoond is.*

Model?

Wanneer wij zo iets lezen, denken wij, dat Mozes op de berg een klein schaalmodel, een maquette, gezien heeft van de Tabernakel, die hij in het groot moest uitvoeren. Architecten maken immers altijd zo'n schaalmodel, voordat zij een groot gebouw neerzetten.

De joodse traditie heeft dit altijd tegengesproken. Mozes heeft niet een klein model gezien, maar de hemel zelf. De tabernakel is een met mensenhanden gemaakte afbeelding van de hemel. Het is een voor het menselijk voorstellingsvermogen begrijpelijk weergave van de hemel.

Tabernakel: De relatie tussen God en mens

De schrijver van de brief aan de Hebreëen geeft ons nog meer helderheid. De Tabernakel is een type, een afbeelding, een voorstelling, van de hemel, waarin vooral de relatie tussen de zondige mens en de heilige God wordt getoond.

Hij schrijft dan (Hebr.8:1vv.) *De hoofdzaak van ons onderwerp is, dat wij zulk een hogepriester hebben, die gezeten is ter rechterzijde*

van de troon der majesteit in de hemelen, de dienst verrichtende in het heiligdom, in de ware tabernakel, die de Here opgericht heeft, en niet een mens.....

Dezen (de Israëlitische priesters) verrichten slechts dienst bij een afbeelding en schaduw van het hemelse, blijkens de godsspraak, die Mozes ontving, toen hij de tabernakel zou gereedmaken. Zie toe, zegt Hij immers, dat gij alles maakt naar het voorbeeld, dat u getoond werd op de berg.

De Tabernakel is dus inderdaad een voorstelling van de hemel. Het meest kenmerkende aan deze Tabernakel is wel haar indeling in twee vertrekken omgeven door een voorhof. Iedere ruimte vereiste een bepaalde heiligheid om haar te mogen betreden.

Heilig

Zo was er rondom de Tabernakel de voorhof, waarin iedere Israëliet mocht komen, die ceremonieel gereinigd was. Daar werden gebeden verricht en offers gebracht.

Heiliger

Dan was er de tent zelf, verdeeld in twee vertrekken, gescheiden door gordijnen. In het voorste vertrek, het 'Heilige' genoemd, mochten de priesters in- en uitlopen. Daar lagen de toonbroden en werden wierookoffers gebracht.

Allerheiligst

Het achterste was het 'Heilige der Heiligen' (het Allerheiligste) waar geen mens mocht binnen gaan.

In volstrekte duisternis stond daar de Ark van het verbond, die je kon beschouwen als de voetbank van God. God zelf werd op geen enkele manier afgebeeld. Slechts één keer per jaar, op de grote Verzoendag, de Jom Kippoer, mocht de hogepriester dit Heilige der Heiligen binnengaan. Daarvoor moest hij eerst een offer voor zijn eigen zonden brengen (Lev.16:3). Dan, op die ene dag, moest hij het bloed van een bokje sprenkelen op de grond voor de Ark van het Verbond om de zonden van het volk te verzoenen.

Over de typologie van de Tabernakel zijn allerlei boeken geschreven, waarin wordt uitgelegd, wat de symbolische betekenis is van alle dekkleden, gordijnen, tentstokken, altaren en andere onderdelen. Daarop wil ik nu niet ingaan. De Tabernakel is niet zonder meer een afbeelding van de Hemel als woonplaats van God, maar zij beschrijft de relatie tussen God en mens.

De Hebreeënschrijver heeft dat heel scherp opgemerkt. Zo zegt hij (Hebr.9:6-8) *Dit was dan aldus ingericht, en de priesters kwamen bij het vervullen van hun diensten voortdurend in de voorste tent, maar in de tweede alleen de hogepriester, eenmaal in het jaar, niet zonder bloed, dat hij offerde voor zichzelf en voor de zonden door het volk in onwetendheid bedreven. Daarmede gaf de Heilige Geest te kennen, dat de weg naar het heiligdom nog niet open lag, zolang de eerste tent nog bestond.*

Onderwijsmodel

De Tabernakel was dus vooral een onderwijsmodel, waarin werd getoond, dat het voor de mens onmogelijk is om uit eigen kracht of goede werken God te bereiken. De zonde maakt scheiding tussen mens en God. Deze scheiding kon alleen overbrugd worden, wanneer de zonde met een offer werd verzoend.

Het feit, dat de hogepriester slechts eenmaal per jaar, op de Grote Verzoendag, het Heilige der Heiligen mocht betreden, betekent, dat alleen een heel speciaal eenmalig offer de scheiding werkelijk kon overbruggen en verzoening kon brengen tussen God en mens. Deze jaarlijks terugkerende dienst van de hogepriester was een heenwijzing naar het werkelijke offer, waarmee Jezus de zonden van de wereld eens en voor altijd zou verzoenen.

Hebr. 9:11 *Maar Christus, opgetreden als hogepriester der goederen, die gekomen zijn, is door de grotere en meer volmaakte tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van deze schepping, en dat niet met het bloed van bokken en kalveren, maar met zijn eigen bloed eens voor altijd binnengegaan in het heiligdom, waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf.*

Hebr.9:24 Want Christus is niet binnengegaan in een heiligdom met handen gemaakt, een afbeelding van het ware, maar in de hemel zelf, om thans, ons ten goede, voor het aangezicht Gods te verschijnen.

De Tabernakel was dus een beschrijving van de hemel met betrekking tot de relatie tussen God en mens. Deze onderwijzing moest het volk Israël voorbereiden op de komst van de Messias, die als ware hogepriester het enige werkelijk effectieve offer aan God zou aanbieden, het offer van zijn eigen leven, tot verzoening van al onze zonden.

Hoofdstuk 3

De gelovigen na hun sterven

Waar gaan de gelovigen heen na het sterven en wat gebeurt er met hen?

Het is duidelijk, dat de gelovigen na hun sterven bij de Heer zijn. Hun gemeenschap met de Heer wordt dan pas volkomen. Paulus vertelt daarover terloops in Fil.1:23 *Van beide zijden word ik gedrongen: ik verlang heen te gaan en met Christus te zijn, want dit is verreweg het beste; en in 2 Cor. 5:8 maar wij zijn vol goede moed en wij begeren te meer ons verblijf in het lichaam te verlaten en bij de Here onze intrek te nemen.* Het is dus geweldig om na het sterven bij Christus thuis te komen!

Als we ons afvragen, hoe de gelovigen daar bij Christus zullen zijn, moeten wij onderscheid maken in verschillende categorieën. Uiteindelijk zullen alle gelovigen een verheerlijkt lichaam ontvangen. Daarover heerst geen twijfel. Toch geeft de Bijbel er aanleiding toe, dat sommigen vanwege hun buitengewone levenswandel een streepje vóór hebben. Voor de duidelijkheid het gaat hier niet om een belangrijk leerstuk, maar voor de volledigheid behandel ik het toch.

Mozes, Elia en Henoch; de 'ongestorvenen'

Als eerste moeten wij het hebben over die gelovigen, die zonder te sterven door God werden thuisgehaald, zoals Henoch, Mozes en Elia uit het Oude Testament. Zij gingen levender lijve de hemel binnen. Het levenseinde van Mozes wordt in Deut.34:5, 6 als volgt beschreven: *Toen stierf Mozes, de knecht des Heren, aldaar in het land Moab, volgens des Heren woord. En Hij begroef hem in een dal in het land Moab, tegenover Bet-peor, en niemand heeft zijn graf geweten tot op de huidige dag.*

Mozes?

Het is duidelijk, dat er geen getuigen waren van het sterven van Mozes en dat ook het lichaam van Mozes nooit is gevonden. De schrijver van Deuteronomium concludeerde daaruit,

dat Mozes door God moest zijn begraven op een geheime plaats. Maar het is waarschijnlijker, dat Mozes levend door God is opgenomen. Het volgende bijbelgedeelte geeft ons daar meer licht op. Mozes en Elia verschenen in de evangeliën levend aan Jezus op de berg van de verheerlijking.

Luc.9: 28 En het geschiedde ongeveer acht dagen na deze woorden, dat Hij Petrus en Johannes en Jakobus medenam en de berg opging om te bidden. En het geschiedde, terwijl Hij in het gebed was, dat het aanzien van zijn gelaat anders werd, en zijn kleding werd stralend wit. En zie, twee mannen spraken met Hem, en wel Mozes en Elia. Dezen, in heerlijkheid verschenen, spraken over zijn uitgang, die Hij te Jeruzalem zou volbrengen.

Mozes en Elia verschenen dus in heerlijkheid. Dit kan niets anders betekenen, dan dat zij (en Henoch vgl. Gen.5:24), reeds een verheerlijkt lichaam van God ontvangen hebben. Zij hebben ook reeds een bepaalde taak, want zij verschenen levend aan Jezus en spraken met Hem over de weg van kruis. Maar zij zijn toch uitzonderingen.

Heiligen die opstonden bij Jezus' kruisdood

Matt. 27:52 vertelt ons over een paar eigenaardige gebeurtenissen rond het sterven en de opstanding van Jezus.

Sommige graven van heiligen (gelovigen uit het O.T.) gaan open en deze mensen staan (lichamelijk) op uit de dood. Er vinden eigenaardige verschijningen plaats na Jezus' opstanding. *En de graven gingen open en vele lichamen der ontslapen heiligen werden opgewekt. En zij gingen uit de graven na zijn opstanding en kwamen in de heilige stad waar zij aan velen verschenen.*

Mattheüs wijdt er niet verder over uit en onze nieuwsgierigheid naar deze zaak wordt niet voldoende bevredigd. Het is ook niet mijn bedoeling hier een leerstellig thema van te maken. De bedoelde heiligen, bepaalde gelovigen uit het Oude Testament, waren gewoon gestorven en begraven. Hun lichamen waren al lang vergaan. Slechts hun botten waren nog aanwezig. Maar bij de kruisiging van Jezus werd de macht van de dood zo diep verslagen, dat sommigen van hen (lichamelijk)

levend werden. Hun graven gingen zelfs open en na afloop was hun gebeente verdwenen.

Tegelijk met Jezus' opstanding uit de doden stonden ook zij op. Het ging niet om geestverschijningen! Hun dode gebeente werd omkleed met een onvergankelijk verheerlijkt lichaam. Na een korte tijd van wonderlijke verschijningen verdwenen zij echter. Wij horen nergens, dat deze verschijningen na Jezus' hemelvaart nog doorgingen. We moeten er dus vanuit gaan, dat zij bij Jezus' hemelvaart met Hem mee zijn gegaan.

**De overige overleden gelovigen:
Zij leven bij God met hun eigen identiteit**

Als wij speciaal letten op de uitspraken van Jezus, dan blijkt, dat de gelovigen van het O.T. reeds voor de kruisiging en opstanding op een bepaalde manier 'leven' bij God. Jezus zelf spreekt bijvoorbeeld over Abraham, Isaäk en Jacob, die 'leven' bij God. Matt.22:32 *Ik ben de God van Abraham, en de God van Isaak, en de God van Jakob. Hij is niet een God van doden, maar van levenden.*

Luc.20:37 *Maar dat de doden opgewekt worden, heeft ook Mozes bij de braamstruik aangeduid, waar hij de Here noemt de God van Abraham en de God van Isaac en de God van Jakob. Hij is niet een God van doden, maar van levenden, want voor Hem leven zij allen.* De stamvaders van Israël zijn dus geen naamloze of slapende geesten, maar personen met naam, identiteit en bewustzijn. Hoe zij precies leven bij God weten wij niet, maar wel dat zij leven!

Een andere heel bijzondere uitspraak van Jezus vinden we in het evangelie naar Lucas. Jezus zegt tegen de moordenaar, die met hem gekruisigd is: Luc. 23:43 *Voorwaar, Ik zeg u, heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.* Jezus spreekt niet over rusten (slapen) en een opstanding in de toekomst, maar dat de man diezelfde dag nog het paradijs zal binnengaan. Bovendien zal hij daar samen met Jezus zijn. Er is in de hemel dus bewustzijn en er vindt herkenning plaats. De gestorven gelovigen hebben in de hemel hun eigen identiteit en herkennen elkaar.

Rijke man en arme Lazarus; terughoudendheid

In diezelfde richting wijst de gelijkenis van 'de rijke man en de arme Lazarus' in Luk.16. Het gaat daar om een gelijkenis, waarmee Jezus zijn tijdgenoten wil waarschuwen voor de eeuwige straf en niet om een nauwkeurige beschrijving van de toestand, waarin de doden zich nu bevinden. De voorstelling, dat de gestorven Lazarus zich bevindt in Abrahams schoot, duidt er alleen op, dat hij is gekomen tot zijn bestemming. Hij is immers als jood ook uit Abrahams 'schoot' voortgekomen. Maar ik wil u de gelijkenis toch niet onthouden.

Luc.16:22 Het geschiedde, dat de arme stierf en door de engelen gedragen werd in Abrahams schoot. Ook de rijke stierf en hij werd begraven. En toen hij in het dodenrijk zijn ogen opsloeg onder de pijnigingen, zag hij Abraham van verre en Lazarus in zijn schoot. En hij riep en zeide: Vader Abraham, heb medelijden met mij en zend Lazarus opdat hij de top van zijn vinger in water dope en mijn tong verkoele, want ik lijd pijn in deze vlam.

In deze gelijkenis is er bij de gestorvenen (Abraham, Lazarus en de rijke man) sprake van bewustzijn en onderlinge herkenning. We mogen er dus van uit gaan, dat alle gelovigen van het Oude- en Nieuwe Testament op een bepaalde manier leven bij God. De volgende tekst vertelt daar iets meer over.

Rusten maar niet slapen!

In het boek Openbaring ziet Johannes in een visioen de hemel geopend. In de hemel ziet hij de troon van God en voor de troon een gouden wierookaltaar. Een dergelijk altaar stond ook in de Tabernakel van Mozes. In het boek Openbaring wordt het branden van wierook in verband gebracht met de gebeden van de heiligen

(Openb.8:3). Wanneer Johannes dit altaar voor de eerste keer ziet, ontdekt hij (Openb.6:9) *onder het altaar de zielen van hen, die geslacht waren om het woord van God en om het getuigenis, dat zij hadden.*

Hij ontdekt daar alleen de zielen van de martelaren. niet hun lichamen, want zij hebben nog niet hun beloning in de vorm van een verheerlijkt lichaam ontvangen. Zij bevinden zich vlak

bij de Here Jezus, maar dat is nog niet hun einddoel.

Vervolgens hoort hij, hoe zij tot God roepen: Openb.6:10 *En zij riepen met luider stem en zeiden: Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan hen, die op de aarde wonen? En aan elk hunner werd een wit gewaad gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het getal vol zou zijn van hun mededienstknechten en hun broeders, die gedood zouden worden evenals zij.*

Zij roepen heel hard - er lijkt mij geen duidelijker bewijs van bewustzijn - en zij zijn van de ernst van de situatie op aarde op de hoogte. Zij weten van de verdrukking van hun geloofsgenoten en daarop reageren zij met boosheid. Zij krijgen een voorlopige beloning in de vorm van een wit gewaad, hetgeen niet alleen betekent, dat zij gerechtvaardigd zijn, maar dat zij ook een bepaalde bekleding hebben. Hun ziel is niet langer 'bloot'. Zij krijgen te horen, dat zij nog moeten wachten, tot het getal vol is van de martelaren, die omwille van de naam van de Here Jezus zullen omkomen. Dan zullen zij allen hun definitieve loon ontvangen.

Over deze beloning schrijft Openb.20:4 *en ik zag de zielen van hen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het woord van God, en die noch het beest noch zijn beeld hadden aanbeden en die het merkteken niet op hun voorhoofd en op hun hand ontvangen hadden; en zij werden weder levend en heersten als koningen met Christus, duizend jaren lang.*

Deze zielen waren natuurlijk niet dood. Zij waren bij Christus. Maar Johannes bedoelt, dat zij weer levend werden als tevoren, doordat zij een lichaam kregen. Natuurlijk wel een verheerlijkt lichaam! Op de aard van dit lichaam komen we later nog terug. En nadat zij dit verheerlijkte lichaam hebben gekregen, worden zij actief en krijgen een belangrijke taak.

En wat wordt hun taak? Naast het vereren van God, zal hun taak bestaan uit heersen, besturen en regeren. Maar wat zullen zij dan besturen? Daarmee zijn we aangekomen bij het centra-

le thema van dit boek: Zij zullen in de eerste plaats de aarde gaan besturen.

Hoofdstuk 4

Naar de aarde

Wanneer Paulus de gelovigen van Thessalonica vertroost in verband met een sterfgeval in de gemeente, zegt hij (1 Thess.4:14): *Want indien wij geloven, dat Jezus gestorven en opgestaan is, zal God ook zo hen, die ontslapen zijn, door Jezus wederbrengen met Hem.*

Op het moment, dat Jezus in glorie en majesteit zijn koningschap aantreedt op aarde, heeft hij de gelovigen uit vroeger tijd bij zich.

Paulus gaat dan verder met een uitspraak van de Here Jezus zelf, die hem door ooggetuigen is overgeleverd (vs.:15-17): *Want dit zeggen wij u met een woord des Heren: wij, levenden, die achterblijven tot de komst des Heren, zullen in geen geval de ontslapenen voorgaan, want de Here zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener bazuin Gods, nederdalen van de hemel, en zij, die in Christus gestorven zijn, zullen het eerst opstaan; daarna zullen wij, levenden, die achterbleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Here tegemoet in de lucht, en zo zullen wij altijd met de Here wezen.*

Gemeente als welkomstcomité

Vaak worden deze woorden over de opname van de gemeente zo opgevat, als zou de gemeente voor langere tijd van de aarde worden weggenomen. Het beeld dat Paulus echter wil oproepen, is dat van een ontvangstcomité. Wanneer vroeger een belangrijke vorst een stad ging bezoeken, gingen de bewoners of hun vertegenwoordigers de stad uit tot aan de grens van hun gebied, de vorst tegemoet, om hem feestelijk binnen te halen.

Wanneer Jezus verschijnt op de wolken, zal de gemeente Hem in de lucht tegemoet gaan. Op dat moment zullen zij ook hun verheerlijkt lichaam ontvangen. De tekst suggereert, dat Jezus bij deze verschijning in de wolken de gestorven heiligen al bij

zich heeft. Hun dode lichamen zijn dan al verheerlijkt. En als allen zich dan bij Hem hebben gevoegd, zullen zij Hem terug naar de aarde begeleiden.

Die terugkeer hoeft niet onmiddellijk plaats te vinden. Waarschijnlijk gaat er nog enige tijd zitten in het vieren van de heuglijke ontmoeting, het vieren van de bruiloft (zie Openb.19:6vv.), maar dan komt de Here Jezus met zijn gemeente terug naar de aarde.

Definitieve vestiging van het koninkrijk op de aarde

Jezus verschijnt om de duivelse zetbaas op de aarde, de anti-christ ofwel de mens der wetteloosheid, te doden en Zijn heerschappij metterdaad op de aarde te vestigen. De duivel, die tot dusverre de aarde in zijn macht had, wordt dan voor 1000 jaar opgesloten. Maar de wereld moet die duizend jaar wel worden bestuurd.

De gelovigen, die nu een verheerlijkt lichaam hebben ontvangen, zullen met Hem op aarde heerschappij uitoefenen. Hiermee stemt overeen de belofte van Jezus uit de zaligspreekingen (Matt.5:5) *Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.* Diegenen, die tijdens hun aardse leven zachtmoedig en nederig waren, bereid om te dienen, die niet streden voor het eigen gelijk of het eigen recht, zijn geschikt om straks de aarde te bezitten en te besturen. Zij blijven dus niet in de 'hemel', maar nemen op aarde hun intrek.

Gods koninkrijk op de aarde of in de hemel?

Maar hoe zit het dan met de andere beloften uit de zaligspreekingen, waarin het woord hemel voorkomt? Matt.5: 3 *Zalig de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen* en verder in vs. 10 *Zalig de vervolgd en om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt om Mijnentwil. Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij de profeten voor u vervolgd.*

Daar wordt toch gesproken over hemelen?

Ontvangen wij nu het koninkrijk der hemelen of ontvangen wij de aarde? Er is geen probleem of tegenstrijdigheid als we bedenken, dat het koninkrijk der hemelen, het koninkrijk van God, juist op de aarde wordt gevestigd. Moesten de discipelen in hun dagen niet al verkondigen, dat het 'koninkrijk der hemelen' nabij gekomen was?

De hemel is niet een veraf gelegen plaats, maar veeleer een geestelijke dimensie, heel dichtbij. Zij die behoren bij het koninkrijk der hemelen, het koninkrijk van God, zitten met Christus op de troon in de hemel (een geestelijke dimensie), maar heersen over de aarde.

Hoofdstuk 5

Gods scheppingsplan

Het eerste boek van de Bijbel, Genesis, beschrijft, dat God de aarde schiep. De reden waarom Hij de aarde schiep vinden we in de eerste verzen niet. Wanneer we de vraag zouden stellen, waarom God de aarde schiep, merken we onder gelovigen meestal grote aarzelingen. Ja, waarom? Ik weet het eigenlijk niet.

Geen speeltje of experiment

In de 60er jaren van de 20ste eeuw was een elektrische modelspoorbaan ongeveer het summum, waarnaar je als kind kon verlangen. Iedere tijd heeft zo z'n eigen hypes, maar in die tijd was dat beslist de modelspoorbaan. En bij menige verjaardag of St. Nicolaasfeest speurden de kinderen naar de vorm van de cadeautjes en ze bedachten, dat rails en spoorwegwagons altijd langwerpige gevormd zijn. Zouden er dit jaar langwerpige pakjes zijn?

Ook in ons gezin kwam er een elektrische treinbaan met de nodige modelhuisjes, stations, bruggen en tunnels. Het was vooral mijn vader, die zich met de aankleding van de treinbaan bemoeide. Als kinderen mochten wij misschien een modelhuisje in elkaar plakken en wij mochten voorzichtig de treinen laten rijden, maar het fijnere werk bleef toch voorbehouden aan mijn vader.

De modelspoorbaan werd een soort van modelwereld, een soort van paradijs. Klopte er iets niet, ontspoorde op een bepaalde plek de treinen, dan werden de rails verlegd, zodat dit niet meer zou gebeuren. De elektrische trein was een speeltje, een experiment, waarbij er steeds iets kon worden veranderd, totdat het ideaal was bereikt.

Beminden, geliefde zonen

Nu, God schiep de wereld niet als een superspeeltje of iets om mee te experimenteren. Hij had een doelgericht plan. De

bedoeling van dat plan wordt niet direct duidelijk. Pas in het N.T. komt er volledige openbaring aangaande Gods plan. We lezen daar iets over in Ef.1:4 *Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren voor de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht. In liefde heeft Hij ons tevoren ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus, naar het welbehagen van zijn wil.*

Mens als Gods partner, als geliefde

We lezen hier dus, dat God weloverwogen te werk is gegaan. Al voor de grondlegging der wereld, dus voor Hij aan de schepping begon, was God van plan mensen te maken, die uiteindelijk Zijn geliefde zonen zouden zijn. God wilde dus mensen maken, die in een diepe relatie naast Hem zouden kunnen staan. God schiep ons om ons lief te hebben. Hij schiep ons uit liefde.

Deze innige relatie wordt ook op andere manieren verwoord. Zo worden de gelovigen ook wel de bruid van Christus genoemd. Israël heet wel de 'vrouw' van God. Nu heeft een echt waardevolle relatie een 'maar'. Een relatie is slechts dan volwaardig, wanneer beide partijen elkaar uit vrije wil liefhebben.

Een marionet beweegt, als er aan het touwtje wordt getrokken. Er is geen eigen initiatief. Een huisdier gehoorzaamt zijn eigenaar, omdat het te eten krijgt. Ook hier is onvoldoende sprake van vrije liefde. We kunnen pas spreken van vrije liefde, wanneer de ander ook zijn eigen weg kan gaan, ongehoorzaam kan zijn of de mogelijkheid heeft liefde niet te beantwoorden.

De mens moest dus een vrij wezen zijn.

Maar dat was niet alles. De mens moest ook voorbereid worden voor de heel bijzondere plaats, die hij naast God zou krijgen. Hij moest leren verantwoordelijkheid te dragen. Hij moest leren liefhebben en zorgen. Hij moest leren om te leven in een relatie met God. Hij moest een absoluut vertrouwen in God krijgen en hij moest leren gehoorzamen, niet omdat het moet, maar vanuit het verlangen om in harmonie met God te leven en eeuwig bij Hem te zijn. Met andere woorden, hij moest God leren kennen, en leren in Hem te geloven, te vertrouwen en Hem lief te hebben.

Paulus beschrijft in 1 Cor 13:13, hoe na Christus' wederkomst er slechts drie dingen overblijven: *Zo blijven dan geloof, hoop en liefde, maar de meeste van deze is de liefde.* En om de mens daarin te laten groeien, schiep God de aarde.

Schepping van de mens

In Gen.1 lezen we, hoe God de aarde in ruwe vorm schiep en haar vervolgens afwerkte; Hij maakte scheiding tussen licht en duisternis en tussen land en water. Vervolgens maakte God de aarde bewoonbaar. Eerst komen er planten, dan vissen, vervolgens vogels en dan de dierenwereld. Vissen, vogels en de dieren krijgen van God een speciale zegen mee: *Weest vruchtbaar, wordt talrijk.*

Dan komt de schepping van de mens. Voor het eerst lezen we nu iets over een doel, een bestemming. Gen.1:26vv. *En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt. En God schiep de mens naar zijn beeld; naar Gods beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen.*

En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar, heerst over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt. En God zeide: Zie, Ik geef u al het zaaddragend gewas op de gehele aarde en al het geboomte, waaraan zaaddragende vruchten zijn; het zal u tot spijsz dienen. Maar aan al het gedierte der aarde en al het gevogelte des hemels en al wat op de aarde kruipt, waarin leven is, geef Ik al het groene kruid tot spijsz; en het was alzo.

Hoofdstuk 6

Heersen op aarde

De mens wordt geschapen met een 'opdat...', met een bedoeling. In Gen.1 is het doel, de levensopdracht van de mens, dat hij zal heersen over alle dieren, vissen en vogels. We zullen over het karakter van dat heersen nog het nodige moeten zeggen, want het woord heersen roept bij ons allerlei associaties op met overheersen, machtsmisbruik, uitbuiten en exploiteren.

Dat werd zeker door God niet bedoeld. Voor de duidelijkheid zegt God er direct bij, wat voor voedsel de mens zal eten: *het zaaddragend gewas op de gehele aarde en al het geboomte, waaraan zaaddragende vruchten zijn*. Dit betekent, dat de mens leeft van zaden (granen, peulvruchten) en zaaddragende vruchten van bomen (noten en fruit). Tevens is er een duidelijke afgrenzing tussen het voedsel van de mens en dat van de dieren. Zij eten bladgroen (grassen, maar ook bladgroenten, zoals sla en koolsoorten).

Er is dus geen concurrentie tussen mens en dier bij het vinden van voedsel. Opvallend is, dat aan het menselijk menu iedere vorm van dierlijk voedsel ontbreekt. De mens eet dus geen vlees, vis of gevogelte, maar ook geen eieren en gebruikt ook geen melk of melkproducten. Het heersen van de mens gaat dus nergens ten koste van de dierenwereld.

Het beeld Gods

Hoe komt de mens aan zijn bekwaamheid om te heersen? Dat blijkt uit de woorden *naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen...* De mens lijkt op God, niet in zijn uiterlijke lichamelijke verschijning, maar in zijn capaciteit om te heersen. Het uitoefenen van heerschappij is een Goddelijke eigenschap.

Daarnaast heeft de mens nog veel meer capaciteiten, die samenhangen met het feit, dat hij Gods beelddrager is. Ik denk bijvoorbeeld aan inzicht, voorstellingsvermogen, vormgeving,

creativiteit (in muziek en beeldende kunsten) inventiviteit, dadendrang, verantwoordelijkheidsbesef, ordelijkheid, organisatietalent, gevoel voor harmonie en schoonheid en verder aan de mogelijkheid tot liefhebben etc. Maar daarover later meer.

God stelt de mens dus aan om te heersen over de schepping. Daarmee wordt hij de rentmeester en zaakwaarnemer van God, die als schepper de heerschappij over al het geschapene heeft. God delegeert een deel van Zijn gezag aan de mens. Het heersen is echter geen doel in zichzelf. Het is een voorbereiding voor een veel hogere vorm van heerschappij, die de mens later zal ontvangen.

Einddoel is samen met Jezus Christus, de Zoon van God te heersen over alle dingen. Eindbestemming is om een waardige liefdespartner van God en zijn Zoon te zijn. De eindbestemming is (1 Cor.15:28) *opdat God zij alles in allen*. De voorbereiding is een oefening in heerschappij met alles wat daarbij komt kijken.

Harmonie met de dierenwereld

Zoals reeds uit het voedselpatroon van de mens bleek, betekende die heerschappij op geen enkele manier, dat de ondergeschikte dieren, vogels en vissen werden geschaad of benadeeld. Integendeel, zij moesten juist wél varen bij de heerschappij van de mens. Zij moesten er door gezegend worden. De heerschappij van de mens moeten we ons dus voorstellen als een dienende heerschappij, die bestaat uit zorgen voor en verantwoordelijkheid nemen voor.

Onderwerping van de aarde

En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar. Naast het heersen over de dierenwereld krijgt de mens de opdracht zich te vermenigvuldigen, zich over de aarde te verspreiden en de aarde te onderwerpen.

Tegenwoordig zijn veel gebieden van de aarde zo goed als onbewoonbaar door gebrek aan water en te hoge temperaturen (woestijngebieden) of juist door te lage temperaturen (poolge-

bieden). In de dagen van de schepping was het klimaat veel gelijkmatiger. Er heerste een klimaat, dat wij vandaag zouden kenmerken met het woord 'broeikas-effect', waarbij de temperatuur over de hele wereld veel gelijkmatiger was. Genesis 2:6 vertelt ons over het klimaat op de aarde: *maar een damp steeg op uit de aarde en bevochtigde de gehele aardbodem;*

Naast de opdracht om zich over de hele aarde te verspreiden, krijgt de mens ook de taak de aarde te onderwerpen. Hiermee wordt bedoeld, dat de mens de natuur en de natuurkrachten moet gebruiken en leren controleren tot zijn eigen welzijn. Heel eenvoudig betekent dat het bouwen van huizen van natuurlijke bouwmaterialen (hout, steen), het aanleggen van wegen en bruggen, het graven van bevoeiingskanalen voor de landbouwgewassen en aan de andere kant het aanleggen van dammen en dijken langs de rivieren.

In cultuur brengen of terugveroveren?

Of gaat het bij onderwerpen om iets heel anders? Was de aarde op het moment, dat God de mens schiep, misschien niet meer aan God onderworpen? Moest zij dus opnieuw onderworpen worden? Ik zal deze gedachte verduidelijken.

De aanwezigheid van de slang in het volgende hoofdstuk, doet vermoeden, dat de duivel reeds kans had gezien de zo mooi geschapen aarde te veroveren en te bevolken met demonen. Na iedere scheppingsdag zag God, dat zijn schepping 'goed' was. Maar de aanwezigheid van de slang was toch op zijn minst zeer 'slecht'.

Waarom plantte God een speciale hof op aarde, als de hele aarde "goed" was. Of was de rest van de aarde al niet meer goed? Was het Adams opdracht om als vertegenwoordiger van God de aarde opnieuw onder Gods heerschappij te brengen. Was het Gods bedoeling, dat de mens Gods koninkrijk op aarde zou vestigen?

Hoofdstuk 7

De hof van Eden

Gen.2:8 Voorts plantte de Here God een hof in Eden, in het Oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij geformeerd had. Ook deed de Here God allerlei geboomte uit de aardbodem opschieten, begeerlijk om te zien en goed om van te eten; en de boom des levens in het midden van de hof, benevens de boom der kennis van goed en kwaad. Er ontsprong in Eden een rivier om de hof te bevochtigen, en daar splitste zij zich in vier stromen.

De hof, die God plant, is de eerste woon- en oefenplaats van de mens. De beschrijving van de Hof van Eden staat vol met symbolen. In de Hof ontspringt een rivier, die zich splitst in de vier windrichtingen en de hele aarde bevochtigt. Dit is geen natuurlijk fenomeen, want rivieren splitsen zich normaliter niet bij hun oorsprong. Soms kan een rivier bij de monding uiteen waaiëren en een delta vormen, zoals in Nederland.

In ieder geval maakt de Schrift ons hier duidelijk, dat al het water, dat de aarde tot leven brengt, uit de Hof komt. Wij zullen dus bij deze eigenaardige rivier ook aan iets geestelijks moeten denken. De precieze betekenis van dit water kunnen we wel vinden in het N.T., waar Jezus spreekt over het levende water, dat symbool staat voor de Heilige Geest.

Boom des levens

De vrucht van de boom des levens, maakt dat de mens eeuwig zou kunnen leven (Gen.3:22). In het Nieuwe Testament wordt de boom of het geboomte des levens genoemd in verband met het eeuwig leven, dat wij van God zullen ontvangen. De boom des levens is dus vergelijkbaar met de gave van het eeuwige leven, dat wij nu door het offer van Jezus Christus aan het kruis ontvangen. In de Hof is dus het eeuwige leven van God voorhanden.

Boom der kennis van goed en kwaad

De boom der kennis van goed en kwaad heeft te maken met de

beoordeling van- en het onderscheid tussen goed en kwaad. Wie bepaalt de normen en waarden? De brede maatschappelijke discussie? Niet voor niets verbiedt God het eten van die boom.

God is degene, die de bevoegdheid heeft om vast te stellen wat goed en wat kwaad is. Hij is degene, die de normen en waarden vaststelt en ze aan de mens onderwijst en voorschrijft. Het eventuele eten van de boom van kennis van goed en kwaad zou inhouden, dat de mens nu zelf wil bepalen, wat goed en kwaad is. Hij zou God als hoogste rechter en wetgever aan de kant zetten en op een aanmatigende manier zijn eigen normen en waarden vaststellen. Het zou gaan om een regelrechte opstand tegen Gods gezag.

In de Hof

Los van de symbolische betekenissen in de beschrijving van de Hof, gaat het ook om een historische situatie, waarin de mens voor het eerst als representant van God gaat optreden. Gen.2:15 *En de Here God nam de mens en plaatste hem in de hof van Eden om die te bewerken en te bewaren.* ‘Bewerken en bewaren’; dit zijn wel twee heel opmerkelijke woorden.

(Be)werken

Het is opmerkelijk, dat God Adam aan het werk zet. Adam ligt niet in een hangmat te wachten tot de rijpe appels naar beneden vallen, maar hij is aan het werk. Werkloosheid is nooit Gods bedoeling geweest (en zal nooit Gods bedoeling zijn). In de hof bestond in ieder geval geen werkloosheid.

In tegenstelling tot wat archeologen ons willen laten geloven, waren de eerste mensen geen zwervende jagers en verzamelaars van noten en vruchten, die leefden van toeval en geluk, maar zij waren echte landbouwers. De opdracht aan Adam was om de aarde in cultuur te brengen. Adam leefde niet van wat er zo toevallig aan vruchten bij hem in de buurt groeide, maar hij begon met de ordelijke aanplant van bepaalde gewassen, die hij voor de voedselvoorziening van hemzelf, zijn vrouw en eventuele toekomstige kinderen nodig had.

Zo worden vruchtbomen in een boomgaard gepoot en worden de zaden van granen en peulvruchten op rijen gezaaid, zodat zij gemakkelijk geoogst kunnen worden.

Misschien moesten er bewateringskanalen aangelegd worden om te zorgen dat de planten sneller zouden groeien. Dit werk zou de mens met plezier kunnen doen. Hij was volledig gezond en er was geen sprake van verouderingsprocessen.

Verder waren er geen dorens en distels, die de gezaaide granen overwoekerden en verstikten; laat staan allerlei ongedierte, schadelijke insecten, parasieten of plantenziekten. Het gezaaide graan leverde een volledige oogst op en het was voor Adam een plezier om er mee bezig te zijn. Het werk viel hem licht. Uitputting, zich afbeulen en (overmatig) zweten was er niet bij.

Bewaren?

Deze tweede opdracht is ook heel opmerkelijk. Waarvoor of waartegen moest Adam de Hof van Eden bewaren? Ging het bewaren alleen om het beschermen van de geplante gewassen, die per ongeluk door de dieren konden worden platgetrapt? Dat dit niet alleen het geval was, blijkt uit de komst van de slang, die in wezen niemand anders is dan de satan zelf.

De Hof moet dus beschermd worden tegen een vijand, die op de loer ligt en een gelegenheid zoekt het plan van God te bederven. De vraag, die ik al heb gesteld, luidt: Had de duivel (de slang) reeds kans gezien de schepping buiten de Hof onder zijn heerschappij te krijgen?

In dat geval was het Adams opdracht de Hof te beschermen tegen indringers en mettertijd de hele aarde onder zijn controle brengen (en daarmee onder Gods controle).

De duivel had het niet in de eerste plaats voorzien op het verwoesten van de schepping. Daarmee zou hij zich alleen de toorn van God op de hals halen en bovendien zou de schepping door God gemakkelijk gerepareerd kunnen worden. Nee, het ging hem om de positie van de mens.

Het ging hem erom, dat de mens door zonde zou falen en van God gescheiden zou worden. Dan zou hij ongeschikt worden als partner van God. Dan zou de mens zelf de oorzaak zijn van

de aftakeling van de schepping. Dan zou het hele plan van God mislukken. Dan zou de mens nooit naast God kunnen heersen over alles wat God gemaakt had.

Wie beheerst de aarde; mens of satan

Dan zou de duivel zelf zijn hoogverheven plaats kunnen behouden en blijvend zijn invloed kunnen uitoefenen. In wezen gaat het hierom: Wie zal de tweede plaats bekleden in de schepping? De mens of de satan?

De mens als bewaarder

Zolang de mens zijn rol als bewaarder en beschermer in de Hof zou uitoefenen, zou alles wat er in de Hof leefde, beschermd zijn. God had immers aan de mens gezag verleend over de dierenwereld en de bekwaamheid gegeven om die te besturen. Die bekwaamheid en het bijbehorende verantwoordelijkheidsbesef waren eigenschappen, die de mens uit God zelf had ontvangen. Hij was immers geschapen naar het beeld van God, opdat hij zou kunnen heersen.

Harmonie in de natuur

Harmonie en vrede tussen de mens en de dierenwereld en harmonie en vrede tussen de dieren onderling zouden gewaarborgd zijn onder het beschermende gezag van de mens. Geen enkel dier zou proberen iets anders te eten, dan wat God het als voedsel had toegewezen. Geen enkel dier zou zich tot een roofdier ontwikkelen.

En de mens zou erop letten, dat zij elkaar niet zouden verdringen. Ik moet in dit verband denken aan een tekst uit Jesaja, waarin hij profeteert over een herstel van al het geschapene. Hij zegt dan (Jesaja 11:6) *Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich nederleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee zullen tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden;* Een van de taken van de mens zal dus het hoeden van de dierenwereld zijn. Hoeden betekent zorgen en verzorgen.

Kwijnende natuur

Als contrast hiermee beschrijft de profeet Hosea een situatie van totale goddeloosheid. De natuur gaat kwijnen, wanneer de

mensen zich afkeren van God. Hos.4:1 *Hoort het woord des Heren, gij Israëlieten, want de Here heeft een rechtsgeding met de bewoners van het land, omdat er geen trouw, geen liefde en geen kennis Gods is in het land. Vloeken, liegen, moorden, stelen en echtbreken! Men pleegt geweld, bloedbad volgt op bloedbad. Daarom treurt het land, en al wat erin woont verkwijnt, zowel het gedierte des velds als het gevogelte des hemels; ja, zelfs de vissen der zee komen om.*

Daar waar de mens geen relatie heeft met God, verliest hij ook een deel van zijn vermogen om een beschermer te zijn van het geschapene. Het gevolg is, dat de dierenwereld lijdt. Door het geestelijk falen van de mens, krijgt de duivel de kans al het geschapene met ziekten en plagen te slaan. De hele natuur gaat kwijnen. In de huidige moderne wereld kunnen we ook nog denken aan de milieuvervuiling, die de mens in zijn hebzucht aanricht.

Ook Paulus spreekt in Rom.8:19 over de lotsverbondenheid tussen de schepping en de mens. Pas wanneer de mens (de gelovige mens) wordt verheerlijkt, zal ook de schepping weer in balans komen: *Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods. Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderworpen, niet vrijwillig, maar om de wil van Hem, die haar daaraan onderworpen heeft, in hope echter, omdat ook de schepping zelf van de dienstbaarheid aan de vergankelijkheid zal bevrijd worden tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods.*

Want wij weten, dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is. En niet alleen zij, maar ook wij zelf, wij, die de Geest als eerste gave ontvangen hebben, zuchten bij onszelf in de verwachting van het zoonschap: de verlossing van ons lichaam.

De geestelijke status van de mens is bepalend voor de harmonie en vrede van al het geschapene. Alles wat onder het gezag van de mens stond, deelt in de vloek of in de zegen van de mens.

We zullen straks zien, dat na de zondeval Gods zegen voor de mens wordt weggenomen. De dierenwereld lijdt daar minstens zo onder als de mensheid. Wanneer de mens vervolgens

steeds dieper in de zonde wegglijdt, zien we, dat alles wat leeft, bedorven en geperverteerd wordt. Er ontstaan roofdieren, roofvogels en roofvissen, waardoor elk levend wezen vanaf zijn geboorte wordt bedreigd en opgejaagd.

Gezag in concreto: de naamgeving

Na zijn komst in de hof krijgt de mens al heel snel een concrete opdracht. Gen.1:19 *En de Here God formeerde uit de aardbodem al het gedierte des velds en al het gevogelte des hemels. Ook bracht Hij het tot de mens, om te zien hoe deze het noemen zou; en zoals de mens elk levend wezen noemen zou, zo zou het heten. En de mens gaf namen aan al het vee, aan het gevogelte des hemels en aan al het gedierte des velds, maar voor zichzelf vond hij geen hulp, die bij hem paste.*

God laat de mens namen geven aan de dierenwereld. Hij zelf brengt de diersoorten een voor een bij de mens en kijkt hoe deze hen noemen zal. God was daarbij voortdurend met Adam in gesprek, maar laat steeds de beslissing aan de mens over. Hij bevestigt vervolgens de keuze van de mens. Wat een liefdevolle houding!

De mens nu had gemeenschap met Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde Kain. Het was helemaal niet zo'n eenvoudige opgave, omdat de naam natuurlijk bij het betreffende dier moest passen. Adam moest dus niet alleen het uiterlijk bekijken of naar hun geluid luisteren, maar ook de leefwijze van de dieren onderzoeken, voor hij hun een goede naam kon geven. Naamgeving betekent ook ordening en indeling. Adam moest dus ook de dieren, vogels en vissen (en ook planten) indelen in hoofdgroepen en soorten.

Naamgeving als daad van gezag

We kunnen niet voorbijgaan aan het feit, dat naamgeving altijd een daad van gezag is. Ouders geven hun kinderen bij de geboorte een naam. Dat is de eerste daad van hun ouderlijk gezag. Het is dan ook hun eigen kind.

Vroeger kregen vrouwen bij hun huwelijk automatisch de (achter)naam van hun man. Dit was een teken, dat zij vanaf dat

moment ook het gezag van hun echtgenoot erkenden. Ontdekkingsreizigers gaven namen aan de gebieden, die zij ontdekten (Nieuw-Zeeland). Soms noemden zij die gebieden naar zichzelf (Tasmanië, naar Abel Tasman).

Na een revolutie of regeringswisseling, geven de nieuwe machthebbers soms nieuwe namen aan steden of straten. Zo veranderden de Russische communisten de naam St. Petersburg in 1918 in Leningrad naar hun leider, Lenin. Na een volgende machtswisseling werden de oude namen weer in ere hersteld. Leningrad werd in 1990 weer St. Petersburg (Petrograd).

Dit alles zijn daden van gezag. Een gewone burger kan vandaag niet zomaar de namen van plaatsen of straten veranderen. Wel kan men zijn eigen huis een naam geven, maar dat is dan ook een eigen bezit, waarover men gezag heeft.

Man en vrouw

Pas in de hof geeft God aan de man een vrouw.

Gen2:8 En de Here God zeide: Het is niet goed, dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past.

Iets verderop lezen we dan, hoe God de vrouw uit de man scheidt: *Vs.21 Toen deed de Here God een diepe slaap op de mens vallen; en terwijl deze sliep, nam Hij een van zijn ribben en sloot haar plaats toe met vlees. En de Here God bouwde de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot de mens.*

Toen zeide de mens: Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees; deze zal 'mannin' heten, omdat zij uit de man genomen is. Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot een vlees zijn. En zij beiden waren naakt, de mens en zijn vrouw, maar zij schaamden zich voor elkander niet.

De schepping van de vrouw hoorde bij het oorspronkelijke plan van God. Het ging niet om een noodmaatregel, omdat Adam zich alleen voelde. Ook dit aspect van het menselijk leven behoorde bij het oorspronkelijke plan van God, dat Hij

vóór de schepping had bedacht.

Het hele idee om de mens paarsgewijs te scheppen en ook de menselijke voortplanting via seksuele gemeenschap tussen man en vrouw te regelen, was een doelbewust plan van God.

Het is niet moeilijk te bedenken, waarom God het zo had ontworpen. In het plan van God is de gemeente immers de bruid van Christus en ze wordt straks zijn vrouw genoemd.

Zo bedacht God een lichamelijke vorm van gemeenschap tussen mensen, die een afspiegeling zou zijn van een geestelijke gemeenschap tussen mens en God.

Seksualiteit

In Gen.1:24 zegt God: *Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en zij zullen tot een vlees zijn.*

De uitdrukking aanhangen, aankleven, is een omschrijving voor de seksuele gemeenschap tussen man en vrouw. In de ogen van God zijn een man en een vrouw één vlees na hun eerste seksuele gemeenschap.

Één vlees

De Here Jezus voegt daar in Matt. 19:6 aan toe: *Zo zijn zij niet meer twee, maar een vlees. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidt de mens niet.* Deze Bijbelverzen worden vaak misverstaan. Mensen met huwelijksproblemen hoor ik wel zeggen: "Ja, maar God had ons niet samengevoegd, dus hoeven we nu ook niet bij elkaar te blijven".

Het *samengevoegd* worden gebeurt op het moment, dat een man en een vrouw voor de eerste keer seksuele gemeenschap met elkaar hebben. God respecteert deze daad. De uitspraak van God in Gen.1:24 bevestigt, dat er nu sprake is van één vlees. Daarbij doet het er niet toe of de partners gelovigen zijn of heidenen.

Paulus zegt daar iets over in het verband van seksuele gemeenschap buiten het huwelijk (hoererij). Ook bij hoererij bewerkt de seksuele gemeenschap, dat iemand één vlees met een hoer wordt. 1 Cor.6:13 *Maar het lichaam is niet voor de hoererij, doch voor de Here, en de Here voor het lichaam.*

En verder in vs.15vv. *Weet gij niet, dat uw lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan leden van Christus wegnemen om er leden ener hoer van te maken? Volstrekt niet! Of weet gij niet, dat wie zich aan een hoer hecht (d.w.z. seksuele gemeenschap met haar heeft), een lichaam met haar is? Want, zegt Hij, die twee zullen tot een vlees zijn. Maar die zich aan de Here hecht, is een geest met Hem.*

Één met God en Christus

Dit laatste (één geest met Christus) was Gods oorspronkelijke plan. De gelovigen ervaren dat nu reeds door de werking van de Heilige Geest. Straks zullen ze die eenheid met Christus en met God in volmaaktheid ervaren.

Speciaal hierom heeft de Here Jezus kort voor zijn lijden met veel bewogenheid gebeden. Joh.17:20 *En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor hen, die door hun woord in Mij geloven, opdat zij allen een zijn, gelijk Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in Ons zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt. En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, opdat zij een zijn, gelijk Wij een zijn: Ik in hen en Gij in Mij, dat zij volmaakt zijn tot een, opdat de wereld erkenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en dat Gij hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad hebt.*

Gemeenschap en kennen

In Gen.4:1 (na de zondeval) wordt geschreven over de eerste seksuele gemeenschap tussen man en vrouw: *De mens nu had gemeenschap met Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger en baarde Kain.* Het is heel passend, dat de Hebreeuwse grondtekst daarvoor het woord *jada* (kennen) gebruikt. Letterlijk staat er: *De mens nu kende Eva, zijn vrouw, en zij werd zwanger.* De oude Statenvertaling probeert deze gedachte nog vast te houden met de woorden: *En Adam bekende Heva zijn huisvrouw.*

Het mag duidelijk zijn, dat de seksuele gemeenschap niet alleen een lichamelijk gebeuren is, maar dat het gepaard gaat met een geestelijke verbondenheid. Er hoort ook een geestelijk samengroeien te volgen.

Model voor partnerschap met God

Let wel: Eerst was er het plan van de geestelijke gemeenschap

tussen God en mens! De lichamelijke gemeenschap tussen man en vrouw is daarvan een afbeelding, een afspiegeling. Dit heeft geweldig veel consequenties voor het huwelijksleven van mensen.

Het huwelijk, en daarbij gaat het niet alleen om de seksualiteit van mensen, maar nog veel meer om hun geestelijke eenheid, hun onderlinge liefde, hun samen leven, samen werken, samen groeien, samen kinderen opvoeden en liefhebben, is een oefenplaats voor de geweldige gemeenschap en samenwerking, die er straks tussen God en mens zal zijn.

Dat is ook de reden, waarom God de echtscheiding zo haat. Omdat het huwelijk een model is van zo iets moois, moeten we er ook alles aan doen om het goed te houden of te maken. Met deze gedachte in het achterhoofd kunnen we ook veel moeite en conflicten binnen het huwelijk aan, omdat we bezig zijn met de oefening voor iets veel hogers.

Vrijheid en haar grenzen

Gen.2:16 En de Here God legde de mens het gebod op: Van alle bomen in de hof moogt gij vrij eten, maar van de boom der kennis van goed en kwaad, daarvan zult gij niet eten, want ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven.

God gaf de mens in de Hof een duidelijke taak: bebouwen en bewaren. De mens kon deze taak zeker aan. Hij was gezond en sterk. Zijn ondernemingen werden door God gezegend en de dierenwereld luisterde naar hem. De mens was vrij in zijn doen en laten. Slechts één beperking had God hem opgelegd, namelijk niet te eten van de boom van kennis van goed en kwaad.

We hebben al eerder opgemerkt, dat deze boom symbool staat voor een geestelijk principe. Het is werkelijk niet zo, dat de mens sterfelijk werd, alleen doordat hij de verkeerde vrucht at (er staat vrucht, niet 'appel'). De mens werd sterfelijk doordat hij tegen een belangrijk Goddelijk principe zondigde.

En daarbij gaat het om de vraag: Wie bepaalt wat goed en kwaad is? Is dat God, die alles heeft gemaakt, of is dat de mens,

die wil handelen naar eigen goeddunken? Luistert de mens naar wat God over goed en kwaad te gebieden of te verbieden heeft, of zoekt hij het zelf uit? Is God de norm, of stelt de mens zich aan God gelijk door zichzelf tot norm te maken? Wil de mens in liefde afhankelijk zijn van God of doet hij een gooi naar onafhankelijkheid?

Deze belangrijke principekwestie wordt symbolisch voorgesteld door het verbod te eten van de boom van kennis van goed en kwaad.

God verbindt aan dit gebod een ernstig oordeel: *ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij voorzeker sterven*. Dit is zowel letterlijk als geestelijk bedoeld.

Sterven; letterlijk en geestelijk

Het eten van de boom van kennis van goed en kwaad (ook in de zin van het zelf willen uitzoeken en de wens onafhankelijk van God te zijn) brengt scheiding tussen de mens en het hart van God. Dit is de geestelijke dood. Jezus legt immers in Joh. 17:3 zo duidelijk uit, dat het eeuwige leven bestaat in het kennen van God, in het gemeenschap hebben met God. Wanneer deze gemeenschap ontbreekt, is de mens geestelijk dood.

Daarnaast zal de mens door zijn vervreemding van God ook een groot deel van diens bescherming en zegen missen. In plaats van zegen en bescherming komt de mens onder een vloek. Dit betekent, dat hij in de handen valt van de duivel, die nu een bijpassende naam krijgt: *Hem die de macht over de dood heeft* (Hebr.2:14).

Hoofdstuk 8

Zondeval

Hoe lang de mens in de Hof van Eden gewoond heeft, is niet vast te stellen. Het kan eigenlijk maar heel kort geweest zijn. Eva was in alle opzichten aantrekkelijk voor Adam. Zij hadden van God de zegen van de vruchtbaarheid ontvangen en de opdracht de aarde te vervullen. Toch raakt Eva in de hof niet in verwachting en worden er geen kinderen geboren. Er wordt pas na de zondeval voor het eerst over de seksuele gemeenschap tussen Adam en Eva gesproken (Gen.4:1). Dan raakt Eva ook direct in verwachting.

Dit alles rechtvaardigt de conclusie, dat Adam, na de schepping van Eva, nog maar heel kort in de hof is geweest. Een te korte periode om een duidelijk beeld te krijgen van alle werkzaamheden, die de mens in de Hof heeft verricht of had moeten verrichten. De zondeval heeft dus kort na de schepping van de vrouw plaatsgevonden. Omdat de vrouw minder ervaringen had in het leven met God dan Adam, was zij ook de meest kwetsbare voor de aanvallen van de duivel.

De slang

In de geschiedenis van de zondeval wordt de duivel beschreven als de slang, het listigste van alle dieren des velds. Als het werkelijk om een slang zou gaan, dan moesten we tot de conclusie komen, dat Gods goede schepping toch niet zo goed was. Een slang, door God geschapen, probeert de mens te verleiden tot het overtreden van Gods geboden?

Gelukkig maakt het boek Openbaring ons duidelijk, dat het hier om een beschrijving in symbolen gaat.

Openb.12:9 *En de grote draak werd op de aarde geworpen, de oude slang, die genaamd wordt duivel en de satan, die de gehele wereld verleidt; hij werd op de aarde geworpen en zijn engelen met hem.* Het is dus de duivel zelf, die aan Eva verschijnt en haar op een hele sluwe manier probeert te verleiden.

De begeerte

De opzet van de duivel is met recht heel slim te noemen. Het blijkt, dat hij al een grondig inzicht heeft in de structuur van het menszijn en zijn neiging tot ontevredenheid en buitensporige begeerten.

De apostel Johannes zal later in zijn brief een bondige samenvatting geven van het begeren van de mens.

1 Joh.2:15 Hebt de wereld niet lief en hetgeen in de wereld is. Indien iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Want al wat in de wereld is: de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven, is niet uit de Vader, maar uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeren, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.

De ouderwetse uitdrukking ‘hovaardig leven’ betekent: een leefwijze, waarin trots en prestige een grote rol spelen. De mens wil iets of iemand zijn, en tracht dat met allerlei uiterlijk vertoon (lichaamshouding, taalgebruik, show, kleding, sierraden, wapens, huis en bezittingen) aan zijn medemensen duidelijk te maken. De andere mensen moeten zien, hoe rijk, machtig, mooi of succesvol hij (of zij) is.

Lichamelijk, zintuiglijk en emotioneel

Als lichamelijk wezen heeft de mens lichamelijke behoeften. Als zintuiglijkwezen heeft de mens zintuiglijke behoeften. Als emotioneel wezen heeft de mens gevoelsmatige behoeften.

Op het lichamelijke vlak heeft de mens behoefte aan voedsel, comfort en seksualiteit. Op het zintuiglijke vlak heeft de mens behoefte aan stimulerende zintuiglijke ervaringen, zoals het zien van mooie dingen, het horen van vogels of muziek, het ruiken van geurende bloemen. Op het emotionele vlak heeft de mens behoefte aan liefde en waardering.

In al deze dingen had God ruimschoots voorzien. Lichamelijk ontbrak het de mens aan niets in de Hof. Zintuiglijk was er zeker voldoende te beleven. En wat het emotionele aspect betreft, was de mens geschapen door Gods liefde en leefde de

mens in een regelmatige communicatie met God. God wandelde met hen in de avondkoelte.

Maar los van God zullen de gerechtvaardigde behoeften van het lichaam ontaarden in gulzigheid, eet- en alcohol- verslavingen en seksuele onreinheid. Los van God ontaarden de gerechtvaardigde behoefte naar het zien van schoonheid in een jagen naar steeds meer prikkeling en steeds meer willen bezitten. Los van God ontaardt de behoefte aan liefde en bevestiging in een zoeken naar eer, prestige, macht en onafhankelijkheid.

God in diskrediet gebracht

De prediking van wantrouwen en ongelooft

De duivel begint zijn aanval met het testen van Eva's relatie met God. In hoeverre kent zij God en in hoeverre is zij overtuigd van Gods goedheid? *God heeft zeker wel gezegd: Gij zult niet eten van enige boom in de hof?* Hij probeert dus God negatief voor te stellen als degene, die alleen maar verbiedt. Dit is een truc, die hij ook vandaag nog succesvol gebruikt om mensen van God af te houden.

Eva antwoordt daarop: *Van de vrucht van het geboomte in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom, die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: Gij zult daarvan niet eten noch die aanraken; anders zult gij sterven.* Zonder het zich direct bewust te zijn overdrijft ze het verbod van God. Hij had slechts verboden van de vrucht te eten. Over aanraken had hij niet gesproken.

En ook al heeft zij de leugenachtige bewering van de duivel terzijde geschoven, toch heeft bij haar de gedachte postgevat, dat God toch wel streng is en beperkend; strenger en meer beperkend dan Hij in werkelijkheid is.

De duivel heeft gemerkt, dat hij er gedeeltelijk in geslaagd is om God in diskrediet te brengen en hij gaat verder: *Gij zult geenszins sterven, maar God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad.*

Lichaam, ogen en 'als God zijn'

De duivel brengt de drie terreinen naar voren, waarop de mens kwetsbaar is: eten, ogen en als God zijn. Eva's begeerten worden nu opgewekt. Zij vergeet, dat God het doel van haar leven is en stelt zich voor, dat haar lichamelijke, zintuiglijke en emotionele begeerten nu direct bevredigd kunnen worden.

En de vrouw zag, dat de boom goed was om van te eten, en dat hij een lust was voor de ogen, ja, dat de boom begeerlijk was om daardoor verstandig te worden, en zij nam van zijn vrucht en at, en zij gaf ook haar man, die bij haar was, en hij at.

De begeerten naar lichamelijke bevrediging, zintuiglijke bevrediging en de begeerte 'iemand' te zijn, blijken sterker dan het vertrouwen in de goedheid van God en de gehoorzaamheid aan Gods gebod.

Opmerkelijk is het, dat Adam in deze situatie zijn verantwoordelijkheid niet neemt. Gen.3:6 zegt duidelijk, dat hij erbij was, toen de duivel Eva probeerde te verleiden. Hij hoorde alles. Hij had op ieder moment kunnen reageren en ingrijpen. Hij had de meeste ervaringen met God. Hij had zijn opdracht om de Hof te bewaren moeten verstaan. Maar hij deed niets!

De man heeft hier in zijn functie van verantwoordelijke gezagsdrager, aangesteld om de hof te bewaren, volkomen gefaald. In vs.12 zal hij proberen zich uit de situatie te redden door zijn vrouw de schuld te geven: *Toen zeide de mens: De vrouw, die Gij aan mijn zijde gesteld hebt, die heeft mij van de boom gegeven en toen heb ik gegeten.*

De verzoeking in de woestijn; identiteit

Het is met reden, dat de Here Jezus bij zijn verzoeking in de woestijn ook op dezelfde terreinen is verzocht als de eerste mens in de Hof. Wanneer het de duivel gelukt zou zijn om ook Jezus tot overtreding van Gods geboden te verleiden, zou Gods verlossingsplan mislukt zijn en had de duivel zijn hoge positie kunnen behouden.

Opmerkelijk is het dat de duivel zijn verzoeken begint met

de uitdrukking: *Indien gij Gods zoon zijt...* Het is de vraag naar Jezus' identiteit. Jezus weet dat Hij de Zoon van God is. Dat had de Vader bij Zijn doop nog eens duidelijk herhaald: *Gij zijt mijn Zoon, de geliefde, in U heb Ik mijn welbehagen*. Maar weet Hij het ook werkelijk? Beseft hij verstandelijk en emotioneel, dat Hij de Geliefde is? Of voelt Hij de noodzaak zijn identiteit te bewijzen?

Ik ben er van overtuigd, dat Jezus, gedurende de 40 dagen in de woestijn, voortdurend door de Vader is bevestigd in Zijn identiteit als de geliefde zoon van God. Juist door zijn gemeenschap met de Vader had Jezus geen twijfel over zijn eigen identiteit. De meeste mensen zijn voortdurend bezig hun (schijn)identiteit te bewijzen. En zijn doen dat door hun macht en rijkdom te tonen en aan hun erkenning (door medemensen) te werken. Maar dit is weer een ander thema.

Lichamelijk

Jezus wordt allereerst verzocht op het terrein van de lichamelijke begeerten. In tegenstelling tot Eva, had Jezus 40 dagen niet gegeten, toen hij werd verzocht. Voor hem was de verzoeking dus veel moeilijker. Aan de andere kant was Jezus voorbereid, omdat hij de geschiedenis van de zondeval kende.

Matt.4:3 En de verzoeker kwam en zeide tot Hem: Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dan, dat deze stenen broden worden. Maar Hij antwoordde en zeide: Er staat geschreven: Niet alleen van brood zal de mens leven, maar van alle woord, dat uit de mond Gods uitgaat.

Het lijkt of Jezus de verleiding van de duivel weerstaat enkel door een beroep op Gods woord (Deut. 8:3). Maar er zit iets diepers achter. Jezus hoeft zijn Zoonschap helemaal niet te bewijzen, want hij is juist de afgelopen 40 dagen in zijn Zoonschap bevestigd door de liefdevolle woorden van de Vader.

Verzadigd door Gods nabijheid

De waarheid is, dat Jezus 40 dagen lang 'werkelijk' had gegeten van het woord dat uit de mond Gods uitgaat! Hij had tijdens deze periode van vasten door de werking van de Heilige Geest op een heel intensieve manier met de Vader gecommuni-

ceerd. Hij had geestelijk gegeten en gedronken en was door de nabijheid van de Vader verzadigd.

Dat die nabijheid van de Vader soms alle eetlust en dorst opheft, weten we uit de geschiedenis van Joh.4, waar Jezus een Samaritaanse vrouw om water vraagt. In het gesprek dat volgt, wordt de vrouw diep geraakt en komt tot geloof. Wanneer even later de discipelen uit de stad komen met voedsel, zegt Jezus het volgende: Joh.4: 31 *Ik heb een spijs te eten, waarvan gij niet weet. De discipelen dan zeiden tot elkander: Iemand heeft Hem toch niet te eten gebracht? Jezus zeide tot hen: Mijn spijs is de wil te doen desgenen, die Mij gezonden heeft, en zijn werk te volbrengen.*

Zintuigen

De duivel verzoekt Jezus ook op het terrein van de zintuigen, door hem alle schone dingen en rijkdommen van de aarde te tonen. Matt.4:8 *Wederom nam de duivel Hem mede naar een zeer hoge berg en hij toonde Hem al de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid, en zeide tot Hem: Dit alles zal ik U geven, indien Gij U nederwerpt en mij aanbidt. Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan! Er staat immers geschreven: De Here, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen.*

Het blijkt dat Jezus zijn zintuiglijke verlangens onder controle heeft en niet bereid is de duivel te aanbidden voor een tijdelijke bevrediging van zijn zintuigen. Opnieuw is de vraag naar Jezus' identiteit aan de orde. Een man als koning Salomo had rijkdom en macht (en vrouwen) nodig voor zijn prestige, om zijn z.g. identiteit te ondersteunen. Jezus heeft dat niet nodig. Hij weet en voelt, dat Hij de Geliefde is.

Emoties

Ten slotte verzoekt de duivel Jezus op het emotionele terrein door hem een mogelijkheid van een geweldige prestigeverhoging te bieden, zonder dat hij daarvoor behoeft te lijden. Matt.4:5 *Toen nam de duivel Hem mede naar de heilige stad en hij stelde Hem op de rand van het dak des tempels, en zeide tot Hem: Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelf dan naar beneden; er staat immers geschreven: Aan zijn engelen zal Hij opdracht geven aangaande u, en op de handen zullen zij u dragen, opdat gij uw voet niet*

aan een steen stoot. Jezus zeide tot hem: Er staat ook geschreven: Gij zult de Here, uw God, niet verzoeken.

Dit keer probeert de duivel Jezus te verleiden met een beroep op Gods woord. Maar ook hier laat Jezus zich niet misleiden. Hij heeft haarfijn door wat de duivel wil, namelijk hem afhouden van de moeilijke weg van gehoorzaamheid aan de wil van de Vader. Bovendien behoeft Jezus aan het joodse volk niet te bewijzen, dat Hij de Zoon van God is door een dergelijke prestige verhogende klucht. Hij zal dat bewijs leveren door Zijn karakter, Zijn wonderen van barmhartigheid, Zijn gehoorzaamheid tot de dood en Zijn opstanding!

Gebod van de Vader

Wij hebben het nog niet gehad over het gebod, dat Jezus van zijn Vader had ontvangen, toen hij op aarde kwam. Hij had geen verbod om van een bepaalde boom te eten. Het gebod, dat Hij moest vervullen was, dat hij als mens van vlees en bloed op deze aarde zou leven, ontledigd van zijn Goddelijke heerlijkheid. Dan zou hij zijn leven geven voor het leven van de mensheid.

Hijzelf zegt daarover in Joh. 10: 17 *Hierom heeft Mij de Vader lief, omdat Ik mijn leven afleg om het weder te nemen. Niemand ontnemt het Mij, maar Ik leg het uit Mijzelf af. Ik heb macht het af te leggen en macht het weder te nemen; dit gebod heb Ik van mijn Vader ontvangen.* Op deze thematiek komen we vanzelfsprekend nog terug.

Jezus moest de mensen gelijk zijn in hun kwetsbaarheid. Daarom mocht hij voor zichzelf geen gebruik maken van de Goddelijke mogelijkheden, die Hij door de vervulling met de Heilige Geest had ontvangen. Jezus zocht niet zijn eigen eer, maar slechts de eer van Zijn Vader. De krachten van de Heilige Geest waren er slechts om zijn medemensen te dienen en hun de nabijheid van Gods koninkrijk te tonen.

Jezus overwon de verzoeken van Satan, door zich te houden aan het woord van God. Maar ook nu ging het niet om een krampachtig zich vasthouden aan het woord. Jezus wist zich

intens bemind door de Vader. Alleen zo zijn Jezus' uitspraken te verklaren, wanneer hij zegt: (Joh.17:26) *Ik heb hun uw naam bekend gemaakt en Ik zal hem bekend maken, opdat de liefde, waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij in Ik in hen.*

Intense liefde tussen de Vader en de Zoon

De liefde tussen de Vader en de Zoon was zo intens en doortrok zó Jezus' persoonlijkheid en Zijn daden, dat Hij kon zeggen: (Joh.14:9) *Wie Mij heeft gezien heeft de Vader gezien.*

Hij vertrouwde God zonder enig voorbehoud. Hij wist, dat de vreselijke weg, die hij moest gaan, de goede weg was, de weg van Gods liefde, de enige weg tot de heerlijkheid. Hebr.12:2 spoort ons aan: *Laat ons oog daarbij alleen gericht zijn op Jezus, de leidsman en voleinder des geloofs, die, om de vreugde, welke voor Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft, de schande niet achtende, en gezeten is ter rechterzijde van de troon Gods.*

Hoofdstuk 9

Gevolgen van de zondeval

Schaamte, wantrouwen en angst

Door de zondeval wordt ongelooflijk veel kapotgemaakt. God moet zijn zegen aftrekken van de mens en daarmee van alles, waar de mens over heerst. Maar voordat God de mens met zijn zonde en de gevolgen daarvan confronteert, merkt de mens zelf al, dat er veel is veranderd.

Vrees voor elkaar

Het allereerste merkbare gevolg van de zondeval is, dat de man en de vrouw zich ineens voor elkaar gaan schamen, omdat zij naakt zijn. Dit heeft alles te maken met het feit, dat zij vanaf dat moment elkaar niet meer volledig vertrouwen. De eenheid, die samenhang met de gemeenschappelijke liefde tot God, is door de ongehoorzaamheid verbroken. De ontrouw jegens God betekent, dat zij ook ten opzichte van elkaar ontrouw kunnen zijn.

Zo ontstaat de behoefte zich voor elkaar te bedekken of, liever gezegd, zichzelf tegen de ander te beschermen. Dat dit nodig is, blijkt even later uit het feit dat Adam probeert de schuld van de zondeval op Eva te schuiven. Van eenheid is geen sprake meer. Het gevoel van onveiligheid is sindsdien een van de grootste problemen van de mensheid geworden.

Vanaf de zondeval proberen mensen zich ten opzichte van elkaar te beschermen, door zich anders voor te doen dan ze zijn. Ze proberen hun kwetsbaarheid te bedekken en te verbergen achter 'muurtjes', maskers, een grap en een grol, of een air van onkwetsbaarheid. Ze proberen zich te beschermen met leugen en agressie.

Vrees voor God

Het tweede gevolg is de vrees voor God. Tot dusverre zocht de mens de nabijheid van God en verlangde naar Zijn aanwezig-

heid. Maar toen de Here op die avond in de Hof verscheen, verstopten beiden zich uit angst. Het gaat om angst voor Gods oordeel. Het gaat om angst voor de dood, waaraan zij zich hebben uitgeleverd. Zij wisten, dat zij schuldig waren, omdat zij God niet op zijn woord hadden vertrouwd en het verbod van God hadden overtreden.

Dan confronteert God hen met de gevolgen van hun ongehoorzaamheid en hun toegeven aan de begeerte.

Het is opvallend, dat God als eerste de man aanspreekt. Je zou kunnen denken, dat hij met zijn passieve houding de minst schuldige is aan de zondeval. Maar God houdt hem als eerste verantwoordelijk.

De man verantwoordelijk

Dit is een belangrijk principe. Nog altijd houdt God de man verantwoordelijk voor wat er in zijn gezin gebeurt. Hij kan zijn verantwoordelijkheid niet afschuiven op zijn vrouw of iemand anders. Zij gedrag heeft gevolgen voor alles wat God aan hem heeft toevertrouwd. Natuurlijk probeert de man zijn schuld af te schuiven.

De man schuift de schuld op de vrouw; de vrouw schuift de schuld op de slang. Daarom begint het oordeel van God bij de slang, maar de man ontloopt zijn verantwoordelijkheid niet.

Vloek over de duivel

De duivel, de slang, wordt als eerste vervloekt, omdat hij de mens tot ongehoorzaamheid en tot opstand tegen God heeft aanzet.

Gen. 3: 14 Daarop zeide de Here God tot de slang: Omdat gij dit gedaan hebt, zijt gij vervloekt onder al het vee en onder al het gedierte des velds; op uw buik zult gij gaan en stof zult gij eten, zolang gij leeft. En Ik zal vijandschap zetten tussen u en de vrouw, en tussen uw zaad en haar zaad; dit zal u de kop vermorzelen en gij zult het de hiel vermorzelen.

Het is belangrijk om de symbolische taal te verstaan. Het gaat er niet om, dat een bepaalde reptielensoort nu zijn poten verliest en stof moet gaan eten. Tot op heden zijn bijna alle

bestaande reptielen (behalve sommige schildpadden en hagedissen) vleeseters. Geen van hen eet stof.

Het gaat om de positie van de satan, die te horen krijgt, dat hij wordt vernederd en eens door de mens zal worden vertreden. De vijandschap tussen de vrouw en haar zaad enerzijds en de slang anderzijds symboliseert de geestelijke strijd, die vanaf dat moment uitbreekt tussen de mensheid en de duivel met zijn ondergeschikte demonen. Die strijd zal vreselijk zijn.

Voorlopig lijkt de duivel daarin aan de winnende hand. Hij wordt in Hebr.2:14 genoemd als degene, *die macht over de dood heeft* en daarmee de mensheid onder slavernij van de angst voor de dood brengt. Het enige lichtpunt is de uitkomst van deze strijd: *dit zal u de kop vermorzelen*. Hebr.2:14 zegt daarover: *opdat Hij (Jezus) door zijn dood hem, die de macht over de dood had, de duivel, zou onttroonen, en allen zou bevrijden, die gedurende hun ganse leven door angst voor de dood tot slavernij gedoemd waren*.

Zaad van de vrouw

Heel eigenaardig is het, dat in de vloek over de slang sprake is van *haar zaad*, het zaad van de vrouw, terwijl normaliter wordt gesproken over het zaad van de man. Ook dit heeft een diepe symbolische betekenis. Het gaat speciaal om die ene mens, die niet door het zaad van een man is verwekt, maar door de kracht van de Heilige Geest, de ene mens die maagdelijk werd geboren, Jezus geboren uit de maagd Maria.

Hiel verbrijzeld

Het gaat om Jezus, die de zwaarste strijd tegen de duivel zou voeren. Hij zou die strijd betalen met zijn eigen leven. Maar Hij stond op uit de dood. De slag die de duivel Hem toebracht, schakelde Hem niet definitief uit. Na drie dagen stond Jezus op uit de dood. Dan wordt werkelijkheid, wat hier is beschreven.

Kop vermorzeld

De duivel, die zich tot dusverre kon verheffen tot bij de troon van God om daar de gelovigen aan te klagen, is door Jezus bij zijn hemelvaart uit de hemel geworpen en valt op de aarde.

Dan heeft de duivel geen poot meer om op te staan, maar hij kruipt werkelijk als een slang op de aarde om daar zijn laatste boosaardige werken te doen. En uiteindelijk, bij het oordeel, zal Jezus de duivel de kop vermorzelen, als hij hem voor eeuwig opsluit in de poel van vuur, waaruit geen ontsnappen meer mogelijk is.

Maar met het 'zaad' (in de betekenis van nageslacht) van de vrouw wordt natuurlijk ook de rest van de mensheid bedoeld. De mensen zijn met de duivel in oorlog gewikkeld. Deze strijd is hevig. Dit wordt beschreven als: *gij zult het de hiel vermorzelen*. Dit betekent, dat de mensheid ernstig geschaad zal worden.

Hij wordt slaaf van de angst voor de dood. Weliswaar zal de mensheid door het geweld van satan niet definitief en als geheel worden uitgeroeid, maar de mensheid zal zwaar lijden onder de druk van de duivel, die aanvalt met rampspoed en ziekte op psychisch en lichamelijk terrein.

Maar de belofte : *dit zal u de kop vermorzelen* geldt ook voor de mensen, en wel die mensen, die in Jezus Christus geloven. Reeds in dit leven kunnen zij door de kracht van de Heilige Geest en in de naam van Jezus de duivel zware slagen toebrengen en straks zullen zij samen met Jezus hem de kop verpletteren. Paulus profeteert daarover in Romeinen 16:20 *De God nu des vredes zal weldra de satan onder uw voeten vertreden*.

Vloek over het leven van de vrouw: (On)vruchtbaarheid

Vanwege de zonde kan de Heer de mensen op allerlei terreinen niet meer zegenen. Het resultaat daarvan is vloek. Gen. 3:16 *Tot de vrouw zeide Hij: Ik zal zeer vermeerderen de moeite uwer zwangerschap; met smart zult gij kinderen baren en naar uw man zal uw begeerte uitgaan, en hij zal over u heersen*.

De vrouw wordt getroffen in de zegeningen die typisch zijn voor het vrouwelijk geslacht: *En God zegende hen en God zeide tot hen: Weest vruchtbaar en wordt talrijk*. Vanaf dit moment zal het

baren van kinderen een hachelijke zaak worden, die niet alleen gepaard gaat met veel lichamelijke pijn, maar ook grote risico's voor het leven van moeder en kind met zich meebrengt.

Ook in de andere typische zegeningen van het vrouw-zijn wordt zij getroffen. De vrouw was geschapen om de man aan te vullen: *Ik zal hem een hulp maken, die bij hem past*. Door het wegvallen van deze zegen wordt zij op een verkeerde manier afhankelijk van de man. Ze wacht bezorgd af, of er wel een man is die haar wil hebben.

De oorspronkelijke relatie tussen man en vrouw was er een van harmonie. De vrouw was geschapen voor de man. Dat geeft wel een bepaalde rangorde in verantwoordelijkheid aan, maar geen onderworpenheid. Nu verandert in de praktijk de relatie tussen man en vrouw in een duidelijke gezagsverhouding, waarbij de man over de vrouw gaat heersen. In veel gevallen is de vrouw niet meer dan een slavin van de man.

Het is belangrijk op te merken, dat de vloek op het leven van de vrouw niet betekent, dat de man het recht heeft om over zijn vrouw te heersen en dat hij dat recht op grond van Gen.3:16 kan legitimeren. Dit is geenszins het geval. De vloek houdt in, dat vanaf dit moment misstanden in de verhouding tussen man en vrouw zullen ontstaan, die bij de schepping niet bestonden.

Vloek over het leven van de man:

Arbeid

De man wordt vooral getroffen in de taken, die speciaal aan hem waren gegeven, zoals het verbouwen van voedsel voor zijn gezin. Gen.3:17 *En tot de mens zeide Hij: Omdat gij naar uw vrouw hebt geluisterd en van de boom gegeten, waarvan Ik u geboden had: Gij zult daarvan niet eten, is de aardbodem om uwentwil vervloekt; al zwoegende zult gij daarvan eten zolang gij leeft, en doornen en distelen zal hij u voortbrengen, en gij zult het gewas des velds eten; in het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aardbodem wederkeert, omdat gij daaruit genomen zijt; want stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.*

Tot dusverre was het verbouwen van voedsel een ontspannende werkzaamheid geweest, die voldoende tijd vrijliet voor het bestuderen van de dierenwereld. Nu wordt het een inspannende, afmattende bezigheid, die gepaard gaat met veel stress, omdat de aarde niet die vrucht oplevert, die ervan verwacht kon worden. Het zaad in de akker wordt verstikt door allerlei onkruiden, die alleen door wieden met de hand in gebukte toestand of op de knieën kunnen worden verwijderd. En niet alleen zijn er onkruiden, maar ook schieten er stekelige dorens en distels op, waaraan de man zijn handen openhaalt.

Daarnaast verschijnen er ineens allerlei parasieten en schadelijke insecten. Ook de dieren blijken ineens het voedsel van de mensen te lusten. Zijn leven wordt zwoegen en zweten, een slijtageslag van de vroege ochtend tot het ondergaan van de zon. En aan het eind van dat alles volgt de lichamelijke dood, waarbij de mens uiteenvalt tot stof. De vloek op het werk van de man is tegelijkertijd een vloek op de aardbodem. De hele natuur, die aan de verantwoordelijkheid van de mens was toevertrouwd, lijdt mee onder de zondeval van de man.

Tevens worden Adam en Eva nu verdreven uit de Hof. God wil niet, dat zij nog van de boom des levens kunnen eten, waardoor zij eeuwig zouden kunnen leven. Zij zijn sterfelijk geworden, maar zij zijn ook buitengesloten van het leven van God.

Gods plan mislukt?

Is daarmee Gods plan definitief van de baan om de mens als partner naast zich te plaatsen? Nee zeker niet! God heeft een heilsplan klaarliggen.

God zelf bekleedt Adam en Eva met dierenvellen, waardoor hun schaamte beter wordt bedekt dan met bladeren (Gen.3:21). Hij moet daarvoor wel eerst de dieren doden.

We kunnen hierin een voorloper van een verzoeningsoffer zien. In het Hebreeuws wordt voor het verzoenen van zonden het werkwoord *kafar* (bedekken) gebruikt. Adam en Eva ontvingen nu een 'bedekking' voor hun schaamte. In Gen. 3:21

wordt dit werkwoord trouwens niet gebruikt, maar ik geloof, dat het om dezelfde gedachte gaat. In de latere offerdienst is er steeds sprake van, dat het bloed van een offerdier de zonde van de mens 'bedekt'.

Hoofdstuk 10

Kaïn en Abel; religie of relatie

Er is nog steeds een bepaalde communicatie tussen de mensen en God. Dit blijkt na de geboorte van de eerste twee zonen, Kaïn en Abel. De geboorte van dochters wordt niet genoemd, maar die waren er wel, blijkens het feit, dat Kaïn even later een vrouw heeft. De broers brengen beiden offers aan God.

Hoe zouden zij op dit idee gekomen zijn? Het kan niet anders of God heeft tot hen gesproken en hun laten zien, dat Hij bereid is offers aan te nemen. Niet omdat Hij iets nodig heeft, maar wel als mogelijkheid voor de mens om dankbaarheid te tonen aan God, die de eigenaar van alles is.

Er was nog geen schriftelijke wet, die voorschreef dat offers gebracht moesten worden om zonden te verzoenen. Maar kennelijk had Abel reeds begrepen, dat het bloed van een lam door God wordt aangenomen ter vergeving van zonden. Niet dat dit bloed werkelijk verzoening bewerkt; maar de mens erkent met het offeren, dat hij schuldig is en vergeving nodig heeft.

God sprak tot de eerste mensen. Misschien heeft Hij ook al wel gesproken over het toekomstige offer, dat Jezus zou brengen. Maar dit is in de Bijbel niet opgetekend.

Wanneer Kaïn ontdekt, dat het offer van Abel, een lam, door God wel wordt aangenomen en zijn offer van de eerste oogst van het graan niet, ontstaat er bij hem een diepe jaloezie.

Hoe Kaïn er precies achter kwam, dat zijn offer niet werd aanvaard en dat van Abel wel, is niet beschreven. Hebr. 11:4 vertelt hierover: *Door het geloof heeft Abel Gode een beter offer gebracht dan Kaïn; hierdoor werd van hem getuigd, dat hij rechtvaardig was, daar God getuigenis gaf aan zijn gaven, en hierdoor spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.*

In kinderbijbels zien we vaak illustraties, waarbij de rook van Abels brandoffer opstijgt naar de hemel en de rook van Kaïns

offer neerslaat. Dit is religieuze fantasie. Duidelijk is, dat Abel een werkelijke relatie met God had en Kaïn slechts een vorm van religie. En zoals in de rest van de menselijke geschiedenis nog zou blijken, is religie de grootste vijand van waar geloof en van de echte relatie met God. Religieuze mensen zullen de eerste vervolgers zijn van diegenen, die God liefhebben en een relatie met Hem hebben.

De gezindheid van de religieuze mens staat haaks op de gezindheid van de mens, die een relatie zoekt met God. De religieuze mens zal proberen aan zijn religieuze verplichtingen te voldoen en daarmee ook God aan zich te verplichten. Hij blijft echter steken in uiterlijkheden. Hij houdt zelf de controle over zijn leven vast in handen. Hij verwacht ook niet, dat God heel dichtbij komt en verlangt daar ook niet naar. Zodoende leert hij God ook niet echt kennen. Een werkelijke ontmoeting met God zou zijn leven maar in de war sturen.

De mens, die een relatie met God zoekt, stelt zich heel kwetsbaar op en opent zijn hart. Hij of zij verlangt ernaar, dat God zal spreken.

Jezus heeft in zijn aardse bediening voortdurend conflicten gehad met de religieuze mensen van zijn dagen; Farizeeën, die alle wetsvoorschriften zorgvuldig hielden, maar God zelf niet kenden. Hij heeft dan ook de religieuze Farizeeën aangeklaagd en gezegd, dat zij medeschuldig waren aan de moord op Abel.

Matt.23:34 Daarom, zie, Ik zend tot u profeten en wijzen en schriftgeleerden. Van hen zult gij sommigen doden en kruisigen en van hen zult gij anderen geselen in uw synagogen en vervolgen van stad tot stad, opdat over u kome al het rechtvaardige bloed, dat vergoten werd op de aarde van het bloed van Abel, de rechtvaardige, tot het bloed van Zacharias, de zoon van Berekja, die gij vermoord hebt tussen het tempelhuis en het altaar.

Natuurlijk hadden deze Farizeeën Abel niet vermoord. Maar Jezus spreekt hier een oordeel uit over alle religieuze mensen, die vanuit hun gelijkhebbigheid ware gelovigen hebben vervolgd.

Maar ook tot de religieuze Kaïn spreekt God en Hij waarschuwt hem heel ernstig: Gen.4:6 *En de Here zeide tot Kaïn: Waarom zijt gij toornig en waarom is uw gelaat betrokken? Moogt gij het niet opheffen, indien gij goed handelt? Doch indien gij niet goed handelt, ligt de zonde als een belager aan de deur, wiens begeerte naar u uitgaat, doch over wie gij moet heersen.*

Kaïn kan God niet meer recht in de ogen zien, maar kijkt weg. God laat zien, hoe de zonde begint in het denken en in de motivatie. Een verkeerd denken en een verkeerde motivatie leiden uiteindelijk tot de zondige daad. Daarom moet de verkeerde gedachte direct gecorrigeerd worden, voordat deze uitmond in een zondig handelen.

De zonde wordt hier al gepresenteerd als een kracht, die probeert de mens in zijn macht te krijgen. Alleen wanneer deze vanaf het eerste moment wordt afgewezen, behoudt men de eigen vrijheid. Anders zal de zonde de heerschappij over de mens krijgen en wordt deze een slaaf van de zonde.

Maar Kaïn geeft toe aan zijn gevoelens van afkeer en jaloezie en in zijn gedachten rijpt het plan om zijn broer te vermoorden. De Bijbel vertelt, hoe Kaïn zijn broer Abel doodde en hoe God hem daarna confronteert met zijn handelwijze.

Eerst wil Kaïn zijn misdaad ontkennen, maar God heeft een getuige, namelijk het bloed, het leven, van Abel. Gen.4: 9 *Toen zeide de Here tot Kaïn: Waar is uw broeder Abel? En hij zeide: Ik weet het niet; ben ik mijns broeders hoeder? En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? Hoor, het bloed van uw broeder roept tot Mij van de aardbodem.*

Vloek over Kaïn

Dan volgt de straf. Eigenlijk had Kaïn voor zijn daad moeten sterven. Er is echter nog geen rechtbank of rechtspraak. Hij komt er vanaf met een vloek over zijn leven. Maar het is de vraag of dat een minder zware straf is. Gen 4: 11 *En nu, vervloekt zijt gij, ver van de bodem, die zijn mond heeft opengesperd om het bloed van uw broeder van uw hand te ontvangen. Wanneer gij de*

aardbodem bewerken zult, zal hij u zijn volle opbrengst niet meer geven; een zwerper en een vluchteling zult gij op de aarde zijn.

De situatie voor Kaïn wordt nog erger dan voor Adam en Eva. Hij wordt verdreven van zijn geboortegrond en wordt een zwerver. Bovendien zullen de gewassen, die hij zaait, nog minder opleveren. De nakomelingen van Kaïn worden dus geen boeren, die op een vaste plaats wonen, maar nomaden, die zwerven van het ene gebied naar het andere. Kortstondig bewerken zij een stukje grond om dan weer verder te trekken. Een rusteloos opgejaagd leven is hun deel. Kaïns nakomelingen worden vee-nomaden, rondreizende muzikanten en ijzerbewerkers.

Van God los

Het kan haast niet erger. Ooit was de eerste mens zo gezegend. Kaïn, zijn zoon, moet als een vervloekt mens verder; van God en mensen verlaten. Want Kaïn verlaat niet alleen zijn familie. Gen. 4:16 vertelt: *Toen ging Kaïn weg van het aangezicht des Heren, en ging wonen in het land Nod, ten oosten van Eden.* De opmerking, dat Kaïn weggaat van het *aangezicht des Heren* is veelzeggend. Hij gaat niet alleen weg van de plaats waar God tot hem sprak, maar hij verliest nu helemaal zijn contact met God.

Dit was trouwens Gods bedoeling niet geweest. Vanwege de moord op zijn broer moest hij inderdaad zijn familie verlaten, maar hij had zich op zijn vlucht aan God kunnen vasthouden. Hij wil echter niets meer met God te maken hebben.

Hij wordt een heiden. Zij nakomelingen hebben geen gevoel meer voor Gods moraal. Zijn achter-achterkleinzoon Lamech is de eerste, die zich twee vrouwen neemt. Het door God ingestelde huwelijk wordt geperverteerd. Vrouwen worden 'genomen' als waren zij koopwaar. Naar hun gevoel wordt niet gevraagd.

Hij was ook een wraakzuchtig mens. Gen.4: 23 *En Lamech zeide tot zijn vrouwen: Ada en Silla, hoort naar mijn stem; vrouwen van Lamech, neigt uw oor tot mijn rede. Ik sloeg een man dood om mijn*

wonde, een knaap om mijn striem; want Kaïn wordt zevenvoudig gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal!

Werkelijk, dit geslacht liet God helemaal los. Normen, waarden en gerechtigheid verdwijnen dan vanzelf. Wraak komt in de plaats van vergeving.

Jezus zal later tegen Petrus zeggen, dat gelovigen zeven maal zeventig maal moeten vergeven.

Seth en Henoch

Adam en Eva krijgen echter opnieuw kinderen. De eerste krijgt de naam Seth. Wanneer Seth zelf vader wordt, lezen we het volgende: Gen.4:26 *En ook aan Set werd een zoon geboren, en hij noemde hem Enos. Toen begon men de naam des Heren aan te roepen.* De nakomelingen van Seth beginnen de naam van God aan te roepen. Men zoekt bewust naar gemeenschap met God.

Henoch was niet meer

En velen uit het nageslacht van Seth hebben zo'n persoonlijke relatie met God. Dat blijkt uit het leven van Henoch. Gen.5:22 vertelt over hem: *En Henoch wandelde met God, nadat hij Metuselach verwekt had, driehonderd jaar, en hij verwekte zonen en dochteren. Zo waren al de dagen van Henoch driehonderd vijftig jaar. En Henoch wandelde met God, en hij was niet meer, want God had hem opgenomen.*

Sinds de tijd dat Adam en Eva met God wandelden in de Hof, was dit de eerste keer, dat iemand op een dergelijke intense manier met God leefde. Over het leven van Henoch is ons heel weinig bekend. De Hebreeënschrijver zegt het volgende over hem (Hebr. 11:5) *Door het geloof is Henoch weggenomen zodat hij de dood niet zag, en hij werd niet meer gevonden, want God had hem weggenomen. Want voordat hij werd weggenomen, is van hem getuigd, dat hij Gode welgevallig was geweest.*

En verder lezen we in Judas 1:14 *Ook over hen heeft Henoch, de zevende van Adam af, geprofeteerd, zeggende: Zie, de Here is gekomen met zijn heilige tienduizenden.*

Daaruit kunnen we opmaken, dat Henoch een profeet was, die leefde in gemeenschap met God door de Heilige Geest. Hij

heeft de mensen om hem heen gewaarschuwd voor het oordeel over hun steeds goddelozer gedrag. Maar het mocht niet baten. Net zoals Elia later levend door God werd opgenomen van de aarde, gebeurde dit ook bij Henoeh.

Hoofdstuk 11

De verwording

Vermenging van demonen en mensen

De tijd waarin Henoch leefde werd gekenmerkt door gruwelijke seksuele uitpattingen en occultisme.

Gen.6:1 vertelt er het volgende van: *Toen de mensen zich op de aarde begonnen te vermenigvuldigen en hun dochters geboren werden, zagen de zonen Gods, dat de dochters der mensen schoon waren, en zij namen zich daaruit vrouwen, wie zij maar verkozen.*

En de Here zeide: Mijn Geest zal niet altoos in de mens blijven, nu zij zich misgaan hebben; hij is vlees; zijn dagen zullen honderd twintig jaar zijn. De reuzen waren in die dagen op de aarde, en ook daarna, toen de zonen Gods tot de dochters der mensen kwamen, en zij hun kinderen baarden; dit zijn de geweldigen uit de voortijd, mannen van naam.

Deze tekst heeft verschillende uitleggingen gekregen, omdat men het onduidelijk vond, wie er nu met de 'zonen Gods' bedoeld werden. Velen dachten, dat de 'zonen Gods' de gelovige nakomelingen van Seth waren en dat met de 'dochteren der mensen' de ongelovige nakomelingen van Kaïn bedoeld werden.

Het O.T. geeft op dit punt zelf uitleg, bijv. in Job 1:6 *Op zekere dag nu kwamen de zonen Gods om zich voor de Here te stellen, en onder hen kwam ook de satan.* Met de zonen God worden daar de engelen bedoeld. Het gaat in Gen.6 natuurlijk om engelen, die tegen God in opstand waren gekomen.

Opstandige engelen

Het N.T. vertelt ons meer over deze merkwaardige gebeurtenissen in 2 Petr. 2:4 *Want indien God engelen, die gezondigd hadden, niet gespaard heeft, maar hen, door hen in de afgrond te werpen, aan krochten der duisternis heeft overgegeven om hen tot het oordeel te bewaren; en de wereld van de voortijd niet gespaard heeft, maar*

Noach, de prediker der gerechtigheid, met zeven anderen bewaard heeft, toen Hij de zondvloed over de wereld der goddelozen bracht;

In Judas 6 lezen we: en dat Hij engelen, die aan hun oorsprong ontrouw werden en hun eigen woning verlieten, voor het oordeel van de grote dag met eeuwige banden onder donkerheid heeft bewaard gehouden.

Het gaat dus om engelen, in dit geval kwaadaardige engelen, die samen met de duivel tegen God in opstand waren gekomen. Zij hadden seksuele gemeenschap met vrouwen van het menselijk geslacht.

Dit is voor ons misschien moeilijk voorstelbaar, omdat wij engelen eerder zien als geestelijke wezens, die we niet kunnen waarnemen. De Bijbel geeft echter heel wat voorbeelden van verschijningen van engelen in een menselijke gestalte en het gebeurt trouwens nog steeds. In onze voorstelling zijn engelen min of meer geslachtsloos (noch man, noch vrouw), maar zij kunnen dus wel degelijk de vorm van een man (of vrouw) aannemen.

Godenmythen

De voorstelling van seksuele verhoudingen tussen goden (godenzonen, engelen, demonen) en mensen is uit Mesopotamië en uit de Griekse godenmythen bekend.

Mesopotamië

Zo bouwden de bewoners van Mesopotamië (Irak) in de tijd van Abraham torens (z.g. Ziggurat) als soort een toegangspoort tot de hemel. Tijdens het Nieuwjaarsfeest overnachtte de koning in een vertrek op de top van de toren om een 'heilige huwelijk' aan te gaan met de plaatselijke godin. Deze seksuele (?) vereniging garandeerde de vruchtbaarheid van het land.

Griekse godenmythen

Het resultaat van de geslachtsgemeenschap tussen de engelen en de mensen is, dat er reuzen geboren worden. Het zijn *de geweldigen uit de voortijd, mannen van naam*. Uit de Bijbel zijn

ons deze *mannen van naam* niet bekend. Het was kennelijk niet nodig aan deze reuzen en geweldenaars verder nog aandacht te schenken, omdat de lezers zich er wel iets bij konden voorstellen.

Waarschijnlijk gaat het om de verhalen, die bekend zijn uit de mythologie van de volkeren rondom Israël. Uit de Griekse mythologie zijn ons bijvoorbeeld verschillende verhalen bekend over goden (vooral de Griekse oppergod Zeus), die seksuele gemeenschap hadden met vrouwen (mensen). Hieruit werden z.g. halfgoden geboren, zoals Hercules, Theseus en anderen.

In het Midden-Oosten waren deze onreine mythen bekend. De Bijbel brengt deze 'goden' en hun mythen onder in de categorie '*ongehoorzame engelen, die voor het oordeel worden bewaard*'. De engelmachten, die deze zonden bedreven, werden volgens 2 Petr.2:4 en Judas 6 door God opgesloten, en zullen daar vastgehouden worden, totdat God bij het grote oordeel rechtspreekt. De duivel heeft echter nog genoeg andere engelen en demonen tot zijn beschikking.

Interessant is, dat de Bijbel hier een doodsteek geeft aan het heidendom van de omringende volken. Die vereerden nog altijd hun ontuchtige goden, terwijl de Bijbel zegt: Deze zogenaamde goden (zonen Gods), zitten in Gods gevangenis en komen daar nooit meer uit, totdat God ze definitief veroordeelt.

Vloek op de levensduur van de mens

Het is duidelijk, dat de mensen van hun kant hebben meegewerkt aan de ontucht met de engelen. Het is hun niet per ongeluk overkomen. Zij zijn medeschuldig. Daarom heeft hun gedrag opnieuw een vloek ten gevolge. Gen 6: 3 *En de Here zeide: Mijn Geest zal niet altoos in de mens blijven, nu zij zich misgaan hebben; hij is vlees; zijn dagen zullen honderd twintig jaar zijn.* Tot dusverre werden de mensen zeer oud. Sommigen van hen bereikten een leeftijd van meer dan 900 jaar. Hun vitaliteit moet dus enorm geweest zijn.

De veroudering van het menselijk lichaam berust op het volgende principe. Wanneer de regeneratie van lichaamscellen sneller gaat dan het afsterven ervan, wordt de mens steeds krachtiger en vitaler. Dit is bij de huidige mens tot zijn twintigste levensjaar het geval.

Wanneer echter de regeneratie van cellen langzamer gaat dan het afsterven, dan vermindert de mens in kracht, zijn huid en spieren worden slapper. De mens wordt zichtbaar ouder en voelt dat ook.

De hoge leeftijden van de eerste mensen wijzen op een geweldige regeneratiecapaciteit. Tevens mogen we aannemen, dat de eerste mensen verhoudingsgewijs heel gezond waren, omdat er nog geen beschadigingen in hun genen waren ontstaan. De eerste mensen waren dus ook veel beter bestand tegen ziekten.

God ziet, hoe de mens dankzij zijn gezondheid en lange leeftijd, kans krijgt zich steeds dieper, intenser en perverser in de zonde te storten. Daarom beperkt God hun leeftijd tot maximaal 120 jaar. De vloek kreeg pas na de zondvloed zijn beslag. Met enige uitzonderingen (Abraham, 175 jaar; Isaac 180 jaar; Jacob, 147 jaar) werden de mensen sindsdien niet meer zo oud.

Totale verwording van mens en natuur

Niet alleen de ontucht tussen mensen en engelen wekte de toorn van God op. Ook de boosheid en onrechtvaardigheid van de mensen werd steeds groter.

Gen. 6:5 zegt daarover: *Toen de Here zag, dat de boosheid des mensen groot was op de aarde en al wat de overleggingen van zijn hart voortbrachten te allen tijde slechts boos was, berouwde het de Here, dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem in zijn hart.*

En verderop in vs.11 *De aarde nu was verdorven voor Gods aangezicht, en de aarde was vol geweldenaarij. En God zag de aarde aan, en zie, zij was verdorven, want al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven.*

Het menselijk denken hield niet langer rekening met God. Men

zocht het liever zelf uit. Zonder God wordt het denken boos en daaruit komt een boosaardig handelen voort. De aarde was vol geweldenaar. De mensen verdrukten elkaar, vermoordden en beroofden elkaar uit begeerte. Op alle terreinen was er onrecht en bederf.

De schepping lijdt mee en bederft ook

Het resultaat van dat alles was, dat ook de rest van de schepping bedorven werd. De dierenwereld, de vogels, de vissen, leden mee door de verloedering van de mensen.

We hebben al eerder duidelijk gemaakt, dat de mens door God in een gezagspositie was geplaatst boven de dierenwereld. Vanuit deze positie was de mens de geestelijke beschermer, een soort van geestelijke paraplu, boven de dierenwereld. De mens kon de dierenwereld beschermen tegen bederf en de invloed van boze machten. Dit kan de mens alleen, zolang hij in een relatie met God leeft. Heeft hij dat niet, dan is ook de dierenwereld reddeloos verloren en uitgeleverd aan de macht van satan.

Al wat leeft had zijn weg op de aarde verdorven. Ook de dieren waren in hun leefwijze en gedrag veranderd. Ook zij waren roofzuchtig en moorddadig geworden. Een deel van de dieren was afgeweken van het oorspronkelijke menu van bladgroenten en leefde nu van roof en aas.

Roofdieren en aaseters

Het is zeker interessant om zich af te vragen, hoe de roofdieren en aaseters zijn ontstaan, die een heel andere lichaamsbouw, een ander soort gebit en een ander spijsverteringsstelsel hebben, dan de planteneters. Heeft God deze dieren gemaakt? Waren zij er al voordat de mens uit de hof van Eden werd verdreven? Of zijn zij het werk van de duivel?

De huidige stand van wetenschap leert ons dat het erfelijk materiaal (DNA) van dieren (ook van planten en zelfs van mensen) veranderd kan worden. We noemen dit: genetische manipulatie. Daaruit ontstaan nieuwe dieren met andere eigenschappen.

Zeker is de duivel, met zijn kennis van het door God bedachte ontwerp van alle levende wezens, in staat om in het DNA van de goede door God geschapen dieren veranderingen aan te brengen, waardoor roofdieren konden ontstaan. Zou het zo gegaan zijn? In ieder geval werd de dierenwereld geperverteerd.

Het verbaast niet, dat God later in de wetten van Mozes, alle vlees- en aasetende dieren en vogels 'onrein' noemt (Lev.11). Ze mochten niet door de Israëlieten gegeten worden. Dit had deels met hygiëne te maken. Zoals bekend bevinden de roofdieren zich aan het eind van de voedselketen. Alle vergiften en afvalstoffen, die de 'reine' dieren bij hun voedselopname binnenkrijgen, komen uiteindelijk in de buik en daarmee in het weefsel van roofdieren terecht. Hun vlees is dus niet erg gezond.

Maar deze aaseters en roofdieren zijn ook wat hun karakter betreft onrein. Dat blijkt o.a. uit hun moorddadige aard.

Op een of andere manier voelen demonen zich ook aangetrokken tot onreine dieren. Zo vragen de demonen, die uit een bezetene worden verdreven, aan Jezus of zij in een kudde zwijnen mogen varen. Varkens eten zowel plantaardig voedsel als aas. Varkens zijn volgens de wetten van Mozes onrein. Matt. 8:31 *De boze geesten smeekten Hem en zeiden: Indien Gij ons uitschijft, laat ons dan in de kudde zwijnen varen.*

De dierenwereld reflecteert niet langer het liefdevolle ontwerp van God. Ieder dier wordt vanaf het moment van geboorte in zijn leven bedreigd. Oudere dieren worden sowieso het slachtoffer van roofdieren. Alles wat zwak of ziek is, wordt in deze verloederde wereld 'opgeruimd'.

Dit is zo tegenstrijdig met het wezen van God, die een voorkeur, een voorliefde, heeft voor het zwakke, het afhankelijke en het kwetsbare. Op de aarde regeert het recht van de sterkste, de 'survival of the fittest'. En God krijgt een afschuw van de schepping die eens 'zeer goed' was, maar nu het beeld vertoont van een wrede afvalrace.

Hoofdstuk 12

De zondvloed

Gods geduld met de in zonde gevallen engelen, de moorddadige mensen en de wreedheid van de natuur is op. Gen. 6:7 vertelt ons: *En de Here zeide: Ik zal de mensen, die Ik geschapen heb, van de aardbodem uitroeien, de mensen zowel als het vee en het kruipend gedierte en het gevogelte des hemels, want het berouwt Mij, dat Ik hen gemaakt heb. Maar Noach vond genade in de ogen des Heren.*

Noach

Uit het geslacht van Seth was er na Henoch nog maar één enkeling, die met God wandelde. Zijn naam was Noach. Hij was een man vol van de Heilige Geest, die leefde in gemeenschap met God. Naar buiten toe was dat ook zichtbaar in een rechtvaardige levenswandel. Alleen door hem kon en wilde God zijn plan voortzetten om de mens tot zijn partner te maken.

Hij verstond de stem van God en hij werd door het bouwen van de ark een profeet. Hebr. 11: 7 vertelt ons over hem: *Door het geloof heeft Noach, nadat hij een godsspraak ontvangen had over iets, dat nog niet gezien werd, eerbiedig de ark toebereid tot redding van zijn huisgezin; en door dat geloof heeft hij de wereld veroordeeld en is hij een erfgenaam geworden der gerechtigheid, die aan het geloof beantwoordt.*

Over Noach staat geschreven in Gen.6:9 *Noach wandelde met God.* Hij was dus gewend aan het luisteren naar het spreken van God. Het kende het avontuur met God, dat je alleen kunt beleven, als je leert luisteren en gehoorzamen aan Zijn stem. Zodoende gehoorzaamde hij ook, toen God hem iets opdroeg, dat totaal nieuw en onverwacht was; het bouwen van een schip, ver verwijderd van open water. Natuurlijk zullen de omwonenden hem uitgelachen hebben. Natuurlijk zal hij hun voor de zoveelste keer gewaarschuwd hebben, dat Gods geduld op was en zijn oordeel aanstaande. Zij luisterden niet en lachten hem uit.

De zondvloed en ‘de nieuwe wereldorde’

De zondvloed komt en vernietigt alle menselijk en dierlijk leven op aarde. Noach en zijn gezin kunnen na ongeveer een jaar de Ark verlaten. Zij zijn de enige overlevenden. Vóór de vloed had God van alle reine dieren zeven paar naar de Ark laten komen en van de onreine dieren een paar. Zo krijgt ook de dierenwereld een nieuwe start.

Nieuwe beperkte zegen

Gods plan met de mensheid gaat door. Hij wil nog altijd de mens als partner naast zich plaatsen op de troon. Opnieuw krijgt de mens de aarde als oefenplaats aangewezen. Opnieuw krijgt de mens een mandaat om over de aarde te heersen. De zegen die de mens krijgt, is echter een andere dan die van Gen.1:26-31. Het is een beperkte zegen vanwege de zonde, die sinds Adam in de mens woont.

Nieuwe verhouding tot de dierenwereld

Gen. 9:1 En God zegende Noach en zijn zonen en zeide tot hen: Weest vruchtbaar, wordt talrijk en vervult de aarde. En de vrees en de schrik voor u zij over al het gedierte der aarde en over al het gevogelte des hemels, al wat zich op de aardbodem roert en alle vissen der zee; in uw hand zijn zij gegeven. Alles wat zich roert, wat leeft, zal u tot spijsje zijn; Ik heb het u alles gegeven evenals het groene kruid. Alleen vlees met zijn ziel, zijn bloed, zult gij niet eten.

En waarlijk, Ik zal uw eigen bloed eisen; van al het gedierte zal Ik het eisen en van de mensen onderling zal Ik het leven des mensen eisen. Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden, want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt. En gij, weest vruchtbaar en wordt talrijk, wemelt op de aarde, ja, wordt talrijk daarop.

De zegen, die de mens ontvangt, is beperkt tot zijn vruchtbaarheid en daarmee de uitbreiding van het menselijk ras over de aarde. We moeten even opmerken, dat de moeitevolle zwangerschap voor de vrouw is gebleven en ook de levensduurbeperking van de mens tot ongeveer 120 jaar. Toch zal de mens zich kunnen vermeerderen en de hele aarde gaan bevolken.

Verder heeft de zegen in veel opzichten het karakter van een vloek (een ontbreken van zegen). De mens blijft nog steeds boven de dieren verheven, dat wel. Maar in plaats van een liefdevolle heerschappij over de dierenwereld wordt de relatie tussen mens en dier nu gekenmerkt door vrees en schrik. De dieren zijn bang voor de mens en niet ten onrechte. Want in plaats van hun beschermer is de mens nu een jager en een uitbouter geworden.

Jager en uitbouter

Het voedselpatroon van de mens is totaal veranderd. In plaats van vruchten, noten en granen eet de mens nu vlees, vis en gevogelte. De dierenwereld wordt geterroriseerd. Dieren, die niet eetbaar of lekker zijn, worden gedood, omdat ze schadelijk zijn en de mens in de weg lopen. Bovendien gaat de mens nu bladgroen eten, het voedsel, dat eerst alleen voor de dieren bestemd was. Zo wordt de mens ook nog eens een voedselconcurrent voor de dieren. Waar de mens komt, worden de dieren teruggedrongen en soms zelfs uitgeroeid.

Het bloed

Het wordt de mens verboden het bloed van dieren te nuttigen, omdat daarin het leven verborgen zit. Het bloed, het leven, komt alleen God toe en daarom moet de mens, als hij een dier slacht, het bloed laten weglopen op de aarde. Later zal in de offerdienst juist dat bloed een grote rol spelen.

Het is het bloed, het leven, van het dier, dat bij het offeren in de plaats komt van het leven van de zondige mens. Toch was dit slechts een voorlopige voorziening om verzoening te bewerken. Het bloed, het leven, van de mens Jezus Christus, is het enige offer dat werkelijk voldoende en afdoende is, om in de plaats te staan van het leven van zondige mensen.

Onschendbaarheid van menselijk leven

In deze zegen voor Noach wordt ook de onschendbaarheid en heiligheid van het menselijk leven vastgelegd. Wat de dieren aangaat; hun bloed moet op de aarde worden uitgegoten, zodat het als het ware terugkeert tot God.

Wat de mens betreft is God veel preciezer. De mens is naar het beeld van God gemaakt. Zijn leven en zijn bloed is daarmee veel kostbaarder, dan dat van dieren. God is dan ook de enige, die recht heeft op het menselijk leven. Hij heeft leven en dood in Zijn handen. Wanneer mensen elkaar ombrengen, elkaars bloed vergieten, eist God het leven van de moordenaar op. Hij zegt dan: *Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden.*

De bedoeling is niet dat er naar willekeur wraak zal worden uitgeoefend, maar dat de mens door middel van een rechtvaardige rechtspraak zal komen tot de uitvoering van het passende vonnis. Op 'moord' (doodslag met voorbedachte rade), staat in principe de doodstraf.

Conclusie: heersen wordt schrikbewind

Na de zondvloed is er een nieuwe situatie ontstaan, die, los van Gods heilsplan, ook vandaag nog geldig is. Van het oorspronkelijke plan van God om de mens de wereld te laten besturen is niet veel moois overgebleven. Door de zonde en het begeren van de mens is zijn heerschappij verworden tot uitbuiting. Zijn zorg voor de dierenwereld is verworden tot exploitatie. Zijn bebouwen van de aarde tot roofbouw. Mens en dier zijn op allerlei terreinen elkaars vijanden geworden.

De mensen zijn elkaars vijanden geworden en de dieren zijn elkaars vijanden geworden. Het gedrag van de dieren wordt gekenmerkt door angst. Het gedrag van de mens zelf wordt voor een deel bepaald door mensenvrees. De mens is voor een groot deel slaaf van zijn begeerten geworden. Van Gods 'zeer goede' schepping is weinig goeds overgebleven. Wat zou er nu van deze schepping en deze mens terechtkomen? Zou het plan van God nog doorgaan?

Hoofdstuk 13

Plan van herstel

Voordat God zijn scheppingswerk begon, wist Hij dat de mens als vrij-denkend en vrij-handelend wezen, zou kunnen zondigen. We weten dit, omdat de Bijbel verschillende keren vertelt, dat Gods heilsplan, om door het offer van de Here Jezus de mensheid te redden, al klaar lag vóór de schepping.

Een paar teksten halen we hier aan: Openbaring 13:8 *En allen, die op de aarde wonen, zullen het beest aanbidden, ieder, wiens naam niet geschreven is in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is sedert de grondlegging der wereld.*

1 Petr.1:18 *wetende, dat gij niet met vergankelijke dingen, zilver of goud, zijt vrijgekocht van uw ijdele wandel, die u van de vaderen overgeleverd is, maar met het kostbare bloed van Christus, als van een onberispelijk en vlekkeloos lam. Hij was van tevoren gekend, voor de grondlegging der wereld, doch is bij het einde der tijden geopenbaard ter wille van u,*

In deze beide teksten wordt vastgesteld, dat het sterven van Jezus voor de zonden der wereld, al door God werd vooruitgezien, voordat Hij aan het scheppingswerk begon.

Ef. 1:4 *Hij heeft ons immers in Hem uitverkoren voor de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor zijn aangezicht.* Paulus maakt hier duidelijk, dat vóór de schepping God al wist, dat de mensheid alleen onberispelijk voor Hem zou kunnen staan door Jezus Christus, zijn Zoon.

Het heilsplan van God lag dus al klaar, voordat de aarde geschapen werd. De schepping en ook de mensheid zijn dus niet reddeloos verloren. Het oorspronkelijke plan van God om de mens naast zich te plaatsen om over alle dingen te heersen, is dus niet mislukt. God heeft een heilsplan.

Profetieën over Gods heilsplan

We vinden in het O.T. al allerlei profetieën over een nieuwe of vernieuwde aarde, over een herstel van Gods harmonie in de hele natuur en over een herstel van de mens in zijn oorspronkelijke waardigheid.

Zo profeteert Jesaja: (Jes.65:17vv.) over de schepping van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde: *Want zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; aan wat vroeger was, zal niet gedacht worden, het zal niemand in de zin komen. Maar gij zult u verblijden en juichen voor eeuwig over hetgeen Ik schep, want zie, Ik schep Jeruzalem tot jubel en mijn volk tot blijdschap. En Ik zal juichen over Jeruzalem en Mij verblijden over Mijn volk.*

En daarin zal niet meer gehoord worden het geluid van geweën of van geschreeuw. Daar zal niet langer een zuigeling zijn, die slechts weinige dagen leeft, noch een grijsaard, die zijn dagen niet voleindigt, want de jongeling zal eerst als honderdjarige sterven, zelfs de zondaar zal eerst als honderdjarige door de vloek getroffen worden.

Zij zullen huizen bouwen en die bewonen, wijngaarden planten en de vrucht daarvan eten; zij zullen niet bouwen opdat een ander er wone; zij zullen niet planten, opdat een ander het ete, want als de levensduur der bomen zal de leeftijd van mijn volk zijn en van het werk hunner handen zullen mijn uitverkorenen genieten. Zij zullen niet tevergeefs zwoegen en geen kinderen voortbrengen tot een vroegtijdige dood, want zij zullen een door de Here gezegend geslacht zijn en hun nakomelingen met hen.

En het zal geschieden, dat Ik antwoorden zal, voordat zij roepen; terwijl zij nog spreken, zal ik verhoren. De wolf en het lam zullen tezamen weiden en de leeuw zal stro eten als het rund, en de slang zal stof tot spijsje hebben; zij zullen geen kwaad doen, noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, zegt de Here.

Dit gedeelte vertelt ons over een nieuwe situatie, waarin de harmonie op de aarde in hoge mate is hersteld. De mensen en de dieren leven in harmonie met elkaar. Er is een rechtvaardige samenleving. Maar de mensen zondigen nog steeds. En

daarmee is ook de dood nog niet totaal overwonnen. Weliswaar worden de mensen oud, maar zij sterven nog wel. Dit is beslist nog niet de door God bedoelde ideale eindtoestand. In het N.T. wordt een dergelijke situatie beschreven in Openbaring 20:1-6. We spreken dan over het 'duizendjarig vreedrijk'.

De regering van de Messias

In Jesaja 11: 1vv. wordt ons verder duidelijk gemaakt, dat het herstel van de schepping alles te maken heeft met de Messias. Het gaat dan om de wederkomst van de Here Jezus (uit het geslacht van Isai) op de aarde. Hij zal 'de goddeloze', de anti-christ, vernietigen door zijn woord en een rijk van gerechtigheid vestigen op aarde: *En er zal een rijsje voortkomen uit de tronk van Isai en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht dragen.*

En op hem zal de Geest des Heren rusten, de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze des Heren; ja, zijn lust zal zijn in de vreze des Heren. Hij zal niet richten naar hetgeen zijn ogen zien, noch rechtspreken naar hetgeen zijn oren horen; want hij zal de geringen in gerechtigheid richten en over de ootmoedigen des lands in billijkheid rechtspreken, maar hij zal de aarde slaan met de roede zijns monds en met de adem zijner lippen de goddeloze doden. Gerechtigheid zal de gordel zijner lendenen zijn en trouw de gordel zijner heupen.

Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich nederleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee zullen tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden; de koe en de berin zullen samen weiden, haar jongen zullen zich tezamen nederleggen, en de leeuw zal stro eten als het rund; dan zal een zuigeling bij het hol van een adder spelen en naar het nest van een giftige slang zal een gespeend kind zijn hand uitstrekken.

Men zal geen kwaad doen noch verderf stichten op gans mijn heilige berg, want de aarde zal vol zijn van kennis des Heren, zoals de wateren de bodem der zee bedekken.

Nieuwe hemel en Nieuwe aarde:

Zij zullen als koningen heersen

Dit zijn Gods heerlijke beloften in het Oude Testament. Het Nieuwe Testament bevestigt deze beloften en besluit met de aankondiging van de definitieve vervulling van Gods heilsplan: Een Nieuwe hemel en een Nieuwe aarde, een volmaakte band tussen God en Zijn kinderen en een hernieuwde heerschappij van de mens over al het geschapene, als partner van God.

Openb.22:5 En er zal geen nacht meer zijn, en zij hebben geen licht van een lamp of licht van de zon van node, want de Here God zal hen verlichten en zij zullen als koningen heersen tot in alle eeuwigheden.

Nog één vloek: Spraakverwarring

Maar zover waren we nog niet. Men zou kunnen verwachten, dat na de verschrikkelijke zondvloed, de nakomelingen van Noach wel nauwgezet God zouden dienen. Zij wisten, hoe het met de eerste mensheid was afgelopen. Maar het pakte anders uit. De mensen zochten alleen zichzelf en hun eigenbelang. Al spoedig verviel men tot afgoderij.

Over de manier, waarop de mensheid in de ban van de afgoderij kwam, weten we niet veel. In een groot aantal Afrikaanse en Aziatische godsdiensten, spreekt men over een Scheppergod, die hemel en aarde maakte. Uit hem kwamen allerlei godzonen en - dochters voort, die te maken hadden met het praktische leven, zoals regen, vruchtbaarheid, oorlog, dood.

Juist deze lagere goden eisten de aanbidding en verering van de mensen op, waardoor de dienst aan de Scheppergod in het gedrang kwam. Dit patroon treffen we ook aan in het Midden-Oosten, waar de Oppergod "El" vervangen werd door de lagere goden als Baäl, Ashera, Astarte, Moloch.

De toren van Babel

In hun hoogmoed begonnen de mensen een toren te bouwen, waarvan de top tot in de hemel moest reiken. Daarmee wilden de mensen zich 'een naam' maken (Gen.11:4). Opnieuw zoekt de mens eer en glorie buiten God. In latere geschriften uit dit

gebied blijkt dat de Sumeriërs, de bewoners van het vlakke land van Babel, hun torens (Ziggurat) zagen als een ontmoetingsplaats tussen hun afgoden en de mensen.

Volgens sommige annalen besteedde de plaatselijke koning/priester eenmaal per jaar de top van de toren, waar een vertrek was ingericht. Volgens hun bijgeloof zou hij daar dan geslachtsgemeenschap hebben met één van de godinnen uit de hemel. Op die manier waarborgde de koning de harmonie tussen hemel en aarde. Het mag duidelijk zijn, dat deze afgoderij God een gruwel was.

Nog een keer komt er vloek over de mensheid. God verwacht de menselijke taal. De eenheid tussen de mensen wordt daarmee verbroken en daarmee worden de torenbouwers uit elkaar gedreven. Zij verlaten Babel en trekken in kleine groepjes, die dezelfde taal spreken, over de aarde. De kennis van God is nog maar bij enkelingen aanwezig. Nooit leek de vervulling van Gods plan met de mensen verder weg te zijn geweest

Gen.12:1 De Here nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal; Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken, en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.

Voor het eerst sinds Noach is er weer sprake van iemand, die luistert naar de stem van God en bereid is met God een onbekende weg te gaan, een risicovolle weg. De gehoorzaamheid aan Gods opdracht gaat vergezeld van een grote zegen. Er is de belofte van een groot volk, een grote naam en ook de zegen van Gods gunst (*Ik zal u zegenen*).

Het mooiste is wel, dat Abraham te horen krijgt, dat hij tot zegen zal zijn. 'Tot zegen zijn' heeft te maken met de oorspronkelijke bestemming van de mens. Het oorspronkelijke 'heersens' van de mens omvat ook een priesterlijk opdracht tot zegenen in de vorm van beschermen, zorgen voor, verantwoorde-

lijkheid nemen voor.

De afsluitende woorden *en met u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden* hebben een dubbele betekenis. God wil met en door de nakomelingen van Abraham de mensheid zegenen. Maar heel specifiek slaat deze belofte op de Here Jezus, de Zoon van God, maar óók een nakomeling van Abraham, die door zijn lijden en sterven het definitieve herstel van de mensheid en van de schepping mogelijk zou maken.

God sluit met Abraham en zijn nageslacht een verbond. Het is Zijn plan om uit Abraham een volk te verwekken. Uit dit volk Israël zal de Verlosser geboren worden, die de wereld zal redden. Zo zullen *alle geslachten des aardbodems gezegend worden*.

Het zou te ver voeren het hele leven van Abraham te bespreken. Een paar dingen kunnen echter niet onvermeld blijven.

Abraham 'zag' de dag van Christus

De Here Jezus vertelt ons iets heel bijzonders over het leven van Abraham met God (Johannes 8:56): *Uw vader Abraham heeft zich erop verheugd mijn dag te zien en hij heeft die gezien en zich verblijdt*. Wij hebben soms het idee, dat de gelovigen van het O.T. weinig zicht hadden op het heilsplan van God. Dat gaat in het geval van Abraham niet op.

Abraham was een profeet; niet dat hij een prediker was, maar wel in de zin, dat God tot hem sprak. In het boek Genesis worden verschillende voorvallen beschreven, waarin God tot Abraham sprak. Maar het 'zien' van de dag van Christus wordt daar niet bij genoemd.

Wij kunnen ons afvragen, waarom God Abraham opdroeg zijn zoon, Isaäk, de zoon van de belofte, te offeren op de berg Moria (vlakbij het latere Jeruzalem).

Waarom moest Abraham drie dagen lang door diepe pijn verscheurd worden, toen hij met Isaäk onderweg was om hem te offeren? Waarom gaf Abraham zo'n vreemd antwoord, toen zijn zoon hem vroeg, waarom zij geen lam als brandoffer bij zich hadden?

Gen.22:7,8 *Toen sprak Isaak tot zijn vader Abraham en zeide: Mijn vader, en deze zeide: Hier ben ik, mijn zoon. En hij zeide: Hier is het vuur en het hout, maar waar is het lam ten brandoffer? En Abraham zeide: God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon. Zo gingen die beiden tezamen.*

Deze uitspraak was in hoge mate profetisch, want op het moment, dat hij metterdaad zijn zoon wil gaan offeren, weerhoudt de Engel des Heren hem ervan en roept: *Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets.*

Dan vertelt Gen.22:13 *Toen sloeg Abraham zijn ogen op en daar zag hij een ram achter zich, met zijn horens verward in het struikgewas. En Abraham ging en nam de ram en offerde hem ten brandoffer in plaats van zijn zoon. En Abraham noemde die plaats: De Here zal erin voorzien; waarom nog heden gezegd wordt: Op de berg des Heren zal erin voorzien worden.*

Als directe reactie van de Heer op Abrahams gehoorzaamheid, zweert God hem een onveranderlijke belofte: Gen22: 16 *Ik zweer bij Mijzelf, luidt het woord des Heren: omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, zal Ik u rijkelijk zegenen, en uw nageslacht zeer talrijk maken, als de sterren des hemels en als het zand aan de oever der zee, en uw nageslacht zal de poort zijner vijanden in bezit nemen. En met uw nageslacht zullen alle volken der aarde gezegend worden, omdat gij naar mijn stem gehoord hebt.*

Het boek Genesis vertelt ons niet, hoe Abraham achteraf het gebeurde heeft verwerkt. Hij zal toch zeker aan God gevraagd hebben, waarom moest ik deze vreselijke weg gaan? En God heeft Abraham laten zien, dat Hijzelf zou voorzien in een offer voor de zonde.

In de vreselijke zielepijn, die Abraham heeft doorstaan, liet God de Vader Abraham delen in het grootste geheim van Zijn heilsplan: De pijn van de Vader bij de aanblik van het sterven van Zijn Zoon Jezus aan het kruis, op dezelfde berg Moria. En zo heeft God Abraham deelgenoot gemaakt van het wonderlijke offer, dat Hijzelf zou brengen, het offer van Zijn zoon, dat kwam in de plaats van elk van ons.

Abraham verwachtte een nieuwe wereld

Nog iets vreemd wordt ons van Abraham verteld. De Hebreëenschrijver schrijft, dat tijdens Abrahams verblijf in het land Kanaän hem de ogen opengingen voor een heel andere dimensie in Gods beloften; een ander plan, dat verder ging dan alleen het bezit van het land Kanaän.

Hebr.11:9 Door het geloof heeft hij vertoefd in het land der belofte, als in een vreemd land, waar hij in tenten woonde met Isaac en Jakob, die medeërfgenenamen waren van dezelfde belofte; want hij verwachtte de stad met fundamenten, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is.

Hij zag dus, dat zijn vertrek uit het vertrouwde Mesopotamië naar het vreemde Kanaän een teken was van een reis naar een heel andere, eeuwige, bestemming.

Zo vervolgt Hebr.11 verder in vs.13 over de aartsvaders: *In dat geloof zijn deze allen gestorven, zonder de beloften verkregen te hebben; slechts uit de verte hebben zij die gezien en begroet, en zij hebben beleden, dat zij vreemdelingen en bijwoners waren op aarde. Want wie zulke dingen zeggen, geven te kennen, dat zij een vaderland zoeken. En als zij gedachtig geweest waren aan het vaderland, dat zij verlaten hadden, zouden zij gelegenheid gehad hebben terug te keren; maar nu verlangen zij naar een beter, dat is een hemels, vaderland. Daarom schaamt God Zich voor hen niet hun God te heten, want Hij had hun een stad bereid.*

Abraham heeft dus door openbaring inzicht gekregen in de heerlijke toekomst, die God met hem en met de mensheid voorhad; een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, een nieuw Jeruzalem.

Hoofdstuk 14

Koninkrijk van priesters

Gods verbond met Israël

De volgende fase in Gods heilsplan is het verbond, dat God sloot met het volk Israël, het nageslacht van Abraham, in de wetgeving bij de berg Sinaï. Daar ontving Mozes de tien geboden en nog vele andere wetten voor het volk, om zichzelf te bewaren voor de afgoderij en het morele verval van de volkeren van rondom.

In Ex.19:5, 6 lezen we, wat God met het volk Israël van plan is: *Nu dan, indien gij aandachtig naar Mij luistert en mijn verbond bewaart, dan zult gij uit alle volken Mij ten eigendom zijn, want de ganse aarde behoort Mij. En gij zult Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilig volk.*

Voor het eerst horen we hier over het koninklijk priesterschap. Wat hield dat in? Het was Gods bedoeling, dat de nakomelingen van Abraham zelf gezegend zouden worden met een hoge status en dat zij voor alle volkeren tot zegen zouden zijn. De rol van priesters is immers, dat zij namens God anderen zegenen.

Het volk Israël kreeg van God het beloofde land Kanaän. Daar wilde de Heer hen in hoge mate zegenen, met voorspoed en gezondheid. Zo lezen we in Deut.7: 12 *Het zal geschieden, omdat gij aan deze verordeningen gehoor geeft en ze naarstig onderhoudt, dat de Here, uw God, jegens u het verbond en de goedertierenheid zal bevestigen, die Hij aan uw vaders met een eed bekrachtigd heeft;*

Hij zal u liefhebben, zegenen en talrijk maken; Hij zal zegenen de vrucht van uw schoot en de vrucht van uw bodem, uw koren, most en olie, de worp van uw runderen en de dracht van uw kleinvee, in het land, waarvan Hij uw vaders gezworen heeft, dat Hij het u geven zou. Gezegend zult gij zijn boven alle volken; er zal geen onvruchtbare zijn onder uw mannen of vrouwen, noch onder uw vee. De Here zal alle ziekten van u afwenden, en geen van de boze kwalen

van Egypte, die gij kent, zal Hij u opleggen.

Wanneer we goed opletten, zien we, hoe een groot deel van de vloek, die Adam en Eva door de zondeval over de mensheid afriepen, wordt te niet gedaan (*Ik zal zeer vermeerderen de moeite uwer zwangerschap... In het zweet uws aanschijns... doornen en distels etc.*).

God belooft een gezegende zwangerschap, overvloedige opbrengst van het land en ook lichamelijke gezondheid aan zijn volk. 'Alle ziekten' zal Hij van hen weghouden. Voorwaarde is, dat het volk Gods geboden gehoorzaamt. Gehoorzaamheid aan Gods geboden heeft als gevolg, dat een gedeelte van de oorspronkelijke zegeningen terugkeert. Gehoorzaamheid betekent ook dat er meer zicht komt op de uiteindelijke bestemming van de mens.

Proclamatie van zegen en vloek

Bij de intocht van het Land kreeg Jozua de opdracht het gehele volk bijeen te roepen bij de berg Gerizim en de berg Ebal (Deut.27:11vv.). Daar zouden de woorden van de wet op een monument van witgekalkte stenen geschreven worden, als een altijd zichtbaar gedenkteken in het midden van het land.

En om deze gebeurtenis kracht bij te zetten, moest het gehele volk meedoen aan een imposante proclamatie van Gods zegeningen, maar ook van de vloek, die het gevolg zou zijn van ongehoorzaamheid. Zes stammen moesten de berg Ebal bestijgen en daar alle vervloekingen uitroepen, die het volk over zich heen zou halen, wanneer zij de wetten van God zouden overtreden.

Vs.15 Verloekt is de man, die een gesneden of gegoten beeld maakt, een gruwel voor de Here, het maaksel der handen van een werkman, en dit in het verborgene opstelt. En het gehele volk zal antwoorden: Amen. Verloekt is hij, die zijn vader of moeder veracht. En het gehele volk zal zeggen: Amen.

En zo volgen er nog een aantal vervloekingen, die besluiten met: vs. 26 *Verloekt is hij, die de woorden van deze wet niet metterdaad volbrengt. En het gehele volk zal zeggen: Amen.*

De andere zes stammen zouden op de berg Gerizim staan om de zegeningen uit te roepen, die het volk zou ten deel vallen als zij aan de wetten van God zouden gehoorzamen. Deut.28:3 *Gezegend zult gij zijn in de stad en gezegend op het veld. Gezegend zal zijn de vrucht van uw schoot, de vrucht van uw bodem en de vrucht van uw vee: de worp van uw runderen en de dracht van uw kleinvee. Gezegend zullen zijn uw mand en uw baktrog. Gezegend zult gij zijn bij uw ingang en gezegend zult gij zijn bij uw uitgang.*

Het moet een indrukwekkende gebeurtenis zijn geweest om uit honderdduizenden kelen tegelijk van de ene berg de vervloekingen te horen proclameren en na iedere vervloeking van beide bergen het 'Amen'. Vervolgens klonken de zegeningen, weergalmend over het dal. Een huiveringwekkende ervaring, waarbij de grond trilde, door het roepen van zoveel mensen. Niemand, die daarbij is geweest, zou dat ooit kunnen vergeten.

We weten, dat in de volgende generaties door Israëls ongeloof en afgoderij van deze zegeningen weinig is terechtgekomen. Toch zou uit het volk Israël Jezus geboren worden. Het beloofde land Kanaän zou het land zijn, waar Jezus geboren werd en leefde. Jeruzalem was de plaats, waar Hij stierf en opstond uit de dood. Maar het is ook de plaats, waar Hij terugkomt om Zijn heerschappij op aarde te vestigen. Gods plan gaat ondanks Israëls ongehoorzaamheid toch door.

Hoofdstuk 15

Overwinning door Jezus

De cruciale periode in het heilsplan van God was de geboorte, het leven en het lijden van Jezus. Zonder Hem zou iedere poging of ieder plan om de mensheid op zijn bestemming te krijgen, gedoemd zijn te mislukken. De mens is, zelfs als hij het zou willen, niet in staat de zonde in het eigen leven te overwinnen. Uit eigen kracht zou nooit iemand gekwalificeerd kunnen worden om deel te krijgen aan het partnerschap van God.

Maar Jezus viel niet in de verzoeken van de duivel en was gehoorzaam om de weg van het kruis te gaan. Daar stierf de volkomen rechtvaardige Zoon van God in onze plaats.

Vanwege zijn rechtvaardigheid kon de dood hem niet vasthouden. De dood heeft slechts macht over hen die gezondigd hebben, maar niet over degene, die volstrekt rechtvaardig is. Zo moest de dood hem laten gaan. Hij stond op uit de doden.

En allen, die door de doop met Hem worden verenigd, worden ook betrokken in Zijn rechtvaardiging, Zijn opstanding en Zijn leven. Ik citeer hier even een paar bekende verzen uit Rom.6:3vv. *Of weet gij niet, dat wij allen, die in Christus Jezus gedoopt zijn, in zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden opgewekt is door de majesteit des Vaders, zo ook wij in nieuwheid des levens zouden wandelen.*

Want indien wij samengegroeid zijn met hetgeen gelijk is aan zijn dood, zullen wij het ook zijn met hetgeen gelijk is aan zijn opstanding; dit weten wij immers, dat onze oude mens medegekruisigd is, opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht zou ontnomen worden en wij niet langer slaven der zonde zouden zijn.

Wij hebben niet alleen vergeving van onze vroegere zonden ontvangen. Het nieuwe leven, dat wij krachtens onze doop en

door de vervulling met de Heilige Geest ontvangen, stelt ons in staat over de zonde de overwinning te behalen en een nieuw soort leven te leiden.

Omdat wij door de doop met Christus zijn verbonden, geldt ons alles wat Hem overkwam en overkomt. Ons geldt zijn kruisdood, waardoor voor onze zonden is betaald. Ons geldt Zijn rechtvaardiging door God, toen Hij door zijn Vader tegenover de duivel in het gelijk gesteld werd. Zo mogen nu ook wij door Jezus rechtvaardig voor God staan. Ons geldt ook zijn verheerlijking, ook al duurt het nog even, voordat die daadwerkelijk ons deel wordt.

Jezus regeert als koning en priester

Laten we hierover nog eens een paar verzen lezen.

Fil.2:5 Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, die, in de gestalte Gods zijnde, het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht, maar Zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, en aan de mensen gelijk geworden is.

En in zijn uiterlijk als een mens bevonden, heeft Hij Zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises. Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!

In dit vroegchristelijke lied wordt bezongen, hoe Jezus zich ontledigde en langs de weg van gehoorzaamheid tot de dood, heerlijkheid en eer heeft ontvangen. Alles zal zich voor Hem buigen en Zijn heerschappij erkennen. Dat is de plaats die Jezus bekleedt, maar dat is ook de plaats die wij door Hem zullen bekleden.

Dit wordt nog eens benadrukt in Hebr.2:6vv. *Maar, iemand heeft ergens betuigd, zeggende: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, of des mensen zoon, dat Gij naar hem omziet? Gij hebt hem voor een korte tijd beneden de engelen gesteld, met heerlijkheid en eer hebt Gij*

hem gekroond, alle dingen hebt Gij onder zijn voeten onderworpen. Want bij dit: alle dingen hem onderworpen, heeft Hij niets uitgezonderd, dat hem niet onderworpen zou zijn.

Doch thans zien wij nog niet, dat hem alle dingen onderworpen zijn; maar wij zien Jezus, die voor een korte tijd beneden de engelen gesteld was vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor een ieder de dood zou smaken, met heerlijkheid en eer gekroond.

De schrijver van de brief aan de Hebreeën citeert hier Ps.8, waar gesproken wordt over de heerlijkheid van de mens als heerser over de hele schepping. Helaas zien wij in het heden daar niet veel van, want lang niet alle dingen zijn de mens onderworpen. Integendeel de (onbekeerde) mens is zelf onderworpen aan de kracht van de zonde.

Maar wij hebben hoop (zekerheid). Er is één mens, aan wie nu reeds alle dingen onderworpen zijn, namelijk Jezus, die zit aan de rechterhand van God. Hij is onze hoop. Hij is de leidsman en voleinder van ons geloof. Hij is de eerste. Hij nodigt ons uit om deel te hebben aan zijn heerlijke heerschappij.

Is het werkelijk zo, dat wij met Jezus deze plaats van heerschappij zullen bekleden?
Zullen wij werkelijk deel hebben aan zijn heerlijkheid? Zullen wij werkelijk Gods partner zijn?

Wij zullen delen in Jezus' heerschappij

De Bijbel spreekt zich daar bevestigend over uit.

Rom.8:16 *Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn. Zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God, en medeërfgenen van Christus; immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking.*

2 Thess. 2:14 *Daartoe heeft Hij u ook door ons evangelie geroepen tot het verkrijgen van de heerlijkheid van onze Here Jezus Christus.*

Kol. 3:4 *Wanneer Christus verschijnt, die ons leven is, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid.*

1 Joh.3:2 *Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat, als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem gelijk zullen wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.*

Deze verzen laten zien, dat wij, die geloven, dezelfde heerlijkheid zullen ontvangen, die Jezus Christus nu reeds heeft bij de Vader. Wij zullen zijn zoals Hij. Wij zullen er uit zien, zoals Hij er uit ziet.

2 Petrus 1:4 *door deze zijn wij met kostbare en zeer grote beloften begiftigd, opdat gij daardoor deel zoudt hebben aan de goddelijke natuur, ontkomen aan het verderf, dat door de begeerte in de wereld heerst.*

Romeinen 5:2 *door wie wij ook de toegang hebben verkregen in het geloof tot deze genade, waarin wij staan, en roemen in de hoop op de heerlijkheid Gods.*

Hier wordt nog eens bevestigd, dat wij deel zullen hebben aan Gods natuur. De heerlijkheid van Jezus is Gods heerlijkheid. Wij zullen bij de komst van Jezus, zo worden veranderd en verheerlijkt, dat onze nieuwe bestaanswijze past bij het wezen van God. Inderdaad, God roept ons tot partnerschap met zichzelf.

Hoofdstuk16

In afwachting van Zijn komst

In hoeverre zijn wij nu reeds gezegend, in hoeverre behoren wij nu reeds te heersen?

In de Bijbel lezen wij, hoe iedere belangrijke stap in Gods heilsplan gepaard ging met een nieuwe zegen. Steeds werd een deel van de vloek opgeheven. Abraham kreeg bij zijn vertrek uit Haran een zegen mee: *Ik zal u zegenen en met u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.*

Het volk Israël kreeg bij de aankomst in het beloofde land een zegen mee: Indien jullie leven naar de woorden van de wet zal het volgende gebeuren: *Gezegend zult gij zijn in de stad en gezegend op het veld. Gezegend zal zijn de vrucht van uw schoot, de vrucht van uw bodem en de vrucht van uw vee: de worp van uw runderen en de dracht van uw kleinvee. Gezegend zullen zijn uw mand en uw baktrog.*

Wij moeten ons dan ook de vraag stellen, welke zegen of belofte wij hebben meegekregen, sinds Jezus ons vrijkocht uit de macht van de zonde en de eeuwige dood.

Reeds wel en nog niet

Sommigen menen, dat wij alleen een geestelijke zegen hebben ontvangen, zoals beschreven in Ef.1: 3 *Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus.* Naar hun mening gaat de zegen voornamelijk om beloften, die pas straks bij de wederkomst van Christus in vervulling zullen gaan: Onvergankelijkheid en heerlijkheid.

Toch heeft de kerk van alle tijden begrepen, dat er sinds de opstanding van Jezus iets fundamenteels veranderd is in de wereld en dat er ook een principiële verandering heeft plaatsgevonden in de levens van hen, die Jezus Christus toebehoren. Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust, dat terwijl wij het

eeuwig leven reeds ontvangen hebben, de lichamelijke dood nog niet is overwonnen. En hoewel Jezus heeft gezegd: *Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde*, zien wij van Jezus' heerschappij op aarde te weinig en sterven er vandaag nog christenen. Men vat deze tegenstrijdigheid wel samen met de woorden 'reeds wel en nog niet'.

Wij zijn reeds verlost, maar nog niet verheerlijkt. De zonde is overwonnen, maar toch wordt er door gelovigen nog gezondigd. Jezus zit op de troon, maar toch is er van Zijn heerschappij op aarde nog te weinig merkbaar.

Wij moeten ons afvragen, aan welke zegeningen wij sinds de kruisdood, opstanding en verheerlijking van Jezus reeds deel hebben. Er is namelijk door het sterven van Jezus ongelooflijk veel veranderd. De zonde is nu werkelijk verzoend. De door de zonde verstoorde relatie met God is, wat de gelovigen betreft, werkelijk hersteld. Dit moet wel gevolgen hebben voor onze positie. Wij moeten ons afvragen, in hoeverre onze oorspronkelijke heerschappij over de schepping nu reeds hersteld is of hersteld zou kunnen worden.

De Heilige Geest

Deze vragen vinden hun antwoord in het werk van de Heilige Geest in de gelovigen en door de gelovigen heen.

In verschillende Bijbelgedeelten wordt de werking van de Heilige Geest in ons beschreven als de *eerste gave* van de toekomstige erfenis (Rom.8:23), *onderpand* van de toekomstige erfenis (2 Cor. 1:22; 5:5; Ef.1:14) of als de *krachten van de toekomstige eeuw* (Hebr.6:5).

In de Heilige Geest en in de gaven en werkingen van de Heilige Geest ligt dus reeds een deel van onze toekomstige heerlijkheid en heerschappij besloten. Direct vragen we ons dan af, hoe groot dat deel is. Mogen we slechts nu en dan, incidenteel en in zeer beperkte mate, iets proeven van die toekomstige heerlijkheid en heerschappij?

Afwachten of streven?

Moeten we daarbij passief afwachten of we er iets van zullen

zien? Welke beperkingen stelt God aan wat wij nu van die toekomstige krachten zullen zien?

Dan komen we tot een verrassende en ook wel verbijsterende ontdekking! God heeft helemaal geen grenzen en beperkingen gesteld aan de werkingen van de Heilige Geest in onze levens! De voornaamste beperking van de kracht van de Heilige Geest in en door onze levens heen blijkt te liggen in ongelooft of klein-gelooft.

Door de kracht van de Geest

Wij zien, dat in vele situaties de gelovigen door de kracht van de Heilige Geest en in de naam van Jezus profeteren en in staat zijn zieken te genezen en demonen op de vlucht te jagen.

Zo worden gebonden mensen bevrijd van demonische onderdrukking, van depressies, fobieën, dwanggedachten en dwanghandelingen en allerlei lichamelijke aandoeningen. Zo worden gebouwen gereinigd van de demonische besmetting, die is ontstaan door occulte handelingen van mensen.

De belofte: Grotere werken

De Here Jezus moedigt ons aan om geen grenzen te stellen aan de kracht van de Heilige Geest, die door het geloof zichtbaar wordt. Zo zegt Hij in Joh.14:12 *Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, wie in Mij gelooft, de werken die Ik doe, zal hij ook doen en grotere nog dan deze, want Ik ga tot de Vader; en wat gij ook vraagt in Mijn naam, Ik zal het doen, opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde.*

Ten onrechte wordt deze belofte vaak verkleind. Men zegt dan bijvoorbeeld, dat alle wonderen, die in de gehele kerkgeschiedenis zijn geschied, uiteindelijk meer zullen zijn, dan de wonderen, die Jezus in de drie jaar van Zijn aardse bediening heeft gedaan. De belofte van Jezus is echter niet aan de kerkgeschiedenis gericht, maar aan individuele gelovigen: *'wie in Mij gelooft'* en *'hij zal doen'*. Wij worden opgeroepen om te geloven en wonderen te verwachten.

Het is de taak van de gemeente om nu al de overwinning van het koninkrijk van God op aarde te proclameren aan mensen,

maar ook aan de duivelse machten, die de overwinning van Jezus zoveel mogelijk proberen te ontkennen.

Zo lezen we in Ef.3:10 *opdat thans door middel van de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid Gods bekend zou worden*. Alle boze machten en overheden moeten horen en merken, dat Jezus overwinnaar is en dat zij zijn verslagen.

Evangelie van het Koninkrijk

De Here Jezus geeft ons de opdracht om het Evangelie van het Koninkrijk van God te prediken. Matt. 24:14 *En dit evangelie van het Koninkrijk zal in de gehele wereld gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken, en dan zal het einde gekomen zijn*.

Wij denken vaak, dat hiermee bedoeld is, dat wij het Evangelie van de verlossing door het bloed van Jezus moeten prediken. Maar het Evangelie van het Koninkrijk omvat méér. Jezus zelf predikte bij zijn leven op aarde reeds dit Evangelie van het Koninkrijk: Matt. 9:35 *En Jezus ging alle steden en dorpen langs en leerde in hun synagogen en verkondigde het evangelie van het Koninkrijk en genas alle ziekte en alle kwaal*.

Toen had Hij nog niet geleden! De boodschap van het kruis en de vergeving van zonden door het bloed van Jezus was nog onbekend! Wat verkondigde Jezus dan?

Ook in de verkondiging van Filippus de evangelist wordt onderscheid gemaakt tussen het Evangelie van het Koninkrijk en de verkondiging van de naam van Jezus, waardoor wij behouden kunnen worden:

Handelingen 8:12 *Toen zij echter geloof schonken aan Filippus, die het evangelie van het Koninkrijk Gods en van de naam van Jezus Christus predikte, lieten zij zich dopen, zowel mannen als vrouwen*.

Het Evangelie van het Koninkrijk is de aankondiging van de effectieve heerschappij van God over de aarde. Jezus stuurde zijn discipelen uit om dit Evangelie van het koninkrijk te ver-

kondigen: Matt.10:7 *Gaat en predikt en zegt: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Geneest zieken, wekt doden op, reinigt melaatsen, drijft boze geesten uit. Om niet hebt gij het ontvangen, geeft het om niet.*

De aankondiging van het Koninkrijk van God, ook wel het 'koninkrijk der hemelen' genoemd, behoort dus gepaard te gaan met het zichtbare bewijs van Gods heerschappij, doordat er genezing plaats vindt van geest, ziel en lichaam en mensen worden hersteld in hun waardigheid, doordat zij worden bevrijd van de onderdrukking door boze machten. En natuurlijk hoort bij het koninkrijk van God ook een rechtvaardige samenleving!

Het koninkrijk van God is dichtbij gekomen; kijk maar, hier zijn de tekenen van Zijn heerschappij! Het was toen al de bedoeling, dat de krachten van Gods koninkrijk zichtbaar werden door de discipelen. En het is nu ook Gods bedoeling, dat de krachten van Gods eeuwige Koninkrijk zichtbaar worden door de gelovigen.

Aanval of overgave

Leg jezelf niet neer bij de voorlopige overwinningen van satan! Ook wanneer onze overwinningen nu vaak van tijdelijke aard zijn, vanwege het feit, dat wij toch nog sterfelijk zijn, vanwege de tegenwerking van mensen en de voortdurende aanvallen van de duivel, toch mogen wij nooit wegzakken in een houding van gelatenheid en berusting.

Het is verkeerd de huidige wereld maar aan de duivel over te laten. Dit past niet bij onze belijdenis, dat Jezus (nu al) Heer is. Ook past het niet bij de proclamatie van Ef.2:6, dat God ons *mede heeft opgewekt en ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus*. Wij hebben door Jezus Christus en door de inwoning van de Heilige Geest een nieuwe status van gezag ontvangen; een gezag, dat door het geloof wordt uitgeoefend.

Weliswaar wordt dit gezag in deze wereld betwist door mensen en boze geesten, maar daarom is het niet minder reëel. De Heer wil dat zijn heerlijkheid ook door middel van de gemeente zichtbaar wordt.

Overwinning en verdrukking

In Hebr.11:33vv. lezen wij een samenvatting van wat de gelovigen van het O.T. door het geloof en door de kracht van de Heilige Geest hebben bewerkt: *die door het geloof koninkrijken onderworpen, gerechtigheid geoefend, de vervulling der belofte verkregen hebben; de muilen van leeuwen dichtgesnoerd, de kracht van het vuur gedooft hebben.*

Zij zijn aan scherpe zwaarden ontkomen, in zwakheid hebben zij kracht ontvangen, zij zijn in de oorlog sterk geworden en hebben vijandelijke legers doen afdeinzen. Vrouwen hebben haar doden uit de opstanding terug ontvangen.

Deze wonderen gebeurden al in het OT. Het N.T. voegt daar vele wonderen, krachten en tekenen aan toe. En het gaat nog altijd door!

Maar dan vervolgt dit Bijbelgedeelte (Hebr.11) met de andere kant van de medaille: *Anderen hebben zich laten folteren en van geen bevrijding willen weten, opdat zij aan een betere opstanding deel mochten hebben. Anderen weder hebben hoon en geselslagen verdurrd, daarenboven nog boeien en gevangenschap.*

Zij zijn gestenigd, op zware proef gesteld, doormidden gezaagd, met het zwaard vermoord; zij hebben rondgezworven in schapenvachten en geitenvellen, onder ontbering en verdrukking en mishandeling - de wereld was hunner niet waardig - zij hebben rondgedoold door woestijnen, en gebergten, in spelonken en de holen der aarde.

Het is belangrijk hier op te merken, dat de Bijbel hier niet schrijft over twee soorten van gelovigen, de succesvolle en de niet-succesvolle. Het gaat om één soort geloof en één soort gelovigen, die in hun leven zowel grote momenten van overwinning en heerschappij meemaakten, als momenten van zware vervolging.

Wij kunnen het levensverhaal van de profeet Elia heel duidelijk terugvinden in de bovengenoemde beschrijving van de geloofshelden. Elia wekte het kind van de weduwe uit Sarfat op uit de dood (1 Kon.17:21), deed het vuur van God op de Karmel uit de hemel neerdalen op het offer (1 Kon.18:36), maar hij moest zich ook lange tijd in een spelonk bij de beek Krit schuilhouden (1 Kon.17:2) en vluchten naar het buitenland voor de soldaten van Izebel (1 Kon.19:1).

Gelovigen veranderen de geschiedenis

Dit geldt op een vergelijkbare manier voor ons. Door de kracht van de Heilige Geest, door bewust te staan in het gezag, dat de Geest ons geeft over de boze geesten en door de juiste manier van bidden, kunnen gelovigen van het N.T. de levens van andere mensen, hun eigen omgeving, ja, zelfs het verloop van de wereldgeschiedenis beïnvloeden.

Het is belangrijk, dat gelovigen op de bres staan tegenover de geestelijke machten, die deze wereld maar al te snel willen veranderen. Hoeveel mensen zouden niet gered kunnen worden, wanneer de gelovigen, vol van Gods Geest, op de bres zouden staan?

Lijden hoort er gewoon bij

Daarbij moet de gemeente ook altijd rekening houden met de mogelijkheid van lijden. Wie effectief strijd levert tegen het rijk van de duisternis, moet rekening houden met felle reacties van de kant van de duivel. Hij kan daarvoor mensen gebruiken, die ons vervolgen, maar hij heeft ook de beschikking over allerlei soorten van rampspoed.

Krachten van de toekomst

De Heilige Geest is een geweldige kracht en wanneer wij ons door Hem laten leiden en in het geloof groeien, leren wij *'de krachten van de toekomstige eeuw'* kennen. Wij zullen in het heden die krachten van de toekomstige eeuw in- en door onze levens zien werken. Ook door onze ervaringen hiermee worden we alvast voorbereid op die *'toekomstige eeuw'*, waarin alles volmaakt is.

De Here Jezus heeft geen grenzen gesteld aan hetgeen gelovigen door het geloof en de kracht van de Heilige Geest kunnen doen. Matt.21: 20 *En toen de discipelen dat zagen, verwonderden zij zich en zeiden: Hoe is de vijgeboom zo terstond verdord? Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen:*

Voorwaar, Ik zeg u, indien gij geloof hebt en niet twijfelt, zult gij niet alleen doen wat met de vijgeboom is gebeurd, maar zelfs indien gij tot deze berg zegt: Hef u op en werp u in de zee, het zal geschieden. En al wat gij in het gebed gelovig vragen zult, zult gij ontvangen.

Dat wat door de gemeente heen en door de individuele gelovigen heen zou kunnen gebeuren, wordt dus het meest beperkt door ons ongelof. Onkunde over het feit, dat God wil, dat zijn kracht nu zichtbaar wordt, ligt vaak aan de basis van dat ongelof.

Uitoefenen van geestelijk gezag

Betekent dit staan in Gods kracht nu alleen maar, dat er zieken worden genezen en gebonden worden bevrijd?

Nee, zoals uit de voorbeelden van het O.T. al blijkt, gaat het om meer. De heerschappij van Jezus kan door ons heen ook op andere terreinen zichtbaar worden. Zeker op die plaatsen, waar gelovigen in de wereld verantwoordelijkheid dragen, mogen zij nu reeds een kanaal van Gods zegen zijn.

Gelovigen dragen in allerlei situaties verantwoordelijkheid en gezag, zoals in hun gezin, in het onderwijs, in bedrijven, in overheidsfuncties etc. Daar kunnen zij door de kracht van de Heilige Geest tot zegen zijn en het doorwoekeren van het verderf tegengaan. En dat doen ze niet alleen door tegen het onheil te stemmen of te proberen anderen met argumenten te overtuigen. Ook dat zullen zij zeker doen. We zien in het O.T., dat gelovige vorsten in staat waren hun land tot zegen te zijn en dat zij door hun voorbeeld het volk tot een nieuwe gezindheid konden bewegen. Maar er is meer.

De geestelijke machten, die achter het bederf zitten, kunnen door de gelovigen in de naam van Jezus worden bestraft en

verjaagd, waardoor zij hun negatieve invloed niet of in veel mindere mate kunnen uitoefenen. We hebben natuurlijk wel wijsheid nodig, want we kunnen dit zelden in het bijzijn van anderen (ongelovigen) hardop doen.

Vaak zullen wij voorafgaand aan een werkvergadering boze machten binden, terwijl we deze woorden hardop uitspreken. Tijdens een vergadering zullen we binnensmonds en in tongen biddend strijdbaar zijn. Zo zullen de duivelse machten verlamd raken.

U hebt geen idee, hoe krachtig de uitwerking van (binnensmonds uitgesproken) tongentaal kan zijn op de sfeer in een klaslokaal of tijdens een werkbepreking of vergadering. Ik raad u aan om deze gedachten biddend voor de Heer te brengen. U zult vervolgens verrast zijn door de geweldige uitwerking, die de tongentaal of machtswoorden in de naam van Jezus kunnen hebben.

Natuurlijk leven wij nog in een zondige wereld, waarin onze medemensen vrij zijn om voor het kwade te kiezen of zich vrijwillig met de duivel in te laten. Dan zullen onze acties verzet opleveren en zullen wij op allerlei manieren worden aangevalen. Het kan uitlopen op verdrukking.

Kracht in verdrukking

Tegelijkertijd is diezelfde Heilige Geest ons ook gegeven om in situaties van verdrukking te volharden. De lijst van geloofsgetuigen in Hebreeën 11 geeft ons daarvan voorbeelden.

De Here Jezus Zelf belooft zijn discipelen een bijzondere nabijheid en werking van de Heilige Geest, wanneer zij worden verdrukt, vervolgd of zich voor een rechtbank moeten verantwoorden. Matt.10:19 *Wanneer zij u overleveren, maakt u dan niet bezorgd, hoe of wat gij spreken zult; want het zal u in die ure gegeven worden wat gij spreken moet; want gij zijt het niet, die spreekt, doch het is de Geest uws Vaders, die in u spreekt.*

Inderdaad, wij die leven tussen de eerste en de tweede komst van de Heer Jezus, leven in een eigenaardige situatie. Aan de

ene kant is door het offer van de Here Jezus en de uitstorting van de Heilige Geest een geweldige kracht beschikbaar geworden, die de gelovigen in hun relatie met de Heer mogen leren kennen en door het geloof mogen leren toepassen. Aan de andere kant gaat de geschiedenis van deze wereld in de richting van een geweldige vervolging van de gemeente.

Er komt een laatste poging van de duivel om zijn macht op de aarde te vestigen en de gemeente van de aardbodem uit te roeien. We noemen deze fase in de geschiedenis 'de grote verdrukking' en de mens, die in dit demonische streven centraal staat is de 'antichrist'.

Voor het zover is, hebben de gelovigen talrijke mogelijkheden om de liefde van God aan de wereld te tonen. De Heilige Geest wil met krachten, tekenen en wonderen de waarheid van hun woorden bevestigen. Tegelijkertijd hebben de gelovigen door de kracht van de Heilige Geest de mogelijkheid om de duivelse verloedering van deze wereld op allerlei manieren terug te dringen, tegen te houden of uit te stellen, zodat het Evangelie vrij kan worden verkondigd.

Hoofdstuk 17

De antichrist

De laatste poging om satans macht te vestigen

Voordat de Here Jezus terugkomt en de gelovigen hun beloning zullen ontvangen, probeert de duivel voor de laatste keer de aarde volledig in zijn macht te krijgen en de gemeente uit te roeien. Hij wil de aarde definitief tot zijn domein maken en over de mensheid gaan heersen.

Daarvoor gebruikt hij de mens. Gedurende de hele geschiedenis van de aarde heeft de duivel getracht leiders naar voren te schuiven, die geprobeerd hebben hele volken of zelfs de hele aarde onder een totalitair regiem te brengen. Het gaat om 'charismatische' leiders, die zichzelf lieten vereren als 'profeet', 'god', als 'vader' of als 'Führer'. Zij kenmerkten zich vaak door goddeloosheid en door vervolging van het joodse volk of van de gemeente.

Bekende voorbeelden uit het recente verleden zijn Hitler, Stalin, Mao, Enver Hoxha uit Albanië en de Noord-Koreaanse leiders (tot nu toe). In het verleden kunnen we denken aan verschillende Romeinse keizers. In de Bijbel wordt vooral in de apocalyptische literatuur en in verschillende eschatologische profetieën naar deze leiders verwezen.

De laatste en tevens machtigste van deze groep leiders noemen we de 'antichrist'. De reden waarom hij zo wordt genoemd, zullen we zo bespreken.

De eerste vermelding naar de antichrist vinden wij in Jesaja 11:4. Dit gedeelte gaat over de komst van de Heer en de vestiging van Zijn vrederijk op aarde. *Want hij zal de geringen in gerechtigheid richten en over de ootmoedigen des lands in billijkheid rechtspreken, maar hij zal de aarde slaan met de roede zijnsmonds en met de adem zijner lippen de goddeloze doden.*

Op het eerste gezicht zou het woord 'de goddeloze' ook naar individuele goddeloze mensen kunnen verwijzen. Maar uit de overeenkomstige zinsnede in 2 Thess. 2:8 blijkt dat het bij 'de goddeloze' wel degelijk om de mens der wetteloosheid ofwel de antichrist gaat: *Dan zal de wetteloze zich openbaren; hem zal de Here Jezus doden door de adem zijnsmonds en machteloos maken door zijn verschijning, als Hij komt.*

Gruwel der verwoesting

De Here Jezus vertelt zelf over deze laatste periode van de geschiedenis, die aan zijn wederkomst vooraf gaat. Hij spreekt dan over de gruwel der verwoesting: Matt. 24:15 *Wanneer gij dan de gruwel der verwoesting, waarvan door de profeet Daniel gesproken is, op de heilige plaats ziet staan (wie het leest, geve er acht op) laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen.*

In de volgende verzen lezen we dan: (vs. 21) *Want er zal dan een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is van het begin der wereld tot nu toe en ook nooit meer wezen zal. En indien die dagen niet ingekort werden, zou geen vlees behouden worden; doch ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen worden ingekort.*

En tenslotte vs. 29 *Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar glans niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de machten der hemelen zullen wankelen. En dan zal het teken van de Zoon des mensen verschijnen aan de hemel en dan zullen alle stammen der aarde zich op de borst slaan en zij zullen de Zoon des mensen zien komen op de wolken des hemels, met grote macht en heerlijkheid.*

De bedoelde teksten over de 'gruwel der verwoesting' in het boek Daniël handelen over een goddeloze koning, die het volk Gods vervolgt en de offerdienst aan God in de tempel stopzet. In de tempel wordt een nieuwe eredienst ingesteld, waarbij een 'gruwel' wordt aanbeden.

Het woord 'gruwel' wordt in het O.T. vaker gebruikt om een afgod aan te duiden. Daniël 9:27 vertelt het volgende over deze 'gruwel der verwoesting': *En hij zal het verbond voor velen zwaar*

maken, een week lang; in de helft van de week zal hij slachtoffer en spijsoffer doen ophouden; en op een vleugel van gruwelen zal een verwoester komen, en wel tot aan de voleinding toe, en waartoe vast besloten is, dat zal zich uitstorten over wat woest is.

Aan de vertaling is te merken, dat de grondtekst heel gecompliceerd is en moeilijk tot een goed lopende zin kan worden gemaakt. Daniël 11:31 maakt duidelijk, dat de 'gruwel' een soort afgod of afgodsbeeld is: *Dan zullen strijdmachten door hem op de been gebracht worden; zij zullen het heiligdom, de vesting, ont-heiligen, het dagelijks offer doen ophouden en een gruwel oprichten, die verwoesting brengt.*

En degenen die zich misgaan tegen het verbond, zal hij door vleierijen tot afval bewegen, maar het volk dat zijn God kent, zal sterk zijn en daden doen. En de verstandigen onder het volk zullen velen tot inzicht brengen, maar zij zullen een tijdlang struikelen door zwaard en vuur, door gevangenschap en beroving.

Karakterisering van de antichrist

Een verdere karakterisering van deze anti-goddelijke koning vinden we in Daniël 11:36. Deze machthebber is niet religieus. Hij lacht om goden, bespot God de Allerhoogste en is zichzelf tot norm: *En de koning zal doen wat hem goeddunkt; hij zal zich verhovaardigen en zich verheffen tegen elke god, zelfs tegen de God der goden zal hij ongehoorde woorden spreken, en hij zal voorspoedig zijn, totdat de maat van de gramschap vol is; want wat vastbesloten is, geschiedt.*

We lezen dit ook in Daniël 7: 25 *Hij zal woorden spreken tegen de Allerhoogste, en de heiligen des Allerhoogsten te gronde richten; hij zal er op uit zijn tijden en wet te veranderen, en zij zullen in zijn macht gegeven worden voor een tijd en tijden en een halve tijd; dan zal de vierschaar zich nederzetten, en men zal hem de heerschappij ontnemen en hem verdelgen en vernietigen tot het einde.*

Paulus beschrijft met eigen woorden in 2 Thess.2:3 deze hoogmoedige houding van de 'mens der wetteloosheid', de antichrist, tegenover God: *Laat niemand u misleiden, op welke wijze*

ook, want eerst moet de afval komen en de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon des verderfs, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet, zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien, dat hij een god is.

Om te laten zien, dat hij een god is

Hij is precies de mens, zoals de duivel zich had voorgesteld, toen hij Adam en Eva tot zonde verleidde. Hij zei tegen hen: *Gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad.* Wat hij verzwegen, is dat de mens, die zich God waant, een slaaf van de duivel is geworden. In de persoon van de antichrist zal het ideaalbeeld van dit type mens ontstaan. Hij bepaalt zelf wat goed en kwaad is. Hij zal de wetten naar eigen goeddunken veranderen.

De grote verdrukking

Volgens Daniël 12:1 organiseert hij zo'n heftige vervolging als er nog nooit geweest is: *en er zal een tijd van grote benauwdheid zijn, zoals er niet geweest is sinds er volken bestaan, tot op die tijd toe. Maar in die tijd zal uw volk ontkomen: al wie in het boek geschreven wordt bevonden.*

De joodse geschiedenis kende reeds zo'n koning, namelijk Grieks-Syrische koning Antiochus Epiphanes, die de joodse tempel in 168 voor Christus ontwijfde, door er varkensoffers te laten brengen aan een afgod. Dit was de aanleiding tot de succesvolle opstand van de Makkabeeën.

Het gevolg van deze opstand was, dat de joden tijdelijk hun onafhankelijkheid konden herstellen.

De Here Jezus kondigt nu nogmaals een vergelijkbare situatie in de toekomst aan. Dat is op zichzelf niet vreemd, omdat alle satanisch geïnspireerde machthebbers overeenkomstige trekken hebben.

Het Joodse volk?

Omdat de gruwel der verwoesting plaatsneemt of een plaats krijgt in de tempel van Jeruzalem, zouden we eigenlijk meer aandacht moeten geven aan het lot van het Joodse volk in deze periode. Hierover is het nodige geschreven in allerlei boeken

en tijdschriften, die elkaar echter vaak tegenspreken. Komt het volk der joden vóór die tijd nog massaal tot bekering? Is juist hun bekering aanleiding voor deze laatste krachtsinspanning van de duivel? Deze materie, hoe belangrijk en belangwekkend ook, willen we nu even buiten beschouwing laten.

Het Joodse volk zal, juist omdat het tot 'Volk van God' is geroepen, zonder meer de dupe zijn van antichristelijke machthebbers. Een nieuwe golf van antisemitisme is in onze tijd al duidelijk merkbaar. En dit zal de komende jaren alleen maar toenemen.

Bruidsgemeente uit Jood en heiden

Binnen het kader van dit boek gaat het echter om de bruid van Jezus Christus, die bestaat uit gelovigen met een Joodse en een niet-joodse achtergrond. Tot die bruid behoren vanzelfsprekend ook de gelovigen van het Oude Verbond, die hoewel ze Jezus Christus nooit hebben gekend, toch hun vertrouwen op Gods genade hadden gevestigd.

De antichrist en zijn rijk:

Beest uit de zee

Een meer samenhangende beschrijving van de opkomst en regeerperiode van de antichrist vinden we in Openb.13. Deze beschrijving is sterk symbolisch. We zullen die dus moeten verklaren.

Openb.13:1 En ik zag uit de zee een beest opkomen met tien horens en zeven koppen; en op zijn horens tien kronen en op zijn koppen namen van godslastering. En het beest, dat ik zag, was een luipaard gelijk, en zijn poten als van een beer en zijn muil als de muil van een leeuw.

En de draak gaf hem zijn kracht en zijn troon en grote macht. En ik zag een van zijn koppen als ten dode gewond, en zijn dodelijke wond genas; en de gehele aarde ging het beest met verbazing achterna, en zij aanbaden de draak, omdat hij aan het beest de macht gegeven had, en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is aan het beest gelijk? en: Wie kan er oorlog tegen voeren?

Johannes ziet hoe een groot monster uit de zee het strand op komt. De uitleg van de beschrijving van het buitengewone dier met vele koppen en horens is niet moeilijk.

Vele koppen zijn vele (antigoddelijke) heersers

De vele koppen en horens zijn vele antigoddelijke machthebbers uit het verleden, heden en toekomst. Zij maken allen deel uit van het door de duivel geïnspireerde en bekrachtigde onheilspan.

Tot dusverre heeft het monster onder de waterspiegel geleefd en was het niet zichtbaar. Zo nu en dan 'stak het de kop op' en kwam een van de koppen of horens boven de wateroppervlakte te voorschijn. Dan was slechts één zo'n kop of hoorn zichtbaar, maar niet het hele monster.

Af en toe, op verschillende tijden en plaatsen, traden demonisch geïnspireerde en bekrachtigde heersers op, die het volk Gods of de gemeente vervolgden. De verschijningsvormen van luipaard, beer en leeuw wijzen op de gewelddadigheid van deze duivelse koninkrijken. Ze deden zich misschien heel sympathiek voor, maar ondertussen verscheurden en vermorzelde zij de mensen.

Meestal probeerden zij hun gebied sterk uit te breiden door middel van veroveringen. Hun regeringswijze vertoonde opvallend overeenkomstige karaktertrekken, zoals een totalitair regiem met behulp van een geheime dienst, geen vrije meningsuiting en een hoge mate van controle over de mensen met behulp van inschrijvingen in registers, pasjes, persoonsbewijzen en dergelijke.

Verder werd er een cultus voor persoonsverering ingesteld. Dit werd geïllustreerd door portretten of beelden van de leider langs straten en op pleinen op te stellen, waarin de leider meestal als dappere held of als weldoener werd voorgesteld. Daarbij werd hij meestal veel jeugdiger afgebeeld, dan hij in werkelijkheid was. Gedurende de hele geschiedenis zijn er dergelijke leiders geweest. Ik herinner mij nog levendig, hoe tij-

dens een reis naar de Sovjetunie in 1981, de hele stad Leningrad vol hing met portretten van president Brezjnef. Ook hij vervolgde de gemeente van Jezus Christus en haatte de Joden.

Velen zagen niet in, dat al deze leiders deel uitmaakten van het éne satanisch onheilsplan, dat ten doel had om Gods rechtmatige heerschappij over de aarde te voorkomen of tegen te werken.

Nu in Openb.13 komt het hele beest te voorschijn. Dat betekent niet, dat de koningen en heersers van het verleden weer terugkeren, maar dat de duivel nu al zijn kracht bij elkaar raapt. Nog nooit was er zo'n duivelse krachtsinspanning geweest.

De antichrist staat op uit de dood (gewond tot de dood)

Nu gebeurt er echter iets bijzonders. Een van de koppen van het monster, een van de machthebbers, wordt gedood. De uitdrukking '*ten dode gewond*' moet ons niet misleiden, alsof hij slechts levensgevaarlijk gewond raakt.

Nee, de dood volgt werkelijk op de verwonding. Vandaar de grote verbazing, wanneer deze machthebber weer tot leven komt en zijn dodelijke wond geneest. De hele aarde is verbijsterd vanwege dit grote wonder en loopt deze vorst vol eerbied achterna.

Nu begrijpen we ook, waarom de gemeente spreekt over de 'antichrist'. De duivel herhaalt namelijk het wonder van de opstanding van Christus uit de dood. Hij heeft nu een eigen 'tegen-christus'. De duivel en deze 'anti-christus' ontvangen nu de aanbidding van de mensen, die God niet kennen en Jezus niet liefhebben. De macht van de antichrist neemt geweldig toe en niemand haalt het in zijn hoofd om zijn regiem door middel van een oorlog omver te werpen.

Openb.13:5 vertelt dan verder over het beest - In wezen gaat het natuurlijk om de ene kop, de antichrist, die op dat moment de vertegenwoordiger is van het beest en alle macht naar zich

toe trekt - : *En hem werd een mond gegeven, die grote woorden en godslasteringen spreekt; en hem werd macht gegeven dit tweeënvertig maanden lang te doen.*

En het beest opende zijn mond tot lasteringen tegen God, om zijn naam te lasteren en zijn tent en hen, die in de hemel wonen.

En hem werd gegeven om tegen de heiligen oorlog te voeren en hen te overwinnen; en hem werd macht gegeven over elke stam en natie en taal en volk. En allen, die op de aarde wonen, zullen het beest aanbidden, ieder, wiens naam niet geschreven is in het boek des levens van het Lam, dat geslacht is sedert de grondlegging der wereld.

We zien nu dat deze vorst begint God en Zijn legers van engelen te bespotten. Hij voelt zich onoverwinnelijk. Hij grijpt de macht over de gehele aarde en iedereen aanvaardt ook zijn heerschappij. Het ongelovige deel van de bevolking van de aarde ziet in deze man het toppunt van menselijke ontplooiing en van menselijk zelfbewustzijn. Van harte stemmen zij in met de verering van de antichrist.

De scheiding

Nu voltrekt zich de grote scheiding. De kleur grijs bestaat niet meer. Men doet óf mee met de verering van de antichrist, óf men weigert mee te doen met gevaar voor eigen leven. Halfslachtige mensen zullen nu moeten kiezen; definitief, vóór of tegen. De antichrist weet goed wat hij doet.

Hij vestigt zijn regering in Jeruzalem, uiterekend de plaats waar Jezus zal terugkomen. Zo probeert hij de plaats van Jezus in te nemen en Zijn terugkeer onmogelijk te maken. De gemeente in het land Israël komt daarmee het eerst onder verdrukking. Als ze goed hebben opgelet, zullen ze zeker naar de woestijn en naar omringende landen gevlucht zijn, zoals Jezus in Matt.24:15 heeft gezegd.

De Heiligen, de gelovigen, worden door de antichrist overwonnen. Dat wil zeggen, dat er geen plaats overblijft, waar zij zich in vrijheid kunnen handhaven. Geen enkele regering biedt hun bescherming. Nergens meer is er vrijheid van godsdienst,

vrijheid voor het houden van kerkdiensten, vrijheid om te evangeliseren, vrijheid van christelijk onderwijs of vrijheid voor het uitgeven van christelijke boeken. De gemeente moet ondergronds.

De valse profeet

Openb.13:11 vv. vertelt ons iets meer over de organisatie van de aanbedding van de antichrist: *En ik zag een ander beest opkomen uit de aarde en het had twee horens als die van het Lam, en het sprak als de draak. En het oefent al de macht van het eerste beest voor diens ogen uit. En het bewerkt, dat de aarde en zij, die daarop wonen, het eerste beest zullen aanbidden, welks dodelijke wond genezen was. En het doet grote tekenen, zodat het zelfs vuur uit de hemel doet nederdalen op de aarde ten aanschouwen van de mensen.*

En het verleidt hen, die op de aarde wonen, wegens de tekenen, die hem gegeven zijn te doen voor de ogen van het beest. En het zegt tot hen, die op de aarde wonen, dat zij een beeld moeten maken voor het beest, dat de wond van het zwaard had en weer levend geworden is. En hem werd gegeven om aan het beeld van het beest een geest te schenken, zodat het beeld van het beest ook zou spreken, en maken dat allen, die het beeld van het beest niet aanbaden, gedood werden.

Er komt een nieuw beest uit de aarde. Door zijn uiterlijk met twee horens heeft het wel iets weg van het lam. De woorden die hij spreekt komen echter uit het hart van de duivel. Dit nieuwe 'beest' is ook een mens.

Hij wordt in Openb.16:13 de 'valse profeet' genoemd, omdat hij de functie van profeet (middelaar, tussenpersoon) vervuld tussen de antichrist en de mensheid. Hij organiseert de aanbedding van de antichrist. Hij imiteert de wonderen van de profeet Elia, door vuur uit de hemel te laten neerdalen. Zo lijkt hij een echte profeet. De mensen worden door hem geïmponeerd en zijn bereid de antichrist te aanbidden.

Hij laat een beeld opstellen van de antichrist. Ook dit beeld ontvangt een geest, zodat het spreekt en in staat is degenen, die weigeren te aanbidden, te doden. Misschien gaat het werkelijk

om een bovennatuurlijk beeld, maar misschien maakt de valse profeet ook gebruik van de technische mogelijkheden, die er dan zullen zijn.

Met de huidige stand van de techniek is het mogelijk beelden en geluid over de hele aarde te transporteren. Waarom dan geen beeldscherm, waarop de antichrist zich toont en een camera die mensen registreert, die weigeren te aanbidden? De antichrist wordt alomtegenwoordig.

De grote verdrukking

In ieder geval breekt nu voor de gemeente de moeilijkste tijd aan. *Nu blijkt het geloof en de volharding der heiligen*, zegt Openb. 13:10; 14:12. Vele gelovigen worden in deze periode gedood.

Degenen, die de antichrist aanbidden, ontvangen een merkteken, waarmee ze aan het geautomatiseerde betalingsverkeer kunnen deelnemen. Wie niet of nog niet heeft aanbeden, ontvangt dat merkteken niet en kan dus geen enkele rekening meer betalen. De gelovigen raken snel in moeilijkheden, omdat bijvoorbeeld elektriciteit en water worden afgesloten.

De periode van verdrukking door de antichrist en zijn profeet wordt echter beperkt tot 42 maanden (Openb.13:5), d.w.z. drie en een half jaar. Dan is de maat vol en kort de Heer de tijd in terwille van de verdrukte gelovigen. Jezus zegt het zo in Matt. 24:22 *En indien die dagen niet ingekort werden, zou geen vlees behouden worden; doch ter wille van de uitverkorenen zullen die dagen worden ingekort.*

De wederkomst van Jezus

De gezichten die Johannes vervolgens ziet, hebben te maken met de wederkomst van de Here Jezus en zijn oordeel van toorn over de aarde. Johannes ziet achtereenvolgens eerst het Lam op de berg Sion (Openb.14:1), iets verder de Mensenzoon op een witte wolk (Openb.14:14), terwijl hij de aarde oogst, dan het toorngericht over de aarde, de verwoesting van Babylon, daarna de bruiloft van het Lam, en tenslotte de veldtocht van Christus met zijn legers op witte paarden. Daarbij

vindt een geweldige veldslag plaats.

Het is waarschijnlijk, dat Johannes hier de ene wederkomst van de Heer vanuit verschillende perspectieven meerdere keren weergeeft. Dan gaat het niet om een bepaalde volgorde, maar om dingen, die gelijktijdig plaatsvinden.

Tegelijk moeten we zeggen, dat er rond Christus' wederkomst zoveel dingen tegelijk gebeuren, dat het moeilijk op chronologische volgorde valt te vertellen. Er is hier dan ook enig verschil in uitleg tussen de verschillende Bijbeluitleggers. Voor het thema van dit boek ('zij zullen als koningen heersen') maakt het uiteindelijk niet veel uit.

Ik concludeer uit de verschillende beschrijvingen van de wederkomst, dat de Heer Jezus na ongeveer drie en een half jaar vervolging verschijnt in de wolken en Zijn gemeente opneemt. Terwijl de gemeente bij Hem is en in de hemel de bruiloft van de Heer en Zijn gemeente wordt gevierd, komt Gods toorn over de aarde in de vorm van grote rampen en catastrofes. Deze rampen nemen enige tijd in beslag; misschien ook drie en een half jaar. Dan keert de Heer met zijn gemeente terug naar de aarde en worden de duivel, de antichrist en zijn valse profeet gegrepen.

De laatste veldslag rondom Christus wederkomst wordt als volgt beschreven: Openb.19:19 *En ik zag het beest en de koningen der aarde en hun legerscharen verzameld om de oorlog te voeren tegen Hem, die op het paard zat, en tegen zijn leger. En het beest werd gegrepen en met hem de valse profeet, die de tekenen voor zijn ogen gedaan had, waardoor hij hen verleidde, die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbaden; levend werden zij beiden geworpen in de poel des vuurs, die van zwavel brandt. En de overigen werden gedood met het zwaard, dat kwam uit de mond van Hem, die op het paard zat; en al de vogels werden verzadigd van hun vlees.*

De mensen, die in dienst van de antichrist oorlog voeren tegen Christus, komen in deze veldslag om. Zij sterven reeds door de kracht van Jezus' woord. De valse profeet en de antichrist zelf

worden levend gevangen. Aan hun wordt als voorbeeld van afschrikking een gruwelijke straf voltrokken.

Voor het eerst is hier spraken van de 'hel' als een *'poel van vuur'*, waar de gestraften voor eeuwig worden gekweld. De antichrist en zijn profeet zijn de eerste mensen, die erin belanden. De overige ongelovig gestorven mensen worden pas veel later (na het zogenaamde 'duizendjarig rijk') geoordeeld.

Maar al voordat Gods toorn over de aarde losbarst, voordat de antichrist en zijn legers worden verslagen, zijn de gelovigen veilig bij Christus; Ze zijn eindelijk thuis. Zij hebben de wedloop gelopen Ze hebben hun doel bereikt. Zij hebben dan ook hun beloning ontvangen: Een verheerlijkt lichaam.

Zij die op aarde de verdrukking overleefden, worden bij de opname veranderd. Hun aardse lichamen worden verheerlijkt. Zij die al eerder gestorven waren, zullen met een verheerlijkt lichaam worden bekleed.

Hoofdstuk 18

Het opstandingslichaam

Op dit moment willen we proberen ons voor te stellen, wat het verheerlijkte bestaan en het verheerlijkte lichaam, dat wij bij de wederkomst van Christus zullen ontvangen, eigenlijk inhoudt.

De meeste informatie vinden we in 1 Cor.15, waar Paulus het aan de stok heeft met Griekse gelovigen, die door hun culturele achtergrond moeite hebben met het idee van een lichamelijke opstanding uit de dood. Zij geloven, dat na het sterven, de ziel van de mens oplost in de zielenwereld, een soort reservoir van zielen. Het is voor hen zeer de vraag of er dan nog sprake is van een persoonlijk bewustzijn, een eigen identiteit.

Dit is voor Paulus de aanleiding om eens wat dieper op dit thema in te gaan.

Onkunde

Zelden wordt er in de hedendaagse prediking en onderwijs iets gezegd over het hiernamaals en zodoende hebben de gelovigen ook nauwelijks een voorstelling van de bestaanswijze die straks ons deel zal zijn. De geweldige troost, die Paulus en de zijnen hadden bij de gedachte aan een lichamelijke opstanding uit de doden, wordt zelden in de prediking doorgegeven.

De eerste gedachten, die bij velen opkomt in verband met onze bestaanswijze na de wederkomst van de Here is: *Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God bereid heeft voor degenen die hem liefhebben* (1 Cor.2:9). Met andere woorden: We hebben er geen idee van, hoe het zal zijn, maar het zal wel goed zijn.

Deze Bijbeltekst wordt dan echter volkomen uit zijn verband gerukt. Paulus beschrijft met deze woorden het verborgen heilsplan van God om door het kruisoffer van Jezus Christus de wereld met Zich te verzoenen. Dit heilsplan van God was eertijds verborgen en wordt in de verkondiging van het

Evangelie onthuld. Paulus gaat dan ook verder met: *Want ons heeft God het geopenbaard door de Geest* (1 Cor.2:10). Dit Bijbelgedeelte heeft dus niets met de toekomstige opstanding te maken.

Over het 'hoe' van het opstandingslichaam spreekt Paulus in 1 Cor.15:35vv. Hij bestrijdt daar een typisch Griekse wijze van denken, waarbinnen geen ruimte is voor een lichamelijke opstanding van de doden.

Dit gedeelte lijdt echter onder een matige en inconsequente vertaling (NBG). Ik pretendeer overigens niet, dat dit Bijbelgedeelte geen vragen openlaat, maar ik hoop wel, dat de resultaten van de nu volgende bespreking een beter en minder vaag perspectief geven op de heerlijkheid, waarmee wij zullen worden bekleed.

Opwekking in heerlijkheid

1 Cor.15:35 *Maar zal iemand zeggen, hoe worden de doden opgewekt? En met wat voor lichaam komen zij? Dwaas! Wat gij zelf zaait wordt niet eerder levend, of het moet gestorven zijn, en als gij zaait, zaait gij niet het toekomstige lichaam, maar een naakte korrel, bijvoorbeeld van koren, of van iets anders. Maar God geeft er een lichaam aan, gelijk Hij dat gewild heeft, en wel aan elk zaad zijn eigen lichaam.*

Stervend...nieuw leven

In deze eerste verzen wordt een vergelijking getrokken tussen zaad, dat in de geploegde akker wordt gezaaid en het menselijk lichaam, dat bij een begrafenis ter aarde wordt besteld. Binnen Gods scheppingsordening is het normaal, dat een stervend zaad tot een nieuw leven wordt opgewekt. Daarom is het ook in het licht van Gods koninkrijk normaal, dat een begraven lichaam nieuw leven zal ontvangen.

Naakt... bekleed

Ten tweede wordt er slechts een *naakte korrel* (vert. auteur) gezaaid, maar het resultaat is een plant, die met wortels, stengels, bladeren en bloemen is bekleed. Zo zal ook het toekomstige

stige opstandingslichaam een duidelijke meerwaarde hebben boven het oude begraven menselijk lichaam. Het zal bekleed zijn met heerlijkheid.

Continuïteit

Een derde punt van vergelijking is zeker het verband tussen de korrel en het opgroeiende gewas. De levende plant heeft zijn oorsprong in de stervende korrel. Zo staat ook het toekomstige lichaam niet los van het oude. Het geloof in deze samenhang, namelijk dat het menselijke lichaam zal opstaan uit de dood, vormt de basis voor de joods-christelijke begrafenisgebruiken.

God is in Zijn almacht natuurlijk niet afhankelijk van de aan- of afwezigheid van ons gebeente om ons een nieuw lichaam te geven, maar middels onze keuze voor begraven in plaats van cremeren getuigen wij van onze verwachting, dat wij door Hem lichamen zullen worden opgewekt.

De samenstelling van ons lichaam

1 Cor.15:39 *Alle vlees is niet hetzelfde, maar dat van mensen is anders dan dat van beesten, en het vlees van vogels weer anders dan dat van vissen.*

Zoals er nu reeds op aarde allerlei verschillende soorten vlees (in materiële zin) zijn, zo zal de toekomstige samenstelling van ons lichaam (ons vlees) ook van een andere aard kunnen zijn dan de huidige. Welke die samenstelling precies is, weet Paulus natuurlijk ook niet.

In vs. 47-49 maakt hij duidelijk, dat het niet 'stoffelijk', niet 'gemaakt van aarde', is. Het gebruik van het woord 'vlees' wijst er anderzijds op, dat het toekomstige lichaam solide en tastbaar is.

Hogere heerlijkheid

1 Cor.15:40 *Er zijn hemelse en aardse lichamen, maar de glans der hemelse is anders dan die der aardse. De glans der zon is anders dan die der maan en der sterren, want de ene ster verschilt van de andere in glans. Zo is het ook met de opstanding der doden. Er wordt gezaaid in vergankelijkheid en opgewekt in onvergankelijkheid; er wordt*

gezaaid in oneer en opgewekt in heerlijkheid; er wordt gezaaid in zwakheid en opgewekt in kracht.

Het woordje *glans*, dat in dit vers drie keer wordt gebruikt is een Nederlandse weergave voor het Griekse *doxa* dat zowel 'glans', 'lichtglans' en 'uitstraling' als 'heerlijkheid', 'eer' en 'glorie' betekent. We lezen ditzelfde woord *doxa* in vs. 43 (*opgewekt in heerlijkheid*), waar het wel met 'heerlijkheid' is vertaald.

De sterren aan het firmament verspreiden 'lichtglans', maar dat is tegelijkertijd hun 'heerlijkheid'. Ook daar wordt het woordje *doxa* gebruikt. De *hemelse lichamen* (de hemellichamen), de sterren in de sterrenhemel, zijn naar het menselijke voorstellingsvermogen dichterbij de woonplaats van God. Daarom is hun heerlijkheid ook groter, dan die van de *aardse lichamen* (waartoe het menselijk lichaam behoort).

Volkomen heerlijkheid heeft God die *'een ontoegankelijk licht bewoont'* (1 Tim.5:16). Ons toekomstige lichaam heeft een hemelse *doxa*, een hemelse glans en heerlijkheid, die o.a. zichtbaar wordt in onvergankelijkheid en bovennatuurlijke kracht.

Verschil in heerlijkheid

De uitdrukkelijke verwijzing naar de verschillende hoeveelheid, de verschillende intensiteit, van de uitstraling (*doxa*) van de hemellichamen, moet erop wijzen, dat de gelovigen straks ook een verschillende intensiteit van heerlijkheid zullen ontvangen. Hierin kan de Goddelijke beloning tot uitdrukking worden gebracht (vgl. Dan.12:3 *En de verstandigen zullen stralen als de glans van het uitspansel en die velen tot gerechtigheid gebracht hebben als de sterren, voor eeuwig en altoos.*).

Om enig idee te hebben, waarom het gaat, kunnen we verwijzen naar de glans van Mozes' gelaat, wanneer hij in de nabijheid van God was geweest (Ex.34:29vv.; 2 Cor.3:7vv.), of naar de verschijning van Mozes en Elia bij Jezus op de berg van de verheerlijking (Luc.9:29-31) en natuurlijk naar de stralende verschijning van de verheerlijkte Here Jezus aan de apostel Johannes (Openb.1:16).

Levensprincipe van het nieuwe lichaam

1 Cor.15:44 *Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid, en een geestelijk lichaam opgewekt.* De vertaling van dit vers is misleidend. De uitdrukking *geestelijk lichaam* roept immers associaties op met 'geesten' die in het geheel geen lichaam hebben.

Om meer helderheid op deze zaak te krijgen, moeten we eerst de uitdrukking *natuurlijk lichaam* analyseren. In het Grieks staat hier *soma psuchikon*, hetgeen we moeten vertalen met een 'lichaam gekenmerkt door de ziel', een 'zielsmatig lichaam'. Ons huidige lichaam bestaat echter niet alleen uit 'ziel'! De ziel is het levensprincipe, de voortstuwende kracht, van onze huidige lichamelijke bestaanswijze. Wij hebben nu een 'beziel'd lichaam.

Nu wordt ook duidelijk, wat Paulus met een *geestelijk lichaam* heeft bedoeld. Dat is geen lichaam, dat bestaat uit (G)geest, maar een lichaam, waarvan de Geest het levensprincipe en de voortstuwende kracht is. Er is dus wel degelijk sprake van een lichaam. Dit lichaam leeft en wordt geleid door de Geest.

Een geestgedreven lichaam

Kunnen wij ons bij zo'n door de Geest bestuurd lichaam iets voorstellen? Wanneer wij kijken naar de levens van grote Godsmannen op de momenten, dat zij geheel en al door de Geest werden gedreven, kunnen wij al een indruk krijgen, van onze toekomstige bestaanswijze.

Niet voor niets wordt de vervulling met de Heilige Geest een onderpand (2 Cor.1:22; 5:5; Ef.1:13,14) genoemd van onze toekomstige bestaanswijze.

Wanneer de Geest een gewoon lichaam aandrijft

Ik heb speciale gebeurtenissen op het oog en denk daarbij bijvoorbeeld aan de ten hemel opneming van Elia (2 Kon.2:11), de eigenaardige verplaatsing van Filippus door de Geest (Hand.8:39), speciale gebeurtenissen uit het leven van Jezus, zoals het wandelen over het water (Matt.14:25) en de bovennatuurlijke verschijningen van Jezus na zijn opstanding door gesloten deuren (Joh.20:19).

Ik besef, dat het hier nog steeds gaat om stoffelijke lichamen (dat was ook na Jezus' opstanding nog het geval), die door de Geest werden bestuurd en bekrachtigd, maar wij krijgen toch reeds een beeld, van wat voor mogelijkheden de Geest aan een lichaam geeft. De beperkingen door zwaartekracht en de beperktheid van ruimte en energie worden door de Geest opgeheven.

De visionaire beschrijving van de verheerlijkte Here Jezus in Openb.1:13 vertelt ons iets over de heerlijkheid van het werkelijk vernieuwde lichaam: *en te midden van de kandelaren iemand als eens mensen zoon, bekleed met een tot de voeten reikend gewaad, en aan de borsten omgord met een gouden gordel; en zijn hoofd en zijn haren waren wit als witte wol, als sneeuw, en zijn ogen als een vuurolam; en zijn voeten waren gelijk koperbrons, als in een oven gloeiend gemaakt, en zijn stem was als een geluid van vele wateren. En Hij had zeven sterren in zijn rechterhand en uit zijn mond kwam een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aanzien was gelijk de zon schijnt in haar kracht.*

Toekomstige lichaam bestaat niet uit stof

1 Cor15:47 *De eerste mens is uit de aarde, stoffelijk, de tweede mens is uit de hemel. Gelijk de stoffelijke is, zijn ook de stoffelijken, en zoals de hemelse is, zijn ook de hemelsen. En gelijk wij het beeld van de stoffelijke gedragen hebben, zo zullen wij het beeld van de hemelse dragen.*

Stofwisseling

Het huidige menselijke lichaam is gemaakt van aarde, van stof, van materie. Bij het sterven valt het ook weer uiteen in stof. Het lichaam is ook voor zijn voortbestaan en ontwikkeling voortdurend van stoffelijke elementen, zoals zuurstof, water en plantaardig (en dierlijk) voedsel afhankelijk. Wij noemen dit heel toepasselijk: de 'stofwisseling'.

Kortom, de huidige lichamelijke bestaanswijze is aan de aarde gebonden. Hij maakt deel uit van de kringloop van de chemie van deze aarde. Aan deze afhankelijkheid en gebondenheid wordt een einde gemaakt.

Het nieuwe verheerlijkte lichaam heeft geen stoffelijk aards

voedsel noch zuurstof meer nodig. De stofwisseling vervalt. Het is onafhankelijk van de aarde en kan zich vrijelijk bewegen door de hemel en op de aarde.

Dit beeld harmonieert met de uitspraken van de Here Jezus en van Paulus. Laatstgenoemde stelt in 1 Cor.6:13, dat het toekomstige lichaam geen voedsel meer nodig heeft. *Het voedsel is voor de maag en de maag voor het voedsel, en God zal zowel het een als het ander teniet doen.*

De Here Jezus vergelijkt in Matt.22:30 onze toekomstige bestaanswijze met die van engelen: *Immers, in de opstanding huwen zij niet en worden zij niet ten huwelijk genomen, maar zij zijn als engelen in de hemel.*

De noodzaak tot voortplanting vervalt en daarmee ook de rol van de seksualiteit.

Onze identiteit blijft

In datzelfde Bijbelgedeelte maakt Jezus duidelijk, dat de identiteit en herkenbaarheid van de mens bij de verheerlijking behouden blijft (Matt.22:31): *Wat nu de opstanding der doden betreft, hebt gij niet gelezen, wat door God tot u gesproken is, toen Hij zeide: Ik ben de God van Abraham, en de God van Isaäk, en de God van Jakob? Hij is niet een God van doden, maar van levenden.*

Abraham, Izaäk en Jacob worden met name genoemd en zijn dus herkenbaar. Dat zal gelden voor allen, die in de heerlijkheid van Christus mogen delen. Hoewel wij beslist een aantal vragen moeten openlaten, omdat de heerlijkheid van God ons verstand te boven gaat, kunnen wij toch wel een aantal antwoorden geven op vragen over onze toekomstige bestaanswijze.

Conclusies

1 In onze toekomstige bestaanswijze zullen wij herkenbaar zijn en onze identiteit blijft behouden.

2 Wij worden geen geesten, maar wij krijgen een nieuw volmaakt lichaam, niet van stof en as, maar van beter 'hemels'

materiaal, dat eeuwig en onvergankelijk is en geen van buitenaf toegevoerde energie nodig heeft.

3 Dit lichaam is op een bepaalde manier ook tastbaar en zichtbaar. Het heeft echter een grote heerlijkheid.

4 Doordat de Geest het levensprincipe is van dit nieuwe lichaam, heeft het onbeperkte kracht en is ook niet gebonden aan ruimte of plaats. Het kan zonder begrenzing afstanden overbruggen en door materiële hindernissen dringen. Onder zulke omstandigheden zal het voor het normale menselijk oog onzichtbaar zijn.

5 Een aantal typisch menselijke behoeften zoals zuurstof, voedsel en seksualiteit zullen achterhaald zijn. Bij de volmaakte liefdesband die dan tussen de gelovigen onderling en tussen de gelovigen en de Heer zal bestaan, zal de seksualiteit, als een voorlopige lichamelijke uitdrukking van liefde achterhaald zijn.

Hoofdstuk 19

Leven in Gods koninkrijk

Troost

De gangbare voorstelling van het leven na de dood is vaak ontleend aan Openb. 21:4 *en Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geklaag, noch moeite zal er meer zijn, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.*

Deze voorstelling is vrij algemeen, omdat veel mensen na een ziekbed of een periode van pijn en moeite overlijden. Bij de begrafenis zijn familieleden ook meestal droevig gestemd. Dan zal de voorstelling van de eeuwige troost het meest aanspreken en het best onthouden worden.

Thuiskomst

Een andere gangbare voorstelling wordt ontleend aan Jezus woorden in Joh.14:2 *In het huis mijns Vaders zijn vele woningen (anders zou Ik het u gezegd hebben) want Ik ga heen om u plaats te bereiden.* Ook hier is de behoefte aan troost de reden van de populariteit. De mens is na dit leven, met al zijn omzwervingen, eindelijk thuisgekomen. Hij heeft zijn bestemming bereikt. In zijn nieuwe woning geniet hij van de rust, na een leven vol stress.

Lofprijzing

Verder leven vrij sterk de gedachten, dat de mens zal deelnemen aan de voortdurende lofprijzing en aanbidding van God en van de Here Jezus.

We lezen hierover in Openb.7:9 *Daarna zag ik, en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle volk en stammen en natiën en talen stonden voor de troon en voor het Lam, bekleed met witte gewaden en met palmtakken in hun handen. En zij riepen met luider stem en zeiden: De zaligheid is van onze God, die op de troon gezeten is, en van het Lam!*

En iets verder Openb. 7 vanaf vs. 15 *Daarom zijn zij voor de troon van God en zij vereren Hem dag en nacht in zijn tempel; en Hij, die op de troon gezeten is, zal zijn tent over hen uitspreiden. Zij zullen niet meer hongeren en niet meer dorsten, ook zal de zon niet op hen vallen, noch enige hitte, want het Lam, dat in het midden van de troon is, zal hen weiden en hen voeren naar waterbronnen des levens; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.*

Nu gaat het er niet om iets af te doen van de belofte van troost, die God ons geeft en van het eeuwige verlangen, dat wij nu al hebben, om God groot te maken en te prijzen. Wij hebben troost nodig en zullen die troost ontvangen, maar na even zullen wij ook getroost en vertroost zijn. Wij zullen niet eeuwig troost-behoefstig blijven! Er is meer!

Als koningen en priesters

Wij zullen God eeuwig prijzen. Dat zal onze houding voor eeuwig blijven, maar ondertussen zullen wij niet stil blijven staan bij de troon van God. God heeft duidelijk een andere bedoeling met ons.

Dit wordt uitgezongen in hetzelfde visioen van Johannes, wanneer hij een blik mag werpen in de troonzaal van God, waar de oudsten het Lam aanbidden: Openb.5:9 *En zij zongen een nieuw gezang, zeggende: Gij zijt waardig de boekrol te nemen en haar zegels te openen; want Gij zijt geslacht en Gij hebt hen voor God gekocht met uw bloed, uit elke stam en taal en volk en natie; en Gij hebt hen voor onze God gemaakt tot een koninkrijk en tot priesters, en zij zullen als koningen heersen op de aarde.*

Zelfs in hun lofprijzing zingen de oudsten over die bestemming van de gelovigen. Zij zullen over de aarde heersen. Hun priesterschap houdt in, dat zij vanuit God zegen over de aarde brengen, dat zij de verbinding vormen tussen God en de aarde. Hun koningschap houdt in dat zij regeren. Nu horen we de woorden terug, die God sprak bij de schepping van de mens: Gen 1: 26 *En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen...*

Hoofdstuk 20

De bruiloft van het Lam

Het beeld en de gelijkenis Gods

Wanneer de vraag wordt gesteld, wat dan wel het beeld Gods in de mens is, vinden we als antwoord meestal, dat de mens een geestelijk wezen is, in staat om met God te communiceren en in staat om lief te hebben. Dit is zeker waar. God heeft ons zo gemaakt, dat we bij Hem zouden passen.

Een van de hoogtepunten in het Bijbelboek Openbaring is dan ook de bruiloft van het Lam. Openb. 20:6 *En ik hoorde als een stem van een grote schare en als een stem van vele wateren en als een stem van zware donderslagen, zeggende: Halleluja! Want de Here, onze God, de Almachtige, heeft het koningschap aanvaard.*

Laten wij blijde zijn en vreugde bedrijven en Hem de eer geven, want de bruiloft des Lams is gekomen en zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt; en haar is gegeven zich met blinkend en smetteloos fijn linnen te kleden, want dit fijne linnen zijn de rechtvaardige daden der heiligen. En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zij, die genodigd zijn tot het bruiloftsmaal des Lams. En hij zeide tot mij: Dit zijn de waarachtige woorden van God.

Wat een heerlijk moment zal dat zijn. De vereniging van Christus met Zijn gemeente. Op dat moment zullen wij allen een verheerlijkt lichaam hebben ontvangen. Johannes schrijft daarover (1 Joh.3:2) *Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen; maar wij weten, dat, als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem gelijk zullen wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.*

Wij zullen Hem zien en zullen Zijn heerlijkheid kunnen zien, omdat wij ook zelf verheerlijkt zijn. Col. 3:4 zegt hetzelfde: *Wanneer Christus verschijnt, die ons leven is, zult ook gij met Hem verschijnen in heerlijkheid.* Wij zullen volmaakt bij Hem passen. Daar hebben wij ons leven lang naar verlangd en daar heeft ook Christus naar verlangd.

Naar de aarde om te heersen

Er wordt echter in het boek Openbaring niet lang stilgestaan bij de bruiloft zelf. Direct gaat het verder met de grote veldtocht van Jezus naar de aarde.

Ineens wordt Jezus niet meer beschreven als het Lam, maar als een krijgshaftig ruiter. Openb.20:11 *En ik zag de hemel geopend, en zie, een wit paard; en Hij, die daarop zat, wordt genoemd Getrouw en Waarachtig, en Hij velt vonnis en voert oorlog in gerechtigheid. En zijn ogen waren een vuurvlam en op zijn hoofd waren vele kronen en Hij droeg een geschreven naam, die niemand weet dan Hijzelf. En Hij was bekleed met een kleet, dat in bloed geverfd was, en zijn naam is genoemd: het Woord Gods.*

En de heerscharen, die in de hemel zijn, volgden Hem op witte paarden, gehuld in wit en smetteloos fijn linnen. En uit zijn mond komt een scherp zwaard, om daarmee de heidenen te slaan. En Hijzelf zal hen hoeden met een ijzeren staf en Hijzelf treedt de persbak van de wijn der gramschap van de toorn Gods, des Almachtigen.

Waar is de bruid, de Vrouw van Jezus, die in de voorgaande verzen met wit en smetteloos fijn linnen bekleed werd? Nu, het ligt voor de hand, dat de ruiters, gekleed in wit en smetteloos fijn linnen, de gelovigen zijn, die Jezus volgen bij zijn veldtocht. Zij gaan met Hem op weg om Zijn heerschappij op de aarde te vestigen.

Hoofdstuk 21

Met Christus heersen

Gen.1:26 vertelde ons, waarom en met welk doel de mens geschapen werd naar Gods beeld en gelijkenis.

Het voorlopige doel was: *opdat zij heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.*

Het einddoel is (Openb.22:5): *want de Here God zal hen verlichten en zij zullen als koningen heersen in alle eeuwigheden.* In een volgestrekte gemeenschap met God zal de mens, als Gods partner, heersen over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde.

Wat zal dit heersen inhouden?

Nog steeds is het voor ons moeilijk een voorstelling te maken van dit eeuwige heersen. Hier zullen zeker vele vragen open blijven, maar ik wil toch een poging doen.

Vervulling van aardse heerschappij

Ik ga ervan uit, dat de tijdelijke aardse oefening in heerschappij, die God aan Adam en Eva heeft gegeven, een zinvolle voorbereiding was voor de eeuwige toekomstige heerschappij. Met andere woorden: De toekomstige eeuwige heerschappij ligt in het verlengde van de voorlopige aardse heerschappij. De aardse heerschappij is een afbeelding van de eeuwige heerschappij.

Natuurlijke gaven op een hoger plan

Verder ga ik ervan uit, dat de speciale gaven, die God aan de mens gaf - gaven, die te maken hebben met het besturen en onderwerpen van de schepping, gaven die we niet vinden in de dierenwereld - dat die gaven iets zeggen over het beeld en de gelijkenis Gods in de mens. Deze speciale gaven had de mens niet alleen nodig tijdens zijn aardse heerschappij, maar dezelfde gaven, zullen tijdens zijn eeuwige heerschappij op een hoger plan opnieuw van toepassing zijn.

Het beeld Gods: Werken

Toen God de mens in de hof plaatste, gaf Hij hem de opdracht om die te bewerken. Zullen wij in de eeuwigheid opnieuw werken? Jazeker! Dit druist in tegen de gangbare gedachte, dat wij in de eeuwigheid zullen rusten.

Rust of werken?

Er zijn inderdaad Bijbelteksten die over een bepaalde vorm van rust spreken, zoals Hebreëën 4:3 *Want wij gaan tot de rust in, wij, die tot geloof gekomen zijn.* En Hebreëën 4:10 *Want wie tot zijn rust is ingegaan, is ook zelf tot rust gekomen van zijn werken, evenals God van de zijne.* Gods scheppingswerk is voltooid. Dat betekent echter niet, dat God niets meer doet. Voor ons betekent het ontvangen van deze rust, dat wij innerlijke vrede en rust zullen hebben, zoals God die heeft.

Maar God werkt wel! Jezus zegt dat in Johannes 5:17 *Maar Hij antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe en ik werk ook.* De rust die wij ontvangen, betekent een levenswijze zonder stress en moeite. Rust, in de zin van niet actief zijn, is er alleen in de periode tussen ons sterven en onze verheerlijking.

We lezen hierover in de volgende teksten: Openbaring 14:13 *En ik hoorde een stem uit de hemel zeggen: Schrijf, zalig de doden, die in de Here sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, dat zij rusten van hun moeiten, want hun werken volgen hen na.*

Openbaring 6:11 *En aan elk hunner werd een wit gewaad gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het getal vol zou zijn van hun mededienstknechten en hun broeders, die gedood zouden worden evenals zij.*

Daniël 12:13 *Maar gij, ga het einde tegen, en gij zult rusten en opstaan tot uw bestemming aan het einde der dagen.*

Onze uiteindelijke bestemming is niet, dat wij eeuwig zullen rusten, maar dat wij als koningen en priesters werkzaam zullen zijn.

Het beeld Gods:

Creativiteit, voorstellingsvermogen, inventiviteit

Toen God de hemel en aarde schiep had Hij een wélvoorbereid plan. Aan de mens heeft God ook de mogelijkheid gegeven plannen te maken. De mens heeft voorstellingsvermogen, inventiviteit en creativiteit.

In zijn gedachten maakt hij een ontwerp van iets wat nog niet bestaat. Hij onderzoekt en denkt na om praktische problemen op te lossen. Vervolgens maakt of bouwt hij daadwerkelijk, dat wat hij zich heeft voorgesteld in zijn gedachten. Iedereen, die een huis bouwt of een kledingstuk maakt, weet van te voren, hoe het er uit moet gaan zien en zorgt, dat hij of zij de noodzakelijke bouwmaterialen of stoffen en draden bij de hand heeft.

De creativiteit van de mens is wel beperkt. Hij kijkt bij zijn ontwerpen graag naar voorbeelden uit de natuur. Dat is zo slecht nog niet, want een betere ontwerper dan God zelf, die de natuur schiep, is er niet.

Zo keek hij bij het ontwerpen van schepen naar de vorm van een vis en voor het ontwerpen van vliegtuigen naar de vorm van een vogel. Maar voor het maken van een verbrandingsmotor of een koelkast of allerlei elektronica, moest hij het toch zonder voorbeelden doen. Daar moest de mens afgaan op eigen ideeën en vormgeving.

Creativiteit in beeldende kunst

Bij de creativiteit van de mens in de beeldende kunsten gaat het vaak om het afbeelden, schilderen, beeldhouwen, van de bestaande natuur, landschappen, mensen en dieren. Maar de creativiteit van de mens gaat dieper. Ook sfeer, stemming en emoties (ontroering, bedreiging, vreugde) kunnen door de mens in beeldende kunsten tot uitdrukking worden gebracht.

Het beeld Gods: Gevoel voor harmonie, orde en schoonheid in vormen, kleuren, geuren en muziek

Na het scheppen van hemel en aarde maakte God scheiding tussen licht en duisternis, tussen land en zee. Hij schiep plan-

ten en dieren, die niet alleen functioneel waren, maar ook mooi.

De vormen, kleuren en geuren van bloemen zijn niet alleen functioneel, zodat zij insecten aantrekken om tot zaadvorming te kunnen komen, maar deze bloemen zijn ook mooi en ruiken vaak lekker. Het gezang van vogels dient niet alleen voor het afbakenen van het eigen territorium, maar is ook welluidend.

Ook de mens houdt van schoonheid en orde. Hij bouwt huizen, die niet alleen functioneel zijn (waterdicht en isolerend) om erin te wonen, maar hij versiert ze ook met kunst, brengt van binnen en van buiten kleuren aan en plant er bloemen bij.

Zijn kleding is niet alleen functioneel, maar is vaak gekleurd en voorzien van sierraden. Zijn eigen lichaamsverzorging beperkt zich niet alleen tot de noodzakelijke hygiëne, maar hij of zij wil er ook goed uitzien en besprenkeld zich met aftershave of parfum.

De mens is begonnen met het maken van muziek. De fluit herinnert daarbij aan vogelgeluiden, maar het gebruik van snaarinstrumenten en koperblazers is een echte uitvinding van de mens. De muziek van de mens bestaat (meestal) niet uit een kakofonie van geluiden, maar hij maakt gebruik van toonladders en harmonische tonen. Harmonische en valse tonen worden gescheiden. Instrumenten worden gestemd.

De mens houdt van overzichtelijkheid. Zijn huisraad en voorraden zijn als regel overzichtelijk geordend, zodat hij ze snel kan terugvinden. Maar hij houdt er ook van dat alles netjes op een rijtje staat. Bij de inrichting van huis en tuin houdt de mens van symmetrische of andere harmonische indelingen.

Het beeld Gods: vooruitzien en organisatie

Dieren hebben vaak een aangeboren instinct om in bepaalde jaargetijden naar het zuiden of noorden te trekken in verband met de aankomende winter of zomer, droge of natte moesson. Bij de mens ligt dat totaal anders. Hij bereid zich veel langer

voor op mogelijke veranderingen. Het bouwen van een huis inclusief alle voorbereidingen kan meerdere jaren in beslag nemen.

Het gaat om berekening, niet om instinct. De mens moet vooruitzien en zich de verschillende mogelijkheden en complicaties voorstellen, nog voor het zover is. Hij legt beschermende dijken aan, omdat hij weet, dat er wel eens hoge waterstanden kunnen komen. Hij vormt zich een beeld, hoe hoog deze waterstanden zouden kunnen zijn. En daarop baseert hij de hoogte en dikte van zijn dijken.

Om grotere projecten op te zetten, moet de mens uitgebreid samenwerken en heeft hij de hulp nodig van vaklui, die op een bepaald gebied gespecialiseerd zijn. Voor dit alles is organisatietalent nodig. De mens heeft niet voldoende aan de instinctieve organisatie van de mieren. Hun mogelijkheden zijn beperkt tot het organiseren van een bepaalde mierenhoop, die slechts bepaalde afmetingen mag hebben.

De mens moet niet alleen de huishouding van zijn eigen gezin kunnen regelen, maar ook de watervoorziening, de bevoorrading, en de waterzuivering en afvalverwerking van een miljoenenstad.

Nu al deze eigenschappen hebben te maken met het beeld en de gelijkenis Gods. Deze eigenschappen zullen op een hoger plan straks opnieuw gebruikt worden bij het toekomstige heersen van de mens als partner van God en van Jezus Christus.

Hoofdstuk 22

Heersen in het duizendjarig rijk

Nu gaan wij de grote stap zetten. Wat houdt nu het toekomstige heersen van de mens, de verheerlijkte gelovige mens, in. We moeten hierbij twee aparte fasen onderscheiden; die van het duizendjarig rijk en de eeuwigheid na het oordeel.

Het duizend jarig rijk

Openb.19:20-20:4 beschrijft de komst van het Duizendjarig Vrederijk als volgt: *En het beest werd gegrepen en met hem de valse profeet, die de tekenen voor zijn ogen gedaan had, waardoor hij hen verleidde, die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die zijn beeld aanbaden; levend werden zij beiden geworpen in de poel des vuurs, die van zwavel brandt.*

En de overigen werden gedood met het zwaard, dat kwam uit de mond van Hem, die op het paard zat; en al de vogels werden verzadigd van hun vlees. En ik zag een engel nederdalen uit de hemel met de sleutel des afgronds en een grote keten in zijn hand; en hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en hij bond hem duizend jaren, en hij wierp hem in de afgrond en sloot en verzegelde die boven hem, opdat hij de volkeren niet meer zou verleiden, voordat de duizend jaren voleindigd waren; daarna moest hij voor een korte tijd worden losgelaten.

En ik zag tronen, en zij zetten zich daarop, en het oordeel werd hun gegeven; en ik zag de zielen van hen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het woord van God, en die noch het beest noch zijn beeld hadden aanbeden en die het merkteken niet op hun voorhoofd en op hun hand ontvangen hadden; en zij werden weder levend en heersten als koningen met Christus, duizend jaren lang.

Het duizendjarig rijk breekt aan, kort na de glorieuze wederkomst van Jezus Christus. Hij grijpt de antichrist (het 'beest') en werpt hem en zijn valse profeet in de poel van vuur, een plaats van eeuwige pijniging, die we ook wel de 'hel' noemen.

Deze beiden zijn de eersten, die voor eeuwig zullen worden gepijnigd. Later, na het duizendjarig rijk, zullen ook de duivel zelf (Openb. 20:10) en vele ongelovigen (Openb.20:11vv.) op die plaats terechtkomen. Gedurende het duizendjarig rijk wordt de duivel in voorlopige hechtenis bewaard, op een plaats, die de Bijbel aanduidt als de 'afgrond'.

Verheerlijking van de gelovigen

De reeds gestorven gelovigen zijn met een verheerlijkt lichaam opgewekt en de nog levende gelovigen zijn verheerlijkt.

In deze verzen (Openb. 19) worden expliciet alleen degenen genoemd, die in de grote verdrukking zijn omgekomen, maar de verheerlijking geldt volgens mij niet alleen de martelaren van deze ene grote verdrukking. Om te beginnen zijn er gedurende de geschiedenis veel verdrukkingen geweest, zowel in het Oude- als in het Nieuwe Testament.

Hoeveel profeten zijn niet in het Oude Testament omgebracht. Hoeveel gelovigen zijn gedurende de kerkgeschiedenis niet vervolgd vanwege hun geloof. Zij kwamen om op de brandstapels ten tijde van de reformatie. Andere gelovigen kwamen om in de werkkampen van de Goelag. Een merkteken van het beest was er toen nog niet.

Uit andere Bijbelteksten krijgen we de indruk, dat alle gelovigen uit het Oude - en Nieuwe Testament bij de wederkomst van Christus zullen worden verheerlijkt. Ik denk hierbij aan 1 Cor.15:22 waar Paulus spreekt over de diverse momenten van opstanding uit de dood: *Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. Maar ieder in zijn eigen rangorde: Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn bij zijn komst; daarna het einde, wanneer Hij het koningschap aan God de Vader overdraagt, wanneer Hij alle heerschappij, alle macht en kracht onttroond zal hebben.*

Er zijn volgens Paulus drie fasen van opstanding uit de dood te onderscheiden. De eerste betreft alleen de opstanding van Jezus na zijn sterven aan het kruis. De tweede geldt 'allen, die

van Christus zijn' (dus niet alleen de martelaren). De derde is de opstanding van alle gestorven mensen (de ongelovigen) bij het laatste oordeel.

Nog niet ideaal

Maar nu terug naar het duizendjarig rijk. Christus vestigt dan Zijn heerschappij op aarde. Het is een eigenaardige situatie, want de wereld wordt bevolkt door de overgebleven mensen, die niet zijn omgekomen tijdens de grote rampen en catastrofen die in het boek Openbaring zijn beschreven.

Het gaat daarbij om mensen, die zich niet op de verkondiging van het evangelie hadden bekeerd, mensen, die vrijwillig of onvrijwillig mee hebben gedaan aan de verering van de antichrist. Het gaat dus om ongelovige zondige mensen.

De situatie op de aarde is daarom nog niet ideaal. Toch vestigt Christus zijn heerschappij op deze aarde. Hij verschijnt op de Olijfberg en zal gaan regeren vanuit Jeruzalem. Daarmee gaat in vervulling wat de profeten van het O.T. al hebben verkondigd: *Jes. 2:3 en vele natiën zullen optrekken en zeggen: Komt, laten wij opgaan naar de berg des Heren, naar het huis van de God Jakobs, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan en des Heren woord uit Jeruzalem* (idem Micha 4:2).

De profeten beschrijven in detail wat er onder de heerschappij van Christus en zijn gemeente gaat gebeuren: *Jesaja 2:4 En Hij zal richten tussen volk en volk en rechtspreken over machtige natiën. Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speeren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren.* (idem Micha 4:3). Dat is de reden, waarom men deze periode wel het duizendjarig vreedrijk noemt.

Jezus' heerschappij:

Tegengesteld aan satans heerschappij

Tot dusverre was de duivel degene, die haat, verdeeldheid en verblindings zaaide tussen individuele mensen en hele volken.

Hij verleidde hen tot koesteren van vijandsbeelden en het voeren van onnodige oorlogen.

Mensen en volken hadden alleen oog voor hun eigenbelang en waren verblind voor de rechten van andere mensen en volken. Zo meende ieder een rechtvaardige oorlog te voeren.

Nu zal er door Christus en Zijn gemeente een rechtvaardige rechtspraak zijn, waaraan ieder mens en ieder volk zich moet onderwerpen. De samenleving zal in hoge mate rechtvaardig zijn, omdat de nieuwe heersers geen onrechtvaardige ongelijkheid tolereren.

Armoede zal worden uitgebannen. Welvaart zal eerlijk worden verdeeld. De nieuwe heersers zullen een nieuwe harmonie opleggen aan de dierenwereld, zodat de dieren alleen nog maar plantaardig voedsel eten.

De mensen op aarde zullen heel oud worden. Maar omdat er nog gezondigd wordt, zal de dood er nog wel zijn.

Ja, hoe zullen wij daar regeren? Duizend jaar is een lange tijd, veel langer dan ons huidige leven. Daarom is het zeker de moeite om daarover na te denken en ons daar bewust op voor te bereiden. We kunnen ons voor een deel een voorstelling maken van deze nieuwe wereldorde en ook van onze verantwoordelijkheden.

Contrast met de huidige wereldorde

Hoe wordt de wereld nu geregeerd? Het lijkt alsof machtige mensen op deze wereld de dienst uitmaken. En tot op een bepaalde hoogte is dat ook zo.

Toch wordt het regeren van mensen deels geïnspireerd en bepaald door demonische overheden. Dit is heel herkenbaar in die gebieden waar totalitaire regimes of totalitaire religies (bv. de Islam) de dienst uitmaken.

Vooral in die landen hebben gelovigen (en Joden) het niet gemakkelijk en wordt de verkondiging van het Evangelie tegengewerkt of onmogelijk gemaakt. Achter deze regimes en

religies verbergen zich demonische overheden, die de sfeer in zo'n land bepalen.

Paulus schrijft daarover in Ef.6:12 *want wij hebben niet te worstelen tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten.*

De tijdgeest

Maar ook in die landen, waar wel 'vrijheid' is, wordt de tijdgeest (dat wat mensen normaal vinden) tot op zekere hoogte bepaald door geestelijke (demonische) machten.

Dit komt terloops aan de orde in Ef.2:1 *Ook u, hoewel gij dood waart door uw overtredingen en zonden, waarin gij vroeger gewandeld hebt overeenkomstig de loop dezer wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht, van de geest, die thans werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid.*

De 'loop dezer wereld' is een omschrijving van wat wij vandaag de 'tijdgeest' noemen. Die blijkt alles te maken te hebben met de duivel, die werkzaam is in de harten van (on)gelovige mensen. De manier waarop mensen denken, wat ze vanzelfsprekend vinden, wordt beïnvloed door de duivel. We merken dat in de Westerse wereld door de toenemende wetteloosheid en de vervaging van normen en waarden, door de toenemende openheid voor het paranormale en het binnendringen van allerlei New Age gedachtegoed.

Invloed van New Age

Het New Age denken is in hoge mate demonisch, omdat de uitgangspunten zo radicaal tegenover de boodschap van de Bijbel staan. Want hoewel deze beweging zich heel tolerant voordoet (ieder heeft zijn eigen waarheid), is zij uiterst intolerant jegens degenen, die zich willen houden aan de geboden van God.

Het zou te ver voeren op deze plek een uitgebreide behandeling van deze beweging te geven. Belangrijk is het te weten, dat

in het New Age gedachtegoed de mens in wezen goddelijk is, omdat hij deel uitmaakt van de goddelijke oerkracht, die alles doordringt. Daarmee is de mens ook zichzelf tot norm.

Wetten moeten volgens de New Age mens niet afkomstig zijn van God, maar zij behoren het gevolg te zijn, van wat mensen als rechtvaardig beschouwen. Dit verandert echter met de tijd en met de ontwikkeling van de mensheid. Er is volgens de New Age mens geen goddelijke rechter, die ons na dit leven ter verantwoording roept. Integendeel, na dit leven reïncarneert de geestelijke kern van de mens in een volgend mooier, beter en harmonieuzer leven, verrijkt door de ervaringen van het huidige leven.

Zo zal het menselijk geslacht zich steeds verder ontwikkelen en zal de menselijke samenleving steeds vreedzamer en evenwichtiger worden en meer in harmonie komen met de ons omringende natuur en het milieu.

Natuurlijk is het prijzenswaardig om verantwoord met de natuur om te gaan. In het New Age gedachtegoed is de natuur echter goddelijk, evenals de mens. De schepping staat op tegen de Schepper en ontkent Zijn bestaan. Wij horen hier als het ware de woorden van de slang tot Eva: *Gij zult geenszins ster-ven, maar gij zult als God zijn, kennende goed en kwaad.*

Opgejaagd als slaven

Een ander demonisch aspect van de tijdgeest in de Westerse wereld is de manier, waarop mensen worden opgejaagd om steeds harder te werken en steeds meer resultaten te boeken om te kunnen voldoen aan de eisen en verwachtingen van de gezinsleden en in de eigen omgeving gerespecteerd te worden.

Waarschijnlijk hadden de slaven in het Romeinse rijk meer ontspanning en vrije tijd, dan de hedendaagse familievader, die voortdurend moet bijstuderen om zijn baan te behouden en steeds harder moet werken om zijn hypotheek af te lossen. Dikwijls aanvaardt men deze situatie als vanzelfsprekend en ziet men niet in, dat men eigenlijk in een krankzinnige draai-

molen wordt meegesleept.

Concurrentie tussen mensen

Ook in de onderlinge verhoudingen tussen mensen doen boze geesten hun werk. Nu is het niet juist om de duivel de schuld te geven van het menselijk egoïsme. Maar de gedachte, dat eigenbelang, uitbuiting en onrecht ongestraft kunnen doorgaan, is een teken van demonische verblinding. Ieder vecht voor zijn eigenbelang of voor het belang van zijn eigen partij of groep. Het eigenbelang van de één betekent onderdrukking en armoede voor de ander. Eigenbelang van hele volkeren betekent, dat andere volken in armoede zullen leven.

Mensen worden niet langer gewaardeerd en gerespecteerd vanwege hun kostbaarheid in de ogen van God, maar om hun populariteit en marketingwaarde.

Niet de persoonlijke inzet en arbeidsprestatie, maar de waarde van de aandelen bepaalt of iemand werk heeft of dat hij werkloos wordt. Het heilig principe van de marktwerking maakt, dat boeren in drogere gebieden failliet moeten gaan, omdat elders goedkoper geproduceerd kan worden.

De duivel verscherpt klassentegenstellingen, bindt mensen vast aan hun eigenbelang en maakt hen blind voor de rechten van de andere partij in het conflict. Zo sluiten mensen zich voor elkaar af, of geven zich over aan argwaan, achterdocht, vijandschap en blinde woede. Zo ontstaan jaloezie, familieveten en oorlogen tussen naties. En in veel situaties is er niemand om recht te spreken. Het recht van de sterkste prevaleert, de zwakken worden onderdrukt.

Het duizendjarig rijk onder Christus:

Besturen en rechtspreken

Nu wordt direct duidelijk wat de verheerlijkte gelovigen in de periode van het duizendjarige rijk gaan doen. De duivel is opgesloten, met zijn demonen.

En in plaats van het leger van satan heerst nu Christus met zijn gemeente. Zij zullen de mensen positief beïnvloeden. Zij zullen niet alleen rechtspreken, maar ook de ogen van de mensen

openen voor gerechtigheid.

Nieuwe wetten zullen worden uitgevaardigd volgens de principes van Gods koninkrijk, waarin de zwakkere en kwetsbare net zoveel recht heeft als de sterke. Zij zullen egoïsme en eigenbelang aan de kaak stellen en rechtvaardige oplossingen afdwingen. En iedereen zal hun beslissingen moeten accepteren.

En niet alleen spreken zij recht tussen volken, maar ook tussen families en binnen de gezinssituatie. Echtscheiding zal niet meer nodig zijn. De totale sfeer op aarde zal lieflijk zijn. Een lieflijkheid, die door de hele natuur wordt gevoeld.

Planten zullen beter gedijen door de zegen van Christus en zijn gemeente. Door de krachtige werking van de Geest zullen de roofdieren niet meer roven. Door de afwezigheid van boze geesten zullen tal van lichamelijke en geestelijke ziekten niet meer voorkomen.

Gevaarlijke bacteriën zullen zich niet meer kunnen voortplanten of veranderen in goedaardige. En wanneer zich onverhoopt ziekte zou voordoen, psychisch of lichamenlijk, dan is er bij de gelovigen meer dan voldoende kracht om in de naam van Christus iedere kwaal te genezen. De 'krachten van de toekomstige eeuw' zullen dan zonder enige belemmering door ons heen functioneren. Er is geen sprake meer van onvermogen of onverhoorde gebeden, maar vanuit de kracht, die ons gegeven is, zal niets meer onmogelijk zijn.

Priesters

Dan moeten we het ook hebben over onze andere priesterlijke functies. Wij zullen de bewoners van de aarde voorgaan en leiden in de aanbidding en lofprijzing van God de Vader en van de Here Jezus. Voor de gelovigen, die nu reeds tot een bepaalde hoogte priesters zijn van de Here Jezus en van God de Vader, wordt dit een geweldige tijd. Er zal immers niemand meer zijn, die zich verzet tegen het gezag van Christus. Allen zullen Hem gaan aanbidden.

Terwijl vandaag miljarden vanwege hun andere religieuze achtergronden en hun onwetendheid Jezus niet kennen en zoveel anderen vanuit vooroordeel en onwil het geloof afwijzen, zal dan Christus' gezag overduidelijk zijn. Wij mogen de mensen leren van harte aan dat gezag gehoorzaam te zijn en op Hem te vertrouwen.

Herstel van de verwoeste aarde

Omdat de aarde vóór het duizendjarig rijk is getroffen door oorlog, rampen en een vreselijke aardbeving (Openb.16:18-20), zal een van onze eerste taken zijn de achtergebleven chaos te vervangen door mooie nieuwe dingen. Huizen zullen moeten worden ontworpen en gebouwd, wegen aangelegd. Steden zullen volledig opnieuw moeten worden ingericht met parken, infrastructuur en gebouwen.

Er zal een volledige ontplooiing zijn voor al onze werklust en dadendrang, creativiteit en inventiviteit, gevoel voor schoonheid en harmonie, muzikaliteit en organisatievermogen. Veel mooier en harmonischer dan vroeger zullen de woonplaatsen van de mensen nu worden. Er zullen geen sloppenwijken meer zijn, maar wij zullen erop toezien, dat in rechtvaardigheid iedereen een passende woning krijgt.

Verder zullen wij ervoor zorgen, dat alle mensen passend werk krijgen met een rechtvaardige beloning. Wij zullen het op een plezierige manier druk hebben zonder ooit vermoeid te raken.

In ieder geval zal het aan Christus en Zijn gemeente liggen, dat er op aarde geen ziekte, honger, armoede, verdrukking of onrecht meer is. Dit kan, omdat Christus de beschikking heeft over een gemeente, die toebereid is om te heersen met een dienende gezindheid, een gemeente die er vreugde in heeft om op een priesterlijke manier Gods zegen aan mens, dier en planten door te geven.

Hoe zullen wij daar leven?

Er blijven nog tal van vragen over: In hoeverre zullen de gelovigen zich met alles gaan bemoeien. Zullen zij zich direct

bezighouden met het praktische besturen en organiseren van instellingen, fabrieken, bedrijven en boerderijen? Wat zullen ze aan de nog levende mensen overlaten? Zullen ze alleen supervisie hebben en pas ingrijpen, waar en wanneer dat nodig is?

Hoe zullen de mensen op aarde ons zien? Op wat voor manier zullen wij aan hen verschijnen? Zullen wij voortdurend in glorie aan hen verschijnen? Of zal onze verschijning aangepast zijn, bij wat zij kunnen verdragen, zoals ook engelen wel in gewone mensengedaante verschijnen?

Uit het feit dat de duivel met de volken van de wereld aan het eind van het duizendjarig rijk een veldtocht onderneemt tegen *de legerplaats der heiligen en de geliefde stad* blijkt wel, dat wij op dat moment voor de mensen zichtbaar zullen zijn en dat wij ons tijdens dit conflict in Jeruzalem zullen bevinden. Jeruzalem zal het centrum van de macht zijn.

Hierop wijst ook Jes. 2:3 *en vele natien zullen optrekken en zeggen: Komt, laten wij opgaan naar de berg des Heren, naar het huis van de God Jakobs, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan en des Heren woord uit Jeruzalem.*

En Hij zal richten tussen volk en volk en rechtspreken over machtige natien. Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren.

Rechtspreken

Hoe zullen wij rechtvaardigheid op de aarde brengen? Zal dat vooral gebeuren in 'gewone' rechtbanken? Of zullen de gelovigen hun heerschappij ook vanuit een geestelijke dimensie uitoefenen, langs de weg van een positieve inspiratie, omgekeerd aan wat nu de boze geesten doen? Ik denk, dat beide het geval zullen zijn. In ieder geval zullen wij ten volle deelhebben aan het bestuur van de aarde en alle organisatorische eigenschappen, die behoren bij het beeld van God, zullen op een hoger niveau dan nu, ten volle emplooi vinden.

Hoofdstuk 23

De laatste opstand

Na de duizend jaar 'moet' de duivel voor een korte tijd worden losgelaten

Openb.20:2 zegt daar het volgende over: *en hij greep de draak, de oude slang, dat is de duivel en de satan, en hij bond hem duizend jaren, en hij wierp hem in de afgrond en sloot en verzegelde die boven hem, opdat hij de volkeren niet meer zou verleiden, voordat de duizend jaren voleindigd waren; daarna moet hij voor een korte tijd worden losgelaten.*

Dan lezen we verder vanaf vs.7: *En wanneer de duizend jaren voleindigd zijn, zal de satan uit zijn gevangenis worden losgelaten, en hij zal uitgaan om de volkeren aan de vier hoeken der aarde te verleiden, Gog en Magog, om hen tot de oorlog te verzamelen, en hun getal is als het zand der zee. En zij kwamen op over de breedte der aarde en omsingelden de legerplaats der heiligen en de geliefde stad; en vuur daalde neder uit de hemel en verslond hen, en de duivel, die hen verleidde, werd geworpen in de poel van vuur en zwavel, waar ook het beest en de valse profeet zijn, en zij zullen dag en nacht gepijnigd worden in alle eeuwigheden.*

In tegenstelling tot de antichrist (het beest) en de valse profeet, die al duizend jaar in de hel (de poel van vuur en zwavel) werden gepijnigd, bevond de duivel zich in voorlopige bewaring op een plaats, die de 'afgrond' wordt genoemd. De satan ontsnapt niet uit zijn gevangenis, maar hij wordt in Gods opdracht losgelaten.

Waarom wordt de duivel losgelaten?

Waarom 'moet' dit gebeuren? Wij hebben als mens maar een gedeeltelijk inzicht in de dingen, die 'moeten' gebeuren. Sommige daarvan begrijpen wij na afloop. Zo 'moest' Jezus sterven aan het kruis. Petrus en de overige discipelen begrepen daar niets van. Pas na Jezus' opstanding werd het hun duidelijk gemaakt.

Zo zegt de Here Jezus tegen de beide Emmaüsgangers in Luk.24:25 *O, onverstandigen en tragen van hart, dat gij niet gelooft alles wat de profeten gesproken hebben! Moest de Christus dit niet lijden om in zijn heerlijkheid in te gaan? En Hij begon bij Mozes en bij al de profeten en legde hun uit, wat in al de Schriften op Hem betrekking had.*

Jezus moest dus lijden, omdat dit nodig was binnen het heilsplan van God. Daarover hadden Mozes en de andere profeten van het O.T. geprofeteerd. Zo verkreeg Jezus na zijn onschuldig lijden de Naam boven alle naam, maar bovendien kreeg hij het recht om allen, die in Hem zouden geloven, te behouden en op te wekken tot het eeuwige leven.

De eeuwige uitvlucht van het ongeloof

Nu terug naar de bevrijding van satan uit zijn gevangenis. Gedurende de gehele geschiedenis hebben de mensen hun ongeloof verontschuldigd door te verwijzen naar de wreedheid van de schepping, naar natuurcatastrofen, hongersnoden, aardbevingen etc.

Voortdurend werd uit oprechte bezorgdheid of uit pure rebellie de vraag gesteld: "Als er een rechtvaardige almachtige God is, waarom laat Hij dan dergelijke dingen toe?" Dit excuus is de mensen op aarde na het duizendjarig vreedrijk uit handen geslagen.

Duizend jaren lang is er vrede geweest en hebben zich geen honger, misoogst, aardbeving, overstroming, epidemieën etc. voorgedaan. Duizend jaar lang hebben Christus en Zijn gemeente de aarde gezegend. Van de kant van de mens is er geen enkel verwijt naar God meer mogelijk. Ze hebben Zijn gerechtigheid en heil gezien.

De grote vraag is nu: Zal deze mensheid, de mensen die geleefd hebben in het duizendjarig rijk, nu van harte in God geloven en Jezus Christus liefhebben? Hebben de mensen van vroegere eeuwen terecht hun verwijten aan God gemaakt? Konden zij God werkelijk niet vinden vanwege de rampen op deze aarde?

Als dat waar is, dan zullen de mensen, die in het duizendjarig vreedrijk hebben geleefd, heel anders reageren. Dan zullen ze van harte God dienen. Deze mensheid wordt nu voor een keuze geplaatst. Ook voor de mensheid, die in het duizendjarig rijk heeft geleefd, geldt, dat zij een positieve vrijwillige keuze moeten maken, om God te dienen en Jezus lief te hebben.

De keuze van Adam en Eva

Het gaat om dezelfde keuze, die eens Adam en Eva moesten maken en die de mensen van vandaag moeten maken, wanneer hun het Evangelie wordt verkondigd.

Zij worden voor die keuze geplaatst, doordat de satan voor een korte tijd wordt los gelaten. Hij krijgt niet de kans om de aarde weer tot een woestenij te maken. Hij gaat uit om te verleiden.

Opnieuw zal hij proberen, om door middel van leugen en verdachtmaking de mensen tegen God op te zetten. Hij zal hun proberen wijs te maken, dat hun opstand tegen God hun een voordeel biedt en een grote kans van slagen heeft.

Tot een bepaalde hoogte zal het lukken de mensen van God afvallig te maken. Een grote menigte, talrijk als het zand der zee, zoveel, volgt hem. Zij trekken met hun legers op naar de plaats, van waaruit Jezus zijn macht uitoefent: Jeruzalem. Zij zijn van mening, dat zij Hem en zijn verheerlijkte gemeente kunnen verslaan.

In de eerste plaats blijkt nu, dat de verharding van de mensen nooit aan God heeft gelegen. Of de mens nu op een vervloekte of op een gezegende aarde leeft; het blijft hetzelfde. Of de mens nu onder belabberde of ideale omstandigheden opgroeit; de mens kiest meestal voor rebellie. Alleen geloof in de enige mens, die zonder zonde is, Jezus Christus, kan redding bieden.

God en duivel; de laatste krachtmeting

Nu volgt de afsluiting van Gods heilsplan voor de mensheid. De duivel staat nu in een rechtstreekse confrontatie tegenover God. Hij valt Jezus Christus en de geheiligde gemeente aan. Hij

heeft geen enkel recht om dat te doen. Tegenover Hem staat de Heilige drie-enige God en de geheiligde gemeente. Daarom is deze aanval, hoe krachtig ook, gedoemd te mislukken. Daarom moet op deze aanval wel een gruwelijke straf volgen. De legers, die satan op de been heeft gebracht, worden door vuur vanuit de hemel verslonden.

De satan zelf wordt in de poel van vuur geworpen, waar de antichrist en de valse profeet al duizend jaar op hem wachten. Zij zullen eeuwig worden gepijnigd. De aanval tegen God wordt duur betaald!

God verschijnt met vuur

De verschijning van God met vuur is zo hevig, dat Openb.20:11 vertelt: *En ik zag een grote witte troon en Hem, die daarop gezeten was, voor wiens aangezicht de aarde en de hemel vluchtten, en geen plaats werd voor hen gevonden.* De aarde en de hemel (lucht en sterrenhemel) worden door het vuur verteerd.

Iets dergelijks zegt 2 Petrus 3:12 *vol verwachting u spoedende naar de komst van de dag Gods, ter wille waarvan de hemelen brandende zullen vergaan en de elementen in vuur zullen wegsmelten.*

En Hebr.12: 26 *Toen heeft zijn stem de aarde doen wankelen, doch thans heeft Hij een belofte gegeven, zeggende: Nog eenmaal zal Ik niet slechts de aarde, maar ook de hemel doen beven. Dit: nog eenmaal, doelt op een verandering der wankel dingen als van iets, dat slechts geschapen is, opdat blijve, wat niet wankel is....want onze God is een verterend vuur.*

Zijn de oude aarde en de oude kosmos in zijn geheel vernietigd? Moet alles geheel nieuw geschapen worden? Is er daarna nog wel sprake van een aardbol? Of is slechts de buitenkant verbrand en is de aarde opnieuw *woest en ledig* (Gen 1) en moet alles opnieuw worden aangekleed? Gelukkig hoeven we dat nu nog niet te weten. Voor ons is eerst het duizendjarig rijk van belang. In die tijd zullen wij zeker over Gods nieuwe hemel en nieuwe aarde horen. Hij zal geen enkel geheim voor ons hebben.

Hoofdstuk 24

Het grote oordeel

Na de grote veldslag tegen de satan - nog voordat de nieuwe hemel en de nieuwe aarde beschikbaar zijn - vindt het oordeel over alle mensen plaats.

Openb.21:12vv. beschrijft ons dit oordeel van God over alle mensen (de niet-gelovigen), die ooit hebben geleefd. *En ik zag de doden, de groten en de kleinen, staande voor de troon, en er werden boeken geopend. En nog een ander boek werd geopend, het boek des levens; en de doden werden geoordeeld op grond van hetgeen in de boeken geschreven stond, naar hun werken. En de zee gaf de doden, die in haar waren, en de dood en het dodenrijk gaven de doden, die in hen waren, en zij werden geoordeeld, een ieder naar zijn werken.* Vs.15 *En wanneer iemand niet bevonden werd geschreven te zijn in het boek des levens, werd hij geworpen in de poel des vuurs.*

Nu vindt het oordeel plaats ook over degenen, die nooit het Evangelie hebben kunnen horen, omdat ze op de verkeerde plaats of in de verkeerde tijd leefden. Nu vindt het oordeel plaats over de jong gestorven kinderen (van ongelovigen), die vanwege hun leeftijd nooit iets van het Evangelie hadden kunnen begrijpen, ook al zouden ze het gehoord hebben.

En natuurlijk vindt nu ook het oordeel plaats over diegenen, die uit rebellie, uit religieus fanatisme of uit vooringenomenheid het Evangelie hebben afgewezen. Zij zullen door God de Vader worden geoordeeld op grond van wat zij hebben geweten, in hoeverre zij toerekeningsvatbaar zijn en op grond van hun werken.

Oordeel naar werken

In het Evangelie naar Lucas vertelt Jezus iets over de wijze, waarop God mensen beoordeelt. In de eerste plaats wordt dit tot gelovigen gezegd, maar ook de ongelovige komt aan bod. Luk.12: 47 *Die slaaf nu, die de wil van zijn heer kende en geen toe-*

bereidselen getroffen heeft, of niet gedaan heeft naar de wil van zijn heer, zal vele slagen ontoangen. Wie echter die wil niet heeft gekend en dingen heeft gedaan, die slagen verdienen, zal er weinige ontoangen. Van een ieder, wie veel gegeven is, zal veel geëist worden, en aan wie veel is toevertrouwd, van hem zal des te meer worden gevraagd.

Degenen, die het Evangelie nooit hebben gehoord, zullen dus met mildheid worden beoordeeld. Veel gelovigen hebben zich afgevraagd, hoe het oordeel zou uitvallen voor overleden familieleden, die het Evangelie nooit hebben gehoord. Hier blijven voor ons de nodige vragen onbeantwoord. Het boek Openbaring geeft ons onvoldoende informatie over eventuele kleinere straffen of totale kwijtschelding van straf.

In hoeverre kunnen er mensen opgeschreven staan in het ‘*Boek des Levens van het Lam*’, die van Jezus nooit hebben gehoord? Wij weten maar één ding: God is vol liefde en volstrekt rechtvaardig. Het is niet Zijn verlangen, dat mensen verloren gaan, maar dat zij behouden worden.

Sommigen hebben gemeend in 1 Petrus 4:6 een oplossing voor dit probleem gevonden te hebben: *Want daartoe is ook aan doden het evangelie gebracht, opdat zij wel, naar de mens, wat het vlees aangaat, zouden geoordeeld worden doch, naar God, wat de geest betreft, zouden leven.* Deze eenmalige tekst spreekt over mensen, die gestorven zijn vóór Christus eerste komst (Zijn geboorte in Bethlehem).

Zij hebben na hun sterven in het dodenrijk de boodschap van het Evangelie gehoord en konden kennelijk alsnog een keuze maken. Zo konden zij toch behouden worden. Misschien geldt iets dergelijks ook voor anderen, die de boodschap van het Evangelie nooit gehoord hebben.

U merkt het, de Bijbel is hier uiterst spaarzaam met informatie. Sommige gelovigen, die ervan getuigen, dat zij ooit in een visioen de hemel hebben gezien, beschreven, dat er zo’n tweede kans is. Dergelijke informatie valt niet te toetsen. Wel weten wij, dat Gods hart vol is van genade en Hij tot het uiterste

gegaan is om mensen te behouden. Hij zal zich zeker ontfermen over hen, die geen gelegenheid gehad hebben zich op de boodschap van het Evangelie te bekeren.

Toerekeningsvatbaar

Anderen zijn wel degelijk toerekeningsvatbaar. Zij hebben geweigerd aan Gods roepstem gehoor te geven. Zij hebben zich verborgen achter allerlei excuses om God niet hoeven dienen. Zij worden met recht veroordeeld.

Zij wilden met Hem in hun leven niets te maken hebben; nu zullen zij ook niets goeds meer van Hem ondervinden. Zij maakten door hun zonde en hun hardnekkige afwijzing van het Evangelie het voor God onmogelijk hen te zegenen. Dan blijft er voor hen ook niets anders dan vloek over.

Hun plaats is bij de andere opstandelingen tegen God; de duivel en zijn trawanten, die voor eeuwig worden opgesloten in de poel van vuur. Een plaats van eeuwig zelfverwijt. Hoe verschrikkelijk moet het zijn, om totaal buitengesloten te zijn van enige zegen van God.

Op deze aarde leefden zij nog tot op zekere hoogte onder de algemene zegen van God, die God geeft aan alles wat leeft. Jezus zegt in Matt.5:45 immers: *want Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.*

En Paulus verkondigt aan de filosofen van Athene in Hand.14 14:17 *en toch heeft Hij Zich niet onbetuigd gelaten door wel te doen, door u van de hemel regen en vruchtbare tijden te geven en aan uw harten overloed van spijs en vrolijkheid te schenken.*

Maar in die toestand, die Jezus het "Gehenna" of de "hel" noemt zal er geen zegen zijn. Daar is slechts leegheid en het isolement van liefdeloosheid.

Hoofdstuk 25

Nieuwe hemel en nieuwe aarde

Dit is de tweede fase van ons koninklijk priesterschap. Het boek Openbaring vertelt ons er maar heel weinig over: Openb.21:1 *En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel, en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.*

Wat erover vertelt wordt is in hoge mate symbolisch. De 'zee' die er niet meer zal zijn, is in dit verband een symbool voor de chaos, het ongeordende, het woeste, de woonplaats van het oermonster (de Rahab of de Leviathan), de vroegere verblijfplaats van de 'draak', het beest met de vele koppen en horens (Openb.13:1).

Daarvoor is in de nieuwe schepping geen plaats meer. Ook de rest van de beschrijving is in hoge mate symbolisch en roept het beeld op van de hof van Eden. Openb.22:1 *En hij toonde mij een rivier van water des levens, helder als kristal, ontspringende uit de troon van God en van het Lam. Midden op haar straat en aan weerszijden van de rivier staat het geboomte des levens, dat twaalfmaal vrucht draagt, iedere maand zijn vrucht gevende; en de bladeren van het geboomte zijn tot genezing der volkeren. En niets vervloekts zal er meer zijn.*

Symbooltaal

Er is een rivier, die echter niet in een gebergte ontspringt en in een zee uitmondt, zoals in de natuurlijke wereld. Er groeien bomen, terwijl er kennelijk geen zon meer is. De bladeren van die bomen worden gegeten. Maar hebben de mensen van die nieuwe wereld nog wel voedsel nodig?

Het water is duidelijk het symbool van de Heilige Geest, die de wereld zegent. Het geboomte des levens is duidelijk een symbool van het eeuwige leven, dat nu aan alle mensen het eeuwige leven geeft. Het geboomte, dat twaalf maal vrucht draagt

(iedere maand), betekent, dat dit eeuwige leven voortdurend in stand wordt gehouden en vernieuwd.

Over de vorm van deze aarde wordt weinig gezegd. Is er nog sprake van een aardbol van materie, zoals wij die nu kennen?

Ergens ligt het in Gods wezen om dingen te louteren en opnieuw te gebruiken. Tijdens de zondvloed verging de aarde door het water en kwam alles, wat er op leefde, om. Maar de aardbol zelf bleef bestaan. Nu is de aarde door het vuur gegaan. Blijft ook deze keer de aardbol gespaard en zal zij opnieuw worden bewoond? Wordt er op deze aarde nog voedsel verbouwd? Zullen er nog dieren zijn? Wie zijn 'de volkeren' die in Openb.22:2 worden genoemd? Er blijven nog vragen genoeg over.

Het nieuwe Jeruzalem

Dan ziet Johannes op deze aarde het nieuwe Jeruzalem neerdalen uit de hemel. Het is een eigenaardige stad. De beschrijving is helemaal in symbolen. In alle maten van de stad vinden we het getal 12 terug; twaalf fundamenteën, twaalf poorten, de stad is twaalfduizend stadiën lang en breed. De muren van de stad zijn 144 (twaalf keer twaalf) ellen hoog. Het getal twaalf geeft de volledigheid en volmaaktheid weer.

Openb.21:2 *En ik zag de heilige stad, een nieuw Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God, getooid als een bruid, die voor haar man versierd is. En ik hoorde een luide stem van de troon zeggen: Zie, de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volken zijn en God zelf zal bij hen zijn, en Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geklaag, noch moeite zal er meer zijn, want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.*

En verderop vanaf vs.10 *En hij voerde mij weg in de geest op een grote en hoge berg, en hij toonde mij de heilige stad, Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God; en zij had de heerlijkheid Gods, en haar glans geleek op een zeer kostbaar gesteente, als de kristalheldere diamant. En zij had een grote en hoge muur en zij had twaalf poorten en op de poorten twaalf engelen, en namen op de poorten geschre-*

ven, welke zijn die van de twaalf stammen der kinderen Israëls. Naar het oosten waren drie poorten en naar het noorden drie poorten en naar het zuiden drie poorten en naar het westen drie poorten.

En de muur der stad had twaalf fundamenten en daarop de twaalf namen van de twaalf apostelen des Lams. En hij, die met mij sprak, had een gouden meetstok, om de stad op te meten, en haar poorten en haar muur. En de stad lag in het vierkant en haar lengte was even groot als haar breedte; en hij mat de stad met de stok: twaalfduizend stadiën; haar lengte en haar breedte en haar hoogte waren gelijk. En hij mat haar muur op: honderd vierenveertig el, mensenmaat, die engelenmaat is.

En de bouwstof van haar muur was diamant; en de stad was zuiver goud, gelijk zuiver glas. En de fundamenten van de muur der stad waren met allerlei edelgesteente versierd. Het eerste fundament was diamant, het tweede lazursteen, het derde robijn, het vierde smaragd, het vijfde sardonyx, het zesde sardius, het zevende topaas, het achtste beril, het negende chrysoliet, het tiende chrysopraas, het elfde saffier, het twaalfde amethyst.

En de twaalf poorten waren twaalf paarden: iedere poort afzonderlijk was uit een parel; en de straat der stad was zuiver goud, gelijk doorschijnend glas. En een tempel zag ik in haar niet, want de Here God, de Almachtige, is haar tempel, en het Lam. En de stad heeft de zon en de maan niet van node, dat die haar beschijnen, want de heerlijkheid Gods verlicht haar en haar lamp is het Lam.

Het voert buiten het bestek van dit boek om in te gaan op de symbolische betekenissen van alle beschreven onderdelen van de stad. De stad is volstrekt volmaakt. Zij komt uit de hemel, hetgeen betekent, dat zij niet door mensen met menselijke bouwmaterialen en machines is gebouwd, maar door God zelf.

Zij ligt op een hoge berg, om haar heerlijkheid en gezag aan te geven. Zij valt alleen maar met superlatieven te beschrijven. Daarom worden de kostbaarste edelstenen, die wij van de huidige aarde kennen, genoemd.

De zon en de maan zijn er niet meer. Die zijn vergaan bij de verschijning van God zelf, toen Hij met zijn vuur de legers van de duivel vernietigde en de huidige kosmos deed wegsmelten. Maar de zon en de maan zijn ook niet meer nodig.

Het is de heerlijkheid (*doxa*: heerlijkheid, eer, lichtglans, uitstraling) van God en van het Lam, die haar verlicht. Hieruit blijkt des te meer, dat het om een symbolische beschrijving gaat van geestelijke waarheden. Het gaat helemaal niet om een vervanging van het zonlicht, waardoor bijvoorbeeld planten kunnen groeien. Het gaat hier om een poging de geestelijke dimensie van God te beschrijven met behulp van aardse woorden.

Veel vragen, die wij nu met ons beperkte menselijke verstand zouden willen stellen, blijven onbeantwoord. Straks, na Jezus' wederkomst zullen wij dat alles begrijpen.

Opnieuw volken?

Openb.21:24 *En de volken zullen bij haar licht wandelen en de koningen der aarde brengen hun heerlijkheid in haar;*

Openb.22:2 *en de bladeren van het geboomte zijn tot genezing der volkeren.*

Natuurlijk hangt de vraag naar onze heerschappij met Christus nauw samen met de vraag of er op de nieuwe aarde volken zijn, die wij moeten besturen. Ze worden in de vorige verzen genoemd. Dus moeten we daar van uitgaan.

Deze aarde zal door Christus en zijn gemeente bestuurd worden. Als koningen en priesters zullen zij heersen. Zij zullen dus als koningen gezag uitoefenen en als priesters voortdurend vanuit Gods troon zegenen.

Er is een groot verschil met de vroegere aarde. Er is geen duivel meer, die tot zonde kan verleiden. Het oordeel is achter de rug. Ieder heeft de rechtvaardigheid van God gezien en begrepen. Alles wat leeft, de volken en de verheerlijkte gelovigen, allen erkennen de heerschappij van Christus en van God de Vader volkomen.

Hoofdstuk 26

Op een hoger plan

Wat zal dan onze werkzaamheid of activiteit zijn? Wij zullen verantwoordelijkheid en gezag hebben in die nieuwe schepping van God. Wij zullen zorgen voor de nieuwe aarde. Maar wat zal God doen met alle capaciteiten, die Hij ons heeft gegeven?

Inmiddels hebben de gelovigen duizend jaar bestuurservaring achter de rug. Zij hebben zich in het duizendjarig vrederijk al geweldig kunnen ontplooiën. Hun capaciteiten zijn niet alleen gelouterd en vrij van onzuivere motieven, maar deze capaciteiten zijn door duizend jaar ervaring op een hoger plan gebracht en geweldig gegroeid. Zou dit alles nu geen nog grotere toepassing krijgen?

Christus, het scheppende Woord

Laten we nog eens teruggaan naar de eerste schepping in Gen.1:26: *En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis.* Opmerkelijk is in deze zin het woordje *ons*, een meervoudsvorm. God sprak binnen zichzelf; in Hem is een meervoud.

Vanuit het N.T. zeggen we: God besprak dit onderwerp met zijn Zoon en met de Heilige Geest. Wij belijden een drie-enig God.

Het Hebreeuwse woord *elohim*, dat in de NBG vertaling met het enkelvoudige 'God' wordt vertaald, is in zichzelf een meervoudig woord. In Gen.1:2 lezen we, dat naast God zelf ook de Geest van God actief betrokken was bij de schepping van de aarde.

Op verschillende plaatsen in het N.T. wordt ons duidelijk gemaakt, dat God de aarde niet alleen schiep. Sterker nog: Hij schiep de aarde door Zijn Zoon. De Zoon wordt dan ook wel de 'Scheppingsmiddelaar' genoemd. Zo lezen we in Hebr. 1:1b

de Zoon, die Hij gesteld heeft tot erfgenaam van alle dingen, door wie Hij ook de wereld geschapen heeft.

Het begin van het Evangelie naar Johannes beschrijft dit op een poëtische wijze. Joh.1:1 *In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. Alle dingen zijn door het Woord geworden en zonder dit is geen ding geworden, dat geworden is. In het Woord was leven en het leven was het licht der mensen.*

En verder in vs.10 *Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem geworden, en de wereld heeft Hem niet gekend. In vs.14 zegt Johannes onomwonden: Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid.*

Het goddelijke Woord, waardoor alles is geschapen is niemand anders als de Zoon. En deze Zoon van God kwam tweeduizend jaar geleden bij ons wonen, als mens, in de persoon van Jezus van Nazareth.

Paulus verkondigt dezelfde waarheid in Kol.1:16 *want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, de zichtbare en de onzichtbare, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen; en Hij is voor alles en alle dingen hebben hun bestaan in Hem.*

Medewerkers van nieuwe schepping

God heeft de wereld niet alleen geschapen. Hij liet de uitvoering van de schepping over aan Zijn Zoon. Nu stel ik de vraag: Hoe zal God de nieuwe schepping maken? Zal Hij dat alleen doen of geschiedt dat opnieuw in samenwerking met de Heilige Geest en met Zijn Zoon, die naast Hem op de troon zit.

En wanneer Hij de schepping van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde niet buiten Zijn Zoon om zal uitvoeren, zal er dan ook geen taak zijn voor de vele zonen Gods, de bruid, die met

Christus op de troon gezeten is? Ik gebruik vraagtekens, omdat de Bijbel ons hier niets over vertelt. Wij horen alleen van Johannes: Openb.21:1 *En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel, en de eerste aarde waren voorbijgegaan, en de zee was niet meer.* Ineens is die nieuwe aarde er. Er wordt helemaal niets gezegd over de manier, waarop die wordt geschapen.

Paulus vertelt over deze laatste fase van het oordeel, waarbij de dood definitief wordt vernietigd in 1 Cor.15:26-28 *De laatste vijand, die onttroond wordt, is de dood, want alles heeft Hij (de Vader) aan zijn (Jezus Christus') voeten onderworpen. Maar wanneer Hij zegt, dat alles onderworpen is, is blijkbaar Hij uitgezonderd, die Hem alles onderworpen heeft. Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.*

God alles in allen

Na het oordeel is er dus een volmaakte eenheid tussen de Vader, de Heilige Geest, de Zoon en de gemeente van gelovigen. Die eenheid is zo diep, dat er geen andere uitdrukking voor is, dan 'God is alles in allen'. God zal dan ook niets meer doen buiten deze gemeenschap om.

En daarom heb ik zo het idee, dat de bruid van Christus, de gemeente - en dat zijn wij - betrokken worden bij de aankleding van deze nieuwe of vernieuwde schepping. Ik heb zo het idee, dat alle creativiteit, inventiviteit, organisatievermogen, dadendrang, werklust en ons gevoel voor schoonheid en harmonie een geweldige kans zullen krijgen.

Waarom ik dat denk? Omdat God de dingen nu eenmaal niet graag alleen doet; omdat Hij houdt van partnerschap; omdat Hij zo veel liefde in ons heeft geïnvesteerd. Omdat iedere aardse vader op een goed moment de hamer en de doos met spijkers aan zijn zoon geeft als teken van vertrouwen en als teken, dat hij nu als volwassene wordt beschouwd. God heeft zijn doel bereikt: Een partner uit de mensen.

Hoofdstuk 27

De voorbereiding

De komende hoofdstukken van dit boek zijn de belangrijkste. Want hoewel het interessant is om te weten, hoe wij straks zullen zijn en wat wij straks zullen doen, is het op dit moment veel belangrijker, hoe wij hier op aarde het best voorbereid, getraind en gevormd kunnen worden voor die heerlijke toekomst. Het aardse leven is immers een oefenplaats voor onze toekomstige bestemming als partners van God.

Loon!

Allen hetzelfde loon?

Veel Christenen gaan ervan uit, dat alle gelovigen, na het sterven of bij de wederkomst van Christus dezelfde beloning zullen ontvangen. "Alle gelovigen ontvangen het eeuwige leven", zegt men.

Men haalt daarvoor wel eens de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard aan. De aanleiding van deze gelijkenis in Matt. 19:27 vv. is Petrus' vraag naar zijn beloning, aangezien hij toch alles heeft achtergelaten om Jezus te volgen.

De Here Jezus antwoordt daarop: Voorwaar, Ik zeg u, gij, die Mij gevolgd zijt, zult in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen op de troon zijner heerlijkheid zal zitten, ook op twaalf tronen zitten om de twaalf stammen van Israël te richten. En een ieder, die huizen of broeders of zusters of vader of moeder of kinderen of akkers heeft prijsgegeven om mijn naam, zal vele malen meer terugontvangen en het eeuwige leven erven. Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten.

Eersten zullen de laatsten zijn

Vervolgens legt Hij uit, wat Hij bedoelt met deze woorden: *vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten.*

De gelijkenis gaat zo: Een eigenaar van een wijngaard huurt arbeiders om de druivenoogst binnen te halen. Hij spreekt met

hen de vaste prijs van een schelling af. Als hij in het verloop van de dag ontdekt, dat de oogst niet vordert, gaat hij er nogmaals op uit om arbeiders te vinden. Hij vindt er nog verschillende, die werkeloos op de markt rondhangen.

Een paar uur later gaat hij opnieuw naar de markt om werkers te zoeken en zelfs een uur voor zonsondergang huurt hij nog nieuwe arbeiders. Hij zegt tegen hen: *'Wat billijk is zal ik u geven'*. Wanneer de zon is ondergegaan en het werk moet worden gestaakt, roept hij de arbeiders bij zich.

Het is heel eigenaardig, dat hij als eerste het loon uitbetaald aan degenen, die nog maar een uur hebben gewerkt. Hij geeft hun een volle schelling, het loon voor een volledige dag. Zo kunnen ook zij hun hongerige gezinnen te eten geven. Als laatste roept hij degenen, die de hele dag hebben gewerkt, die hebben staan zweten in de hete zon. Hij betaalt hun het afgesproken bedrag: *Één schelling*.

Zij zijn echter heel ontevreden, want zij hadden iets extra's verwacht. De Heer reageert: *Matt.20:13 Maar hij antwoordde een van hen en zeide: Vriend, ik doe u geen onrecht. Zijt gij het niet met mij eens geworden voor een schelling? Neem het uwe en ga heen; ik wil deze laatsten hetzelfde geven als u. Staat het mij niet vrij met het mijne te doen, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben?*

Het is niet de bedoeling van de Here Jezus om hier te onderwijzen, dat wij allen in de eeuwigheid hetzelfde loon zullen ontvangen. Zeker niet! Het gaat hem erom een verkeerde mentaliteit aan de kaak te stellen. Namelijk de gedachte, dat wij tegenover God rechten kunnen laten gelden en dat God verplichtingen tegenover ons zou hebben. We moeten er aan toevoegen, dat wij alles aan Gods liefde te danken hebben.

Recht of genade

Wanneer Jezus niet in onze plaats zou zijn gestorven, zouden wij helemaal geen deel hebben aan Gods koninkrijk. Petrus meende op grond van het volgen van Jezus recht te kunnen laten gelden op een extra beloning. Aan de ene kant bevestigt

Jezus, dat diegenen, die alles om Hem hebben achtergelaten overvloedig zullen worden beloond. Maar tegelijkertijd waarschuwt Hij Petrus voor een hoogmoedige houding, alsof God verplicht zou zijn hem deze beloning te geven. Nu dat is niet het geval.

God die hemel en aarde schiep, kan niet door zijn schepselen ter verantwoording worden geroepen. Hij roept ons ter verantwoording. Hij heeft de bevoegdheid om de mensen te beoordelen. Hij heeft ook de bevoegdheid ons te beoordelen en te belonen vanuit zijn genade en niet uit berekening.

Daarom heeft Jezus, toen zijn discipelen Hem vroegen, welk loon zij zouden ontvangen, omdat zij toch hun gewone arbeidzame leven hadden opgegeven om Jezus te volgen, deze gelijkenis uitgesproken en tegen hen gezegd: *Matt.20:16 Alzo zullen de laatsten de eersten en de eersten de laatsten zijn.*

De gelovigen ontvangen hun beloning niet op grond van de prestaties, waarop zij zich laten voorstaan. Zij zullen heus wel hun beloning ontvangen. Maar zij zullen voor de troon van God staan, niet met de trots van de geleverde prestatie, maar met de dankbaarheid, dat zij Gods kind mochten worden.

Hoofdstuk 28

Loon en beloning

De Here Jezus heeft bij tal van andere gelegenheden uitgelegd, dat de gelovigen naast hun redding toch ook een persoonlijk loon zullen ontvangen in het eeuwig leven.

Dit loon is afhankelijk van hun houding, motivatie, gehoorzaamheid en werken. Direct bij het begin van Jezus' onderwijs in de zaligsprekingen lezen we: *Matt.5:11 Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt om Mijnentwil. Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij de profeten voor u vervolgd.*

Er is dus een speciale beloning voor hen, die omwille van de naam van de Heer Jezus vervolgd worden en lijden.

Ook diegenen, die kwaad met goed vergelden en hun vijanden liefhebben, wacht een speciaal loon: *Lucas 6:35 Neen, hebt uw vijanden lief, en doet hun goed en leent zonder op vergelding te hopen, en uw loon zal groot zijn en gij zult kinderen van de Allerhoogste zijn, want Hij is goed jegens de ondankbaren en bozen.*

De Heer Jezus spreekt nog veel vaker over loon. Een groot loon voor wie een profeet in zijn huis welkom heet en een iets kleiner loon, voor degene, die een discipel van Jezus een glas water aanbiedt. *Matt. 10:41 Wie een profeet ontvangt als profeet, zal het loon van een profeet ontvangen; en wie een rechtvaardige ontvangt als rechtvaardige, zal het loon van een rechtvaardige ontvangen. En wie een van deze kleinen, omdat hij een discipel is, ook maar een beker koud water te drinken geeft, voorwaar, Ik zeg u, zijn loon zal hem geenszins ontgaan.*

Geen loon

Andersom is het ook mogelijk, dat gelovigen geen loon ontvangen. Paulus spreekt in 1 Cor. 3 over leraars (gelovigen), die de gemeente belasten met nutteloos onderwijs. Het gaat om leraren, die proberen de inhoud van de boodschap van het

Evangelie aan te passen aan de Griekse wijsheid, zodat het bij de Grieken beter aankomt. Daarbij doen zij de boodschap van het Evangelie geweld aan.

Aan het eind van zijn waarschuwing vermaant Paulus de bedoelde leraars: (1 Cor.3:18) *Laat niemand zichzelf misleiden! Indien iemand onder u meent wijs te zijn in deze tijd, hij worde dwaas, om wijs te worden.* Niet de Griekse wijsheid, maar alleen het kruis van Christus kan de mensen redden van de eeuwige dood.

Hij waarschuwt hun, dat het onderwijs dat zij geven, getoetst zal worden. Er is onderwijs, dat naadloos aansluit op het fundament, Jezus Christus. In dat onderwijs staat het kruis centraal. Dat onderwijs is kostbaar, te vergelijken met kostbaar vuurvast bouw materiaal.

Het onderwijs, waarin Jezus niet centraal staat, maar dat is aangepast aan tijd- en cultuurgebonden voorstellingen en filosofie, sluit niet aan bij het fundament. Het is te vergelijken met hout en andere brandbare bouwstoffen.

Zo waarschuwt Paulus deze leraren: (1 Cor.3:13) *Ieders werk zal aan het licht komen. Want de dag zal het doen blijken, omdat hij met vuur verschijnt, en hoedanig ieders werk is, dat zal het vuur uitmaken. Indien het werk, dat hij erop gebouwd heeft, standhoudt, zal hij loon ontvangen, maar indien iemands werk verbrandt, zal hij schade lijden, doch hij zelf zal gered worden, maar als door vuur heen.*

Het is uit deze tekst dus overduidelijk, dat bepaalde gelovigen, vanwege hun eigenwijsheid, wel behouden worden, maar de beloning missen. Het is dus ook voor ons van belang, dat wij de juiste gezindheid aannemen en zo leven, dat God ons kan belonen.

Het oordeel van Christus

De gelovigen zullen niet onder het grote (straf)oordeel van God komen, omdat hun zonde door het offer van Jezus is verzoend. Maar zij zullen wel door Jezus Christus worden beoor-

deeld. Sommigen denken, dat dit slechts een vrij onschuldige formaliteit betreft, omdat onze zonden door het offer van Jezus zijn vergeven. Toch heeft de Here Jezus zelf ons een duidelijke waarschuwing meegegeven. Ik denk speciaal aan Jezus' onderwijs in de bergrede, waarin Hij ons ernstig waarschuwt elkaar niet te minachten of te oordelen.

Liefdeloosheid

Matt.5:22 Maar Ik zeg u: Een ieder, die in toorn leeft tegen zijn broeder zal vervallen aan het gerecht. Wie tot zijn broeder zegt: Leeghoofd, zal vervallen aan de Hoge Raad, en wie zegt: Dwaas, zal vervallen aan het hellevuur.

Matt.7:1 Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt; want met het oordeel, waarmede gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met de maat, waarmede gij meet, zal u gemeten worden.

Beoordeling op grond van het gebod der liefde

Wij worden dus wel degelijk beoordeeld op het grote gebod, namelijk of wij onze broeders en zusters hebben liefgehad. Natuurlijk zal de Heilige Geest ons direct waarschuwen, wanneer wij negatief over elkaar of tegen elkaar hebben gesproken. Maar omdat wij in de praktijk niet altijd vergeving vragen voor de negatieve en liefdeloze woorden, die wij tegen elkaar hebben gezegd, blijven er onvergeven zonden over. Die zullen wel degelijk door de Heer Jezus bij onze beoordeling worden meegenomen en zo nodig worden bestraft.

Hoe die straf uitvalt, kan ik u niet zeggen, maar dat er voor sommigen bij de komst van Christus nog het nodige moet worden opgeruimd en vereffend, is duidelijk. En ook duidelijk is, dat er dan heel wat beschaamde gezichten zullen zijn. Alle verkeerde woorden, gedachten en daden, waarvoor wij in dit leven geen vergeving hebben gevraagd aan de Heer én aan hen, die wij geschaad hebben, liggen onverzoend op ons te wachten bij de komst van de Heer.

Ik kan u wel zeggen, dat het véél beter is ze in dit leven langs de weg van het vragen van vergeving op te ruimen, dan het erop aan te laten komen. Dan zullen ze namelijk door het oor-

deel van Christus een negatieve invloed hebben op de heerlijkheid, die wij ontvangen.

Kritiek uiten ten aanzien van mede-gelovigen

Ik vind het belangrijk iets te zeggen over het hebben van kritiek op medegelovigen en het bekritisieren of 'aan de kaak stellen' van de 'fouten' van medegelovigen door middel van 'er over praten' of er over te publiceren in geschrift of in de media. De schade, die door negatieve publiciteit wordt aangericht, is enorm. Heel vaak hebben degenen die geschaad worden geen mogelijkheid zich afdoende te verdedigen.

Natuurlijk zullen leiders van christelijke gemeenten of christelijke organisaties hun ondergeschikte medewerkers moeten beoordelen op hun geschiktheid voor het werk, waarvoor ze zijn aangesteld. Natuurlijk zullen pastors het gedrag van diegenen, die aan hun zorg zijn toevertrouwd, beoordelen en corrigeren. Uiteindelijk heeft het '*maken tot discipelen*' naast een opbouwende ook altijd een corrigerende kant. Maar zij publiceren daarover niet!

Maar wie heeft het recht of het mandaat te oordelen over medegelovigen, die niet vallen onder onze persoonlijke verantwoordelijkheid? Mijns inziens hebben veel publicisten niet door, dat zij in het geheel geen 'goddelijk' mandaat hebben om over andere gelovigen te oordelen. Rom.14: 10 geeft ons allen een duidelijke waarschuwing: *Gij echter, wat oordeelt gij uw broeder? Of ook gij, wat minacht gij uw broeder? Want wij zullen allen gesteld worden voor de rechterstoel Gods.* Wij zullen dus een beloning of bestraffing ontvangen op grond van onze kritische of beoordelende houding ten aanzien van medegelovigen

Welke publicist is door God tot rechter over Zijn kinderen aangesteld? Jac.4: 11 *Spreekt geen kwaad van elkander, broeders. Wie van zijn broeder kwaad spreekt of hem oordeelt, spreekt kwaad van de wet en oordeelt haar; en indien gij de wet oordeelt, zijt gij geen vader, doch een rechter der wet. Een is wetgever en rechter, Hij, die de macht heeft om te behouden en te verderven. Maar wie zijt gij, dat gij uw naaste oordeelt?*

Beoordeling op onze vergevingsgezindheid

We moeten het hier ook hebben over onze vergevingsgezindheid. Meestal zullen wij wel bereid zijn iemand te vergeven, die ons vergeving vraagt. Toch kan het voorkomen, dat wij wel vergeven, maar de ander niet meer vertrouwen en hem of haar geen nieuwe kans willen geven. Wij willen niet graag nogmaals teleurgesteld worden.

Speciaal voor deze situatie gaf de Heer zijn discipelen een gelijkenis van een slaaf, die zijn koning 10.000 talenten zilver schuldig was. Hij smeekte om kwijtschelding en de koning schold hem zijn schuld kwijt. Hij echter was onbarmhartig jegens een medeslaaf, die hem 100 schellingen schuldig was.

De gelijkenis besluit dan (Matt.18:32): Toen ontbood zijn heer hem en zeide tot hem: Slechte slaaf, al die schuld heb ik u kwijtscholden, daar gij het mij dringend hadt gevraagd. Had ook gij geen medelijden moeten hebben met uw medeslaaf, zoals ook ik medelijden had met u? En zijn meester werd toornig en gaf hem in handen van de folteraars, totdat hij hem al het verschuldigde zou betaald hebben. Alzo zal ook mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet, een ieder zijn broeder, van harte vergeeft.

De problematiek van het vergeven van mensen, die geen vergeving willen vragen, ligt gecompliceerder. Dit thema komt uitgebreid in een ander boek aan de orde, waarin het gaat over vergeving als een van de basisvoorwaarden voor het ontvangen van genezing. Jezus vergaf degenen, die hem aan het kruis sloegen, zonder dat zij daarom vroegen (Luc. 23:34); Stefanus vergaf degenen, die hem stenigden (Hand. 7:60).

Ons leven wordt door Christus beoordeeld

Paulus was zich er terdege van bewust, dat Christus zijn doen en laten zal beoordelen. Daarom wil hij zo leven, dat de Heer er vreugde over heeft. 2 Cor.5:9 *Daarom stellen wij er een eer in, hetzij thuis, hetzij in den vreemde, Hem welgevallig te zijn. Want wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat een ieder wegdrage wat hij in zijn lichaam verricht heeft, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad.*

Loon wordt als beloning ervaren

Het is tevens een misverstand, dat de gelovigen het niet zouden merken, hoeveel loon zij ontvangen. "Anders zou er misschien jaloezie kunnen ontstaan in de hemel", redeneert men. Beeldend stelt men zich voor, dat het voor een volle emmer of een vol eierdopje niet uitmaakt, hoeveel vloeistof ze bevatten. "Vol is vol". Zo zouden de verheerlijkte gelovigen ook niet bemerken, dat de een meer loon heeft ontvangen dan de ander.

Dit is een on-Bijbelse en een geheel onjuiste voorstelling van zaken. De Here Jezus roept de vervolgdgen op om zich te verheugen over het grote loon, dat zij zullen krijgen, Dit zegt hij, omdat zij het verschil wel degelijk zullen merken.

Schaamte wordt ook ervaren

Ook zullen sommige gelovigen bij de verschijning van de Heer beschaamd staan, omdat zij zich in bepaalde situaties voor de Heer hebben geschaamd: Lucas 9:26 *Want ieder, die zich voor Mij en voor mijn woorden zal schamen, voor hem zal de Zoon des mensen Zich schamen, wanneer Hij komt in zijn heerlijkheid en die van de Vader en de heilige engelen.*

Het is duidelijk, dat de gelovigen het oordeel van Christus wel degelijk heel bewust ondergaan en dit ook van elkaar zullen zien. Op de dag van Jezus' komst zal menige gelovige verzuchten: "Had ik maar..."

Inhoud van de beloning

Het meest wezenlijke aan het eeuwige leven is de ontmoeting met- en de nabijheid van God de Vader en van de Here Jezus. De Here Jezus had dat al duidelijk gemaakt in zijn hogepriesterlijke gebed, Joh.17:3 *Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt.*

Paulus verwoordt dit bijvoorbeeld in 1 Cor.13:12 *Want nu zien wij nog door een spiegel, in raadselen, doch straks van aangezicht tot aangezicht. Nu ken ik onvolkomen, maar dan zal ik ten volle kennen, zoals ik zelf gekend ben.*

Dit geldt voor alle gelovigen, die het eeuwig leven ontvangen. Wij zullen met Christus bij God zijn. Hem zullen wij kennen en er zal een volmaakte ongestoorde liefdesband zijn. De liefdesband die we in dit leven met de Vader en de Zoon hebben zal dan tot volmaaktheid komen. Wat een vreugde zal dat zijn! Het heimwee, de dorst naar de nabijheid van God de Vader en de Here Jezus, zal dan volkomen worden gestild.

Heerlijkheid, gezag, verantwoordelijkheid, vreugde, liefde, nabijheid en 'rijkdom'

Naast de intense eeuwige nabijheid van God en van de Here Jezus moeten we het ook hebben over de andere vormen van loon, die God belooft heeft. Eerst moeten we maar eens vaststellen, waaruit dat loon bestaat. Een gedetailleerde beschrijving van alle mogelijke vormen van beloning vinden we in de Bijbel niet, maar er zijn genoeg aanknopingspunten.

Heerlijkheid

In het O.T. openbaart God aan Daniël, dat degene, die anderen tot gerechtigheid (tot Christus) hebben geleid, zullen worden beloond in de vorm van heerlijkheid en glorie. Dit wordt vergeleken met de schittering van de sterren. Daniël 12:3 *En de verstandigen zullen stralen als de glans van het uitspanseel, en die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren, voor eeuwig en altoos.*

Paulus spreekt ook over heerlijkheid in Romeinen 2:10: *maar heerlijkheid, eer en vrede over ieder, die het goede werkt, eerst de Jood en ook de Griek.*

Gezag en verantwoordelijkheid

Gelijkenis van de ponden

In de gelijkenis van de Here Jezus over de ponden, vinden wij een heel concrete aanwijzing. Het gaat niet alleen om heerlijkheid, eer, glorie, glans en uitstraling, maar ook om gezag en verantwoordelijkheid. Lucas 19:17 *En hij zeide tot hem: Voortreffelijk, goede slaaf; omdat gij in het minste getrouw geweest zijt, heb gezag over tien steden.* Tegen een andere dienstknecht zegt de Heer: (Luc.19:19) *En gij, wees heer over vijf steden.*

De beloning die wij ontvangen wordt dus tot uitdrukking

gebracht in grootte en omvang van de heerschappij en verantwoordelijkheid, die ons zal worden toevertrouwd.

Nabijheid

De beloning krijgt ook gestalte in de vorm van een ereplaats dichtbij de Here Jezus: (Matt.20:23) *maar het zitten aan mijn rechterzijde en linkerzijde staat niet aan Mij te geven, maar het is voor hen, voor wie het bereid is door mijn Vader.* Er is dus in het koninkrijk van God verschil tussen de plaats van de een en die van de ander. De ene gelovige bevindt zich op een ereplaats dichtbij de Vader en de Here Jezus, de ander bevindt zich verder weg.

God is blij of ook teleurgesteld

We moeten er nog iets bij zeggen: Het is altijd Gods bedoeling geweest, dat Zijn kinderen allen een maximale beloning zouden krijgen. God is er ook blij over, wanneer Hij aan zijn kinderen als beloning veel heerlijkheid, gezag en verantwoordelijkheid kan geven.

Feest

Er is blijdschap bij de Heer uit de gelijkenis van de talenten, wanneer zijn dienstknechten verantwoordelijkheid hebben genomen. Degene, die vijf talenten had ontvangen en er bovendien vijf heeft bij verdiend, wordt door zijn heer geprezen: (Matt. 25:21) *Zijn heer zeide tot hem. Wel gedaan, gij goede en getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga in tot het feest van uw heer.*

Er is sprake van een feest en blijdschap bij de Heer en zijn gelovigen, wanneer zij getrouw geweest zijn en een royale beloning mogen ontvangen.

Er is ook teleurstelling en boosheid bij de heer van de gelijkenis, wanneer een van zijn dienstknechten niets heeft gedaan met het hem toevertrouwde talent of pond.

In de gelijkenis van de ponden, wordt degene, die het pond van zijn heer in een doek, in de grond heeft verborgen, gestraft vanwege zijn gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef. Luc.19:24 *En hij zeide tot degenen, die bij hem stonden: Neemt hem*

het pond af en geeft het hem, die de tien ponden heeft. En zij zeiden tot hem: Heer, hij heeft al tien ponden. Ik zeg u, aan een ieder, die heeft, zal gegeven worden, en hem, die niet heeft, zal ontnomen worden ook wat hij heeft.

Beurzen die niet oud worden

God wil zijn kinderen in de eeuwigheid graag veel toevertrouwen, maar soms is dat niet mogelijk, omdat de gelovigen door hun keuzen, hun motivatie en hun houding niet waardig zijn gebleken om zoveel heerlijkheid, glorie, gezag en verantwoordelijkheid te dragen.

Zo heeft de evangelist Lucas een aantal uitspraken van Jezus opgetekend, die te maken hebben met het financiële beheer van de gelovigen. Wie in dit leven zijn bezittingen gebruikt om anderen te zegenen, zal straks in Gods koninkrijk beloond worden met een schat, die nooit opraakt.

Lucas 12:33 Verkoopt uw bezittingen om aalmoezen te geven. Maakt u beurzen, die niet oud worden, een schat, die nooit opraakt, in de hemelen, waar geen dief bij komt en geen mot ze schaaft. Wanneer we ons afvragen, wat die schat dan wel is, moeten we opnieuw vooral denken aan extra verantwoordelijkheid en gezag. Lucas 16:11 zegt hierover Indien gij dus niet getrouw geweest zijt ten aanzien van de onrechtvaardige Mammon, wie zal u dan het ware goed toevertrouwen?

Wie hier in Gods ogen betrouwbaar is geweest ten aanzien van geldelijk bezit, wordt ook in Gods koninkrijk een grotere verantwoordelijkheid toevertrouwd. De heerschappij, die ons zal worden toevertrouwd, heeft dus alles te maken met onze levensinstelling van nu.

Samenvattend kunnen wij zeggen, dat de speciale beloning in Gods koninkrijk bestaat uit een extra mate van heerlijkheid, eer, glorie, uitstraling, gezag, verantwoordelijkheid, 'rijkdom' en nabijheid tot de Vader en de Here Jezus.

Hoofdstuk 29

Voorwaarden voor de beloning

Wij zijn bestemd om te heersen

Bij het bespreken van de beloning zijn we al een aantal voorwaarden tegen gekomen, op grond waarvan die beloning groter of kleiner wordt.

Laten we eerst nog eens vaststellen, dat het woord 'heersen' door het vele machtsmisbruik in onze huidige aardse situatie een besmet woord is geworden. 'Heersen' in Gods koninkrijk heeft geen enkele negatieve bijklank. In Gods koninkrijk betekent heersen: besturen, het dragen van verantwoordelijkheid, liefhebben, zegenen. Wij zijn bestemd om te heersen, daarvoor zijn wij geschapen.

Heerszucht

Hier op aarde heeft de menselijke ambitie om te heersen over anderen heel vaak een egoïstische of zelfs een demonisch karakter. Heerszucht is een ondeugd, een poging van de mens om onafhankelijk te zijn en zich te laten dienen, soms zelfs een poging om zichzelf te vergoddelijken.

Jezus zegt het in Matt.20: 25 *Doch Jezus riep hen tot Zich en zeide: Gij weet, dat de regeerders der volken heerschappij over hen voeren en de rijksgroten oefenen macht over hen.* De mentaliteit van de heersers is machtsuitoefening en vaak machtswellust. Ook hebben heersers er behoefte aan, dat de mensen hen zullen prijzen en vleien. Luc.22:25 *Hij zeide tot hen: De koningen der volken voeren heerschappij over hen en hun machthebbers worden weldoeners genoemd.* De heersers dulden geen kritiek; zij willen als weldoeners geprezen worden.

Heersen in Gods koninkrijk

Het heersen in Gods koninkrijk gaat uit van een totaal andere mentaliteit. Het gaat om de mentaliteit van Christus, een dienende heerschappij. Het streven naar heerschappij in Gods koninkrijk is dus juist een goede zaak.

Sterker nog; God wil dat wij streven naar die heerschappij. Hij wil dat wij ons voorbereiden op die heerlijke toekomst, waarin de gemeente als Zijn partner zal meeregeren over de nieuwe schepping. Hij wil, dat wij maximaal zijn voorbereid, zodat Hij ons alles kan toevertrouwen, dat Hij voor ons bestemd had. Als we die verantwoordelijkheid maar aankunnen!

Hoofdstuk 30

Staan in de wil van God

Wanneer we de volgende hoofdstukken willen samenvatten dan gaat het om het staan in de wil van God, het wandelen in de bestemming, die de Vader met elk van ons persoonlijk heeft. De hemelse Vader heeft met elk van ons een bijzonder plan. Dat plan lag met onze geboorte al klaar. Daarna is het de bedoeling, dat we in het geloof Jezus aannemen, opnieuw geboren worden door de Heilige Geest en in dat plan gaan wandelen.

Heel treffend lezen we daarover in Ef. 2:10 *Want zijn maaksel zijn wij, in Christus Jezus geschapen om goede werken te doen, die God tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.*

Onze beloning hangt niet alleen daarvan af of wij ons houden aan christelijke principes en bepaalde verplichtingen naleven, maar of wij in gehoorzaamheid leven binnen het plan dat God met ons persoonlijk heeft. We kunnen gehoorzaamheid niet compenseren met 'andere' goede werken.

In veel opzichten sluit het plan dat de Vader met elk van ons heeft naadloos aan bij bepaalde kwaliteiten, die Hij ons van nature al heeft gegeven. Aan de andere kant bevat het plan van God uitdagingen, die we nooit zouden aankunnen dan door het geloof, door de kracht van de Heilige Geest en de genade die Hij geeft. Het is een belangrijke les om te leren niet op eigen kunnen en vaardigheden te vertrouwen, maar op kracht van God.

Dan is er ook het aspect van lijden. Dit gebeurt niet omdat God ons in de steek laat, maar het heeft als gevolg dat wij een steeds grotere heerlijkheid zullen ontvangen. Ik wil daar trouwens niet goedkoop mee omgaan.

Het doen van de wil van God

Voor Jezus hield het plan van God in, dat Hij door een verschrikkelijk lijden de mensheid zou verlossen. Jezus heeft

daarmee geworsteld. Denk maar aan Zijn angst in Getsemanè.
Luc.22:42 *Vader, indien Gij wilt, neem deze beker van Mij weg; doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede!*

Het hele leven van Jezus draaide om het doen van de wil van zijn Vader.

Joh.4:34 *Jezus zeide tot hen: Mijn spijs is de wil te doen desgenen, die Mij gezonden heeft, en zijn werk te volbrengen.*

Johannes 6:38 *Want Ik ben van de hemel nedergedaald, niet om mijn wil te doen, maar de wil van Hem, die Mij gezonden heeft.*

En Jezus kende de wil van de Vader. Hij wist dat Hij moest lijden om tot zijn bestemming te komen.

Joh.10:17 *Hierom heeft Mij de Vader lief, omdat Ik mijn leven afleg om het weder te nemen. Niemand ontnemt het Mij, maar Ik leg het uit Mijzelf af. Ik heb macht het af te leggen en macht het weder te nemen; dit gebod heb Ik van mijn Vader ontvangen.*

Hij was zich er tevens van bewust, dat na dit lijden de ultieme heerlijkheid zou volgen.

Joh.17:4 *Ik heb U verheerlijkt op de aarde door het werk te voleindigen, dat Gij Mij te doen gegeven hebt. En nu, verheerlijk Gij Mij, Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was.*

Direct na zijn opstanding uit de dood spreekt hij daarover met de Emmaüsgangers Luc.24:25 *En Hij zeide tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, dat gij niet geloofd alles wat de profeten gesproken hebben! Moest de Christus dit niet lijden om in zijn heerlijkheid in te gaan?*

Er is een direct verband tussen Jezus' gehoorzaamheid (zijn wandelen in de bestemming, die de Vader voor Hem had) en de heerlijkheid die Hij daarna ontving aan de rechterhand van de Vader.

Fil.2:8 *En in zijn uiterlijk als een mens bevonden, heeft Hij Zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises. Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken.*

Ik wil de nadruk leggen op het woordje 'daarom'. De verheerlijk was het directe gevolg van zijn gehoorzaamheid tot de

dood.

Jezus was zich van die toekomstige heerlijkheid bewust en dat gaf Hem ook moed om door te gaan.

Heb. 12:2 Laat ons oog daarbij alleen gericht zijn op Jezus, de leidman en voleinder des geloofs, die, om de vreugde, welke voor Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft, de schande niet achtende, en gezeten is ter rechterzijde van de troon Gods.

Geen blinde zelfopoffering maar specifieke gehoorzaamheid

Voor ons is dat niet anders. Het gaat er niet om, dat onszelf opofferen of dat wij voor een bepaalde vorm van martelaarschap kiezen of in de dienst van de Heer roofofbouw plegen op onze fysieke en en psychische gezondheid, maar of wij de aanwijzingen, die God ons persoonlijk geeft, opvolgen. Dan moeten we natuurlijk wel naar de stem van God gaan luisteren.

Ef.5:17 Weest daarom niet onverstandig, maar tracht te verstaan, wat de wil des Heren is.

De volgende hoofdstukken geven ons aanwijzingen over de beloning die God geeft aan zijn dienstknechten.

Maar houdt in het oog, dat dit algemene principes zijn en dat wij zelf moeten zoeken naar de concrete leiding van de Heilige Geest.

Hoofdstuk 31

Wie groot wil zijn...lijden!

Wij vinden in het O.T. en het N.T. voldoende aanwijzingen om te weten, hoe wij het best voorbereid kunnen zijn op onze toekomstige taken. Belangrijk is steeds een verandering van gezindheid, zodat God ons ook in de toekomst verantwoordelijkheid en heerlijkheid kan toevertrouwen.

Een eerste belangrijke aanwijzing vinden we in Matt.20:20vv. Waar de moeder van Johannes en Jacobus van Jezus vraagt om haar beide zonen een ereplaats in zijn koninkrijk te geven: *Toen kwam de moeder der zonen van Zebedeus tot Hem, met haar zonen, en zij boog zich voor Hem neder, om iets van Hem te vragen. Hij zeide tot haar: Wat wilt gij? Zij zeide tot Hem: Zeg, dat deze mijn twee zonen mogen zitten, een aan uw rechterzijde en een aan uw linkerzijde in uw Koninkrijk.*

En Jezus antwoordde en zeide: Gij weet niet wat gij vraagt. Kunt gij de beker drinken, die Ik zal drinken? Zij zeiden tot Hem: Wij kunnen het. Hij zeide tot hen: Mijn beker zult gij wel drinken, maar het zitten aan mijn rechterzijde en linkerzijde staat niet aan Mij te geven, maar het is voor hen, voor wie het bereid is door mijn Vader.

De eerste reactie van Jezus op het verzoek van deze moeder is een uitroep: *'Gij weet niet wat gij vraagt! Kunt gij de beker drinken, die ik zal drinken?'* Het is duidelijk, wat Jezus met deze beker bedoeld. Het gaat om de beker van het lijden, het lijden tot de dood aan het kruis. Tijdens zijn gebedsworsteling in Getsemane spreekt Jezus over deze beker met Zijn Vader: Matt. 26:39 *En Hij ging een weinig verder en Hij wierp Zich met het aangezicht ter aarde en bad, zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.*

De allerhoogste plaats, die Jezus nu bekleedt aan de rechterhand van de Vader heeft alles te maken met zijn zelfvernede-

ring en zijn gehoorzaamheid tot de dood.

Ik kom nog even terug op Fil.2:9 *Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!*

Jezus' heerlijkheid, glorie, gezag en macht zijn dus het gevolg van zijn gehoorzaamheid in het lijden.

Paulus ziet, dat er voor de gelovigen een parallelle weg is. Zij worden behouden door het offer van Jezus. Door Hem hebben zij het eeuwig leven ontvangen. Maar de mate waarin zij worden verheerlijkt heeft te maken met hun gehoorzaamheid en bereidheid om de Heer in de weg van het lijden te volgen. We lezen dat in Romeinen 8:17 *Zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God, en mede-erfgenamen van Christus; immers, indien wij delen in zijn lijden, is dat om ook te delen in zijn verheerlijking.*

Zalig de vervolgd

Ook in de bekende zaligsprekingen van Matt.5:10 onderwijst Jezus, dat vervolging en lijden een groot loon in zijn koninkrijk ten gevolge hebben: *Zalig de vervolgd om der gerechtigheid wil, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Zalig zijt gij, wanneer men u smaadt en vervolgt en liegende allerlei kwaad van u spreekt om Mijnentwil. Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij de profeten voor u vervolgd.*

Degenen die in vervolging standhouden en Jezus niet verloochenen kunnen bij Jezus' wederkomst rekenen op Zijn voorpraak bij het ontvangen van heerlijkheid: Matt.10:32 *Een ieder dan, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook Ik belijden voor mijn Vader, die in de hemelen is; maar al wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal ook Ik verloochenen voor mijn Vader, die in de hemelen is.*

In Openb.20: 4 noemt Johannes speciaal hen, die in de grote verdrukking zijn omgekomen. Zij zullen als koningen heersen: *En ik zag tronen, en zij zetten zich daarop, en het oordeel werd hun*

gegeven; en ik zag de zielen van hen, die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus en om het woord van God, en die noch het beest noch zijn beeld hadden aangebeden en die het merkteken niet op hun voorhoofd en op hun hand ontvangen hadden; en zij werden weder levend en heersten als koningen met Christus, duizend jaren lang.

Het ontvangen van de hoogste plaatsen in Gods koninkrijk met de bijbehorende heerlijkheid, glorie, gezag en verantwoordelijkheid heeft dus alles te maken met de bereidheid tot lijden.

De betreffende tekst heb ik al besproken met daarbij de vraag of alle gestorven gelovigen gedurende het duizendjarig rijk zullen mee regeren. Joh. 20 noemt alleen de martelaren; andere Bijbelverzen wijzen op een opstanding en verheerlijking van alle gelovigen.

Hoofdstuk 32

Dienstbaarheid

Direct na het voorval met de moeder van Johannes en Jacobus onderwijst Jezus aan zijn discipelen, wat zij moeten doen om 'groot' te worden in Zijn koninkrijk. Matt.20: 24 *En toen de tien dit hoorden, namen zij het de beide broeders kwalijk. Doch Jezus riep hen tot Zich en zeide: Gij weet, dat de regeerders der volken heerschappij over hen voeren en de rijksgroten oefenen macht over hen.*

Zo is het onder u niet. Maar wie onder u groot wil worden, zal uw dienaar zijn, en wie onder u de eerste wil zijn, zal uw slaaf zijn; gelijk de Zoon des mensen niet gekomen is om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen.

Om groot te worden in Gods koninkrijk moet een gelovige hier bereid zijn tot dienen.

Dienstbaarheid heeft trouwens niets te maken met slaafsheid en slaafse onderdanigheid. Dienstbaarheid betekent ook niet, dat je je voortdurend door anderen moet laten opjagen, gebruiken of misbruiken.

Dienstbaarheid betekent: In liefde omzien naar anderen in hun nood. Dienstbaarheid betekent, dat je het verlangen hebt om anderen tot zegen te zijn, zowel in geestelijk als in praktisch opzicht. Dienstbaarheid betekent, dat je je inzet voor anderen, zonder uit te zijn op eer, beloning of winst (in dit leven). Jezus is het voorbeeld van werkelijke dienstbaarheid. Hij gaf zichzelf tot in de dood voor ons mensen. Toch behield hij altijd een waardige houding.

Dienstbaarheid of heerszucht door leidinggevend

In de laatste redevoering van Jezus (Matt.24:45) lezen we verder over dit onderwerp: *Wie is dan de trouwe en verstandige slaaf, die de heer over zijn dienstvolk gesteld heeft om hun op tijd hun voedsel te geven? Zalig die slaaf, die de heer bij zijn komst zo bezig zal vinden. Voorwaar Ik zeg u, dat hij hem over al zijn bezit zal stellen.*

Maar als die slaaf slecht was, en in zijn hart zou zeggen: Mijn heer blijft uit, en hij zou beginnen zijn medeslaven te slaan en met de dronkaards zou eten en drinken, dan zal de heer van die slaaf komen op een dag, dat hij het niet verwacht en op een uur, dat hij het niet weet, hij zal hem folteren en hem in het lot der huichelaars doen delen. Daar zal het geweest zijn en het tandengeknars.

Het gaat hier specifiek om de houding van leidinggeevenden jegens medegelovigen. Wie dient, zal beloond worden met veel gezag. De Heer zal hem of haar over 'al zijn bezit' stellen.

Het hier op aarde door God verleende gezag (gezag in de gemeente of een positie in de wereld) kan gemakkelijk worden misbruikt tot eigen eer of gewin.

Petrus vermaant de leidinggeevenden in de gemeenten dan ook (1 Petr.5:2) *hoedt de kudde Gods, die bij u is, niet gedwongen, maar uit vrije beweging, naar de wil van God, niet uit schandelijke winzucht, maar uit bereidwilligheid, niet als heerschappij voerend over hetgeen u ten deel gevallen is, maar als voorbeelden der kudde. En wanneer de opperherder verschijnt, zult gij de onoverwelkelijke krans der heerlijkheid verwerven.*

De genoemde redenen, op grond waarvan gelovigen - in dit geval gemeenteleiders - een extra beloning van heerlijkheid zullen ontvangen zijn:

Het vrijwillig nemen van verantwoordelijkheid, handelen zonder winstbejag of begeerte naar geld en niet uit zijn op macht en prestige. Blijkens het onderwijs van de Here Jezus wordt hardheid en heerszucht jegens (ondergeschikte) medegelovigen zwaar aangerekend.

Dit alles betekent niet dat de leidinggeevenden in de gemeente niet mogen of moeten optreden tegen medegelovigen. Soms moeten zij zelfs hard optreden. Dwaalleraars en hardnekkige grove zondaars moeten wel degelijk uit de gemeente worden gebannen. Onrechtvaardige situaties moeten wel degelijk aangepakt worden.

Hoofdstuk 33

Nederigheid en zachtmoedigheid

Nederigen van geest

De zaligsprekingen beginnen met (Matt.5:1): *Zalig de armen van geest, want hunner is het koninkrijk der hemelen.* Deze uitdrukking is nogal eens uitgelegd als een zaligspreking voor zwakbegaafden, maar dat is in het geheel niet de bedoeling. De uitdrukking is ontleend aan het O.T., waar we bijvoorbeeld in Spreuken 16:19 lezen: *Het is beter nederig van geest te zijn met de armen, dan buit te delen met de hovaardigen* en verder in Spreuken 29:23 *Eens mensen hoogmoed vernedert hem, maar een nederige van geest zal eer ontvangen.*

Ook Jesaja kent deze uitdrukking (Jesaja 57:15) *Want zo zegt de Hoge en Verhevene, die in eeuwigheid troont en wiens naam de Heilige is: In den hoge en in het heilige woon Ik en bij de verbrijzelde en nederige van geest, om de geest der nederigen en het hart der verbrijzelden te doen opleven.*

Het gaat bij 'armen van geest' om mensen, die nederig van geest zijn. Dit is geen natuurlijke eigenschap maar een keuze. Het heeft te maken met een volstrekt afhankelijkheidsbesef ten opzichte van God. Daarom zoekt de nederige niet zijn eigen eer.

Nederigheid heeft niets te maken met minderwaardigheidscomplexen en daarom ook niet met innerlijke onzekerheid. Voor dat laatste wordt niet bewust gekozen, maar het is een gevolg van omstandigheden (afwijzing en verwerping) en een verkeerde (zondige) verwerking van die omstandigheden.

Nederigheid heeft niets te maken met een laag zelfbeeld of zelfbeschuldiging, maar met een keuze anderen te respecteren en geen eigen eer te zoeken. Een nederige heeft de bereidheid om niet het eigen gelijk vast te houden of het eigen recht door te drukken. De Heilige Geest wil ons in die houding leiden.

De nederige strijdt niet tegen mensen om het eigen gelijk of het eigen recht te halen, maar geeft het aan God over om hem te rechtvaardigen. Die keuze wordt mettertijd een gezindheid. Het gevolg is in het heden al grote vrede en rust, en in de toekomst een grote geschiktheid voor het heersen in Gods koninkrijk.

Zachtmoedigheid

Matt.5:5 *Zalig de zachtmoedigen, want zij zullen de aarde beërven.* De beloning voor de zachtmoedige is heel specifiek: Zij zullen de aarde beërven, dat wil zeggen: zij zullen de aarde bezitten en beheren. Zachtmoedigheid is aan nederigheid verwant.

Beide woorden worden dan ook vaak samen gebruikt, zoals in Matt.11:28: *Komt tot mij allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven; neemt Mijn juk op u en leert van Mij, want ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen; want Mijn juk is zacht en mijn last is licht.* En verder Col.3:12: *Doet dan aan, als door God uitverkoren heiligen en geliefden, innerlijke ontferming, goedheid, nederigheid, zachtmoedigheid en geduld.*

Zachtmoedigheid heeft nog meer dan nederigheid te maken met de relatie tot de medemens. Het betekent liefde en geduld met de ander en vergevingsgezindheid, wanneer de ander ons kwaad heeft gedaan of ons heeft teleurgesteld.

Vaak wordt zachtmoedigheid verward met tolerantie of met een slappe toegeeflijke houding. Dat is echter niet de bedoeling. Zachtmoedigheid heeft niets te maken met een bepaalde mensenvrees, waardoor men niet assertief reageert op bepaalde verkeerde situaties, op onrecht of op de boosheid en zonden van anderen.

Een zachtmoedig iemand signaleert heel goed, is niet bang, reageert ook, maar kiest ervoor zijn medemensen vanuit Gods ogen te bekijken. Zo zegt Paulus in 2 Tim.2:24,25 *een dienstknecht des Heren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te onderwijzen, geduldig, met zachtmoedigheid de dwarsdrijvers bestraffende.*

In een conflictsituatie zijn de zachtmoedigen geen onderdeel van het probleem, maar een onderdeel van de oplossing. In het heden zullen zij misschien vaak met tegenslag worden geconfronteerd. Maar omdat zij zichzelf, hun belang, hun gelijk en hun recht, niet in het centrum plaatsen, kan God hen straks (als bestuurders) over de hele aarde stellen.

Een belangrijk kenmerk van de zachtmoedige is, dat hij niet zal proberen zijn eigen gelijk of recht te halen, als dat op een of andere manier schade zou doen aan het koninkrijk van God.

Hoofdstuk 34

Intimiteit met God

Een van de belangrijkste voorbereidingen voor het eeuwige leven is wel gemeenschap met de Vader en met de Zoon, Jezus Christus. Ik herinner u aan een tekst helemaal aan het begin van dit boek. Joh.17:3 *Dit nu is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt.*

Kennen en gekend worden

Het eeuwige leven heeft alles te maken met het kennen van God. Dit kennen van God de Vader en van de Here Jezus is geen theologische kennis. Het gaat om een werkelijke kennis-making in de vorm van een wederzijdse relatie. Die relatie kan en behoort heel diep te gaan.

Inderdaad is er pas na de wederkomst van Christus een volmaakt kennen van God, zoals dat beschreven wordt in 1 Cor.13:12 *Want nu zien wij nog door een spiegel, in raadselen, doch straks van aangezicht tot aangezicht. Nu ken ik onvolkomen, maar dan zal ik ten volle kennen, zoals ik zelf gekend ben.* Het klopt, dat we in dit leven niet komen tot een volmaakt kennen van God in die mate als Jezus de Vader kende.

Maar toch is het noodzakelijk de Vader en de zoon nu al te leren kennen. In twee heel dreigende teksten waarschuwt Jezus gelovigen, die in hun leven niet zochten naar het kennen van God. Ik denk aan Matt.7:23 *En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wettelootheid.* En verder Matt.25:11 *Later kwamen ook de andere maagden en zeiden: Heer, heer, doe ons open! Maar hij antwoordde en zeide: Voorwaar, ik zeg u, ik ken u niet.*

In beide teksten is het de Heer, die zegt, dat Hij bepaalde gelovigen niet kent. Maar dit kennen is altijd wederzijds. Zo lezen we in Gal. 4:9 *Nu gij echter God hebt leren kennen, ja, meer nog,*

door God gekend zijt.. en in 1 Cor. 8:3 maar heeft iemand God lief, dan is deze door Hem gekend. Het gaat dus om een wederzijdse liefdesrelatie, waaraan de mens ook tijd en energie moet besteden.

Een deel van de 'intuïtieve' Godskennis komt door de inwoning van de Heilige Geest, maar deze vorm van kennis, moet onderhouden en ontwikkeld worden.

Al in het Oude Testament vinden we dit verlangen om God al tijdens dit leven te leren kennen. De profeet Hosea schrijft hierover: (Hos.6:3) *Ja, wij willen de Here kennen, ernaar jagen Hem te kennen. Zo zeker als de dageraad is zijn opgang. Dan komt Hij tot ons als de regen, als de late regen, die het land besproeit.*

Marta en Maria

Een heel belangrijk Bijbelgedeelte over intimiteit vinden we in Luc.10:39 *En deze (Marta) had een zuster, genaamd Maria, die, aan de voeten des Heren gezeten, naar zijn woord luisterde. Marta echter werd in beslag genomen door het vele bedienen. En zij ging bij Hem staan en zeide: Here, trekt Gij het U niet aan, dat mijn zuster mij alleen laat dienen? Zeg haar dan, dat zij mij komt helpen.*

Maar de Here antwoordde en zeide tot haar: Marta, Marta, gij maakt u bezorgd en druk over vele dingen, maar weinige zijn nodig of slechts een; want Maria heeft het goede deel uitgekozen, dat van haar niet zal worden weggenomen.

Hier wordt direct over haar beloning gesproken. Maria heeft door haar zitten en luisteren aan de voeten van Jezus een deel gekozen, dat ook in de eeuwigheid zijn waarde zal behouden. Zij probeerde zo dichtbij Hem te komen, als maar mogelijk was. Om haar verlangen dichtbij Jezus te zijn nog meer uit te drukken, had ze Zijn voeten al eens met kostbare parfum gezalfd.

Voor Jezus was deze intimiteit belangrijker dan het vele werk, dat Marta verrichtte voor het koninkrijk van God. Zij zal wel gedacht hebben: "Iemand, moet Jezus en Zijn discipelen toch te eten geven?" Maar Jezus vond de intimiteit belangrijker!

We vinden hier dus een heel belangrijke les, rondom het ‘werken’ in dienst van het Evangelie. Intimiteit is belangrijker dan inspanning en prestaties. De vrucht van die intimiteit zullen we na dit leven terugvinden en zal een meerwaarde hebben boven al het andere, dat gelovigen voor God kunnen doen.

Intimiteit met de Vader

Het eeuwige leven het te maken met het kennen van de Vader en de Zoon. We zien dat veel gelovigen gemakkelijker komen tot een relatie met de Zoon (Jezus) dan met de Vader. Toch is het leven, lijden en sterven er op gericht geweest, om ons met de Vader te verzoenen en ons juist weer met Hem in contact te brengen. Jezus zegt dat ook in Joh.14:6 *Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg en de waarheid en het leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij.*

De boodschap van Jezus was er dan ook op gericht om de Vader te openbaren en bekend te maken. Zo lezen we in Joh.1:18 *Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, die aan de boezem des Vaders is, die heeft Hem doen kennen.* Jezus leert ons de Vader kennen als een liefdevolle Vader. Die ondanks alles van alle mensen houdt en wel heel specifiek van de gelovigen.

Hij moedigt ons aan om met de eenvoud van kinderen de Vader te ontmoeten. Zo lezen we in Luc.10:21 *Terzelfder tijd verblijdde Hij Zich door de Heilige Geest en zeide: Ik dank U, Vader, Heer des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt, doch aan kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want zo is het een welbehagen geweest voor U. Alle dingen zijn Mij overgegeven door mijn Vader en niemand weet, wie de Zoon is, dan de Vader, en wie de Vader is, dan de Zoon, en wie de Zoon het wil openbaren.*

De gelovigen zijn door hun geloof in Jezus en door de inwoning van de Heilige Geest kinderen van God geworden. Nu moedigt Jezus hun aan om met een kinderlijke onbevangenheid de Vader te leren kennen. De Vader wil dat zelf ook.

Als wij bidden, doen we dat vaak in de naam van Jezus. Toch zegt Jezus aan het eind van Zijn leven in Joh.16:26 *Te dien dage zult gij in mijn naam bidden en Ik zeg u niet, dat Ik de Vader voor u vragen zal, want de Vader zelf heeft u lief, omdat gij Mij hebt liefgehad en geloofd hebt, dat Ik van God ben uitgegaan.*

De Vader verlangt naar een vertrouwelijke omgang met de gelovigen. Wij die omgang zoekt zal ontdekken, dat de liefde van de Vader veel groter is, dan wij ooit kunnen beseffen.

Volgens Paulus is het leren kennen van de liefde van God een levenslange ontdekkingstocht. Hij schrijft in Ef.3:17 *Geworteld en gegrond in de liefde, zult gij dan samen met alle heiligen, in staat zijn te vatten, hoe groot de breedte en lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods.*

Vaderbeeld

Voor veel gelovigen vormt het ondergaan van de liefde van de Vader een probleem. Vaak wordt het beeld dat wij van de Vader hebben, gekleurd door de ervaringen die we met de eigen ouders hebben. Die waren soms afwezig, soms liefdeloos, vaak was er sprake van voorwaardelijke liefde. Dat kan ons het gevoel geven, dat de hemelse Vader ongenaakbaar is, of misschien ook kritisch en beoordelend.

Wie Mij heeft gezien...heeft de Vader gezien

Uiteindelijk kan alleen de zelfovergave aan een werkelijke ontmoeting met de Vader ons van het tegendeel overtuigen. Voor wie de Vader nauwelijks van dichtbij durft te ontmoeten, zijn er de troostvolle woorden van Jezus uit Joh.14: 7 *Indien gij Mij kent, zoudt gij ook mijn Vader gekend hebben. Van nu aan kent gij Hem en hebt gij Hem gezien. Filippus zeide tot Hem: Here, toon ons de Vader en het is ons genoeg. Jezus zeide tot hem: Ben Ik zolang bij u, Filippus, en kent gij Mij niet?*

Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; hoe zegt gij dan: Toon ons de Vader? Geloofst gij niet, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? De woorden, die Ik tot u spreek, zeg Ik uit Mijzelf niet; maar de

Vader, die in Mij blijft, doet zijn werken. Geloof Mij, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is: of anders, geloof om de werken zelf.

De liefde van Jezus was niet oordelend of kritisch. Door Zijn liefdevolle houding oefende Hij zelfs een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op tollenaars en zondaars. Die volgden Hem. Die voelden zich door Hem aangenomen en aanvaard. Luc. 15:1 *Al de tollenaars nu en de zondaars plachten tot Hem te komen om naar Hem te horen.*

Hoofdstuk 35

De wet...?

Midden in de bergrede spreekt Jezus ineens over de wet. *Matt.5:17 Meent niet, dat Ik gekomen ben om de wet of de profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen. Want voorwaar, Ik zeg u: Eer de hemel en de aarde vergaat, zal er niet een jota of een tittel vergaan van de wet, eer alles zal zijn geschied.*

Wie dan een van de kleinste dezer geboden ontbindt en de mensen zo leert, zal zeer klein heten in het Koninkrijk der hemelen; doch wie ze doet en leert, die zal groot heten in het Koninkrijk der hemelen. Want Ik zeg u: Indien uw gerechtigheid niet overvloedig is, meer dan die der schriftgeleerden en Farizeeen, zult gij het Koninkrijk der hemelen voorzeker niet binnengaan.

Deze verzen gaan wel degelijk over onze beloning in het eeuwige koninkrijk van God. Want de Here Jezus zegt duidelijk: *Wie de wet doet en leert zal groot heten in het koninkrijk der hemelen.* En andersom: *Wie de geboden niet doet en de mensen dat leert, zal klein heten in het koninkrijk der hemelen.*

Van Jezus zijn ook andere uitspraken overgeleverd, die erop wijzen, dat Hij zelf de wetten van Mozes hield en op bepaalde momenten vermaande Hij zijn discipelen, zo te leven als de Farizeeën dat voorschreven. *Matt.23:3 Alles dan, wat zij u ook zeggen, doet dat en onderhoudt dat, maar doet niet naar hun werken, want zij zeggen het wel, maar doen het niet.*

Het is belangrijk om te zien, dat Jezus' uitspraken in het midden van de Bergrede staan. Jezus maakt dan vervolgens zelf duidelijk, wat Hij bedoelt met het doen en onderwijzen van *de geboden*. Het gaat om broederliefde, het zegenen en liefhebben van vijanden, het kijken met reine ogen, het voorkomen van echtscheiding, het geven van aalmoezen en het gebed.

Jezus spreekt van een vervulling van deze geboden, niet alleen, omdat Hij in zijn sterven de wet eens voor altijd zal vervullen. Jezus bedoelt met *vervullen* het 'doen' van de wet met de juiste motivatie van liefde tot God en medemensen. Zo gaat het niet om het uiterlijke naleven van wetsvoorschriften, maar om een innerlijke verandering van waaruit men deze geboden doet.

Wanneer we het onderwijs van Jezus met betrekking tot de wet onderzoeken, vinden we geen aanmoedigen tot ceremoniële reinheid, hygiënische voorschriften, voedselvoorschriften, offerdienst of sabbatsheiliging.

Integendeel deze voorschriften worden door Jezus genegeerd, als het om mensen gaat. De waarde van de mens, de relatie tot de medemens, of beter nog, liefde tot de medemens, gaat voor alle andere voorschriften. Indien nodig moeten alle ceremoniële voorschriften wijken, wanneer het belang van een mens in het geding is.

Zo heeft Jezus geen moeite met het aanraken van melaatsen of het aangeraakt worden door een bloedvloeiende (onreine) vrouw. Hij geneest de zieken op sabbat en laat een bedlegerige al dansend met zijn matras op sabbat over straat gaan.

Wanneer Hij dus zegt, dat het doen en onderwijzen van de geboden ons groot maakt in het koninkrijk der hemelen, moeten we dus ook vooral denken aan het (van harte) doen van de aanwijzingen van de Bergrede en niet aan het herinvoeren van joodse spijswetten (voor Christenen met een niet joodse achtergrond). Overigens is er niets op tegen om op basis van vrijwilligheid een aantal ceremoniële en hygiënische aanwijzingen van de wet te volgen. Het eten van dierlijke vetten is nu eenmaal niet erg gezond.

De apostelen, die zelf dit onderwijs van Jezus ontvingen, handelden helemaal in Zijn Geest toen zij besloten, dat voor gelovigen uit de heidenwereld slechts de volgende voorschriften bindend zouden zijn: Hand.15:29 *onthouding van hetgeen de afgoden geofferd is, van bloed, van het verstikte en van hoerij.*

Het is belangrijk even te vermelden, dat wanneer gelovigen om wat voor reden dan ook toch meedoen aan afgoderij of hoerrij (of eventueel moord), de gevolgen heel ernstig zijn. Zij brengen zichzelf wat betreft hun aardse leven onder een vloek (zie bv. 1 Cor.5: 1-5)

Een nieuw gebod

Voor zover er al richtlijnen voor het gedrag moesten zijn, waren die gebaseerd op het liefdesgebod van Jezus. Joh. 13:34 *Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat gij ook elkander liefhebt.*

Daarnaast vertrouwden zij op de leiding van de Heilige Geest in de harten van de individuele gelovigen.

Zo onderwijst Paulus in Gal.5:13 Want gij zijt geroepen, broeders, om vrij te zijn; gebruikt echter die vrijheid niet als een aanleiding voor het vlees, maar dient elkander door de liefde. Want de gehele wet is in een woord vervuld, in dit: gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.

Hij gaat dan verder in Gal.5:18 *Indien gij u echter door de Geest laat leiden, dan zijt gij niet onder de wet.*

En tenslotte in Gal.5:22 *Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Tegen zodanige mensen is de wet niet.*

Hoofdstuk 36

Liefde

Een werkelijke ontmoeting met de koesterende vaderliefde van God helpt ons ook om te sterven aan een kritische en veroordelende houding jegens anderen. Wij kunnen eenvoudig niet zelf genieten van Gods onvoorwaardelijke, tedere, liefde en tegelijkertijd hardvochtig of kritisch zijn jegens een ander.

De eerste brief van de apostel Johannes spreekt hierover; bijvoorbeeld 1 Joh.4: 7 *Geliefden, laten wij elkander liefhebben, want de liefde is uit God; en een ieder, die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde.*

En verder 1 Joh.4: 20vv. *Indien iemand zegt: Ik heb God lief, doch zijn broeder haat, dan is hij een leugenaar; want wie zijn broeder, die hij gezien heeft, niet liefheeft, kan ook God, die hij niet gezien heeft, niet liefhebben. En dit gebod hebben wij van Hem: Wie God liefheeft, moet ook zijn broeder liefhebben. Een ieder, die gelooft, dat Jezus de Christus is, is uit God geboren; en ieder, die Hem liefheeft, die deed geboren worden, heeft ook degene lief, die uit Hem geboren is.*

Liefde en vrees

Wie zelf bemind wordt door God de Vader en daardoor zijn medegelovigen liefheeft, hoeft voor het oordeel niet te vrezen. Johannes schrijft daarover in 1 Joh. 4:18 *Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit; want de vrees houdt verband met straf en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde.*

Deze tekst wordt veel uit zijn verband gerukt. Maar zij gaat over de zekerheid, dat wij straks rijk beloond zullen worden wanneer wij de ander liefhebben. Dit blijkt uit de voorafgaande woorden. 1 Joh.4:17 *Hierin is de liefde bij ons volmaakt geworden, dat wij vrijmoedigheid hebben op de dag des oordeels, want gelijk Hij is, zijn ook wij in deze wereld.*

Hoofdstuk 37

Heiliging

De Heer Jezus maakt in de zaligsprekingen duidelijk, dat heiliging van de binnenkant van de mens, een rein en heilig gedachteleven, voorwaarde is voor de eeuwige heerlijkheid: (Matt.5:8) *Zalig de reinen van hart want zij zullen God zien.*

Dan is er de bekende tekst uit Hebr.12:14: *Jaagt naar de vrede met allen en naar de heiliging, zonder welke niemand de Here zal zien.* Het feit, dat de uitdrukking *jaagtnaar de heiliging* wordt gebruikt, betekent natuurlijk, dat deze heiliging niet vanzelf komt. Iedere gelovige, die door de Heilige geest met God wandelt, wordt zich ervan bewust, dat er allerlei zondige gedachten en begeerten in zijn of haar leven zijn.

De Geest geeft direct onvrede, wanneer we aan dergelijke gedachten toegeven. Bij die verkeerde gedachten gaat het vaak om de aanzet tot bekende zonden en overtredingen van Gods geboden, maar ook om zaken als jaloezie en irritatie. Wij moeten leren om aan verkeerde begeerten te sterven en die los te laten. We hebben die begeerten ook niet meer nodig, nu wij de liefde van God hebben ervaren.

Hoofdstuk 38

Heiliging en persoonlijkheidsproblemen

Gebrek aan zachtmoedigheid, heiligheid en broederliefde is soms terug te voeren op zondige gedachtepatronen, zoals angst, negativiteit, depressiviteit en gedachten van minderwaardigheid, die heel diep met onze persoonlijkheid zijn vergroeid. Dit mondt uit in zondige gedragspatronen, zoals oncorrigeerbaarheid en egoïsme.

In de levensbeschrijvingen van mensen uit het O.T. zien we soms, dat zij door een bepaald zondig gedachtepatroon kwamen tot zondige daden en zo ten val kwamen of ernstige schade leden, hoewel God hen had geroepen. Het was Gods bedoeeling geweest om deze mensen in een persoonlijke omgang met Hem, door de Heilige Geest gaandeweg los te maken van deze verkeerde patronen.

Simson, Saul en Salomo

Drie personen die vanwege persoonlijkheids problemen (laag zelfbeeld) zichzelf te gronde richtten.

Simson

Simson, die door God was geroepen en door de Heilige Geest gesterkt, richtte zijn leven te gronde door voortdurend toe te geven aan seksuele begeerten.

Wij kennen Simson vooral van zijn bovennatuurlijk fysieke kracht, maar hij was tot veel meer in staat. Richt.15: 20 vertelt ons terloops: *Hij richtte Israel in de dagen der Filistijnen, twintig jaar*. Het gaat dan niet om het vechten met ezelskaken, maar het spreken van recht en het bekleden van een bestuursfunctie.

Hij bracht zichzelf meerdere keren in levensgevaar door het bezoeken van prostitués en zijn zwak voor vrouwen was zo groot, dat uiteindelijke Deleilah (het meisje van de nacht, van

de duisternis) hem het geheim van zijn Nazireeërschap ontfutselde. We kunnen natuurlijk proberen de diepere grond voor zijn seksuele escapades te vinden. Een diepe eenzaamheid en het gevoel onbegrepen te zijn kunnen hierbij een rol hebben gespeeld.

Saul

Veel subtieler ligt het bij koning Saul. Hij werd door God geroepen en vervuld met de Heilige Geest. De Heilige Geest kwam zo krachtig op hem, dat hij in geestvervoering raakte en zijn vroegere bekenden hun ogen niet konden geloven: *“Is Saul ook onder de profeten?”*

Zijn persoonlijkheidsprobleem van innerlijke onzekerheid wordt in de Bijbel voor het eerst zichtbaar in 1 Sam. 10:21 tijdens de verkiezing van de nieuwe koning: *Tenslotte werd Saul, de zoon van Kis, aangewezen. Maar toen men hem zocht, was hij niet te vinden. Daarom stelde men nogmaals de Here een vraag: Is de man wel hier gekomen? De Here nu zeide: Zie, hij houdt zich ergens tussen het pakgoed schuil. Men snelde heen en haalde hem daarvandaan, en toen hij midden onder het volk stond, bleek het, dat hij een hoofd boven al het volk uitstak.*

Vanuit een diep minderwaardigheidscomplex en innerlijke onzekerheid probeerde hij later steeds bij mensen in het gevecht te komen en was om die reden regelmatig ongehoorzaam aan God.

Uiteindelijk verdween de Heilige Geest uit zijn leven. Dit was nooit Gods bedoeling geweest. God wist dat de man, die Hij riep, zwakke kanten had (die hebben wij allemaal). Maar Saul had door de Heilige Geest, door de liefde van God en door de wandel met Hem een nieuwe zekerheid en zelfvertrouwen moeten leren.

Vast en zeker hadden mensen - misschien zijn eigen familieleden - hem ooit afgewezen en verworpen, maar God had hem aangenomen. Daarin had Saul zijn nieuwe zelfverzekerdheid kunnen vinden. Zijn angst voor verwerping opende in zijn leven de deur voor een boze geest van angst en achterdocht. Af

en toe bracht deze macht van angst hem tot buien van razernij. Uiteindelijk vervreemden de machten van angst hem zo van God, dat hij kort voor zijn laatste veldslag een spiritistisch medium raadpleegde. De dag daarop pleegde hij aan het eind van de verloren veldslag zelfmoord.

Salomo

Weer een ander voorbeeld is koning Salomo, door God aangegeven als opvolger van David en gezalfd met de Heilige Geest en met wijsheid. God sprak tot hem in dromen. Tijdens de inwijding van de door Salomo gebouwde tempel verscheen de Heer in vuur en rook.

Uiteindelijk zocht hij zijn zekerheid niet in de zegen en bijstand van God, maar in prestige. Dit verkreeg hij door allerlei verbonden en handelscontracten met omringende heidense volkeren. Ter wille van deze verbonden met andere vorstenhuizen en om zelf als Oosters vorst aan prestige te winnen, huwde hij vele buitenlandse prinsessen.

Maar met deze vreemde vrouwen haalde hij ook hun buitenlandse afgoden in huis. Hij ging zelfs zover, dat hij voor deze vrouwen tempeltjes bouwde, waarin zij hun afgoden konden aanbidden. Hij vergezelde hen zelfs bij hun offerfeesten. Zo werd de wijze koning, door zijn innerlijke onzekerheid een grote dwaas. In plaats van te leven vanuit het feit, dat God hem liefhad en had gekozen, zocht hij zijn zekerheid in internationale verdragen en zijn prestige in vele voorname vrouwen.

De weg van heiliging

Ook in de gemeente zien wij maar al te vaak, dat innerlijke onzekerheid de wortel is van allerlei onheiligheid. Steeds weer zoeken ook gelovigen hun zekerheid, hun identiteit, in geld, macht en vrouwen. Zo verdringen de gelovigen elkaar om erkenning en eer van mensen in plaats van alleen te streven naar gehoorzaamheid en eer van God.

De apostel Petrus noemt in 2 Petr.1:5 een hele serie van deugden, die wij door onze keuzen moeten nastreven: *geloof, deugd,*

kennis, zelfbeheersing, volharding, godsvrucht, broederliefde en liefde jegens allen. Hij besluit dan in vs.10, 11 Beijvert u daarom des te meer, broeders, om uw roeping en verkiezing te bevestigen; want als gij dit doet, zult gij nimmer struikelen. Want zo zal u rijkelijk worden verleend de toegang tot het eeuwige Koninkrijk van onze Here en Heiland, Jezus Christus.

Langs een weg van heiliging, het maken van de juiste keuzen, zullen wij rijkelijk toegang krijgen tot Gods koninkrijk. Maken we daarmee geen ernst, dan zal die toegang steeds nauwer worden.

De Here Jezus geeft een voorbeeld van gelovigen, die geen ernst maken met hun heiliging. Het gaat om mensen, die zelfs op allerlei manieren hebben gefunctioneerd in de gaven van de Heilige Geest (Matt.7:21): *Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het koninkrijk der hemelen binnengaan, maar wie doet de wil mijns Vaders, die in de hemelen is. Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Here, Here, hebben wij niet in Uw naam geprofeteerd en in Uw naam boze geesten uitgedreven en in Uw naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid.*

Het is dus mogelijk, dat gelovigen, die ooit vervuld werden met Gods Geest en in een bediening functioneerden, door een gebrek aan gehoorzaamheid en levensheiliging uiteindelijk worden afgewezen. De woorden *Ik heb u nooit gekend*, wijzen erop, dat de persoonlijke intieme relatie met de Heer reeds lang verloren was gegaan.

Hoofdstuk 39

De gaven van de Geest

Verantwoordelijkheid nemen in de gaven van de Geest

Het voorgaande moet ons niet tot de conclusie brengen, dat het streven naar de werkingen van de Heilige Geest onbelangrijk is voor het verkrijgen van een eeuwige beloning. Dat is helemaal niet zo. De gaven en werkingen van de Geest zijn heel belangrijk, maar ze horen gepaard te gaan met een ontwikkeling van een zuiver karakter.

Passiviteit

Bij veel gelovigen heerst de gedachte, dat de werkingen van de Heilige Geest, door God worden uitgedeeld overeenkomstig een bepaling van Zijn wil. Heeft iemand geen enkele aanwijsbare gave van de Heilige Geest, of heeft iemand met de doop in de Heilige Geest bepaalde gaven of werkingen van de Geest niet ontvangen, dan is dat kennelijk ook Gods wil. Natuurlijk achten zij het mogelijk, dat God op een bepaald moment opnieuw bepaalde gaven uitdeelt, maar men kan daar hooguit voor bidden en moet verder afwachten.

Dit is in duidelijke tegenspraak met wat de apostel Paulus ons hierover onderwijst. In 1 Cor.12:29 geeft hij toe, dat in de praktijk niet iedereen alle gaven en bedieningen van de Geest uitoefent: *Zijn zij soms allen apostelen? Allen profeten? Allen leraars? Allen krachten? Hebben soms allen gaven van genezing? Spreken soms allen in tongen? Vertolken zij soms allen?* Het antwoord op deze retorische vraag is duidelijk: Nee niet allen bezitten al deze gaven of bedieningen.

Streeft dan...!

Toch besluit Paulus zijn onderwijs met de woorden: *Streeft dan naar de hoogste gaven en ik wijs u een weg, die nog veel verder omhoog voert.*

De vervulling met de Heilige Geest plaatst ons dus voor een blijvende opdracht om steeds verder te groeien in de gaven en

bedieningen van de Geest, die Hij door zijn inwoning al in ons heeft gelegd; ook al zijn we ons dat vaak nog niet bewust.

In het volgende hoofdstuk (1 Cor.13 over de liefde) laat Paulus zien, dat een gelovige niet automatisch waardevoller wordt door de gaven van de Heilige Geest. Ook de motivatie moet kloppen. Niet zelfverheerlijking maar liefde in het dienen en zegenen van de ander, moet de motivatie van de gelovigen zijn, wanneer zij zich uitstrekken naar de gaven en werkingen van de Heilige Geest.

De conclusie van 1 Cor.13 is dan ook (1 Cor.14:1): *Jaagt de liefde na en streeft naar de gaven des Geestes, doch vooral naar het profeteren.* Dit streven komt nog een paar keer aan de orde.

Zo zegt Paulus in 1 Cor.14:12: *Zo moet ook gij, omdat gij naar geestelijke gaven streeft, trachten uit te munten tot stichting van de gemeente. Derhalve moet hij die in een tong spreekt, bidden, dat hij het moge uitleggen,* en in 1 Cor.14: 39 *Zo dan mijn broeders streeft ernaar te profeteren en belemmert het spreken in tongen niet. Laat alles betamelijk en in goede orde geschieden.*

De gaven en werkingen van de Heilige Geest zijn voor de gemeente intern en naar de wereld toe heel belangrijk. Openbaringen (bijvoorbeeld profetieën) en wonderen (bijvoorbeeld genezingen van zieken en bevrijdingen van gebonden mensen) bemoedigen de gelovigen en bevestigen nog altijd het gepredikte woord.

De 'talenten'

Om te laten zien, dat het groeien in de gaven en werkingen van de Geest heel belangrijk is in verband met het loon, gaf Jezus de gelijkenis van de talenten in Matt.25:14vv. *Want het is als een mens, die bij zijn vertrek naar het buitenland zijn slaven riep en hun zijn bezit toevertrouwde. En de een gaf hij vijf talenten, een ander twee, een derde een, een ieder naar zijn bekwaamheid, en hij reisde buitenslands.*

Zijn talenten aangeboren eigenschappen?

Traditioneel gaf men aan deze gelijkenis een eigenaardige uit-

leg mee. De talenten zouden natuurlijke aangeboren eigenschappen en kwaliteiten zijn, zoals muzikaliteit, taalgevoeligheid, wiskundeknobbel, ruimtelijk inzicht, enzovoort. Deze uitleg is zo vanzelfsprekend geworden, dat men er niet eens meer over nadenkt.

De neerslag hiervan is in het Nederlands taalgebruik terug te vinden. We spreken over een 'getalenteerd' musicus of een getalenteerd kunstschilder. Ouders hebben hun kinderen opgevoed met woorden als: Je moet je 'talenten' gebruiken en ontwikkelen.

Wanneer deze opdracht dan bovendien met een gelijkenis uit de Bijbel wordt ondersteund, leidt dat tot de verplichting, om de aangeboren natuurlijke bekwaamheden te ontwikkelen en diploma's te halen op het gebied van wiskunde, talenkennis, een handwerk te leren of muzieklessen te volgen. Ik herinner me nog, dat ik orgelles kreeg, omdat er misschien enige muzikaliteit bij mij aanwezig was. Het bleek niet zo te zijn. Ik was niet werkelijk muzikaal en moest dus andere capaciteiten ontplooiën. Dat leidde tot vele diploma's.

De 'talenten' zijn gaven en bedieningen van de Geest!

Het is echter zeer de vraag of deze uitleg wel mogelijk is. Laten we nog eens naar de eerste twee verzen van deze gelijkenis kijken: *Want het is als een mens, die bij zijn vertrek naar het buitenland zijn slaven riep en hun zijn bezit toevertrouwde. En de een gaf hij vijf talenten, een ander twee, een derde een, een ieder naar zijn bekwaamheid, en hij reisde buitenslands.*

De heer van de slaven vertrouwt iets, dat van hem persoonlijk is, toe aan zijn slaven. Voor zijn vertrek hadden ze het niet; na zijn vertrek kunnen ze erover beschikken. Ze krijgen niet allemaal hetzelfde. De een krijgt meer dan de ander. Dat is niet zonder reden, want de heer kent zijn slaven en weet dat zij verschillende natuurlijke bekwaamheden en aanleg hebben. De een kan dus met meer omgaan dan de ander.

De heer uit de gelijkenis is natuurlijk de Here Jezus. Zijn vertrek naar het buitenland is zijn hemelvaart. Zijn terugkeer uit

het buitenland is dan Zijn glorieuze wederkomst. De slaven uit de gelijkenis zijn de gelovigen. Nu is de vraag: Wat zijn de talenten, die de Heer bij zijn hemelvaart toevertrouwde aan de gelovigen? Die vraag is helemaal niet moeilijk te beantwoorden, want kort na Jezus hemelvaart wordt de Heilige Geest uitgestort op de gelovigen.

Jezus had dat ook zo beloofd in Johannes 16:7 : *Doch Ik zeg u de waarheid: Het is beter voor u, dat Ik heenga. Want indien Ik niet heenga, kan de Trooster niet tot u komen, maar indien Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden.*

De Heilige Geest en Zijn werkingen worden gegeven aan de gelovigen en iedere gelovige ontvangt bepaalde aspecten van de werkingen van de Geest. De een ontvangt meer, de ander minder.

De werkingen van de Heilige Geest zijn in iedere gelovige anders. Ze zijn aangepast aan zijn of haar natuurlijke bekwaamheden.

De gelijkenis gaat verder: Matt.25:16 *Terstond ging hij, die de vijf talenten ontvangen had, op weg, en hij deed er zaken mede en verdiende er vijf bij. Evenzo verdiende hij, die de twee talenten had, er twee bij. Maar hij, die het ene talent ontvangen had, ging heen en groef een gat in de grond en verborg het geld van zijn heer.*

Beloning

En na lange tijd kwam de heer van die slaven en hield afrekening met hen. En die de vijf talenten ontvangen had, trad toe en bracht nog vijf talenten bovendien, zeggende: Heer, vijf talenten hebt gij mij toevertrouwd: zie, ik heb er vijf talenten bij verdiend. Zijn heer zeide tot hem. Wel gedaan, gij goede en getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga in tot het feest van uw heer. Die met de twee talenten trad ook toe en zeide: Heer, twee talenten hebt gij mij toevertrouwd; zie, ik heb er twee talenten bij verdiend. Zijn heer zeide tot hem: Wel gedaan, gij goede en getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen; ga in tot het feest van uw heer.

Straf

Nu kwam ook hij, die het ene talent ontvangen had, en zeide: Heer, ik

wist van u, dat gij een hard mens zijt, die maait, waar gij niet gezaaid hebt, en die bijeenbrengt van plaats en, waar gij niet hebt uitgestrooid. En ik was bevreesd en ben heengegaan en heb uw talent in de grond verborgen; hier hebt gij het uwe.

En zijn heer antwoordde en zeide tot hem: Gij slechte en luie slaaf, wist gij, dat ik maai, waar ik niet gezaaid heb en bijeenbreng van plaats en, waar ik niet heb uitgestrooid? Dan hadt gij mijn geld aan de bankiers moeten geven en ik zou bij mijn komst mijn eigendom met rente opgevraagd hebben.

Neemt hem dan het talent af en geeft het aan hem, die de tien talenten heeft. Want aan een ieder, die heeft, zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben. Maar wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal hem ontnomen worden.

We gaan er nu vanuit, dat de talenten bestaan uit de gaven en werkingen van de Heilige Geest. Deze talenten (gaven en werkingen) moeten worden ontplooid om tot volle bloei te komen.

Groei in het gebruik van de gaven:

Spontaan of nagestreefd?

Soms komen openbaringen van de Heilige Geest heel spontaan in het hart van een gelovige op, maar je kunt je er ook bewust naar uitstrekken en voor openstellen. Dan zal de werking van de Heilige Geest (profetie, openbaring, wijsheid, genezing) veel krachtiger en vaker komen.

Iemand, die de gaven en werkingen van de Geest, die hij ontvangen heeft, regelmatig gebruikt, zal ontdekken, dat ze krachtiger, dieper, effectiever en efficiënter worden. We leren er beter mee om te gaan en staan het werk, dat God wil doen, steeds minder in de weg.

Mensenvrees en angst

Wijzelf, of liever gezegd onze onzekerheid en mensenvrees, zijn namelijk de grootste veranderingen en blokkeringen voor het werk van de Geest door ons heen. Zoals voor de slaven van de heer uit de gelijkenis het drijven van handel altijd iets van spanning en stress met zich meebrengt (Zal de handel gelukken? Zal ik winst maken?), zo heeft ook het omgaan met de

werkingen van de Geest iets spannends. Wij moeten vaak uit-treden in geloof en daarbij onze vrees en onzekerheid overwin-nen.

Er is soms enige spanning en onzekerheid: Heb ik de stem van God wel goed verstaan, of verwissel ik Gods spreken met mijn eigen ideeën? Verder is er vaak een bepaalde vrees voor de beoordeling door medegelovigen.

Wat zullen ze ervan denken, als ik ineens iets ga doen in de naam van de Heer Jezus, als ik een openbaring uitspreek of als ik een persoonlijke opdracht van God ga vervullen, die ande-ren niet direct begrijpen?

Nieuwe gaven ontvangen

Alleen in de weg van luisteren en handelen onder de inspiratie van de Heilige Geest kunnen de gaven groeien en kunnen ook nieuwe gaven en werkingen ontdekt of verkregen worden.

Waarom zouden wij trouwens willen groeien in de werkingen van de Geest? Hebben we niet genoeg ontvangen, toen we tot geloof kwamen? Het gaat niet alleen om mijn groei, maar het gaat erom, dat God door ons heen mensen wil zegenen. Hij wil zichzelf openbaren door ons heen.

De reden, waarom wij in de werkingen van de Heilige Geest zouden willen groeien, is dus om God te behagen en om van-uit Zijn liefde de naaste te dienen met iets, dat direct van God komt. Wij willen groeien in de werkingen van de Geest, omdat we weten, dat we in deze wereld een verantwoordelijkheid dragen om het Evangelie van het Koninkrijk te verkondigen.

Oefening in priesterschap

Wij willen aan de mensen laten zien, wie God is. God is een God van liefde en van kracht. En behalve, dat we dit met zoveel woorden kunnen zeggen, mogen we net als Jezus, door de Heilige Geest aan de wereld (en aan medegelovigen) laten zien, wie Hij is.

Wij mogen geopenbaarde woorden van troost, vermaning of bemoediging spreken en door onze handen heen kunnen zie-

ken genezen worden en gebonden en gekweld worden bevrijd. Zo vervullen wij een priesterlijke verantwoordelijkheid. Dit is een heel bijzondere oefening in de verantwoordelijkheden van het toekomstige priesterschap, dat wij straks met Christus zullen bekleden.

God belooft verantwoordelijkheidsbesef in de gaven

De heer uit de gelijkenis is blij met het verantwoordelijkheidsbesef van de twee slaven, die zijn bezit hebben vermeerderd. Zo is de Heer ook blij met die gelovigen, die gedurende hun leven verantwoordelijkheid hebben genomen in de gaven en werkingen van de Heilige Geest. De beide eerste slaven krijgen te horen: *Over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen.*

Het nemen van verantwoordelijkheid in de werkingen van de Heilige Geest leidt dus in de toekomst tot het ontvangen van veel meer verantwoordelijkheid in het koninkrijk van God.

De parallelle gelijkenis van de ponden in Lucas 19:17 vertelt ons iets meer over de nieuwe verantwoordelijkheid: *hij zeide tot hem: Voortreffelijk, goede slaaf; omdat gij in het minste getrouw geweest zijt, heb gezag over tien steden.*

De beloning wordt in deze gelijkenis dus voorgesteld als een beloning in de vorm van gezag en heerschappij. Dit 'gezag over tien steden' kunnen we nauwelijks meer beeldspraak noemen. Want onze toekomstige opdracht bestaat uit heerschappij over de aarde. Daarbij krijgt de een gezag over een groter stuk aarde (of een groter gezag over de aarde) dan de ander.

Een talent in de grond (vrees als motivatie)

Wij moeten ook nog even letten op die ene slaaf, die het talent van zijn heer wegstopte in de grond. Twee dingen zijn aan hem opmerkelijk. In de eerste plaats het beeld dat hij van zijn heer heeft: *Ik wist dat gij een hard mens zijt.*

In de uitleg van de gelijkenis, gaat het om het beeld dat mensen van God en van de Here Jezus hebben. Wie denkt dat God

hard is en eigenlijk onmogelijke eisen stelt, zal op het terrein van de werkingen van de Geest geen risico's willen lopen. Je zou maar eens een fout maken, door Gods openbaring verkeerd te verstaan en iets verkeerd door te geven. Dan zwaait er wat. Maar zo is het niet. God is niet boos als wij fouten waken; Hij is teleurgesteld wanneer wij niets doen op dat terrein.

Het tweede punt betreft, wat de man uit de gelijkenis over zichzelf zegt : *Ik was bevreesd*. Vrees staat tegenover geloof. Een verkeerd beeld van God en vrees bepalen zijn motivatie.

Vrees of geloof

Degene, die Jezus werkelijk kent, weet dat Hij zichzelf graag openbaart, dat Hij graag zegent en graag geneest en bevrijdt. Wie dat weet, gaat bij zijn streven naar groei uit van het geloof, de zekerheid, dat God die groei ook wil en dat Hij het streven naar gaven en werkingen van de Geest zal zegenen.

De Heer wil zich immers door die gaven en werkingen van de Geest openbaren aan zowel gelovigen als ongelovigen. Het geloof in de liefde en de goedheid van God vormt dan ook de motivatie van beide knechten, die iets met de talenten hebben gedaan.

Misschien moet ik er nog bij zeggen, dat zij alle twee met een bepaalde blijdschap en met zelfvertrouwen voor de Heer verschijnen. Ze zeggen niet: "Nou ja, ik heb mijn best gedaan. Als ik een beetje meer geluk had gehad, dan zou ik nog wel een extra talent hebben kunnen bijverdienen. Nu is het bij vijf (resp. twee) talenten winst gebleven". Zij weten al van te voren dat de heer blij met hen zal zijn. Ze hebben met plezier voor hun heer gewerkt. Ze gingen enthousiast aan de slag. Let in dit verband op de woorden: *Terstond ging hij ... op weg en deed er zaken mee*.

Hoofdstuk 40

Beheer van geld en bezit

Er wordt wel eens gedacht, dat iets banaals, als het beheer van geld en goed, geen effect kan hebben op onze positie in Gods koninkrijk. Toch zegt Jezus in de zaligsprekingen (Matt. 5:7): *Zalig de barmhartigen, want hun zal barmhartigheid geschieden.* Wie zijn hart opent voor de arme en behoeftige, zal van Godswege een beloning ontvangen.

De onrechtvaardige rentmeester

Jezus heeft dikwijls over geld gesproken. Vooral de evangelist Lucas heeft Jezus' onderwijs hierover genoteerd. Een voorbeeld is de gelijkenis van de onrechtvaardige rentmeester in Luc.16:1vv. *Hij zeide ook tot zijn discipelen: Er was een rijk man, die een rentmeester had. Van deze werd hem aangebracht, dat hij zijn bezit verkwistte. En hij liet hem roepen en zeide tot hem: Wat hoor ik daar van u? Doe verantwoording van uw beheer, want gij kunt niet langer rentmeester blijven.*

De rentmeester zeide bij zichzelf: Wat moet ik doen? Want mijn heer ontnemt mij mijn rentmeesterschap. Spitten kan ik niet, voor bedelen schaam ik mij. Ik weet, wat ik doen zal, opdat zij mij, wanneer ik uit mijn rentmeesterschap ontzet ben, in huis zullen nemen.

En hij ontbood de schuldenaars van zijn heer een voor een bij zich. Hij zeide tot de eerste: Hoeveel zijt gij mijn heer schuldig? Hij zeide: Honderd vaten olie. Hij zeide tot hem: Hier hebt gij uw schuldbekentenis, ga vlug zitten en schrijf vijftig. Daarna zeide hij tot de tweede: En hoeveel zijt gij schuldig? Hij zeide: Honderd zakken tarwe. Hij zeide tot hem: Hier hebt gij uw schuldbekentenis, schrijf tachtig.

En de heer prees de onrechtvaardige rentmeester, dat hij met overleg gehandeld had, want de kinderen dezer wereld gaan ten aanzien van hun geslacht met veel meer overleg te werk dan de kinderen des lichts. En Ik zeg u: Maakt u vrienden met behulp van de onrechtvaardige Mammon, opdat, wanneer deze u ontfalt, men u opneme in de eeuwige tenten.

Wie in zeer weinig getrouw is, is ook in veel getrouw. En wie in zeer weinig onrechtvaardig is, is ook in veel onrechtvaardig. Indien gij dus niet getrouw geweest zijt ten aanzien van de onrechtvaardige Mammon, wie zal u dan het ware goed toevertrouwen?

Ook deze gelijkenis besluit met de vraag van Jezus naar onze betrouwbaarheid en rechtvaardigheid. Kan ons op grond daarvan het ware goed worden toevertrouwd? Kan God ons in Zijn koninkrijk de volle beloning geven?

Eigenaar of rentmeester?

De achterliggende gedachte is, dat de mens het geld, dat hij hier op aarde heeft verdiend of verkregen, niet als zijn eigen bezit mag beschouwen. Het is God, die ons de aarde gaf om op te wonen en die ons gezondheid, verstand, handen, energie, creativiteit, handelsgeest en inzicht heeft gegeven, waardoor wij geld konden verdienen.

Hij deed ons 'toevallig' geboren worden in een rijke (of minder rijke) samenleving, waardoor wij wel of geen opleiding konden volgen. Heel veel van wat wij aan bezit hebben danken we aan het feit, dat wij 'toevallig' in een ontwikkeld land zijn geboren. Deze royale mogelijkheden hebben we niet verdiend of aan onszelf te danken.

Wanneer ons wiegje ergens anders had gestaan, hadden we misschien veel minder perspectieven gehad.

Omdat wij van God bepaalde startmogelijkheden en kansen hebben gekregen, zullen wij ook voor het beheer daarvan aan Hem verantwoording moeten afleggen.

De manier, waarop de mensen met hun geld en bezit omgaan, is meestal vrij egoïstisch, omdat zij van mening zijn, dat zij het zelf hebben verdiend, dat het dus van hen is, en dus zelf kunnen uitmaken, wat ze er mee doen. Dit is echter een verkeerde veronderstelling. In de ogen van de Schepper zijn wij rentmeesters, die Zijn bezit beheren.

De rentmeester uit de gelijkenis weet, dat hij zijn beheer zal moeten verantwoorden en scheldt de schuldenaars van zijn heer een deel van hun schulden kwijt. Hij hoopt op die manier vrienden te krijgen en na zijn ontslag door hen geholpen te worden. Hij geeft dus het geld van zijn heer weg. Naar onze Westerse maatstaven is deze rentmeester eigenlijk een boef, die nog gauw probeert zijn eigen bedje te spreiden.

Slimheid en vooruitzien

Maar de heer uit de gelijkenis prijst de slimheid van de onrechtvaardige rentmeester, omdat hij zich vrienden heeft gemaakt met zijn geld. De Here Jezus verzucht bij het vertellen van deze gelijkenis, dat de kinderen van het licht, de gelovigen, niet zo slim met hun geld omgaan als mensen in de wereld.

Gebrek aan visie op de eeuwigheid

Vaak ontbreekt het hun aan visie op de toekomst. In de tijd van Jezus was het heel gebruikelijk, dat mensen geld besteedden aan allerlei relatiegeschenken. Op die manier kon men andere mensen aan zich verplichten. In zakelijke ondernemingen, of in tijden van nood en tegenslag kon men daar dan weer zijn voordeel mee doen.

In onze huidige rechtssysteem hebben we het dan over smeergelden. Het gaat in de gelijkenis niet om het goedpraten van smeergelden, maar om de slimheid, die eraan ten grondslag ligt. De gelijkenis is dus een beetje krom. Veel gelovigen ontbreekt het door kortzichtigheid aan deze slimheid.

De betekenis van de gelijkenis is echter duidelijk. God zal ons ook prijzen, als wij het geld, dat wij beheren, royaal weggeven, aan wie het werkelijk nodig heeft. Dan zullen wij het moment van ons sterven, wanneer wij al van onze bezittingen niets kunnen meenemen, een vriend in de hemel hebben, die ons welkom heet. Dan zal men ons *opnemen in de eeuwige tenten*.

Wie nu betrouwbaar is...

Wie getrouw is in het beheren van zijn geld (door royaal te geven aan armen en behoeftigen), aan hem zal God later het

beheer over het ware goed toevertrouwen. De beloning voor wie zijn geld en bezit inzet voor de naaste (of voor de verkondiging van het Evangelie), zal dus een hoge mate van gezag en verantwoordelijkheid zijn in Gods koninkrijk.

Onze schat

Ook Lucas 12:33 spreekt over een hemelse beloning, wanneer een gelovige hier op aarde zijn geld en bezit inzet voor zijn medemens: *Verkoopt uw bezittingen om aalmoezen te geven. Maakt u beurzen, die niet oud worden, een schat, die nooit opraaft, in de hemelen, waar geen dief bij komt en geen mot ze schaadt. Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.*

De geldzucht, het vergaren en vasthouden van geld, is dan ook een van de gevaarlijkste begeerten, wanneer het gaat om onze toekomstige beloning.

Vrijgevigheid noodzakelijk

Wanneer de rijke jongeling teleurgesteld van Jezus is weggegaan, omdat hij vastzat aan zijn bezit, verzucht Jezus (Luc.18:24) : *Hoe moeilijk kunnen zij, die geld hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan. Want het is gemakkelijker, dat een kameel gaat door het oog ener naald, dan dat een rijke het Koninkrijk Gods binnengaat. En die dit hoorden, zeiden tot Hem: Maar wie kan dan behouden worden? Hij zeide tot hen: Wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God.*

Wat is mogelijk bij God?

Deze laatste zinsnede wordt vaak verkeerd uitgelegd, als zou een rijke door Gods genade wél behouden kunnen worden. Men zegt dan: "De behoudenis ontvangt men niet door goede werken, zoals het weggeven van geld, maar door het geloof in Jezus Christus". Dat bedoelde Jezus natuurlijk niet.

Loskomen van bezit is mogelijk

Een rijke, die Jezus heeft aangenomen als verlosser en vervuld is met de Heilige Geest, zal van binnenuit veranderen en het verlangen krijgen om zijn geld in te zetten om goed te doen. Bekering en verandering, *dát is mogelijk bij God.*

Wij zien dat in de praktijk gebeuren in Hand.2:44 *En allen, die tot het geloof gekomen en bijeenvergaderd waren, hadden alles gemeenschappelijk; en telkens waren er, die hun bezittingen en have verkochten en ze uitdeelden aan allen, die er behoefte aan hadden;*

In dezelfde lijn schrijft Paulus, bij uitstek de prediker van het geloof en de genade, aan Timoteüs (1 Tim.6:17) *Hun, die rijk zijn in de tegenwoordige wereld, moet gij bevelen niet hooghartig te zijn, en hun hoop gevestigd te houden niet op onzekere rijkdom, doch op God, die ons alles rijkelijk ten gebruike geeft, om wel te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig en mededeelzaam, waardoor zij zich een vaste grondslag voor de toekomst verzekeren om het ware leven te grijpen.*

Jacobus, de broeder van Jezus, stelt deze zaak ook aan de orde (Jac.2:14) *Wat baat het, mijn broeders, of iemand al beweert geloof te hebben, als hij geen werken heeft? Kan dat geloof hem behouden? Stel, dat een broeder of zuster gebrek heeft aan kleding en aan dagelijks voedsel, en iemand uwer zegt tot hen: Gaat heen in vrede, houdt u warm en eet goed, zonder hen echter van het nodige voor het lichaam te voorzien, wat baat dit?*

De Heilige Geest zal ons opvoeden in het geven. Daarbij gaat het niet alleen om het geven van tienden, maar om een hart vol barmhartigheid voor hen die arm zijn, in het bijzonder wanneer het gaat om geloofsgenoten.

Hoofdstuk 41

Getuigenis

Het vrijmoedig getuigen van de liefde van God en het kruis van Jezus is ook een belangrijke voorwaarde om de beloning te ontvangen. De Here Jezus spreekt zich hierover in positieve en negatieve zin uit:

Lucas 9:26 Want ieder, die zich voor Mij en voor mijn woorden zal schamen, voor hem zal de Zoon des mensen Zich schamen, wanneer Hij komt in zijn heerlijkheid en die van de Vader en de heilige engelen.

Lucas 12:8 Ik zeg u: Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, hem zal ook de Zoon des mensen belijden voor de engelen Gods;

Reeds in het boek Daniël lezen we, dat de beloning voor hen, die anderen tot het geloof brengen, een hoge mate van heerlijkheid is: Daniël 12:3 *En de verstandigen zullen stralen als de glans van het uitspansel, en die velen tot gerechtigheid hebben gebracht als de sterren voor eeuwig en altoos.*

Natuurlijk wordt de beloning niet afgemeten, naar het aantal mensen, dat door iemand tot Christus is geleid. Sommigen kunnen door gunstige omstandigheden en door hun bijzondere communicatieve gaven veel vrucht op hun verkondiging hebben, terwijl anderen onder ongunstige omstandigheden nauwelijks resultaten zien van hun evangelisatiewerk.

Het is de gehoorzaamheid en de bereidheid om het Evangelie in kleine en grote kring te verkondigen, die in Gods ogen telt.

Overwinning over verlegenheid en mensenvrees

Nu gebruiken gelovigen nogal eens het excuus, dat zij niet de bediening van evangelist hebben, en daarom niet of nauwelijks behoeven te getuigen. Verlegenheid is vaak de reden. Dit is echter een vorm van mensenvrees, die wij door de kracht van

de Geest zouden moeten overwinnen. Vrees voor conflict en vervolging of schaamte zijn andere redenen, waardoor men niet getuigt. Mensen willen nu eenmaal graag aardig gevonden worden.

Als gelovigen zijn wij ertoe geroepen met de hulp van de Heilige Geest iedere verlegenheid, mensenvrees en minderwaardigheidsgevoel te leren overwinnen. Daarbij zullen we door onze angst heen moeten breken. Soms zullen we dus onze vreesachtigheid moeten forceren. Dan zal de Heilige Geest ons verder helpen.

Timotheüs worstelde met verlegenheid

Timotheüs, een van de medewerkers van Paulus, was zo'n verlegen en vreesachtig mens. Meerdere keren spoort Paulus hem aan om zichzelf te overwinnen.

Zo zegt hij in 2 Tim.1:7 Want God heeft ons niet gegeven een geest van lafhartigheid, maar van kracht, van liefde en van bezonnenheid. Schaam u dus niet voor het getuigenis van onze Here of voor mij, zijn gevangene, maar wees mede bereid voor het evangelie te lijden in de kracht van God.

Het is belangrijk, dat wij ons niet achter drogredenen verbergen. Verlegenheid, mensenvrees en minderwaardigheidsgevoelens zijn on-vrijheden, verlammingen, waarvan wij onszelf door de kracht van de Heilige Geest moeten bevrijden. Dit gaat beslist niet zonder een duidelijke wilsbeslissing en keuze. Laten wij toch niet een deel van onze beloning missen door beperkingen in onze persoonlijkheid, die we best kunnen overwinnen.

Broeder Bethlehem

Ik wil dit gedeelte over mensenvrees en verlegenheid besluiten met een anekdote uit mijn eigen leven. Het verhaal past eigenlijk niet in een Bijbelstudieboek, maar ik kan het nu eenmaal niet laten. Het speelde zich af in Amsterdam rond 1975, een jaar, nadat ik trouwde met Henny Delina.

Ik was ook na ons trouwen een vrij verlegen mens gebleven.

Overall waar ik werkte en met mensen iets van een contact of relatie kon opbouwen, getuigde ik graag van Jezus. Maar om zo spontaan, op straat, of op een bushalte met vreemden contact te leggen en dan van Jezus te getuigen, vond ik erg moeilijk.

Henny was heel anders. Zij legde heel gemakkelijk contact. Als we met zijn tweeën op reis waren, legde zij vaak contact met onze reisgenoten en vervolgens deed ik wel mee en vertelde over mijn bekering of over andere dingen, die Jezus in mijn leven had gedaan.

En zo kon het gebeuren, dat ik ergens op een bushalte ineens een impuls van de Heilige Geest ervoer om met iemand een gesprek te beginnen. Maar ik durfde gewoon weg niet. Na even kwam dan de bus; de ander stapte in en de kans was verkeken.

Ik had het gevoel dat ik gefaald had en beschuldigde mijzelf, dat ik mij voor Jezus schaamde. Dat laatste was natuurlijk niet waar, maar je kunt verlegenheid ook geen deugd noemen. Nee, het is een onvrijheid. En onvrijheden (ofwel gebondenheden) moeten niet vergoelikt worden maar overwonnen.

Bij de gemeente van broeder Versteeg in de binnenstad van Amsterdam hoorde een zekere broeder Bethlehem. Zijn voor naam ben ik nooit te weten gekomen. Hij was een klein gebocheld manneke, liep meestal in een zwart pak en had spierwit haar. Hij zal ergens in de 70 zijn geweest, toen wij contact met hem kregen. Hij woonde in een bejaardenflat van het Leger des Heils vlak achter de Walletjes. Dat gebied was zijn domein.

Hij was een rasevangelist. En hoewel hij als een soort Quasimodo alle reden had om zich voor de mensen te verbergen en op de achtergrond te blijven, was hij juist het tegendeel. Altijd had hij een tas met traktaten bij zich en liep 's nachts over de Walletjes, waar hij de prostituees en de bordeelbezoekers aansprak en hun de boodschap van het Evangelie verkondigde.

Misschien was zijn postuur wel een bescherming. Want een man, die betrappt wordt op een bordeelbezoek, zal eerder gewelddadig worden tegen een flinke kerel dan tegen een klein oud gebocheld manneke. Overdag evangeliseerde hij regelmatig in de winkelstraten van het Amsterdamse centrum. Hij was voor niets en niemand bang en van het woord verlegenheid, had hij nooit gehoord.

Zo kwam Henny op een lumineus idee: "Als wij broeder Bethlehem nou eens zouden vragen of jij met hem mee mag gaan om te evangeliseren. Dan kom je misschien van die verlegenheid en die mensenvrees af". Zo gezegd, zo gedaan. Wij nodigden hem uit om bij ons te komen eten.

Hij kwam op een vrijdagavond om een uur of 5 en we hadden het gewoon heel gezellig met elkaar. Hij vertelde prachtige verhalen over alles wat hij in nachtelijk Amsterdam al had beleefd. Zo tegen 7 uur hadden wij de maaltijd achter de rug. Toen stelde ik hem de moeilijke vraag: "Mag ik een keer met je mee om in de stad te gaan evangeliseren? Van mezelf ben ik nogal verlegen. Maar met jou erbij zou ik het wel durven, denk ik".

Hij schrok. Met enige omhaal van woorden zei hij, dat ik dan maar eens een afspraak moest maken om ter zijner tijd eens met hem mee te gaan. Maar zijn hele lichaamstaal en de aarzelende in zijn stem wezen erop, dat hij er weinig zin in had. Hij wilde niet botweg weigeren, maar ik neem aan, dat hij dacht: "Ik heb helemaal geen zin om die jongen op sleeptouw te nemen. Ik ben een 'Einzelgänger'. Laat mij mijn eigen gang gaan. Ik heb helemaal geen behoefte aan een pottenkijker".

Henny hoorde hem denken en ze begreep onmiddellijk, dat een eventuele afspraak nooit tot stand zou komen of anders op het laatste moment door hem zou worden afgezegd. Ze wist dat ze direct moest handelen en ze zei: "Wat geweldig, dat je dat wilt doen. Daar zijn we erg blij mee. Waarom gaan jullie niet direct. Het is 7 uur, een mooie tijd om te gaan".

Broeder Bethlehem probeerde nog tegen te stribbelen: “Ja, maar ik heb helemaal geen traktaten bij me en ik kan dus vanavond niet gaan evangeliseren”. Maar tegen Henny had hij geen schijn van kans. Ze zei: “Maar een ervaren evangelist als jij heeft toch niet perse traktaten nodig? Je kunt toch wel zo, zonder traktaten, mensen aanspreken en hun het evangelie verkondigen?”

Daar had hij niet van terug. Zijn prestige stond nu op het spel. Vijf minuten later had Henny ons de deur uitgewerkt en bevonden wij ons op weg naar de Rosse Buurt van Amsterdam. Maar broeder Bethlehem zon op wraak. Wilde die verlegen jongen zo graag evangeliseren? Nu dan zou hij het hem wel even leren. Hij liep met mij door het centrum van de stad in de richting van de Rosse Buurt. Dat was bij ons vandaan misschien 10 minuten lopen. Toen we eenmaal op de Wallen waren aangekomen, begon hij niet, zoals hij gewoon was, de mensen op straat aan te spreken, maar hij liep verder en stond ineens stil bij een bepaalde ‘etalage met dame’.

Hij belde aan bij de deur naast het grote raam. De ‘dame’ in kwestie, slechts gekleed in weinig ondergoed, opende de deur. Hij scheen haar te kennen. Ze keek hem vragend aan. “Hallo Mieke”, zei hij, “Ik heb vandaag geen traktaten bij me, maar wel iemand, die jou graag het evangelie wil vertellen”.

Vervolgens duwde hij mij naar binnen (zij deed een paar stappen achteruit) en duwde de deur achter mij dicht. Daar stond ik in het gangetje. Alleen met Mieke in haar lingerie.

Ik was op dit alles niet goed voorbereid. Ik klapte helemaal dicht. Ik weet nog dat ik wat heb staan stuntelen met een paar Bijbelteksten, maar zij was daarin niet echt geïnteresseerd. Na even zei ze, dat ze het druk had en ik beter kon gaan. Buiten gekomen stond broeder Bethlehem me een beetje aan te grijzen. “En?” zei hij. “Ze was niet erg geïnteresseerd”, antwoordde ik vaagjes.

Toch begon op die avond een periode van wekelijkse evangelisatie-activiteiten. Niet met broeder Bethlehem, maar wel

samen met anderen. Vaak spraken we mensen aan de rand van de Rosse Buurt. Sommigen reageerden heel geschokt. Ik herinner me die Amerikaanse toerist, die vuurrood werd, toen ik hem vroeg of hij Jezus kende. Hij was gelovig en voelde zich betrap, omdat hij in die buurt niet hoorde te zijn. Ik kon met hem bidden. Hij vroeg God om vergeving en dankte de Heer, dat hij voor een ernstige misstap was bewaard.

Ik zou later in mijn leven nog dikwijls voor situaties komen te staan, waarin God mij uitdaagde: "Durf je? Durf je op water te lopen? Durf je je nek uit te steken? Durf je me in dit avontuur te gehoorzamen? Op dat moment staan angst en geloof tegenover elkaar. "Kom maar", zegt Hij, "Ik ben immers bij je!"

Hoofdstuk 42

De dierenwereld

Een studie naar het lot van de dierenwereld valt een beetje buiten het bestek van dit boek. Het gaat immers om onze toekomst als gelovigen. Toch wil ik wel kort op deze vraag ingaan, maar het laatste woord is hierover echter niet gezegd. De profetieën over de Messiaanse tijd spreken ook over een vernieuwde dierenwereld. De dieren leven in volstrekte harmonie met elkaar en met de mens. En de mens zal als beschermer optreden van de dierenwereld. Jes.11:6 *Dan zal de wolf bij het schaap verkeren en de panter zich nederleggen bij het bokje; het kalf, de jonge leeuw en het mestvee zullen tezamen zijn, en een kleine jongen zal ze hoeden.*

Dieren lijden onder de zonde van mensen

Het lot van de dierenwereld is verbonden en afhankelijk van het lot van de mensen. In de periode na de zondeval en voor de zondvloed trad er niet alleen bij de mensen een totale verwording op maar ook bij de dieren. Gen.6:12 *Al wat leeft had zijn weg op de aarde bedorven.*

Verbondenheid in zegen en vloek

Deze verbondenheid tussen mensen en dieren vinden we in de Bijbel veel vaker. In positieve zin lezen we dit in verband met Gods beloften voor Israël in Deut. 28:4 *Gezegend zal zijn de vrucht van uw schoot, de vrucht van uw bodem en de vrucht van uw vee: de worp van uw runderen en de dracht van uw kleinvee.*

Of in Deut.7:13 *Hij zal u liefhebben, zegenen en talrijk maken; Hij zal zegenen de vrucht van uw schoot en de vrucht van uw bodem, uw koren, most en olie, de worp van uw runderen en de dracht van uw kleinvee, in het land, waarvan Hij uw vaders gezwooren heeft, dat Hij het u geven zou. Gezegend zult gij zijn boven alle volken; er zal geen onvruchtbare zijn onder uw mannen of vrouwen, noch onder uw vee.*

Hier betekent de zegen voor het volk Israël ook een zegen over

hun vee. Nu weet ik wel, dat uiteindelijk het vee toch werd gedood en opgegeten, maar tegelijkertijd betekende de zegen voor Israël toch ook gezondheid en welbevinden bij hun dieren.

Wanneer het volk echter tegen de geboden van God zou zondigen, zouden zij getroffen worden door vloek. Deze vloek beperkte zich niet tot de mensen, maar trof ook het vee. Luister maar naar Deut.28: 18 *Verloekt zal zijn de vrucht van uw schoot, de vrucht van uw bodem, de worp van uw runderen en de dracht van uw kleinvee.*

Hele natuur getroffen

Nu ging het bij zegen of vloek niet alleen om het vee en de huisdieren van de Israëlieten, die uiteindelijk voor consumptie dienden. De zegen of de vloek betrof de hele natuur om hen heen. Dit wordt prachtig uitgewerkt in Hos.4:1 *Hoort het woord des Heren, gij Israëlieten, want de Here heeft een rechtsgeding met de bewoners van het land, omdat er geen trouw, geen liefde en geen kennis Gods is in het land. Vloeken, liegen, moorden, stelen en echtbreken! Men pleegt geweld, bloedbad volgt op bloedbad. Daarom treurt het land, en al wat erin woont verkwijnt, zowel het gedierte des velds als het gevogelte des hemels; ja, zelfs de vissen der zee komen om.*

De hele natuur lijdt mee, wanneer de mens, die in gezag boven de dierenwereld is geplaatst, tegen God in opstand komt. Soms gebeurt dat lijden in tijden van droogte, veroorzaakt door de zonde van de mensen. Jer. 12:4 *Hoelang moet het land kwijnen en het gewas van het gehele veld verdorren? Om de boosheid van hen die er wonen, is vee en gevogelte verdwenen.*

De grote rampen, die als straf op de zonde van de mensheid in het boek Openbaring worden beschreven, treffen mens en dier. Openb. 16:3 *En de tweede goot zijn schaal uit in de zee, en zij werd bloed als van een dode, en alle levende wezens, die in de zee waren, stierven.*

Helemaal in deze lijn zegt Paulus in Rom.8:19 *Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods. Want de schepping is aan de vruchteloosheid onderwor-*

pen, niet vrijwillig, maar om de wil van Hem, die haar daaraan onderworpen heeft, in hope echter, omdat ook de schepping zelf van de dienstbaarheid aan de vergankelijkheid zal bevrijd worden tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods. Want wij weten, dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensnood is. De dierenwereld lijdt dus samen met de mens onder de gevolgen van de zondeval. En de dierenwereld zal hersteld worden in totale harmonie, wanneer Jezus zijn heerschappij vestigt op aarde en de gelovigen worden verheerlijkt. Ook voor de dierenwereld is er hoop!

Het is duidelijk, dat de dieren, die dan leven, hiervan voordeel genieten.

Een bepaald voorbehoud moeten we nog maken want Ezechiël verkondigt, dat de rivier, die in de tempel ontspringt vol zit met vissen en vervolgens, dat die vissen gevangen worden: Ezech.47:10 *Vissers zullen erlangs staan van Engedi tot En-eglaim; het zal een plaats zijn om de netten uit te spreiden, en de vissen erin zullen van allerlei soort zijn, zoals de vissen van de grote zee, zeer talrijk.*

Hebben dieren een soort eeuwig leven?

Maar wat gebeurt er met de dieren, die voorheen hebben geleefd en allang zijn gestorven. Het gaat dus om de vraag of er ook voor de dierenwereld een soort van opstanding uit de dood plaatsvindt. Nu doet het argument, dat er dan veel te veel dieren zouden zijn, niet ter zake.

Er hebben volgens allerlei statistieken inmiddels al 100 miljard mensen op de aarde geleefd, die allen uit de dood zullen opstaan, om geoordeeld te worden. Dat zijn er heel veel. Dat het aantal gestorven dieren heel groot is, doet dus even niet ter zake. De vraag naar een voortbestaan van de dieren is niet eenduidig te beantwoorden, omdat de Bijbel alleen maar verteld, dat in het duizendjarig vreedrijk alle dan levende dieren in vrede met elkaar zullen leven. Maar hoe zal het met de dieren gaan na het oordeel van God?

Dieren op de Nieuwe aarde?

Wanneer het boek Openbaring spreekt over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, wordt er met geen woord over dieren gerept. We lezen wel in Openb.21:1 *en de zee was niet meer*. Het leefmilieu voor de vissen is dus verdwenen. Nu staat deze beschrijving vol met symbolen. De zee staat hier symbool voor de woonplaats van allerlei zeemonsters: de Leviathan en de Rahab en vooral het veelkoppige beest (Openb.13:1).

Een definitief antwoord over het voortbestaan van dierlijk leven op de nieuwe aarde kunnen we dus niet geven. Maar we kunnen wel even stilstaan bij de waarde van het dierlijk leven.

Waarde van het dier

Terwijl het plantaardig leven vanaf het begin bedoeld was om tot voedsel te dienen voor mens en dier, was het dierlijk leven nooit bedoeld tot voedsel voor de mens. De plantaardige natuur staat in dienst van het dierlijk en menselijk leven. Er zijn heel wat vragen betreffende de door God bedoelde oorspronkelijke verhouding tussen mens en dier. De mens had de opdracht om over de dierenwereld te heersen, maar of dat inhield, dat men zich de dieren ten nutte mocht maken, wordt niet duidelijk. Had God bedacht, dat de mens dieren zou kunnen gebruiken als rij- en trekdier? Misschien ook voor de productie van melk en wol?

Na de zondvloed wordt duidelijk, dat de mens de dierenwereld tot een bepaalde hoogte mag exploiteren. Dat gaat zelfs zover, dat de mens het vlees van dieren, vogels en vissen mag eten zonder schuldig te worden.

Wél wordt zeer zorgvuldig gezegd, dat de mens bij het slachten van een dier het bloed moet laten wegvloeien om als het ware het leven van het dier aan God terug te geven. Gen. 9:4 *Alleen vlees met zijn ziel, zijn bloed, zult gij niet eten*.

Het bloed is de ziel

De uitleg daarvan volgt in Lev.17:11 *Want de ziel van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over*

uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel. Daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Niemand van u zal bloed eten. Ook de vreemdeling, die in uw midden vertoeft, zal geen bloed eten.

En ieder van de Israëlieten en van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een stuk wild of gevogelte jaagt, dat gegeten mag worden, zal het bloed daarvan uitgieten en dat bedekken met aarde. Want, wat de ziel van alle vlees betreft, het bloed ervan is zijn ziel; daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Gij zult van generlei vlees bloed eten, want de ziel van alle vlees is het bloed: ieder die het eet, zal uitgeroeid worden.

Verzoeningswaarde van het (dieren)bloed

God respecteert dus het bloed, de ziel, het leven, van het dier. En Hij hecht er zoveel waarde aan, dat het bloed kan dienen als een (voorlopige) verzoening voor de zonden van mensen. Natuurlijk is de verzoening door het offeren van dieren en het uitgieten van hun bloed slechts een symbolische verzoening. De echte verzoening van onze zonden kwam pas met de kruisdood van Jezus. Hij gaf zijn leven in plaats van het onze.

Toch zegt het gebod om van ieder dier het bloed te laten wegvloeien alvorens het te eten, iets over de heiligheid van het leven van het dier. Terwijl plantaardig voedsel zonder meer mag worden gegeten, gelden er dus voor het dier restricties.

Geen wreedheid jegens dieren

Bovendien vinden we in de wet de nodige voorschriften om wreedheid jegens dieren te voorkomen. Zo mogen lastdieren niet te zwaar worden belast.

Deut. 22:4 Als gij de ezel of het rund van uw broeder op de weg ziet neervallen, zult gij u aan de zorg daarvoor niet onttrekken; gij zult ze voorzeker met hem weer ophelpen. Dat geldt ook voor de ezel van een vijand!

Exodus 23:5 Wanneer gij de ezel van uw vijand onder zijn last ziet bezwijken, zult gij dit niet onverschillig aan hem overlaten. Gij zult hem zeker helpen met afladen.

Sabbat voor dieren!

In het sabbatsgebod wordt zelfs speciaal melding gemaakt van het (trek)rund en de ezel. Ook zij hebben recht op rust!

Exodus 23:12 Zes dagen zult gij uw werk doen, maar op de zevende dag zult gij rusten, opdat uw rund en uw ezel uitrusten, en de zoon van uw slavin en de vreemdeling adem scheppen.

En dan is er natuurlijk het bekende voorschrift uit Deut. 25:4 *Gij zult een dorsende os niet muilbanden.* God staat niet toe, dat een dier voor de menselijke voedselproductie werk verricht en ondertussen zelf onvoldoende te eten krijgt.

Als laatste noem ik de eigenaardige tekst in Jona 4:11 *Zou Ik dan Nineve niet sparen, de grote stad, waarin meer dan honderdtwintigduizend mensen zijn, die het onderscheid niet kennen tussen hun rechterhand en hun linkerhand, benevens veel vee?*

God spaart het zondige Ninevé onder andere vanwege het vee, dat daar woont. God heeft dus mededogen met de dieren. Natuurlijk was de belangrijkste reden voor Gods genade, dat de bevolking van Ninevé zich bekeerde.

Dierenleven kostbaar voor God

God vindt dus het leven van dieren kostbaar en eist hun ziel, hun leven, terug wanneer ze sterven. Wanneer Hij dat leven kostbaar vindt en terug wil hebben, dan bewaart Hij dus hun leven ook. Want niemand eist iets op om het vervolgens te vernietigen. Maar wat doet God dan met de dierlijke ziel?

Dierenleven eeuwig?

God kan het lijden van dieren niet aanzien en eist dat de mens op een bepaalde manier rechtvaardig met dieren omgaat. Dieren mogen niet afgebeeld of gekweld worden. Gods geboden over een rechtvaardige behandeling van dieren hebben alleen maar zin, wanneer het dierenleven een eeuwige betekenis heeft. En dan is er nog iets: Als dieren onrechtvaardig behandeld worden, is er dan van Godswege een reden om dat bij het oordeel recht te zetten en het geleden onrecht aan de dieren te vergoeden? Of gaat het God alleen om de mentaliteit van de mens?

Dierenhemel?

Ik vermoed, dat er voor de ziel van dieren ook een vorm van eeuwig leven moet zijn. Hoe die vorm er uit ziet, weet ik niet. Of dieren in een 'verheerlijkte diervorm' terugkomen? Ik weet het niet.

Huisdieren

In onze Westerse cultuur hebben huisdieren een bijzonder plaats. Vaak worden ze beschouwd als een gezinslid. De Bijbel beschrijft een dergelijke relatie éénmaal in 2 Sam.12:3 *de arme had niets, behalve een klein ooilam dat hij had gekocht en opgekweekt. Het groeide bij hem op, samen met zijn kinderen; het at van zijn bete, dronk uit zijn beker en sliep in zijn schoot, het was hem als een dochter.* Uit de rest van het verhaal blijkt, dat David dergelijke relaties tussen mens en dier kende.

Soms is de relatie van mensen tot hun huisdieren afgodisch of abnormaal. Het is natuurlijk niet helemaal normaal, dat men de diepste roerselen van zijn ziel met een huisdier bespreekt als was het een menselijke levenspartner. Toch zijn huisdieren uitstekend in staat om onze gemoedstoestand aan te voelen en ze reageren daar ook op.

Huisdieren zijn ook heel gevoelig voor zowel Goddelijke vrede als demonische aanwezigheid.

Het heel eigenaardige verhaal van Bileam, die door zijn ezel werd gered van de doodsengel, geeft ons een idee van deze gevoeligheid (Num.22:23).

Soms worden huisdieren zelfs door God gebruikt om ons te troosten op momenten, dat er geen menselijke trooster beschikbaar is.

Bij het sterven van een huisdier hebben zowel volwassenen als kinderen verdriet. Op de kinderlijke vraag: "Is er een dierenhemel?" mag het antwoord best "Ja" luiden. Ook al weten wij niet, wat wij ons daarbij moeten voorstellen. Natuurlijk vragen kinderen verder: "Zie ik dan onze poes straks terug?" Ik heb nu de grens bereikt, van wat ik met een beroep op Gods woord kan zeggen. Wanneer u het niet met mij eens bent, heb ik daar

alle begrip voor. Dit boek gaat over iets veel belangrijkers, namelijk over ons mensen en onze eeuwige bestemming.

Hoofdstuk 43

Slot

Door de ernst rond de voorbereiding op ons koninklijk priesterschap, zouden we haast de geweldige vreugde en uitdaging, die God voor ons heeft klaarliggen, vergeten.

Vreugde! Ik hoop dat de schildering van onze toekomst, de ontplooiing van al onze mogelijkheden bij u vreugde en verlangen heeft gewekt. Toen ik mij met dit thema ging bezighouden, werd ik met de dag opgewekter. Ik verlang naar dat eeuwige leven. Ik verlang naar Jezus. Ik verlang naar de Vader. En ik verlang naar die heerlijke toekomst, die ineens zo helder en concreet is geworden.

Hij maakte ons, opdat wij zouden heersen; Hij maakte ons om ons te verheerlijken; Hij maakte ons om Zijn partner te zijn in de liefde; Hij maakte ons om Zijn partner te zijn in de heerschappij over alle dingen. Mijn huidige leven wordt daar nu sterk door gemotiveerd.

Ik strek mij nu al uit naar de krachten van die toekomst. Ik wil nu al graag vanuit Gods troon priester zijn voor iedereen, die op mijn weg komt. In de moeilijke dingen, die ook mij overkomen en zijn overkomen, weet ik één ding. Dit alles zal moeten meewerken om ons voor te bereiden voor onze heerlijke roeping.

Paulus beschrijft dat in 2 Cor. 4:17 *Want de lichte last der verdrukking van een ogenblik bewerkt voor ons een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid. Op die heerlijkheid bij Jezus wil ik mijn gedachten richten. Ik besluit daarom met de woorden van Hebr.12:2 Laat ons oog daarbij alleen gericht zijn op Jezus, de leidsman en voleinder des geloofs, die, om de vreugde, welke voor Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft, de schande niet achtende, en gezeten is ter rechterzijde van de troon Gods.*

